

PROZEDURAREN MEMORIA LABURRA

AURKIBIDEA

1.	SARRERA.....	2
2.	PROIEKTUAREN PREMIA ETA AUKERA	3
3.	ARAU-ESPARRUA.....	6
4.	AURREPROIEKTUAREN HELBURU OROKORRAK	10
5.-	PROIEKTUA EGITEKO KONTSULTAK ETA PROZEDURA	12
5.1	Aurretiazko kontsulta publikoa	12
5.2	Hasteko agindua.....	12
5.3	Behin-behinean onartzeko agindua eta eraginari buruzko txostenak	13
5.4.	Entzunaldia eta jendaurrean jartzea	14
5.4.1.	Alegazioen balorazioa	15
5.5	Nahitaezko txostenak eta irizpenak	15
5.5.1	Txosten juridikoa	15
36. artikulua.-	Pertsona, enpresa eta entitate erabiltzaileen eskubideak bitarteko elektronikoak erabiltzen direnean.....	31
5.5.2	Euskadiko Tokiko Gobernuen Batzordea.....	59
77. artikulua.-	Tokiko enplegu- eta garapen-planak.....	64
78. artikulua.-	Tokiko enplegu- eta garapen-planak onartzera behartuta dauden udalerriak eta toki-entitateak	66
19. artikulua.-	Enpleguaren Euskal Sarean integratzea	78
58. artikulua.-	Ikuskapen-ahalak.....	78
5.5.3	Euskadiko Kooperatiben Goren Kontseilua.....	82
89. artikulua.-	Gobernu-organoak.....	100
5.5.4	Euskadiko Ekonomia eta Gizarte Arazoetarako Batzordea.....	101
21. artikulua.-	Leihatila bakarra.....	124
24. artikulua.-	Definizioa.....	126
5.5.5	Lan Harremanen Kontseilua.....	141
5.5.6	Kontrol Ekonomikoko Bulegoa.....	149
18. artikulua.-	Enpleguaren Euskal Sarea.....	186
5.5.7	EUSKADIKO AHOLKU BATZORDE JURIDIKOA	200
6.	BESTE GAI BATZUK	222

Donostia kalea 1 – 01010 VITORIA-GASTEIZ

1. SARRERA

Abenduaren 18ko Euskal Herriaren Autonomia Estatutuaren 3/1979 Lege Organikoaren bidez, Euskal Herriaren Autonomia Estatutua onartu zen. Lege horren 9.2 artikulua euskal botere publikoak behartzen ditu, beren eskumenen esparruan, bizi-baldintzak eta lan-baldintzak hobetzeko politika bultzatzera eta enpleguaren hazkundera eta egonkortasun ekonomikoa sustatzera. Era berean, Espainiako Konstituzioak (aurrerantzean, EK) 40.1 artikuluan haxe ezartzen du: «Botere publikoek bide egokiak ezarriko dituzte aurrerapen sozial eta ekonomikoa bermatzeko eta ekitate handiagoz bana dadin eskualdeen nahiz pertsonen errenta, ekonomia egonkortzeko politika baten baitan. Bereziki, enplegu osoa izango du jomuga haien politikak». Bereziki, enplegu osoa lortzera bideraturiko politika egingo dute.

Euskal Autonomia Erkidegoan, azaroaren 5eko 1441/2010 Errege Dekretuan ezartzen da enplegu-politika aktiboak gauzatzeko eta diseinatzeko konpetentzia; haren bidez, enplegu-politika aktiboak Euskal Autonomia Erkidegora transferitu ziren. Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua 2010ean sortu zen.

Lehendakariaren irailaren 6ko 18/2020 Dekretuak (Euskal Autonomia Erkidegoaren Administrazioako sailak sortu, ezabatu eta aldatzen ditu, eta sail bakoitzaren egitekoak eta jardun-arloak finkatu), Lan eta Enplegu Sailaren eskumenak ezartzen ditu 6. artikuluan. 6.1. artikuluko a) letraren arabera, Lan eta Enplegu Sailari honako eginkizun eta jarduera-arlo hauek dagozkio: «f) Enplegu-politika eta enplegurako lanbide-heziketa, dekretu honen 10.1.b) artikuluan ezarritakoaren arabera, eta Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren lankidetzarekin, bere erantzukizunei dagokienez».

Urtarrilaren 19ko 7/2021 Dekretuak (Lan eta Enplegu Sailaren egitura organikoa eta funtzionala ezartzen duenak) xedatzen du Enplegu eta Gizarteratze Sailburuordetzari dagokiola enpleguaren, prestakuntzaren, diru-sarrerak bermatzearen eta inklusioaren arloko arau-proposamenak egitea, betiere Enplegu eta Gizarteratze Zuzendaritzaren bidez.

XII. legegintzaldirako (2020-2024) gobernu-programaren esparruan, I. ardatzaren barruan, Oparotasuna: Enplegu eta susperraldi ekonomikoa 3. konpromiso gisa finkatu da, Enplegu integral eta aktibatzaileko sistema, eta Lan duina y eta hazkunde ekonomikoa den 8. Garapen Jasangarrirako helburua egituratzeko ardatza Lanbide da.

Konpromiso horrek, zehazki, honako helburu hauek zehazten ditu:

2. PROIEKTUAREN PREMIA ETA AUKERA

Lanerako eskubidea, bere dimentsio indibidual eta kolektibo bikoitza kontuan hartuta, pertsonaren funtsezko premia da, eta bere duintasunari eta bere nortasunaren garapen askeari lotzen zaie. Aldi berean, gizarte-kohesioaren ardatz egituratzailea ere bada, lehiakortasunaren, aurrerapen ekonomikoaren eta lurralde-orekaren funtsezko faktore gisa; beraz, botere publikoen beharrezko ekintza behar da.

Lana funtsezko tresna da inklusiorako, eta botere publikoek lanerako aukera berriak eta handiagoak sortzera bideratu behar dute beren jarduna: lanaren kopurua eta lanaren kalitatea bermatzeko.

Enpleguaren sustapena alderdi anitzekoa da, kontuan hartzen baititu enplegu-politika aktiboak, eskarian eta eskaintzan eragiten duten neurriak, eta politika ekonomikoari, garapen ekonomikoari, merkataritza-garapenari, hezkuntzari eta antzekoei erantzuten dieten neurriak, etab. Izan ere, enplegua funtsezko faktorea da lehiakortasunerako eta aurrerapen ekonomikorako, gizarte-kohesiorako eta lurralde-orekarako.

Euskadiko enplegu-politika publikoen jatorrizko helburua da lan duina izateko eskubidea gauzatzea.

Lan duinaren kontzeptua eskubideen eta politiken integrazioan oinarritzen da. Lan duinaren paradigman laneko eskubideak eta elkarriketa soziala integratzen dira politika sozial eta ekonomikoaren beste dimentsio batzuk barne hartzen dituen esparru batean: enplegua sustatzeko eta gizarte-babesa hedatzeko politiken esparruan.

Eta doktrinak nabarmendutako lotura hori da orain protagonismoa hartzen duena; izan ere, lan duinaren nahiari eta hori lortzeko politiken garapenari buruz, legeak prestazio-educiko eskubide zerrenda osoa aitortzen du pertsonen enplegarritasuna hobetzeko.

Hauexek dira: laguntza pertsonalizatua, jarraitua eta egokia izateko eskubidea, enplegarritasunari buruzko diagnostiko pertsonala egiteko eskubidea, enplegu-plan integratua eta pertsonalizatua egiteko eskubidea eta lanerako prestakuntza jasotzeko eskubidea.

Enplegarritasuna hobetzeko eskubideak, herritarren enplegarritasun dinamikoa eraikitzeko premiari erantzuteaz gain, bultzada erabakigarriak dira berrikuntza bizkortzeko eta hura bermatu behar duten politika aktiboak hobetzeko; izan ere, akuilu bat dira pertsonenganako gizarte-inbertsioa enpresen lehiakortasunaren, gizarte-kohesioaren eta aurrerapen jasangarriaren motor eraginkor gisa.

Azken batean, enplegarritasuna hobetzeko eskubideak aitortuz, enplegu-politika publikoen ikuspegi bat finkatzen da, babes eta laguntza pertsonalizatueta oinarrituta, enplegu-politika publikoek lan duinaren paradigmatari egin behar zaion ekarpen gisa.

Izan ere, laguntza pertsonalizatu, jarraitu eta egokia izateko eskubidea, enplegarritasunari buruzko diagnostiko pertsonala izateko eskubidea, enplegu-plan integratu eta pertsonalizatua egiteko eskubidea eta lanerako prestakuntza eta lanerako prestakuntza jasotzeko eskubidea ulertzeko, enplegurako orientazioko eta lanerako prestakuntzako zerbitzuekin bat etorri behar dute, zerbitzu horien esparruan gauzatuko baitira.

Enplegu-politika aktiboen funtzionamendu egokiak enplegarritasuna hobetzeko ekintzak egitea eskatzen du. Politika horiek lanerako orientazio- eta prestakuntza-jarduerak konbinatu behar dituzte, enplegarritasuna hobetzeko lege honek bi eremu kritiko horietan aitortzen dituen eskubideak subsumituta.

Esparru horretan, legeak bidezko susperraldian laguntzeko oinarriak ezartzen ditu, kalitatezko enplegua sortzeko eta langabeziari aurre egiteko.

- Lehenik, lan duinaren paradigma sendotzen du.
- Bigarrenik, enplegarritasuna hobetzeko eskubideak aitortzen ditu, eta eskubide horiek lagundu egingo diete pertsona beren enplegu edo lan autonomoaren aukerak eta kualifikazioa hobetzen, eta, azkenik, enpresa-lehiakortasunaren, gizarte-kohesioaren eta aurrerapen jasangarriaren onerako izango dira, banakako arretaren bidez itzulera eta gizarte-onura sustatuta.
- Hirugarrenik, enplegu-zerbitzuak emateko esparrua birdefinituta, herritarrei eta enpresa erabiltzaileei begiratzen dien Enpleguaren Euskal Sarea sortuta, sinetsita hurbiltasunak eta erakundearteko lankidetzak efikaziaz lagunduko dutela enplegu- eta prestakuntza-tasak hobetzen, binomio bereizezina osatzen da, atzeraelikatu egiten dena, eta arreta berezia behar duena.
- Laugarrenik, garaiotara egokituta dauden zerbitzu eta programa osagarriak diseinatzen ditu enplegarritasuna hobetzeko, teknologia berrien erabilera bultzatuta enplegu-zerbitzuak eskatzen dituzten eskatzaileen zerbitzura, enpresen zerbitzura eta enplegu-politika publikoen zerbitzura, lehentasunezko arreta behar duten kolektiboak zainduta, eta arreta jarrita iraupen luzeko langabezia, desgaitasunean, emakume eta gazteengan eta gizarte-bazterketan, inor atzean gera ez dadin.

Pertsonak bere gain hartuko du bere ibilbidearen protagonismoa, apustu irmoa eginez bizialdi osoko prestakuntza sustatzearen alde. Arauei dagokienez, Bizialdi Osoko Ikaskuntzari buruzko urriaren 10eko

1/2013 Legea eta Euskal Autonomia Erkidegoko Lanbide Heziketari buruzko ekainaren 28ko 4/2018 Legea izan ziren gai horren mugarrak, baina bultzada bat behar zuen enplegu-politika publikoen aldetik.

Lege hau eta Inklusiorako eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren Legea gizarte-babeserako ekosistema komun baten parte dira, eta Euskadin pobrezia eta gizarte-bazterketaren aurka irmoki borrokatzen dira; horrela, Gizarte Segurantzaren langabezia-prestazio eta -sorospenekin batera, langabeziaren eta prekarizazioaren ondorioak moteltzen dituzte, enplegu-politiken eta -zerbitzuen ekintza espezializaturako pizgarria izateko, lan duina lortze aldera.

Bosgarrenik, enplegu-politika publikoen sektoreartekotasuna eta erakundeartekotasuna erakusten dituen gobernantza-eredu bat diseinatzen du, elkarriaketa sozialari beharrezko protagonismoa ematearekin batera, gizarte-eragileei zeregin garrantzitsua aitortu behar baitaie gizarte- eta enplegu-politiken diseinu eta aplikazioan, Gizarte Eskubideen Europar Zutabeko 8. printzipioarekin bat etorrira.

EAEko enplegu-politika publikoen egoerari buruzko aurretiazko analisisian eragile anitzak zehaztu dira: instituzionalak, ekonomikoak eta sozialak. Aniztasun hori ez litzateke gatazkatsua izango, bikoiztasunik, koordinazio faltarik eta osagarritasun faltarik osatuko ez balu, horrek berekin ekartzen baititu emaitzek eraginkortasunik eta efizientziarik ez izatea.

«Enpleguaren Euskal Legea sortzen laguntzea» deritzon aurretiazko azterlanean datu erkatuak jaso dira, egungo egoera gainditu beharra agerian jartzeko. Memoria honetako II. eranskinean jaso dugu. Azterlan hori egiteko kontsultatu zien Enplegu Foroko eragileen % 62k adierazi zuten: «eragileen koordinazioa eta osagarritasuna» ezinbestekoak direla enplegu-politiken eraginkortasuna eta funtzionamendu egokia bermatzeko. Ildo horretatik, hauxe era ondorioztatu zuten: «Gaur egungo enplegu-politika aktiboak eraldatzeko eta zerbitzu-esparru integratuagoa, enpatikoagoa, malguagoa, eraginkorragoa eta egokituagoa... ezinbestekotzat jotzen dira eragileen koordinazioa eta osagarritasuna; eta sistemaren beraren definizioari, haren osagaiei, rolei eta horietako bakoitzaren eginkizunei erreferentzia egiten die, baita gobernantza-esparruari ere. Gobernantza maila guztiak kontuan hartzen dira, parte-hartzea, diseinu bateratua eta erantzunkidetasuna bermatzeko, betiere erakunde edo instituzio bakoitzaren izaerarekin eta gaitasunarekin modu koherentean bat etorrira» (9. or.).

Horren ondorioz, ezinbestekoa da sistema gaur egungo egoeraren erronkei erantzuteko gai den organo batez hornitzea, koordinazioa hobetzeko, herritarrengan nahasmendua sortzen duten proposamen gainjarririk ez egiteko, helburuak zein onuradunak ez bikoizteko eta erakundeen zein eragile publiko eta pribatuen arteko zerbitzu eta programen osagarritasuna sustatzeko.

Xede hori betetze aldera, Enplegu Politiken Euskal Kontseilua sortzen da lege horretan. Kontseilu horrek izango ditu Enpleguaren Euskal Sarean parte hartzen duten erakunde guztien jarduerak eta haien emaitzak optimizatzen lagunduko duen ikuspegi estrategikoa eta zuzendaritza-, antolamendu-, koordinazio- eta antolaketa-gaitasuna.

Kontseilua sistemaren zutabe nagusia izango da, eta Elkarriketa Sozialaren Mahaiarekin batera, Enpleguaren Euskal Legearen Aurreproiektuaren gobernatze-eredua eratuko dute.

3. ARAU-ESPARRUA

Etorkizuneko Enpleguaren Euskal Legeak honako esparru juridiko eta eskumen-esparru hauek ditu babes:

Espainiako Konstituzioak, 35. artikuluan, lanerako eskubidea aitortzen du, eta, era berean, enplegu osoa lortzera bideratutako politika egiteko betebeharra ezartzen die botere publikoei, bai eta prestakuntza eta berregokitze profesionala sustatzeko, laneko segurtasuna eta higiena zaintzeko eta lan-baldintza duinen hobekuntza bermatzeko betebeharra ere (40. artikulua).

Enplegua ez da ageri Espainiako Konstituzioak 149. artikuluan zerrendatzen dituen Estatuaren eskumen eskusiboen artean, ez eta Euskal Herriaren Autonomia Estatutuko gaien artean ere. Egia esan, zeharkako gaia da.

Konstituzio Auzitegiak Espainiako Konstituzioaren 149.1.7 eta 149.1.13 artikuluetan Estatuari aitortutako eskumen-tituluekin lotu izan du enpleguaren gaia.

Konstituzioak 149. artikuluan ezartzen du Estatuak duela lan-legeriaren alorreko eskumen eskusiboa, hargatik eragotzi gabe autonomia-erkidegoetako organoek legeria hori betearaztea: betearazpen-eskumen hori Euskal Autonomia Erkidegoari dagokio, Autonomia Estatutuaren 12. artikuluari jarraikiz.

Espainiako Konstituzioa eta Euskal Herriaren Autonomia Estatutua bat datoz nazioarteko eta Europako zuzenbideko zenbait tresnarekin lanerako eskubidea aitortzeari dagokionez –adibidez, Giza Eskubideen Adierazpen Unibertsalaren 23. artikulua, Eskubide Ekonomikoen, Sozialen eta Kulturalen Nazioarteko Itunaren 6., 7. eta 8. artikulua eta Europar Batasuneko Oinarrizko Eskubideen Gutunaren 15., 23., 31., 32. eta 34. artikulua–.

Horrekin bat etorritik, Euskal Herriaren Autonomia Estatutuaren 9. artikulua euskal botere publikoak behartzen ditu, beren eskumenen esparruan, bizi-baldintzak eta lan-baldintzak hobetzeko politika bultzatzera eta enpleguaren hazkundera eta egonkortasun ekonomikoa sustatzera.

Autonomia Estatutuaren 12.2 artikulua arabera, autonomia-erkidegoari dagokio betearazpen- edo exekuzio eskumena alor honetan: lan-legeria, gaur egun Estatuak arlo honetan dituen lan-harremanei

buruzko ahalmen eta eskumenak bereganaturik. Halaber, Estatuak lan-legeria betearazteko dituen zerbitzuak antolatzeke, zuzentzeko eta gainbegiratzeko ahalmena, Estatuaren Goi-ikuskaritzaz bat, lan-baldintzak gizartearen garapen- eta aurrerapen-mailari egokitzen saiatuz eta langileen kualifikazioa eta prestakuntza osoa bultzatuz.

Era berean, Estatutuaren 10.25. artikulua zehazten du Autonomia Erkidegoak eskumen eskusiboa duela ekonomiaren bultzapen eta aurrerabidearen eta Euskal Herriko ekintza ekonomikoaren plangintzaren arloan, ekonomiaren antolaketa orokorraren arabera. 9. artikulua, berriz, ezartzen du ezen euskal botere publikoek, beroriei dagozkien alorretan, bereziki bultzatuko dutela bizitzeko eta lan egiteko baldintzen hobekuntza ekar dezakeen politika, eta neurriak hartuko dituztela enpleguaren hazkundea eta ekonomiaren egonkortasuna sustatzen laguntzeko.

Eskumen horiek arau-ekimen honi babes ematen diote, XII. legegintzaldirako gobernu-programa betetzeko eta Enpleguaren Euskal Legearen aurreproiektua izapidetzen hasteko.

Euskal Autonomia Erkidegoak legegintza-eskumenak erabil ditzake hertsiki lan-arlokoak ez diren baina horiekin lotuta dauden gaitan. Logikoa denez, lege honek saihestu egiten du lan-harremanaren erregulazioan sartzea, debekatuta baitauka, eta aztertu egiten ditu enplegu-politika aktiboak eta enplegua sortzea, lan-arlokoak izan gabe garapen ekonomikoari lotzeko moduko gaiak direla.

Azken lotura horrek aukera ematen du Euskal Autonomia Erkidegoko erakunde maila bakoitzari dagokion eremua barnean egituratzeko, lanerako eskubidearen dimentsio kolektiboarekin zuzenean lotutako eremuetan.

Ildo horretatik, nahikoa izango da Toki Araubidearen Oinarriak arautzen dituen apirilaren 2ko 7/1985 Legearen 36.1.d) artikulua aipamena aurreratzea. Artikulu horren arabera, foru-aldundien berezko eskumenak dira probintziako lurraldean garapen ekonomikoa eta soziala sustatzeko eta plangintza egiteko lankidetzak, gainerako administrazio publikoek arlo horretan dituzten eskumenen arabera. Autonomia Erkidego Osorako Erakundeen eta bertako Lurralde Historikoetako Foruzko Jardute-Erakundeen arteko harremanei buruzko azaroaren 25eko 27/1983 Legean antzeko aurreikuspenik ez egitea ez da oztopo izango lege hori aintzat hartzeko, kontuan hartuta lege haren osagarritasuna, 39. artikulua aldarrikatzen duenez.

Aipamen hori Euskadiko Toki Erakundeei buruzko apirilaren 7ko 2/2016 Legearen 17.1.25) artikulua aipamenaz osatu behar da, artikulu horrek udalerriei aitortzen baitie, lege horretan eta aplikatu beharreko legerian xedatutakoaren esparruan, «tokiko garapen ekonomiko eta sozialaren eta enplegu politika edo tokiko planen eremu»ko eskumen propio gisa baliatzea.

Legearen eskumen-euskarri diren tituluen definizioan eraginik ez duen arren, beharrezkoa da Ekonomia Ituna aipatzea, garrantzi berezia baitu enplegu-politiken definizio eta garapenean, bai

horietara bideratutako baliabide ekonomikoen jatorriagatik –baliabide ekonomiko horiek ez datoz Enplegu eta Lan Gaietarako Konferentzia Sektorialean adostutako funtsen banaketatik–, bai horiei eman behar zaien ikuspegi integralaren zabaltasunagatik.

Ekonomia Itunak Konstituzioaren babesean zehazten du Euskadiko lurralde historikoetako erakunde eskudunek beren zerga-sistema mantendu, ezarri eta arautu dezaketela. Horrek esan nahi du euskal autogobernuak bere baliabideen bitartez finantza ditzakeela eskualdatutako eskumenak. Hartara, EAetik datoz enplegu-politika aktiboen programak eta zerbitzuak estaltzeko baliabide ekonomikoak, kupotik kentzen baitira.

Azkenik, Lanaren, enpleguaren eta enplegurako lanbide-heziketaren esparruan Estatuko Enplegu Zerbitzu Publikoak burutzen dituen lan-arloko legeria betearazteko eginkizunak eta zerbitzuak Euskal Autonomia Erkidegoari eskualdatzeko azaroaren 5eko 1441/2010 Errege Dekretuaren bidez, buru eman zitzaion Euskal Autonomia Erkidegoak enplegu-politika aktiboen kudeaketa osoa egiteko gaitasunaren prozesuari, eta horretarako sortu zen Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua: lehenengo, Euskal Autonomia Erkidegoko 2010. urteko Aurrekontu Orokorrak onartzen dituen abenduaren 23ko 2/2009 Legearen bidez, eta gero, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuari buruzko urriaren 13ko 3/2011 Legearen bidez.

Bestalde, Enpleguaren Legearen testu bateginak, zeina urriaren 23ko 3/2015 Legegintzako Errege Dekretuak onetsi baitzuen, Enplegu Sistema Nazional bat ezartzen du, deszentralizatua eta Estatuko Enplegu Zerbitzu Publikoak eta Autonomia Erkidegoetako Enplegu Zerbitzu Publikoez osatua.

Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren eraketak aukera ematen du Euskal Autonomia Erkidegoko enplegu-politika aktiboak zuzenean kudeatzeko, Euskadiko Ogasun Nagusiaren Antolarauei buruzko Legearen testu bategina onartzen duen azaroaren 11ko 1/1997 Legegintzako Dekretuaren 7.3 artikuluan ezarritakoaren arabera.

Euskal Autonomia Erkidegoaren Administrazioako sailak sortu, ezabatu eta aldatzen dituen eta sail bakoitzaren egitekoak eta jardun-arloak finkatzen dituen Lehendakariaren irailaren 6ko 18/2020 Dekretuaren 6. artikulua arabera, Lan eta Enplegu Sailari dagozkio, beste eginkizun eta jardun-arlo batzuen artean, enpleguari dagozkionak, eta hori ikusita, eskumen-eremu horretan sartzen dira etorkizuneko lege honen xedeaosatzen duten berezko gaiak.

Gizarte Eskubideen Europako Oinarriari (GEEO) ere begiratzen dio legeak. 2017ko azaroaren 17an Göteborgen egin zen Goi Bilera Sozialean sinatu zuten oinarri hori Europako Parlamentuak, Kontseiluak eta Batzordeak, Europa sozial sendo, zuzen, inklusibo eta aukerez bete lortzeko bidean. GEEOren 1. printzipioak dio pertsona orok duela eskubidea hezkuntza, prestakuntza eta etengabeko ikaskuntza inklusiboa eta kalitatezkoa izateko, eta gizartean bete-betean parte hartzea eta lan-merkatuko

trantsizioak arrakastaz kudeatzea ahalbidetuko dioten gaitasunak mantentzeko eta eskuratzeko. Bestalde, 4. printzipioak dio pertsona orok duela eskubidea laguntza pertsonalizatua eta egokia jasotzeko enpleguaren edo lan autonomoaren arloan dituen aukerak hobetzeko, enplegua bilatzeko, prestakuntzarako eta birziklatzeko laguntza barne.

Legean aitortu egiten direnez enplegarritasuna hobetzeko eskubideak, erabat hartzen dira kontuan printzipio horiek, enplegu-politika publikoen erdigunean pertsona ipini behar dela ulertuta. Lege honetan erabateko eraginkortasuna ematen zaie ondorio loteslerik ez duten GEEOren printzipioei, eta, konpromiso saihetsezin baten bidez, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren aurrean eta, azkenik, auzitegien aurrean erabat galdagarria izatea bermatzen da.

Garrantzi handiko aurrerapena da hori, eta gainditu egiten ditu Enpleguaren Legearen Testu bategina onartzen duen urriaren 23ko 3/2015 Legegintzako Errege Dekretuaren eta Enplegu Sistema Nazionalaren Zerbitzu Zorro Komuna onartzen duen urtarrilaren 16ko 7/2015 Errege Dekretuaren aurreikuspenak.

Bestalde, bat dator Lanbide Heziketa Antolatu eta Integratzeko martxoaren 31ko 3/2022 Lege Organikoaren 4.1 artikulua d) eta e) letretan xedatutakoarekin. Horren arabera, pertsona orok du eskubidea laguntza pertsonalizatua eta aldi baterakoa jasotzeko, enplegu edo lan autonomoaren perspektibak hobetzeko, barne hartuta prestakuntzarako orientazioa eta laguntza, birziklatzea eta prestakuntza trantsizio profesionalean, Gizarte Eskubideen Europako Zutabeak ezartzen duena, bai eta lanbide-prestakuntzarako eta lanbide-orientaziorako sarbidea izateko eskubidea ere, eta lanbide-orientazio, -prestakuntza eta -berregokitze bat, Europako Gutun Sozialak ezartzen duen aukeraberdintasuna eta tratu-berdintasunaren printzipioa errespetatzen dituen.

Aurreproiektuak jorratzen duen arau-esparruaren azalpen laburrean aipatu egin behar da, 3/2022 Lege Organikoa dela eta, lanbide-heziketaren sistema irauli egin dela. Lege horrek indargabetu egiten ditu Lan-arloko Enplegurako Lanbide Heziketaren Sistema arautzen duen irailaren 9ko 30/2015 Legearen xedapenak, lege horretan araututakoaren aurkakoak diren alderdietan, eta, aldi berean, xedapen indargabetzaileak eragiten dien lege horren xedapenak aldatzeko eskatzen dio Gobernuari.

Aurreproiektu hau sustatu den egunean, lan-arloko enplegurako lanbide-heziketaren sistema ziurgabetasun-egoera batean dago, eta birdefinitu egin behar da. Trantsizio-aldian gaude, eta arauen arloko esku hartze estatala egin behar da, zeinak, EKren 149.1.7 eta 13 artikuluan xedatutakoaren babesean, zehatz-mehatz mugatuko baititu laneko prestakuntzaren eremua eta irismena, bai eta horrek lanbide-heziketako sistemarekin duen interakzioa ere. 30/2015 Legea aldatzeko ekimenen berriak daude, 3/2022 Lege Organikora egokitzeko, baina une honetan goizegi da haren horizontea eta antolamenduan behin betiko integratzeko aukerak aurreikusteko.

Inguruabar horiek direla eta, komeni da aurreproiektu honetan enpleguko prestakuntzaren eremua definitzea, indarrean dagoen Euskal Autonomia Erkidegoko Lanbide Heziketari buruzko ekainaren 28ko 4/2018 Legeak eskaintzen duen euskarri malgu eta integratzailean oinarrituta, jakitun izanik garrantzi handia duela biztanleria aktiboarentzat, eta eragin handia duela enplegu-politika publikoen diseinuan. Lege horren eta Bizialdi Osoko Ikaskuntzari buruzko urriaren 10eko 1/2013 Legearen babesean, prestakuntza-zerbitzu integral bat eratzen da, produkzio-sistemaren eskakizunei erantzuten dien prestakuntza planifikatzeko, programatzeko eta hornitzeko gai dena, konpetentzia profesionalak eskuratzea eta eguneratzea ahalbidetzen duena eta, azken batean, garapen profesionalerako aukerak eta enplegua lortzeko edo enpleguari eusteko aukerak hobetzen dituen, eta enpresei beren beharretara egokitutako profilak aurkitzen laguntzen diena.

Eskumen hori baliatuz, eta XII. Legegintzaldiko 1. ardatzeko 3. konpromisoko 1. ekimena betetze aldera, Enpleguaren Euskal Legearen aurreproiektua egiten hasi da.

Azkenik, aurreproiektua egitea eta izapidetzea Xedapen Orokorrak Egiteko Prozedurari buruzko abenduaren 22ko 8/2003 Legean xedatutako bidearen arabera garatuko dira.

Aurrekoaren arabera, Enpleguaren Euskal Legearen aurreproiektu honek bat egiten du zuzenbidearekin, testua idatzi duenaren eskumenari dagokionez. Halaber, aurreproiektua sustatu duen gobernuaren konpromiso politikoari egokitzen zaio.

4. AURREPROIEKTUAREN HELBURU OROKORRAK

2030erako Enpleguaren Euskal Estrategiaren (Gobernu Kontseiluak 2021eko apirilaren 13an onartu zuen) haxe ezartzen du Enpleguaren Euskal Legea onartzeko proiektu bultzatzaileetako gisa: «Euskal Autonomia Erkidegoak behar dituen kalitatezko enplegu-politika aktiboak planifikatzea eta garatzea bermatuko duten egiturak eta tresnak arautzeko eta antolatzeko Enpleguaren Euskal Legea sortzea. Politika horiek enplegu-politika aktiboetarako eskubide subjektiboaren printzipiotik definituko dira».

Enplegu-politikak zeharkakoak direnez, ezinbestekoa da gutxienez lau mailatan jardutea:

- Eskumenen eremuan.
- Gobernantzan eta elkarriketa sozialaren garrantzia aitortzean, ordezkaritza-irizpideen errespetuan oinarrituta.

- Politiken diseinuan, politika sektorialak enplegu-politiketan txertatuta.
- Enpleguaren arloan esku hartzen duten eragile guztien parte-hartzean.

Enplegu-politika gizarte baten politika nagusietako bat da. Ordainsari-dimentsioa, berez, lotuta dago lan ordaindua, eta, horrez gain, funtsezko tresna da gizarteratzeko eta giza garapenerako. Behar besteko kalitatea duenean, lana pertsonen ahalmena, sormena, berrikuntza eta irudimena askatzea ahalbidetzen duen baliabidea da. Funtsezkoa da giza bizitza produktiboa, erabilgarria eta esanguratsua izan dadin. Pertsonen bizibidea egiteko aukera ematen die; gizartean parte hartzeko bidea, bizi-erreferentzia da, segurtasuna ematen die, eta duintasun-zentzua ere bai.

Azken hamarkadetan, lan-merkatuan aldaketa handiak jasaten ari dira, eta aldaketa horiek askotariko faktoreekin dute zerikusia: lanpostuak ordezteak eragiten duten automatizazio-prozesuak; produkzio-inguruneen eskumenak eta antolamendua eraldatzea eragiten duten digitalizazio-prozesuak; produkzio-prozesuen harremana apurka-apurka ahultzea enplegu garbiaren sorreran; jada behar adinako kopuruan eta kalitatean enplegurik sortzen ez duen lan-merkatua; laneko babesa ahultzea enpleguan; lan-merkatuan gero eta dualizazio handiagoa izatea, non gehien sortzen diren lanpostuak kualifikazio handienekoak eta txikienekoak baitira; lan egiteko eta lana antolatzeko modu berriak agertzea; besteren konturako eta norberaren konturako langilearen izaera lausotzen duten plataformetako lana; telelanaren igoera...

Azken hamarkadetan, lan-merkatua aldaketa handiak jasaten ari da, eta euskal erakundeek urte asko daramatzate aldaketa horiei erantzuteko ahalegin handiak egiten, sare ekonomikoari eta enpleguari laguntzeko hainbat neurriren bidez.

Euskal Autonomia Erkidegoan, azaroaren 5eko 1441/2010 Errege Dekretuan ezartzen da enplegu-politika aktiboak gauzatzeko eta diseinatzeko konpetentzia; haren bidez, enplegu-politika aktiboak Euskal Autonomia Erkidegora transferitu ziren. Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua 2010ean sortu zen.

Lanbiderekin batera, Euskal Autonomia Erkidegoan hiru foru erkidegoek eta EAEko 250 udaletako askok enplegu arloan jarduten dute. Bestalde, gizarte-eragileek, enpleguaren eremuari lotutako erakunde publiko eta pribatuak eta hirugarren sektoreko erakundeak ere zeregin garrantzitsua dute enplegu-politika aktiboen garapenean, eta politika horiek askotan lan-merkatuan sartzeko zailtasun handienak dituzten pertsonen buruzkoak dira. Bestalde, Eusko Jaurlaritzako sail askok enpleguaren eremuan eragina izaten duten politikak garatzen dituzte, batez ere, eskumen-eremu sektorialari lotutakoak, Lanbideri Euskal Enplegu Zerbitzu gisa dagozkion eskumenak alde batera utzi gabe.

Egitura konplexu horren gobernantza garatzea da Enpleguaren Euskal Legearen helburuetako bat, elkarriketa soziala, elkarriketa instituzionala eta elkarriketa zibila egituratuta.

Enpleguaren Euskal Sistema eraikitzeko ezinbesteko abiapuntuak dira egindakoa abiapuntutzat hartzea, eragile bakoitzaren ahaleginak aitortzea eta lortutako emaitzak objektibotasunez ebaluatzea. Eusko Jaurlaritzak lan egiten du zeregin horretan, legegintzaldi honetan Enplegu Lege bat onartzeko konpromisoarekin, XII. legegintzaldiko gobernu-programak jasotzen duen bezala. Programa horrek enplegurako gobernantza integraleko eredu berri bat sustatzeko konpromisoa ezartzen du, Enpleguaren Euskal Legearen bidez. (1. ekimena, 3. konpromisoa, 1. ardatza).

5.– PROIEKTUA EGITEKO KONTSULTAK ETA PROZEDURA

5.1 Aurretiazko kontsulta publikoa

Lege horretan ezarritakoaren ildotik, aurretiazko kontsulta publikoa egin zen Irekia eta iragarki-taularen bidez, interesdunek ekarpenak egin zituzten. Izapide hori 2022ko urtarrilaren 31n hasi zen, eta eztabaida 2022ko otsailaren 21ean amaitu zen. Denbora horretan, 2 boto jaso ziren; horietatik bat aldekoa eta bestea aurkakoa, arau-aldaketaren egokitasunari dagokionez. Boto horietako batzuek argudioak eman zituzten: 2, aldekoak; eta bat, kontrakoa.

Horrez gain, 2 iruzkin jaso ziren, kontuan hartu eta eztabaidatu ziren zenbait ekarpen biltzen zituztenak.

Aldi horretan, gainera, bi alegazio jaso dira hasiera-aginduari buruz.

- Euskadiko Kooperatiben Goren Kontseilua: 2022-02-11n Lan eta Enplegu Sailean aurreproiektua egiteko prozeduraren instrukzio-faseko nahitaezko txostena eskatzeko eskaera sartu zen, erregistroko 99219 sarrera-zenbakiarekin, Euskadiko Kooperatiben abenduaren 20ko 11/2019 Legearen 165.2b) artikulua arabera. 2022-02-14ko erregistro-irteera ezarrita, erantzuna eman eta adierazi zitzaion une egokian txosten hori eskatuko zela.
- KONFEKOOP. Erregistro elektronikoro orokorraren bidez, 2022ko otsailaren 10ean sarrera eman zitzaion, eta, prozedura hasteko aginduari dagokionez, Konfekoop Euskal Autonomia Erkidegoko enpresari-elkarte eta -konfederazio garrantzitsuenen artean sartzeko eskatu zen. 2022ko otsailaren 17an, Enplegu eta Gizarteratze Zuzendaritzak erantzuna eman zuen bide beretik, eta adierazi zuen haien ordezkaritza ez zela zalantzan jartzen, eta gogorarazten zitzaion, aipatutako aginduan adierazten den bezala, egoki iritzitako alegazio guztiak egin ahal izango dizkiotela aurreproiektuari entzunaldi-izapidean, izapide hori egiten denean.

5.2 Hasteko agindua

Bigarren lehendakariorde eta Lan eta Enplegu sailburuaren 2022ko urtarrilaren 28ko Aginduaren bidez, Enpleguaren Euskal Sistemaren lege-aurreproiektua izeneko araudia egiten hasi zen. Agindu hori

2022ko ekainaren 6an zuzendu eta Legearen nomenklatura aldatu zen. Horren ondorioz, Enpleguaren Euskal Legearen aurreproiektua deitu zitzaion.

5.3 Behin-behinean onartzeko agindua eta eraginari buruzko txostenak

Ekainaren 8an, arau-testua aldeztu aurretik onartzeko agindua eman zen, eta espedienteari erantsi zitzaion. Halaber, honako dokumentu hauek erantsi zitzaizkion:

- Generoaren arabera eraginari buruzko txostena
- Enpresen eremuan duen eraginari buruzko txostena
- Haurrengan, nerabeengan eta familiengan izango duen eraginari buruzko txostena
- Gazteengan duen eraginari buruzko txostena

2022ko ekainaren 6an, generoaren arabera eraginari buruzko txostena egin eta espedienteari erantsi zitzaion, 4/2005 Legearen 19.1 artikuluan eta 40/2012 Ebazpenaren Lehenengo Jarraibidearen 3. epigrafean ezarritakoaren arabera: «(...) 14 Generoaren arabera eraginari buruzko txostena egiteko eskumena duen administrazio-organoa araua edo administrazio-egintza sustatzen duena da, unitate izapidegilearen bidez».

2022ko ekainaren 6an, Inklusiorako eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren Legearen aurreproiektuari dagokion enpresaren gaineko eraginari buruzko txostena egin eta espedienteari erantsi zitzaion. Hori guztia, Euskadiko Ekintzaileei eta Enpresa Txikiari Laguntzeko ekainaren 28ko 16/2012 Legearen 6. artikuluan ezarritakoa betetzeko: Euskal Autonomia Erkidegoak sustatutako edozein arauketa edo arau berri bideratu aurretik, Eusko Jaurlaritzak bere zerbitzu juridikoen bidez ebaluazio-txostena egingo du enpresak sortzearen, abian jartzearen eta haien funtzionamenduaren gaineko eraginari buruz.

2022ko ekainaren 6an, haurrengan, nerabeengan eta familian izango duen eraginari buruzko ebaluazio-txostena egin eta espedienteari erantsi zitzaion. Eta hori guztia Haurrak eta Nerabeak Babesteko Sistema aldatzen duen uztailaren 28ko 26/2015 Legea betetzeko, Adingabearen Babes Juridikoari buruzko urtarilaren 15eko 1/1996 Lege Organikoari 22 *quinqüies* artikulua gehitzen baitio, honako eduki honekin: «Lege-aurreproiektuekin eta erregelamendu-proiektuekin batera aurkeztu behar diren araudi-inpaktuaren azterketen memoriak araudiak haur eta nerabeengan duen inpaktua jaso beharko dute». Gainera, «Arauek familian duten eragina» izeneko hamargarren xedapen gehigarria gehitzen dio Familia Ugariak Babesteko azaroaren 18ko 40/2003 Legeari, eta honako hau ezartzen du: «Lege-aurreproiektuekin eta erregelamendu-proiektuekin batera aurkeztu behar diren araudi-inpaktuaren azterketen memoriak jaso beharko dute araudiak familiengan duen inpaktua».

2022ko ekainaren 6an, gazteengan duen eraginari buruzko txostena egin eta espedienteari erantsi zitzaion. Hori guztia, Gazteen martxoaren 10eko 2/2022 Legea betetzeko. Lege horrek 18.1 artikuluan

jasotzen duenez, gazteen kolektiboan eragin zuzena duten Eusko Jaurlaritzaren lege-aurreproiektuetan, erregelamendu-proiektuetan eta planetan sartu behar da araudiak edo planak gazteengan duen eragina.

Bigarren lehendakariorde eta Lan eta Enplegu sailburuak, gaiaren arabera eskumena duen saileko titularra den aldetik, alde aurreko onarpenaren agindua eman ondoren, 2022ko ekainaren 8an Eusko Legebiltzarrari helarazi zitzaion, Jaurlaritzari buruzko ekainaren 30eko 7/1981 Legearen 56.1 artikuluari jarraituta.

5.4. Entzunaldia eta jendaurrean jartzea

Entzunaldiaren izapidea bete da, Xedapen Orokorrek Egiteko Prozeduraren 8/2003 Legearen 8.1 artikuluan xedatutakoaren arabera. Honela dio artikulua horrek: *«Herritarren eskubideei eta bidezko interesei eragiten dieten xedapen orokorrek entzunaldiaren izapidea igaro beharko dute. Era berean, xedapenen izaerak hala eskatzen duenean, jendaurrean jarriko dira»*. Manu horretan ezarritakoa betez, arauak kalte ditzakeen sektoreei entzun zaie. Horretarako, aurreproiektua bidali zaie elkartei. Zehazki, honako elkarte hauek hartu dira kontuan: EAEko enpresari-elkarte eta -konfederazio adierazgarrienak, EAEko langile autonomoen interesak ordezkatzen dituztenak barne, EAEn ordezkaritza handiena duten sindikatuak, merkataritza-ganbera probintzialak, Euskadiko Kooperatiben Konfederazioa, Euskadiko Lan Sozietateen Elkarteak, prestakuntza-zentro publiko eta pribatuak ordezkaritza handiena duten elkarteak, eta Euskadiko klusterrak.

Bestalde, jendaurreko informazioaren izapidea betetzeko, 2022ko ekainaren 17an iragarkia jarri zen EAEko Administrazio Publikoaren egoitza elektronikoko iragarki-taulan eta Lan eta Enplegu Sailaren webgunean, bai eta Euskal Herriko Agintaritzaren Aldizkarian ere. Prozedurak ezarritakoaren arabera, aurreproiektuaren alde aurreko onarpenaren iragarkia EHAAr argitaratu eta hurrengo egunean hasi zen 20 egun balioduneko epea egoki iritzitako alegazioak eta ekarpenak aurkezteko, jendaurreko informazioaren izapidearen bidez.

Hurrengo 5.4.1 puntuan aipatzen diren erakundeek egindako alegazioez gain, 2022ko uztailaren 18an, Konfekoop-ek alegazio-idazkia aurkeztu zuen, eta, azkenean, euskal kooperatiben mugimenduak Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren administrazio-kontseiluan enpresa-ordezkaritzaren bidez parte hartzea proposatu zuen.

Enpleguaren Euskal Legearen aurreproiektuak jasotzen du gobernu-organismoan enpresa-ordezkaritza izateko proposamen bat, Langileen Estatutuan jasotako aurreikuspenetan oinarrituta; hala ere, ekimena sustatu duen sailak egokitzen jo du ukitutako erakundeen arteko elkarriketa sustatzea, horri

buruzko akordio bat lortzeko, enplegu-zerbitzuaren zuzendaritzaren eta kudeaketaren onerako eta, azkenik, herritarren onerako izango litzatekeelakoan.

Egun arte, elkarriketa arina izan da, eta, horregatik, egokitzen jotzen da bide horri lehentasuna ematea, konponbide adostua lortze aldera, interes publikoen babes egokia alde batera utzi gabe, jakina. Akordioa lortzen baldin bada, proiektuan ere erakutsiko da.

Bestalde, Lan eta Enplegu Sailak behar bezala erantzungo die Konfekoopkek azaldutako alegazioari eta oinarriari, proposatutako testuaren oinarri direnak kontuan hartuta.

5.4.1. Alegazioen balorazioa

Honako hauek dira jendaurrean jartzeko izapidetan alegazioak aurkeztu dituztenak: ONCE taldea, Sartu Taldea, Cáritas Euskadi, Elkartean, EAPN Euskadi, Gizatea, Hirekin eta REAS Euskadi, EHLABE, Garapen, FEVAS, FEDEAFES, CONFEBASK, Bizkaiko Foru Aldundia, Eginez, EUDEL eta KONFEKOOP. Alegazio horiei behar bezala erantzun zitzaien, eta erantzuna kontsultatu nahi dutenek espedienteko aurreko memoriak kontsultatu ditzakete.

5.5 Nahitaezko txostenak eta irizpenak

Jarraian, nahitaezko txosten bakoitzean jasotako ekarpen, iruzkin eta alegazioen jarraipena egin da. Alegazioen testu-zatiak edo azalpena zein justifikazioa eskatzen duten laburpenak jaso ditugu hemen. Txosten osoak espedientean jaso dira. Espedientean jasotako memoriaren aurreko bertsioetara jo behar da, Hizkuntza Normalizatzeko Zuzendaritzaren, Herritarrak Hartzeko eta Zerbitzu Digitalak Zuzendaritzaren, Kontratazioko Aholku Batzordearen, Datuak Babesteko Euskal Bulegoaren, Elkarriketa Zibilerako Mahaiaren, Emakunderen, Gizarteratzeko Euskal Kontseiluaren, Aurrekontu Zuzendaritzaren, Funtzio Publikoko Zuzendaritzaren eta Erakundeen Baliabideetako Zuzendaritzaren txostenei emandako erantzunak kontsultatzeko.

5.5.1 Txosten juridikoa

2022ko ekainaren 13an, Lan eta Enplegu Sailaren txosten juridikoa egin zen, Xedapen Orokorrak Egiteko Prozedurari buruzko abenduaren 22ko 8/2003 Legearen 7.3 artikulua betez. Lan eta Enplegu Saileko aholkularitza juridikoaren txostena luzea denez, lege-aurreproiektuaren testuko edozein elementuren inguruan desadostasuna adierazten duten edo hobekuntzak proposatzen dituzten iruzkinak baino ez dira aipatuko, eta horri buruzko jarrera oinarritua eskainiko da iruzkin horiek kontuan hartzen ez badira.

1. ZIOEN AZALPENA

A. Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren eskumenak. «(...) Edonola ere, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua zuzenbide pribatuko erakunde publiko gisa sortzeko erregulazioaren kasuan, sinatzen duenaren ustez, egokiagoa izango litzateke prozesu hori Euskal Sektore Publikoari buruzko maiatzaren 12ko 3/2022 Legearen 53. artikuluekin lotzea, aurreproiektuaren 77. artikulua eta hurrengoan azterketan egiten den bezala, lege-aurreproiektuko 31. eta 58. artikuluetan hari buruz egiten diren aipamenak alde batera utzita».

Onartu egin da.

Lege-aurreproiektuaren azalpen-zatiaren VII. ataleko VI. tituluari buruzko aipamena honela hasten da:

- Amaitzeko, VI. tituluak Lanbide Hobetzen Trantsizio eta Hobekuntza Planaren ildoei jarraitzen die (2030erako Enpleguaren Euskal Estrategiaren 3. proiektu traktorea), bai eta Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua modernizatzeko eta osorik eraberritzeko aurreko legegintzaldian haren konfigurazio juridikoaren inguruan egin ziren lanei ere. Horien guztien helburua Euskal Enplegu Zerbitzuaren pertsonifikazio juridikoa eraldatzea da.

Legeak Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren pertsonifikazio juridikoa berregituratzen du, Euskal Sektore Publikoaren maiatzaren 12ko 3/2022 Legearen 53.3 artikuluan xedatutakoaren arabera, eta zuzenbide pribatuko entitate publiko gisa konfiguratzen du. Horrek malgutasun, dinamismo eta espezializazio profesional handiagoa emango dio enplegu-zerbitzuen prestazioari. Izan ere, enplegu-zerbitzuaren eginkizun prototipikoek ez dute eskatzen funtzionario publikoei eginkizun hori egikaritzeko erreserba egitea, eta ez dute behar zuzenbide publikoari lotutako eskumen guztiak betetzea.

B. Xedapen indargabetzailea. «Bestalde, azalpenaren VII. arrazoian, non legearen xedapen-zatia laburbiltzen baita, eta, zehazki, xedapen indargabetzailean, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuari buruzko urriaren 13ko 3/2011 Legea berariaz indargabetzeari buruzko aipamenarekin batera, lege hau indarrean jarri ondoren Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren kasuan egin nahi diren aldaketen garrantzia dela eta, sinatzailearen iritziz, ez litzateke sobera egongo azalpen bat ematea maiatzaren 22ko 82/2012 Dekretuan egin behar diren aldaketak egiteko epeari eta prozedurari buruz (82/2012 Dekretua, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren Estatutuak onartzen dituena, gaur egun indarrean dagoena, edo hura ordeztuko duena). Planteamendu hori aurreproiektu honetan jasotako xedapen iragankor baten bidez egin liteke, aurreproiektuaren 81. artikuluan Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren estatutuei buruz adierazitakoa alde batera utzita».

Ez da onartu.

Maiatzaren 22ko 82/2012 Dekretua berariaz indargabetzen den arte, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren estatutuek indarrean jarraituko dute Enpleguaren Euskal Legearen aurka ez doan guztian, araubide iragankor bat aurreikusi beharrik gabe.

2.- AZALPEN-ZATIA

- **2. artikulua:** *«Honako kontzeptu hauen definizioak jaso dira: lan duina; lehentasunezko arreta behar duten kolektiboak; tokiko garapena; luzaroko langabezia; enplegarritasuna; gizarte- eta lan-bazterkeria; enpleguaren sustapena; laneko prestakuntza; gizarteratzea eta laneratzea; eta gizarte- eta lan-bazterkeriako arriskua. Azken kasu horretan, Inklusiorako eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren Legean ezarritakoa bete beharko da».*

- **Ez dago iruzkin horren kontrako arrazoirik.**

- **6. artikulua:** *«Errepikakorra ez izateko, eta artikuluaaren idazketa kontuan hartuta, "pertsonak" idatz liteke iraupen luzeko langabeei erreferentzia egin aurretik».*

Ez da onartu.

Txostenaren objektua ulertuta, aipamen horren arrazoa itxuraz errepikakorra izatea da, baina horrek zerikusia du lantaldearen barruko interpretazioarekin. Izan ere, interpretazio horren arabera, sintagma nominalen hurrenkeran langabe terminoa ez aipatzea eskakizun metagarritzat har liteke. Hau da, 55 urtetik gorako langabeek luzerako langabezian egon behar izan dute. Interpretazio hori sintagmak elkarren ondoan jartzearen argitan egin daiteke, baina baztertu egin behar da, ez datorrelako bat xedapenaren helburuarekin. Errepikapenak, beraz, araua hobeto ulertzeko balio du, eta argi eta garbi justifikatuta dago.

- **7. artikulua:** *«Eragile horiek letren bidez bereizi behar dira, ezaugarriak oso heterogeneoak direlako».*

Ez da onartu.

Hori ez da araugintza-tekniken ondoriozko jarraibideetatik eratortzen. Atal horiei dagokienez, haxe ezartzen dute aipatutako jarraibideek: *«Beharrezkoa bada, letra xehez eta alfabetikoki [a), b), c), etab.] ordenatutako apartatuetan banatu ahal izango dira paragrafoak. Salbuespenez bakarrik egin ahalko dira beste azpibanaketa batzuk, ez baitira komenigarriak (azpibanaketak egiten badira, zenbaki arabiarrez banatuko dira)».*

Hau da, jo behar da testua hobeto ulertuko dela, paragrafoak ataletan banatzen badira. 7. artikulua kasuan, esku hartzen duten agenteen zerrenda sinplea da, eta ez da mandatu bat baino gehiago lotzen parte-hartzaileen izaeraren edo beste edozein zirkunstantziaren arabera. Beraz, ez dago arrazoirik paragrafoan barne-banaketa bat sartzeko.

- **8.3. artikulua.** *«3. apartatua betebeharrei buruzkoa da, eta haxe ezartzen du: "Hurrengo artikuluetan xedatutakoari kalterik egin gabe, 1. paragrafoan aipatzen diren pertsonen lankidetzak aktiboak egin beharko dute Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuarekin, aholkularitza egokia emateko eta enplegarritasunari buruzko diagnostiko pertsonala eta enplegu-plan integratu eta pertsonalizatua behar bezala egiteko. Horretarako, dokumentazio, datu eta txosten garrantzitsuak eta eskatzen zaien informazioa eman beharko dute, eskubide horiek eraginkorrak izan daitezen bermatzeko beharrezko badira. Halaber, etxebizitza-aldaketen, harremanetarako datuen aldaketen eta enplegarritasuna hobetzeko, laneratze aukerak hobetzeko edo enplegu-plan integratu eta pertsonalizatua betetzeko garrantzitsuak diren bestelako zirkunstantzia pertsonal, familiar edo sozialen berri eman beharko dute". Betebehar*

horiek Inklusiorako eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren Lege-proiektuan jasotako betebeharrak batzuekin bat etor daitezkeen alde batera utzita, apartatu honen edukia sinatzen duenaren iritziz, izaera dela-eta, aipatutako eskubideak jasotzen dituenetik bereizitako artikulua izan beharko luke».

Onartu egin da.

Manu horretatik kendu egin da betebeharrak buruzko aipamena, eta 13. artikuluko berri batean sartu da, eta betebeharrak ez betetzearen ondorioak zehazten dituzten bi manu berri gehitu dira: 14. eta 15. artikulua, hain zuzen ere. Apartatu horiek honela idatzita geratu dira:

13. artikulua.- Enplegarritasuna hobetzeko betebeharrak

1.– Aurreko artikuluetan aurreikusitako enplegarritasuna hobetzeko eskubideak aitortzen zaizkien pertsonen lankidetzak aktiboan jardun beharko dute Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuarekin, eta eskubide horien eraginkortasuna bermatzeko beharrezkoa den dokumentu, datu eta txosten garrantzitsuak eta eskatzen zaien informazioa eman beharko dituzte.

Halaber, etxebizitza-aldaketen, harremanetarako datuen aldaketen eta enplegarritasuna hobetzeko, laneratzeko aukerak hobetzeko edo enplegu-plan integratu eta pertsonalizatuak betetzeko garrantzitsuak diren bestelako zirkunstantzia pertsonal, familiar edo sozialen berri eman beharko dute.

2.– Enplegu-plan integratu eta pertsonalizatuaren hartzaileek, aurreko paragrafoan xedatutakoaz gain, planean enplegarritasuna hobetzeko aurreikusitako jarduerak bete beharko dituzte, bai eta jarduera-konpromisoan jasotako ekintzak ere, langabezia-prestazioen onuradunak badira.

14. artikulua.- Betebeharrak ez betetzea

1.– Aurreko artikuluan ezarritako betebeharrak ez betetzeak enplegarritasunari buruzko diagnostiko pertsonala egitea eragozten badu, bai eta laguntza pertsonalizatua, jarraitua eta egokia ematea ere, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua salbuetsita geratuko da eskubide horiek gauzatzera bideratutako jarduketak egitetik, harik eta interesdunak betebeharrak horiek betetzen dituela egiaztatzen duen arte.

2.– Interesdunak enplegu-plan integratu eta pertsonalizatuaren xedatutakoa ez betetzearen ondorioak 11.2 artikuluan aipatzen den gatazkak konpontzeko prozeduraren esparruan zehaztuko dira, eta inola ere ezin izango dira erabaki hurrengo paragrafoan aurreikusitakoak baino ondorio astunagoak.

3.– Alderdien arteko akordiorik ezean, honako arau hauek betearaziko dira:

a) Lanbide-Zerbitzua salbuetsita egongo da enplegu-plan integratu eta pertsonalizatuaren konprometitutako zerbitzuak eta jarduerak bermatzetik, ez-betetzeak irauten duen bitartean, baldin eta ez-betetzeak ez baditu ondorioak agortzen hura kontsumitzen duen ekintzarekin edo ez-egitearekin, edo, bestela, ez-betetzea gertatu eta hurrengo sei hilabeteetan.

b) Interesdunak betebeharrak behin eta berriz betetzen ez baditu, betebeharrak desberdinekoak izan arren, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak enplegu-plan integratu eta pertsonalizatua suntsiarazteko eskatu ahal izango du.

Kasu horretan, ezin izango da beste plan bat sinatu lehenengoaren indarraldia igaro arte eta, gutxienez, ebazpena ematen denetik sei hilabete igaro arte, salbu eta langabezia-egoera bat sortzen bada, eta pertsona hori enplegu-eskatzailerik gisa inskribatuta badago. Hala gertatzen denean, aipatutako denbora-mugak ez dira indarrean egongo.

4.– Erregelamendu bidez identifikatuko dira betebeharrak ez betetzea justifikatzen duten inguruabarrak. Inguruabar horiek honako arrazoi hauek hartu beharko dituzte oinarri: gaixotasuna, bizitza pertsonala eta familia-bizitza uztartzeko premiak, enplegu-plan integratu eta pertsonalizatuaren edukiarekin bat ez etortzea, edo baldintza ekonomikoetan, denborazkoetan edo bestelakoetan betebeharrak horiek betetzea bereziki zail bihurtzen duten beste batzuk.

15. artikulua.- Betebeharrak ez betetzea kasu berezietan

1.– Aurreko 13. artikuluan ezarritako betebeharrak ez betetzearen erantzukizuna duten pertsonak langabeziagatik prestazio edo sorospenen baten onuradun direnean, Gizarte Segurantzaren araudiak eta lan-arloko arau-haustea eta zehapenak arautzen dituenak xedatutakoari jarraituko zaio.

2.– Inklusiorako eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren prestazio ekonomikoen titularrak edo onuradunak badira, haien araudiak ezarritakoaren arabera arautuko da ez-betetze hori.

- 9. artikulua: *«Hala zehazten ez bada ere, eta uste baldin bada 8.1 artikuluko baldintzak betetzen dituzten pertsonak aipatu nahi direla, Euskal Autonomia Erkidegoan bizitzea barne, egokiagoa izango litzateke artikuluko horretan informazio hori zehaztea. Bestalde, 2. apartatuari dagokionez, zehaztu behar da jendaurreko arreta-zerbitzu guztietan, modu presentzialean edo telematikoa ematen denean, debekatuta dagoela sexuan edo desgaitasunean oinarritutako joerarik eta estereotiporik erabiltzea; beraz, ez da beharrezkotzat jotzen apartatu hori».*

Ez da onartu.

Artikuluaren izenburua adierazgarri samarra da, eta eskubideak zein betebeharrak barne hartzen ditu. Artikuluaren izenburuari dagokionez, araugintza-teknikako jarraibideek hauxe adierazten dute: «Artikulu bakoitza, ahal den neurrian, haren edukia labur adierazten duen titulu edo izen baten bidez izendatuko da». Horixe egiten du, hain zuzen ere, zalantzan jarritako artikulua, enplegarritasuna hobetzeko eskubide eta betebeharren eduki zuzena adierazten duenean.

Betebeharrak artikulua independente batean sartzeak ez luke berekin ekarriko testuaren ulergarritasuna hobetzea. Edonola ere, entzunaldiaren eta jendaurreko informazioaren izapidearen esparruan, eta egindako alegazioei erantzute aldera, artikulua berriak sartu dira, eta baloratu egin da komeni litekeen enplegarritasuna hobetzeko eskubideak eta betebeharrak bereiztea. Artikulu autonomo batean arautzen dira eskubide horiek.

- **10. artikulua:** *«Enplegarritasunari buruzko diagnostiko pertsonala egiteko eskubideari heltzen zaio». 1. apartatua haxe zehazten du: «Enplegarritasunari buruzko diagnostiko pertsonala 24.2.b) artikuluan eta hura garatzeko ematen den araudian xedatutakora egokituko da». 2. apartatua zehazten da Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak diagnostikoa egiteko bete behar duen epea; eta 3. apartatua zehazten dira baliozkotasun-epea, berrikusteko aukera, atzera botatzeko aukera eta diagnostiko berri bat egiteko eskaera. Azkenik, 4. apartatuak eskubide horrekin lotutako betebeharrak jorratzen ditu, 8. artikuluari dagokionez, bai eta ez-betetze horrekin lotutako ondorioak ere. Betebehar horiek Inklusiorako eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren Lege-proiektuan jasotako betebehar batzuekin bat etor daitezkeen alde batera utzita, apartatu honen edukia sinatzen duenaren iritziz, izaera dela-eta, aipatutako eskubidea jasotzen duenetik bereizitako artikulua izan beharko luke. Era berean, gomendagarria da 24.2 artikulua gehitzea artikulua honen apartatu gehigarri gisa, edo beste batean, lege-aurreproiektu honetan jasotako gainerako eskubide subjektiboekin».*

Ez da onartu.

Ez da ulertzen izaera zertan den desberdina, betebeharren tratamendua beste artikulua batean gomendatzeko. Betebeharrak zuzen-zuzenean lotuta daude eskubidea baliatzearekin, eta, horregatik, arau berean txertatzea naturala eta egokia da.

Bestalde, guztiz bidegabekoa da 24.2 artikuluan (b) eta c) apartatuak izan ezik, prestazio-eskubide baitira) orientazio-zerbitzuaren zati gisa sartu diren prestazioak artikulua horretan sartzea.

Ez dira eskubidearen edukiaren zati, beraz, ez dira 8. artikuluan sartu behar. Babes lagungarriak eta autonomoak dira, eta ez daukate harekiko loturarik.

- **11. artikulua** enplegu-plan integratua eta pertsonalizatua egiteko eskubidea aipatzen da. 1. apartatua plana egiteko epea zehazten da, eta kontuan hartzen da une jakin batetik aurrera, planaren xede den pertsona okupatuta dagoen ala ez, hargatik eragotzi gabe Inklusiorako eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren Legean ezarritakoa. 2. apartatua indarraldia, etengabeko jarraipena, urteko ebaluazioa eta edukia berrikusteko eta aldatzeko aukera zehazten dira. Gaineratu dutenez, erreferentziazko profesionalak egin, jarraitu eta ebaluatuko du, hartzailearen parte-hartzearekin, baina ez da berariaz aipatzen pertsona horrek 8.1 artikuluan ezarritako baldintzak bete behar dituenik, eta hori gomendatzen dugu. 3. apartatua haxe ezartzen da: *«Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak enplegu-plan integratua eta pertsonalean konprometituta dauden zerbitzuak eta jarduerak bermatuko ditu».*

Ez da onartu, errepikakorra baita.

- 4. eta 5. apartatuek eskubide horrekin lotutako betebeharrak jorratzen dituzte, 8.3. artikuluari dagokionez, bai eta ez-betetze horrekin lotutako ondorioak ere. Betebehar horiek Inklusiorako eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren Lege-proiektuan jasotako betebehar batzuekin bat etor daitezkeen alde batera utzita, apartatu honen edukia sinatzen duenaren iritziz, izaera dela-eta, aurreko artikuluan bezala, aipatutako eskubidea jasotzen duenetik bereizitako artikulua izan beharko luke.

Onartu egin da.

8. artikuluan adierazitakoa berriro baliatuko dugu.

- **13. artikulua** eskubideen eraginkortasunari buruzkoa da. 1. apartatuan hauxe adierazten da: “Aipatutako eskubideen titularrek erreklamatu ahal izango dute eskubideak artikuluan horietan xedatutako moduan eta baldintzetan bete daitezkeen”. 2. apartatuan ezartzen da erregelamendu bidez garatuko dela, prozedura labor gisa. Ebazpena emateko epeaz gain, isiltasun negatiboa ere aipatzen da, aipatutako epean ebazpenik jakinarazten ez bada. 3. apartatuan zehazten da prozedura zehaztean bermatu egingo dela pertsonen Administrazioarekiko harremanak elektronikoki izateko eta erreklamazioa baliabide analogikoen bidez egiteko duten eskubidea». Baieztapen horren bidez ulertu behar da pertsona fisikoek ere aurrez aurre egin ahal izango dituztela erreklamazioak, behintzat, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren bulegoetan, administrazio publikoen administrazio-prozedura erkideari buruz indarrean dagoen araudia betez.

Ez dago horren kontrako arrazoirik.

- **14. artikulua:** «1. apartatuan jorratzen du enplegarritasunari buruzko diagnostiko pertsonalaren eta enpleguko plan integratu eta pertsonalaren konfidentzialtasuna. 2. apartatuan, hauxe zehazten du: “Enpleguaren Euskal Sareko profesionalek dokumentu horiek eskuratu ahal izango dituzte beren eginkizunak betetzean, betiere interesdunari Enpleguaren Euskal Sarearen zorroko zerbitzuak edo enplegarritasuna hobetzeko programa osagarrietako zerbitzuak emateko”. Horren harira, adierazi behar da artikuluan horren edukia hobeto kokatuko litzatekeela lege-aurreproiektu honen edukiaren esparruan datu pertsonalen tratamenduari buruzko kapitulu espezifiko batean, gurutzatutako datu pertsonal asko daudelako, eta Enpleguaren Euskal Sarea osatzen duten eragile ugariak datu horien tratamendua zaindu behar dutelako. Antzeko oharra zehaztu dira aurreproiektuaren 19. artikuluari buruzko azterketan».

Ez da onartu.

Artikulu hori konfidentzialtasun-betebeharrari buruzkoa da, eta ez datu pertsonalen tratamenduari buruzkoa, eta enplegarritasuna hobetzeko eskubideak baliatzeari lotu behar zaio, eskubide horiekin zuzenean lotuta baitago profesionalen konfidentzialtasun-betebeharra.

Nolanahi ere, Datuak Babesteko Euskal Bulegoak bere garaian egiten duen txostena hartuko da kontuan.

- **16. artikuluan**, zehazki, 1. apartatuan, Enpleguaren Euskal Sarea osatzen duten erakundeek bete beharreko betebeharrak adierazten dira, eta g) letran adierazten da 31. artikuluan aipatzen diren eskubideak bermatu beharko dituztela. Bestalde, h) letran Enpleguaren Euskal Sarea identifikatzeko logotipoa aipatzen da. Alderdi hori erregelamendu bidez garatu beharko litzateke, ondoren aipatutako erakundeek erabil dezaten. 2. apartatuan hauxe aipatzen da: «Enpleguaren Euskal Sareko entitateen arreta-bulegoek eta egoitza elektronikoek informazioa emango dute partaideen zerrenda eguneratuari, kudeatzen dituzten zerbitzuei eta pertsona eta enpresa erabiltzaileen eskubide eta betebeharrei buruz». Azkenik, 3. apartatuan hauxe adierazten da: «Enpleguaren Euskal Sareko erakundeek enplegu-politika publikoak garatzeko lankidetzak sustatuko dutela».

Onartu egin da.

Beharrezkotzat jo da Enpleguaren Euskal Sarearen logotipoa aipatzea lehenengo xedapen gehigarrian, hura onartzeko ardura duen organoa eta hura onartzeko epea identifikatzeko.

Xedapen horretako 2. eta 3. paragrafoak honela idatzita geratuko lirateke:

LEHENENGO XEDAPEN GEHIGARRIA.- Enpleguaren Euskal Sarearen mapa, logotipoa eta arreta, informazio eta prospekziarako tresna komunak

(...)

2.– Epe berean, Eusko Jaurlaritzan enplegu-arloko eskumena duen saileko titularrak Enpleguaren Euskal Sarearen logotipoa eta arreta, informazio eta prospekziarako tresna komunak onartuko ditu.

3.– Enpleguaren Euskal Sarearen mapa, logotipoa eta arreta, informazio eta prospekziarako tresna komunak onartzen direnean, Euskal Herriko Agintaritzaren Aldizkarian eta egoitza elektronikoan argitaratuko da.

- **18. artikulua.** «Alde batetik, aurreproiektuaren 44. artikuluari dagokionez, puntu honetan ez litzateke sobera egongo Sektore Publikoko Kontratuari buruzko azaroaren 8ko 9/2017 Legea aipatzea. Lege horren bidez, Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2014ko otsailaren 26ko 2014/23/EB eta 2014/24/EB zuzentarauen transposizioa egiten da Espainiako antolamendu juridikora. Bestalde, 58. artikuluan egiten den bezala, puntu honetan ere aipatu beharko lirateke Sektore Publikoaren Araubide Juridikoaren urriaren 1eko 40/2015 Legea eta Euskal Sektore Publikoaren maiatzaren 12ko 3/2022 Legea».

Ez da onartu.

Egindako gomendioan ez da araugintzari buruzko edukirik sartu. Agerikoa da lankidetzak indarreko antolamenduaren arabera egin behar dela.

- **19. artikulua:** «Sinatzailearen ustez, beharrezkoa da erregelamendu bidez lantzea Enpleguaren Euskal Sareko kideen arteko elkarlanaren eta lankidetzaren irismen zehatza, hura osatzen duten erakundeen artean gauzatuko diren hitzarmenak edo tresnak eta aipatutako kideek beren eginkizunak betetzeko erabili beharko dituzten datu pertsonalen fitxategien

ezaugarriak. Antzeko oharrak egiten dira aurreproiektu honetako beste artikulua batzuen analisisan, eta ondorioztatzen da, nolana ere, datu pertsonalen tratamendua, oro har, kapitulu espezifiko batean tratatu behar dela aurreproiektu honetan, duen garrantziagatik».

Zati batean onartu da.

Artikulu berria gehitu da, Enpleguaren Euskal Sarean integratzeari buruz. Honela:

19. artikulua.- Enpleguaren Euskal Sarean integratzea

1.– Erregelamenduz zehaztuko da Enpleguaren Euskal Sarean integratzeko prozedura. Horren helburua izango da erakunde eskatzaileak emango dituen zerbitzuak identifikatzea, 22. artikuluan aipatzen den Enpleguaren Euskal Sarearen Maparako egokitzapena zehaztea, integrazio-data zehaztea, arreta, informazio eta prospekzioarako tresna komunak eskura jartzea, zerbitzuen kalitatea bermatzeko beharrezkoak diren oinarritzko baldintza materialak, teknikoak eta langileei buruzkoak betetzen diren egiaztatzea, eta lege honetan eta berau garatzen duen araudian aurreikusitako betebeharrak betetzen diren egiaztatzea.

2.– Enpleguaren arloan eskumena duen Eusko Jaurlaritzako saila izango da Enpleguaren Euskal Sarean sartzeari erabakitzearen eskuduna.

3.– Enpleguaren Euskal Sarean sartzeari buruzko publikitate ofiziala egingo da Euskal Herriko Agintaritzaren Aldizkarian, baina integrazio-egintza eraginkorra izango da hura ematen denetik.

Datuak babestearen arloan Enpleguaren Euskal Sarea osatzen dutenen arteko lankidetzaren irismena zehazten duen arauzko lankidetzari dagokionez, edo lankidetzari hori erakunde kideen artean gauzatuko den hitzarmenei edo tresnei eta aipatutako kideek beren eginkizunak garatzeko erabili beharko dituzten datu pertsonalen fitxategien ezaugarriei buruzko erreferentziari dagokionez, badirudi kezkatuta daudela datuak babesteko araudia betetzeaz, baina ez dute xedea guztiz zehazten, eta badirudi prebentzioari lotzen zaiola.

Ez dirudi Enpleguaren Euskal Sarea osatzen duten erakundeek arau-garapenari edo hitzarmenei egiten dieten erreferentziak babes-plusik bermatzen duenik, gaur egun aurreproiektuan jasotzen diren aurreikuspenei dagokienez. Orain sartutako manuak, ordea, ezartzen du Enpleguaren Euskal Sarea osatzen duten erakundeak lege honen ondoriozko betebeharrak guztiak betetzeko moduan dauden egiaztatzea. Betebeharrak horien artean, jakina, datuak babesteko legeriaren ondoriozkoak daude.

Beste kontu bat izango da ebaluazioa egin beharra, Datuak Babesteko Erregelamendu Orokorraren 35. artikuluan xedatutakoaren arabera. Artikulu horrek haxe ezartzen du: «*Tratamendu motaren batek, batez ere, teknologia berriak erabiltzen baditu, haren izaera, norainokoa, testuingurua edo helburuak direla-eta, arrisku handia ekar badiezaieke pertsona fisikoen eskubideei eta askatasunei, aurreikusita dauden tratamendu-eragiketek datu pertsonalen babesean izan dezaketen inpaktuaren ebaluazioa egingo du tratamenduaren arduradunak, datuak tratatu aurretik*».

Edonola ere, badirudi egokiena dela Datuak Babesteko Euskal Bulegoaren ondorioak eta arauen izapideen emaitzak kontuan hartzea. Eraginaren ebaluazioa bidezkoa den ala ez Legea indarrean sartzen denean aztertuko da. Izan ere, eraginaren ebaluazioan kontuan hartu beharko diren alderdi zehatzak behin betiko testutik ondorioztatzen direnak baino ezin dira izan.

- **21. artikulua.** «Bere izaera dela eta, egokiagoa litzateke artikulua azken atala izatea, edukia nolabait ixteko. 2. *apartatuan ere, zerbitzu bakoitzari atxikitako langileen ezaugarriak jorratzen dira, nahiz eta kasu horretan euskal enplegu-sareko zerbitzu-zorroko zerbitzuen kalitatea bermatzeaz hitz egiten den eta ildo bereko erregelamendu bidezko garapenik ezartzeko aipatzen ez den.* 3. *apartatuan aipatzen da euskal enplegu-sarea osatzen duten erakunde guztien lankidetzak sustatu behar dela, langileei etengabeko prestakuntza emateko. Azken kasu horretan, uste dugu zerbitzu bakoitzari atxikitako langileak direla, nahiz eta berariaz ez aipatu. Idazketa nahasia denez, eta 23. artikuluekin lotura izan dezakeenez, artikulua horren edukia birformulatzea gomendatzen dugu».*

Ez da onartu.

Txosten juridikoan araugintza-teknikari buruzko eragozpen bat azaltzen dute, baina ez gatoz bat horrekin. Manuaren logikak, hain zuzen ere, izenburuari erantzuten dio, eta ordena berari jarraitzen dio. Egia esan, eska daitekeen eduki arauemailearekin hasten da artikulua, eta, zehazki, zerbitzuen prestazio-eduki teknikoaren erregelamendu bidez garatzeko beharra azaltzen da. Argi dago aurreproiektuak ezin duela maila beheratu, eta prestazio-edukia zehaztu behar duten protokolo teknikoaren definizio zehatza eman, erregelamenduaren laguntza behar baitu beharrezko osagarri gisa.

Araugintza-teknikako jarraibideek ezartzen dutenez, xedapenaren ideia nagusia lehen paragrafo batean adierazi behar da. Gero, espezifikazioak adierazteko behar direnak idatziko dira. Artikulu hori bat dator prozedura horrekin.

Ez da guztiz ulertzen 2. paragrafoari lotutako erreferentzia, zehazki, hori ezartzeko inolako erregelamendu-garapenik ez aipatzeari buruzkoa. Ez zaigu iruditzen dei espresua egin behar denik. Arau horren arabera, «titulazio-betekizunak orientabide gisa definituko dira...», baina soilik uler daiteke erregelamendu bidez egingo dela, bestela legean bertan definituko liratekeelako.

Gauza bera esan daiteke 3. paragrafoari buruzko iruzkinari dagokionez, txostenak idazkera nahasia egozten baitio, zerbitzu bakoitzari atxikitako langileak aipatzen ez dituelako, eta hori, bide batez esanda, xedapenaren edukitik ondorioztatzen da, eta berariazko aipamen bat ez egiteak ez du beste interpretaziorik sortzen, prestakuntzaren hartzaileei dagokionez, Enpleguaren Euskal Sareko langileak bakarrik izan baitaitezke (zorroko zerbitzuak ematen dituzten bitartean izango baitute).

- **22. artikulua:** «2. apartatuan eguneratze periodikoa jaso da. 49. eta 60. artikuluei dagokionez, komeniko litzateke artikulua horretan aipatutako artikuluetan mapari egindako aipamenak jasotzea. Era berean, hurrengo artikuluari eta lehenengo xedapen gehigarriari

dagokienez, hobe izango litzateke artikulua horretan Enpleguaren Euskal Sarearen erregelamendu bidezko garapena aipatzea.

Zati batean onartu da.

Ez dugu guztiz ulertzen 49. artikuluari buruzko erreferentzia, ikuskaritzari buruzkoa (aurreproiektua aldatu aurretiko bertsioan, sailaren aholkularitza juridikoaren txostena dela eta).

Egungo 26. artikulua aldatu da, Enplegu Politika Publikoen Euskal Kontseiluaren parte-hartzeari buruzko aipamena sartzeko, bai eta 66.1.e) artikulua ere, kide anitzeko organo horren eginkizunei buruzkoa, Enpleguaren Euskal Sarearen Mapa osatzeko esku-hartzea adierazteko:

26. artikulua.- Enpleguaren Euskal Sarearen mapa

1.– Eusko Jaurlaritzak Enpleguaren Euskal Sarearen mapa onartuko du, Enplegu Politika Publikoen Euskal Kontseiluak proposatuta. Enplegu-zerbitzuak emateko lurralde-egitura optimoa ezarriko du, kontuan hartuta biztanleria, demografia- eta lurralde-ezaugarriak, profesional bakoitzeko gehieneko biztanleria-ratioak, beharrezko ekipamenduen esparru orokorra eta pertsona eta enpresa erabiltzaileekiko hurbiltasun handiena bermatu beharra.

2.– Enpleguaren Euskal Sarearen mapa aldian behin eguneratuko da, gehienez ere lau urtean behin, eta Enplegu eta Inklusio Politiken Ebaluazio, Ikerketa eta Berrikuntza Organoak egiten dituen ebaluazioen emaitzei erantzungo die.

66. artikulua.- Enplegu Politika Publikoen Euskal Kontseiluaren eginkizunak

1.– Enplegu Politika Publikoen Euskal Kontseiluak eginkizun hauek izango ditu:

e) Erakundeen arteko koordinazio-irizpideak zehaztea, enplegu-politika publikoak garatzeko eta Enpleguaren Euskal Sarearen zerbitzu-zorria eta enplegarritasuna hobetzeko programa osagarriak kudeatzeko, lege honetan ezarritako eskumen-banaketaren arabera.

Horretarako, Enpleguaren Euskal Sarearen mapa proposatuko du, Eusko Jaurlaritzak onar dezan. Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak, foru-aldundiek, udalerriek eta haien sektore publikoetako entitateek eskatzen zaien informazioa eman beharko dute.

Enpleguaren Euskal Sarearen mapa egiteko proposamenean, biztanleria, demografia- eta lurralde-ezaugarriak, profesional bakoitzeko gehieneko biztanleria-ratioak eta beste datu objektibo batzuk hartuko dira kontuan; baita herritarrekiko hurbiltasunaren, subsidiarotasunaren eta osagarritasunaren printzipioak ere, eta zerbitzuak ematean bikoiztasunik ez gertatzen saiatuko da. Aintzat hartuko ditu, beti, Enplegu eta Inklusio Politiken Ebaluazio, Ikerketa eta Berrikuntza Organoak egiten dituen ebaluazioen emaitza.

- **23. artikulua:** «Langileak profesionalizatzeko eskakizunak alde batera utz daitezke, aurreproiektu honen 21.3 artikulua idazketa ikusita».

Onartu egin da.

1. paragrafoko azken tartekia kendu da, eta honela idatzita geratu da:

27. artikulua.- Enpleguaren Euskal Sarearen zerbitzu-zorroa emateko bermea

1.– Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak bermatuko du Enpleguaren Euskal Sarearen zerbitzu-zorro osoa modu presentzialean ematea aurreko artikuluan aipatzen den maparen arabera. Dena den, hori ez da eragozpen izango zerbitzu-zorro hori beste entitate publiko edo pribatu batzuen bidez zuzenean edo zeharka kudeatzeko.

- 2. apartatuan haxe adierazi da: «Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak bermatuko du zerbitzuak bitarteko elektronikoen bidez ematea, betiere bitarteko horiek bateragarriak badira zerbitzuaren izaerarekin eta edukiarekin». 13. artikuluan adierazi bezala, baieztapen horren bidez ulertu behar da pertsona fisikoek aurrez aurre jaso ahal izango dituztela zerbitzu horiek, behintzat, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak emandako zerbitzuen kasuan, administrazio publikoen administrazio-prozedura erkideari buruzko araudia kontuan hartuta.

Ez da onartu.

Zehaztapen horrek ez dirudi beharrezkoa, aholkularitza juridikoaren txostenak aipatzen duen araudian behar bezala babestuta agertzen baita. Nolanahi ere, egokitzeak jo da 35. artikuluan edukia bi artikulua bereizita banakatzea, 36. artikuluan pertsona eta enpresa erabiltzaileek bitarteko elektronikoen erabilerari dagokionez dituzten eskubideak aipatuz. Honela idatzita geratu da:

36. artikulua.- Pertsona, enpresa eta entitate erabiltzaileen eskubideak bitarteko elektronikoak erabiltzen direnean

1.– Enpleguaren Euskal Sarearen zerbitzu-zorroa emateko bitarteko elektronikoak erabiltzeari dagokionez, aurreko artikuluan ezarritakoaz gain, honako eskubide hauek aitortzen zaizkie erabiltzaileei:

a) Euskal Sektore Publikoko maiatzaren 12ko 3/2022 Legearen 69.2 eta 3 artikuluetan ezarritakoak.

b) Zerbitzu elektronikoen eta horiek emateko eskuragarri dauden aplikazioen irisgarritasuna, bereziki desgaitasuna duten pertsonentzat, betiere ziurtatuz emandako informazioa eskuragarria eta ulergarria dela.

c) Eten digital oro ezabatzea, eta bazterketa digitalik ez izateko eskubidea babestea.

d) Identifikazio digitalerako, autentifikaziorako eta sinadura elektronikorako sistemak doan eskura izatea. Enpleguaren Euskal Sarea osatzen duten entitateek sinadura elektronikoko sistema berberak erabiltzea bermatuko dute.

e) Lineako eta aurrez aurreko arreta.

f) Trataturako informazioaren osotasuna, konfidentzialtasuna eta egiazkotasuna.

2.– Leihatila digital bakarraren kudeaketa Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuari badagokio ere, Enpleguaren Euskal Sarea osatzen duten erakundeek, azken buruan, aurreko paragrafoan aipatzen diren eskubideen erabateko eraginkortasuna bermatuko dute, zerbitzu horiei dagokienez.

3.– Enpresa eta entitate erabiltzaileei bermatuko zaizkie 1. paragrafoko a), eta f) apartatuetan aipatzen diren eskubideak.

4.– Erregelamenduz ezarri ahal izango da enpresa erabiltzaileek bitarteko elektronikoen bidez izan behar dutela harremana 17.2 artikuluan aipatzen den leihatila bakar digitalaren bidez, Enpleguaren Euskal Sarearen zerbitzu-zorroa eskaintzeari dagokionez.

- 24. artikulua: «Adierazi behar da atal honetan jasotako prestazioetako batzuk Diru Sarrerak Bermatzeko eta Inklusiorako Euskal Sistemaren lege-proiektuan jorratzen direla. Bestalde, c) letran aipatzen da erreferentziatzko profesional batek etengabeko jarraipena egin behar diola Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuko plantillari edo Enpleguaren Euskal Sarea osatzen duten erakundeetako bati, eta hori berariaz egiten du 41. artikuluan a) letran. Komeniko litzateke artikulua hori hemen aipatzea, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak orientazio-zerbitzuari dagokionez duen kudeaketa eskusiboari helduz baitio, nolabehere ere Enpleguaren Euskal Sareko gainerako kideek orientazio-zerbitzuaren zer prestazio egin ditzaketen zehazteko».

Ez da onartu.

Artikulu horrek orientazio-zerbitzuaren funtsezko edukia definitzen du, hura kudeatzeaz arduratzen den erakundean sartu gabe. Iradoki den erreferentzia sartuko balitz, jarduera, prestazio edo eginkizun bakoitzarekin identifikatu beharko litzateke hura kudeatzeaz ardura daitekeen erakundea. Nolanahire, 9. artikulutik 11.era bitartekoek behar bezala zehazten dute. Erreferentziatzko profesionala Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuko izango da, eta zerbitzu hori bermatuko du zuzenean edo zeharka kudeatuko duelako.

- 3. apartatua: «Gomendatzen dugu artikulua hori aipatzea aipaturako 10. eta 11. artikuluetan, eta, beste gai batzuei helduta, lege honen ondorioetarako 10. eta 11. artikuluetan aipaturako eskubideei subjektiboak esleitzean zer desberdintasun eta ondorio dauden azaltzea, geroago erregelamendu bidez garatuko bada ere, lege-aurreproiektu horrek babesten dituen gainerako eskubideen aldean».

Ez da onartu.

Gure ustez, ez dira zehaztu behar eskubide horiek aitortzeak lege honetan aipatzen diren beste eskubide batzuekiko dituen desberdintasunak eta ondorioak.

9. artikulutik 11.era bitartekoak enplegarritasuna hobetzeko prestazio-eskubide gisa taxutzen dira, eta eduki jakin eta konkretuan zehaztu dira, baita eraginkortasuna bermatzeko erreakzio-mekanismo bat ezartzean ere.

Zerbitzu-zorroak prestazio sorta bat zehazten du, eta horietako batzuk eskubide bihurtzen dira, nahiz eta horien orokortasunak halako katalogaziorik ez izan. Bereizketa horren ondorio nagusia ariketa bermatzea da, nahiz eta juridikoki tesi hori ñabardurez beteta egon.

Bestalde, aurreproiektuak zenbait eskubide aitortzen dizkie Enpleguaren Euskal Sarearen zerbitzu-zorroa erabiltzen duten pertsona eta enpresei, erabiltzaileak diren aldetik. Modu xehean esatearren, arreta egokia bermatzen duten zerbitzuak dira, baina ez diote eduki berezirik ematen zerbitzu bakoitzari.

Legear garrantzitsuena eskubide batzuen eta besteen araubide juridikoa ezartzea da –eta behar bezala ezarri da–, ez, ordea, kategoria batzuen arteko konparazio-esparru bat definitzea.

- **25. artikulua:** «*2. atalean (laneko prestakuntza-zerbitzua aipatu gabe hasten da, 1. ataletik 5.era egiten den bezala, biak barne) jaso dira sustatuko prestakuntza mota eta zerbitzu horrek izango duen prestakuntza-eskaintza*».

Ez dugu guztiz ulertu objekzio hori.

- 3. apartatuan zerbitzu horren eginkizunak jaso dira. *Letretan banatzea gomendatzen dugu, edukia oso heterogeneoa delako.*

Ez da onartu.

2. paragrafoa ideia berari buruzkoa da: laneko prestakuntza-zerbitzuaren edukia; bigarren esaldia, berriz, lehenengoaren zehaztapena da, orokorragoa.

- 4 eta 5. apartatuak ezabatu egin dira: *Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren kasuan, komeniko litzateke zehaztea gai hori erregelamendu bidez garatuko dela.*

Ez da onartu.

Ez dugu guztiz ulertu iruzkin horren xedea.

Paragrafo horren bidez, prestakuntza-zerbitzuaren edukia babestu nahi da, arlo-dekretuetatik eta egitura organikoari buruzko dekretuetatik eratorritako jardun-eremuan. Dekretu mota bi horiekin, legegintzaldi bakoitzean eratutako gobernuak bere ibilbideari ekiten dio. Hau da, garrantzitsuena zerbitzuaren definizioa da, prestazioa bermatzeko eskumena duen organoa edo egitura edozein dela ere, zeinak definizioz izango baitu izaera koiunturala.

- **26. artikulua:** *Enplegu-eskaintzetarako hautagai egokienak identifikatzeari eta hautatzeari dagokienez, komeniko litzateke aipatzea Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren eta zerbitzu hori ematen duten Enpleguaren Euskal Sareko erakundeen arteko lankidetzaren eta koordinazio-bideen erregulazioa.*

Ez da onartu.

Eduki horrek gairitu egiten du, hain zuzen ere, zerbitzuaren funtsezko muinaren definizioa, xedapenaren xedea alegia. Xede horretarako, gaur egungo 22. eta 50. artikulua zehaztu dira.

- **27. artikulua:** *«Artikulu horrek lotura du Ekintzaileei eta Enpresa Txikiari Laguntzeko ekainaren 28ko 16/2012 Legean horri buruz jasotako arauketarekin».*

Iruzkinean ez da ematen posizionamendua behar duen arrazoirik.

- **29. artikulua:** *Testua ikusita, ez dago argi nor arduratuko den zerbitzu horren kudeaketaz: Enplegu Saileko Enplegu eta Gizarteratze Zuzendaritzaren ardurapeko organoren bat izango den, edo Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren ardura izango den, adibidez. Bestalde, artikulu horretako 1. ataleko azken esaldia eta 3. paragrafoa apartatu bakar batean bateratzea gomendatzen da, bien edukiaren antzekotasuna eta helburuak ikusita. Era berean, aldatutako atal hori 2 zenbakikoa izan liteke, eta 3. zenbakikoa izango litzateke gaur egun 2 zenbakikoa.*

Ez da onartu.

Berriro esan behar da 24.etik 29.era bitarteko artikuluek (gaur egungo 28.etik 33.era bitarteko artikuluek) Enpleguaren Euskal Sareko zerbitzu-zorroko zerbitzu bakoitzaren funtsezko edukia baino ez dutela azaltzen. Ez da haren xedea horiek gauzatzeko ardura duen erakundea zehaztea, besteak beste, foru-aldundien eta toki-erakundeen kudeaketa (ahal den zerbitzuetan) guztiz borondatezkoa izango delako.

Halaber, ez da onartu 1. paragrafoaren azken esaldia eta 3. paragrafoa lotzeko iradokizuna. Hauxe da 1. paragrafoaren azken tartekiaren edukia: «Enplegu-aukerak identifikatuko ditu, okupazioei, kualifikazio-beharrei eta lotutako gaitasunei dagokienez». Bertan zerbitzuaren edukia sartu da. 3. paragrafoak, ordea, lan-merkatuari buruzko informazio-zerbitzu aurreratuaren funtzionaltasun zabala baino ez du azaltzen; eta horrek balio die pertsona eta enpresa erabiltzaileei, zerbitzu-zorroaren kudeaketari berari eta enplegu-politika publikoen plangintzari.

Laburbilduz, agerikoa da eduki horien arteko lotura, baina ondo bereizita daude, bereizitako esaldietan eta bereizitako paragrafoetan jaso behar direlako.

- **30. artikulua.** *«Kasu horretan, komeniko litzateke adieraztea aipatutako zerbitzu jakin batzuk jasotzeko sarbidea, 1. atalean identifikatutako pertsona fisiko erabiltzaileen kasuan, baldintzatuta egon daitekeela pertsona horiek Euskal Autonomia Erkidegoan duten bizilekuaren arabera».*

Ez da onartu.

Kontuan hartu da erreferentzia hori nahitaez partziala izango litzatekeela (ezin baita eskatu, adibidez, enplegu-eskaintzei lotuta, Enplegu Legearen testu bategina onartzen duen urriaren 23ko 3/2015 Legegintzako Errege Dekretuan eta Enplegu Sistema Nazionalaren Zerbitzuen Zorro Komuna onartzen duen urtarrilaren 16ko 7/2015 Errege Dekretuan xedatutakoaren arabera).

Hortaz, aipamen hori sartzeak konplexutasun-elementu bat baino ez luke sartuko aginduen interpretazioan, eta ez luke inolako laguntzarik emango testua hobeto ulertzeko.

- **31. artikulua.** *Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak aurrez aurre emandako zerbitzuen kasuan, oro har, ez litzateke sobera egongo administrazio-prozedura erkidearen legeria eta arlo horretan hura garatzeko araudia aplikatzeari buruzko aipamena egitea (adibidez, Administrazio Publikoen Administrazio Prozedura Erkidearen urriaren 1eko 39/2015 Legearen 13., 14. eta 53. artikulua aipatzea).*

Ez da onartu.

31. artikuluan eskubideak definitu dira, Enpleguaren Euskal Sareko zerbitzu-zorroaren erabiltzaileei –pertsonei zein enpresei– begira. Zerbitzu batek ere ez du zerbitzua baldintzatzen aldez aurretiko aitortpenaren arabera, eta zerbitzuaren definizioa eta irismena ez dira administrazio-prozedura baten barruan ematen, 13. artikuluan aipatzen den erreklamazio-prozeduraz harago. Horregatik, ez da bidezkoa Administrazio Publikoen Administrazio Prozedura Erkidearen urriaren 1eko 39/2015 Legea aipatzea.

Nolanahi ere, oinarritzko legeriarekiko errespetua behar bezala zaintzen da maiatzaren 12ko 3/2022 Legearen 69. artikulua aipatuta (zehazki, Euskal Sektore Publikoari buruzko legea da, zehazki).

- «Zehazki, d) letrari buruz, zerbitzu-zorria erabiltzen duen pertsona fisikoari esleitutako erreferentziako profesionalak, azken finean, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua izan behar omen du, nahiz eta artikuluan idazketan argi eta garbi adierazten ez den. Era berean, ez dago argi erabiltzaileek ordezkapena egiteko duten eskubideari buruzko idazkera, eta Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak bermatu behar du erregelamenduz ezartzen den moduan. Ildo horretatik, komeniko litzateke prozedura bat erregelamendu bidez garatzea, honelako kasuei heltzeko: erabiltzaile fisikoek alegatzen baldin badute arazoren bat izan dutela edo arreta desegokia jaso dutela Enpleguaren Euskal Sareko erakunde batzuen aldetik, baldin eta erakunde horiek zerbitzu-zorroko zerbitzu batzuk ematen badituzte, eta Lanbide - Euskal Enplegu Zerbitzuaren zerbitzuak alde batera utzita».

Ez da onartu.

Erreferentziako profesional bat esleitzea ez da soilik Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren eskubide eskusiboa.

Bestalde, ordezkapena egiteko eskubidea bada Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren eskusiboa, arauak berariaz lotzen baitu erakunde horrekin, eta erregelamenduz defendatzen baitu eskubide horren norainokoa.

Erreferentziako profesionala ordezkatzeko eskubideari buruz txostenean egiten den iradokizuna behar bezala baloratuko da unea iristen denean.

- «e) letraren kasuan, gomendatzen da artikulua horretan lan-historia bakarra aipatzea, haren edukia artikulua espezifikoki batean jasotzea eta letratan bereiztea, haren edukia heterogeneoa delako, 32. artikulua alde batera utzita».

Onartu egin da.

e) apartatuan «lan-historia bakarra» edukitzeko eskubidea aitortzen da.

Bestalde, 37. artikulua berria sartu da, eta «Lan-historia bakarra» esan zaio. Honela idatzita geratu da:

37. artikulua.- Lan-historia bakarra

1.– e) Laneko historia bakarra, alderdi hauei buruzko informazio garrantzitsu guztia bilduko duena: triajea, erabiltzailearen enplegarritasunari buruzko diagnostiko pertsonala, enplegu-plan integratua eta pertsonalizatua, egindako jarduketak, enplegu-eskaintzak, sinatutako kontratuak, prestazioak edo subsidioak (halakorik jaso badu), eta Enpleguaren Euskal Sarea osatzen duten erakundearen esku-hartze guztien jarraitutasuna eta osagarritasuna lortzeko garrantzitsua den gainerako informazioa.

2.– Erregelamendu bidez ezarriko dira lan-historia bakarra egiteko, kontserbatzeko, erantzukizunak hartzeko eta erabiltzeko arauak. 40. artikuluan aipatzen den arreta- eta jarraipen-tresna komunaren bidez eramango da.

- 2. apartatuan jaso dira Enpleguaren Euskal Sarearen zerbitzu-zorroko zerbitzuak emateko leihatila bakar digitaleko (leihatila 17.2 artikuluan aipatzen da) bitarteko elektronikoen erabiltzaileek (pertsona fisikoek, baina ez da guztiz zehaztu) dituzten eskubideak. Honako eskubide hauek izango dituzte: Ildo horretatik, a) letran Euskal Sektore Publikoari buruzko maiatzaren 12ko 3/2022 Legearen 69.2 eta 3 artikuluetan aurreikusitako eskubideak aipatzen dira. Zehazki, e) letrari dagokionez, ez dago argi Enpleguaren Euskal Sareko erakundeek aurrez aurreko laguntza eman behar dutenik, batez ere desgaitasuna duten pertsonen eta bitarteko elektronikoak erabiltzeko zailtasunak dituzten pertsonen zerbitzu elektronikoetarako sarbide osoa izan dezaten. 3. apartatuan hauxe zehaztu dute: «Leihatila digital bakarraren kudeaketa Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuari badagokio ere, Enpleguaren Euskal Sarea osatzen duten erakundeek, azken buruan, aurreko paragrafoan (apartatuan) aipatzen diren eskubideen erabateko eraginkortasuna bermatuko dute, zerbitzu horiei dagokienez».

Ez da onartu.

31. artikulua (gaur egun 35. artikulua) araugintza-teknikaren ikuspegitik baloratu da, eta egokiagotzat jo da artikulua hori bi artikulutan banakatzea, hainbat eduki kontuan hartuta. Horrela, 36. artikulua xedea da bitarteko elektronikoak erabiltzearen ondorioz pertsona eta enpresa erabiltzaileek dituzten eskubideak zehaztea. Hitzez hitz hau dio:

36. artikulua.- Pertsona, enpresa eta entitate erabiltzaileen eskubideak bitarteko elektronikoak erabiltzen direnean

1.– Enpleguaren Euskal Sarearen zerbitzu-zorroa emateko bitarteko elektronikoak erabiltzeari dagokionez, aurreko artikuluan ezarritakoaz gain, honako eskubide hauek aitortzen zaizkie erabiltzaileei:

a) *Euskal Sektore Publikoaren maiatzaren 12ko 3/2022 Legearen 69. artikuluetan adierazitakoak.*

b) *Zerbitzu elektronikoen eta horiek emateko eskuragarri dauden aplikazioen irisgarritasuna, bereziki desgaitasuna duten pertsonentzat, betiere ziurtatuz emandako informazioa eskuragarria eta ulergarria dela.*

c) *Eten digital oro ezabatzea, eta bazterketa digitalik ez izateko eskubidea babestea.*

d) *Identifikazio digitalerako, autentifikaziorako eta sinadura elektronikorako sistemak doan eskura izatea. Enpleguaren Euskal Sarea osatzen duten entitateek sinadura elektronikoko sistema berberak erabiltzea bermatuko dute.*

e) *Lineako eta aurrez aurreko arreta.*

f) *Tratatutako informazioaren osotasuna, konfidentzialtasuna eta egiazkotasuna.*

2.– *Leihatila digital bakarraren kudeaketa Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuari badagokio ere, Enpleguaren Euskal Sarea osatzen duten erakundeek, azken buruan, aurreko paragrafoan aipatzen diren eskubideen erabateko eraginkortasuna bermatuko dute, zerbitzu horiei dagokionez.*

3.– *Enpresa eta entitate erabiltzaileei bermatuko zaizkie 1. paragrafoko a), eta f) apartatueta aipatzen diren eskubideak.*

4.– *Erregelamenduz ezarri ahal izango da enpresa erabiltzaileek bitarteko elektronikoen bidez izan behar dutela harremana 21.2 artikuluan aipatzen den leihatila bakar digitalaren bidez, Enpleguaren Euskal Sarearen zerbitzu-zorroa eskaintzeari dagokionez.*

Bestalde, aurrez aurreko eta bitarteko elektronikoen bidezko asistentziari buruzko eragozpenari dagokionez, nahikoa izango da egungo 36.1.e) artikuluan xedatutakoa aipatzea, zeina 31.2.e) artikuluan errepikatzen baita, berariaz bermatzen baitu laguntza elektronikoa eta presentziala. Txostenaren erreferentziaren helburua bazterketa digitalik ez izateko eskubidea babestea bada, nahikoa izango da manu bereko c) letran jasotzen den eskubidea aipatzea: arrakala digitalak edozein adierazpidetan ezabatzeko eskubidea, bazterketa digitalik ez izateko eskubidea babestuta.

- «Era berean, 4. apartatuan, oro har, eta aurreko apartatuari dagokionez, enpresei bermatutako eskubideak zehaztu behar dira, behintzat, 26. artikulutik 29.era bitarteko artikuluei buruz».

Ez da onartu.

Enpleguaren Euskal Sarearen zerbitzu-zorroari dagokionez, ez da guztiz ulertzen enpresen eskubideei buruzko aipamena, hori izango baita, erabiltzaileentzat bezala, legez eta erregelamenduz zehaztutako edukiaren erreferentzia.

Aholkularitza juridikoaren txostenak iradokitzen duen erreferentzia sartzea disruptiboa izango litzateke. Batetik, Enpleguaren Euskal Sarearen erabiltzaile diren pertsonen edo enpresen eskubideak ditugu, arretari buruzkoak, oro har; eta bestetik, txosten horrek nahi duena. Azken

hori oso bestelakoa da, arretaren orde, zerbitzuaren prestazio-edukiarekin zerikusia baitu, eta edukia izango da kasu bakoitzean definituko dena.

- **32. artikulua:** *Gomendatu egiten da 1. apartatuaren kokapena aldatzea. Apartatu horretan sekretu profesionala jorratzen da, Enpleguaren Euskal Sareko profesionalek lan-historia bakarra izan dezaten, artikulua amaieran, artikulua ixteko. Era berean, artikulua horren edukia berariaz lotu behar da datu pertsonalen babesaren arloan indarrean dagoen araudiarekin, eta haren erregelamendu-garapena aipatu behar da, hala nola Enpleguaren Euskal Sareko erakundearen arteko balizko lankidetzak-hitzarmenak, lege honen ondorioetarako erakunde horien lankidetzak eta koordinazio eraginkorra abian jartzeko, 19. artikuluan adierazitakoarekin bat etorrira.*

Ez da onartu.

Ez da egokitzen jotzen aholkularitza juridikoaren txostenak iradokitzen duen 1. paragrafoaren kokapen-aldaketa. Paragrafotik banatzen diren artikuluei dagokienez, araugintza-teknikako jarraibideek adierazten dute, kasu horietan, ideia nagusia lehen paragrafo batean adieraziko dela, eta, ondorengoetan zehaztapenak adieraziko direla. Banaketa hori da, hain zuzen ere, gaur egungo 38. artikulua banaketa.

19. artikuluari dagokionez, manu horri buruz esandakoa berriro baliatuko dugu.

- *2. apartatua zehazten da sartzeko ez dela behar erabiltzaileen baimenik, eta sarbidearen muga: «profesional bakoitzak esleituta dituen eginkizun zehatzen arabera izango dela, eta beharrezkoa den guztietan». Aurrekoari lotuta, komeniko litzateke zehaztea 1. apartatua aipatutako langileek horixe bera egin behar dutela.*

Ez da onartu.

Ez da ulertzen aipatu duten erreferentzia.

- *3. apartatua Enpleguaren Euskal Sarea arautzen da, eta ikuskaritza-eginkizunak egiten ditu. Haren izaera eta ikuskaritza-eginkizunak sektore publikoan dituen berezitasunak kontuan hartuta, komeniko litzateke zehaztea zer langile diren eta Enpleguaren Euskal Sareko zer erakundetan aurreikusten den figura hori izatea.*

Ez da onartu.

III. tituluko V. kapituluaren Enpleguaren Euskal Sarea ikuskatzeari eta zerbitzuen kalitatea kontrolatzeari buruzkoa da.

Kapitulu horren hasierako egungo 53. artikulua enpleguaren arloan eskumena duen Eusko Jaurlaritzako sailari esleitzen dizkio Enpleguaren Euskal Sareko erakundeek lege horretan eta berau garatzeko araudian ezarritako betekizunak eta betebeharrak betetzen dituztela

ikuskatzeko eta kontrolatzeko eginkizunak. Bestela esanda, horri buruzko aurreikuspen espezifikoa dago. Aipatutako sailak baino ez ditu eginkizun horiek esleiturik izango.

Eginkizun horiek esleituta dituzten langileak izango dira lanpostu-zerrendetako langileak, eta ez da bidezkoa izango lege horretan hori zehazterik.

- **33. artikuluan.** *Ildo horretatik, agian komeniko litzateke Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuarekin hartutako betebeharrak berariaz jorratzea, batez ere, zerbitzu horrek babesten dituen eskubide subjektiboak eta ematen duen zerbitzu publikoa kontuan hartuta, Enpleguaren Euskal Sareko gainerako erakundeek ez bezala.*

Ez da onartu.

Betebeharrak sortzen dira Enpleguaren Euskal Sarearen zerbitzu-zorroaren erabiltzaileak (pertsonek eta enpresak) direlako, eta berdina dira zerbitzua ematen duen erakundea edozein dela ere.

Beste kontu bat da betebeharrak horiek bateragarriak izango diren, partzialki bat badatoz ere, enplegarritasuna hobetzeko eskubide jakin batzuen titulartasunetik eratortzen direnekin. Hori dela eta, egokitzen jo da gaur egungo 39. artikuluan 3. paragrafo hau txertatzea, hitzez hitz:

3.– Artikulu honetan xedatutakoak ez du ezertan eragozten 13. artikuluan ezarritakoa.

- 2. atalean, pertsona eta enpresa erabiltzaileek beti bete beharko dituzten betebeharrak zehazten dira. *Bestalde, c) letraren kasuan, suposatzen da, lehenik eta behin, informazioak Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuan etengabe eguneratuta egon beharko lukeela, baina ez da horri buruzko ezer zehazten. Bestalde, pertsona edo enpresa erabiltzailearen batek Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzutik kanpoko Enpleguaren Euskal Sareko erakundeekiko betebeharrak betetzen ez baditu, ez da aipatu zer prozedura aplikatu, eta erregelamendu bidez garatu beharko litzateke.*

Ez da onartu.

Harremanetarako informazioak (2. paragrafoko c) idatz-zatian aipatzen denak), laneko, norberaren edo familiaren informazio garrantzitsuarekin batera, eguneratuta egon beharko du, egungo 38. artikuluan aipatzen den arretarako eta jarraipenerako tresna komunean.

Tresna horretan sartu behar diren datuak ahalik eta argien zehazte aldera, harremanetarako datuen erreferentzia gehitu da 2. paragrafoan, eta honela geratu da idatzita:

2.– Erabiltzaileen lan-historia bakarra eta garrantzizko informazio pertsonala, kontaktukoa eta profesionala bilduko ditu, bai eta enpresei buruzko informazio garrantzitsua ere, esku-hartze guztien trazabilitatea bermatuta eta, hala badagokio, langabeziari aurre egiteko prestazio

ekonomikoekiko eta Inklusiorako eta Diru-sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren prestazioekiko koordinazio egokia bermatuta.

Bestalde, Sareko erakunde guztiek nahitaez erabili behar dituzte tresna komunak. Sarea osatzen duten erakundeetako batek datuak eguneratzen baditu, gainerako erakundeen onerako izango da, eta ez da beharrezkoa izango horri bereziko garrantzirik ematea.

Ez-betetzeari dagokionez, egia esan, ez betetzeari lotutako ondorioz ez dago, zerbitzuak ematean, enplegarritasuna hobetzeko programa osagarrietan edo eskubideak baliatzean izan dezakeen eraginetik harago. Bestalde, betebeharrak jakin batzuk ez betetzeak Gizarte Segurantzaren legeriaren, gizarte-arloko arau-hausteen eta zehapenen, edo Inklusiorako eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren esparruan dituen ondorioak osatuko dira, eta hori behar bezala jorratu da 15. artikuluan.

Edonola ere, egoki iritzi zaio 4. paragrafoa txertatzeari. Honela dio, hitzez hitz:

4.– Edonola ere, jasota geratuko da betebeharrak zein inguruabarretan bete diren eta Enpleguaren Euskal Sarearen zerbitzu-zorroa ematean eragina zein izan den (enplegarritasuna edo enplegarritasuna hobetzeko programa osagarriak hobetzeko eskubideak baliatzean), erregelamendu bidez zehazten diren baldintzetan.

- **35. artikulua:** 37. eta 38. artikuluei dagokienez, ez dago argi artikuluan horietan landutako tresna eta erreminta artikuluan honen ondorioetarako tresna komuntzat hartu behar diren, dagozkien ondorioekin. Gomendatu egiten da hori idaztea.

Ez da onartu.

Ez dira ulertzen horren arrazoiak, ez baita ezer zehazten horri buruz; beraz, txostenean zalantzan jartzen da tresna komuntzat hartzea enplegu-, prestakuntza- eta zerbitzu-eskaintzen informazio- eta kudeaketa-tresna eta profila egiteko tresna.

- **36. artikulua.** Artikulu horrek lege honen 30. artikuluekin duen lotura aipatu behar da. Izan ere, artikuluan horretan adierazten denez, «Enpleguaren Euskal Sareko zerbitzu-zorroan sartzeko, 36. artikuluan aipatzen den arreta eta jarraipenerako tresna komunean erregistratu beharko da».

Ez dago horren kontrako arrazoirik.

- **2. apartatua.** Gomendatu egiten da idazkera aldatzea, enpresak aipatzen dituen arren, badirudi batez ere pertsona fisiko erabiltzaileen kasua jorratzera bideratuta dagoela. 3. apartatuan tresnaren xedea bildu da. Azkenik, 4. apartatuan haxe zehazten da: Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak bermatuko du artikuluan honetan aipatzen den tresnaren bateragarritasuna Enplegu Sistema Nazional osorako abian jarri diren eta indarrean dauden informazio-sistemekin eta azpiegiturekin, baita haietan integratzea ere.

Onartu egin da.

Arretarako eta jarraipenerako tresna komuna pertsona eta enpresa erabiltzaileentzat da. Edonola ere, manua hobeto uler dadin, hitzez hitz aldatu da, eta honela geratu da idatzita:

2.– Erabiltzaileen lan-historia bakarra eta garrantzizko informazio pertsonala, kontaktukoa eta profesionala bilduko ditu, bai eta enpresei buruzko informazio garrantzitsua ere, esku-hartze guztien trazabilitatea bermatuta eta, hala badagokio, langabeziari aurre egiteko prestazio ekonomikoekiko eta Inklusiorako eta Diru-sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren prestazioekiko koordinazio egokia bermatuta.

- **37. artikulua.** Kasu horretan, 35. artikuluari buruzko esandakoa gogoratuko dugu.

Artikulu horri buruz adierazitakoa berriro baliatuko dugu.

- **38. artikulua** profila egiteko tresnari buruzkoa da, beraz, definizioa eta baliagarritasuna adierazi dira, lege horren ondorioetarako. Kasu horretan, 35. artikuluari buruzko esandakoa gogoratuko dugu.

Artikulu horri buruz adierazitakoa berriro baliatuko dugu.

- **39. artikulua:** *Kasu horretan, 36.4 eta 37.3 artikuluetan ez bezala, ez da ezartzen aipatutako sistemak Enpleguaren eta Prestakuntzaren Euskal Behatokiarekin erabat integratzea eta elkarrengarritasuna bermatzen dituen erakunderik. Azkenik, 4. apartatuan hauxe jaso da: «Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak Euskal Autonomia Erkidegoko enpleguaren bilakaerari buruzko txosten bat egingo du urtero».*

Ez da onartu.

Egungo 40.4 eta 41.3 artikuluetan jasotako aipamena lotuta dago abian jarri diren eta Enplegu Sistema Nazional osorako indarrean dauden eta nahitaez bete behar diren informazio-sistemei eta azpiegiturei. Ez da hori Enpleguaren eta Prestakuntzaren Euskal Behatokiaren kasua, ez eta estatu mailan antzeko sistemak edo tresnak egotea ere, sistema edo tresna horiek integratzera eta haiekin elkarrengarritasun osoa izatera behartzen dutenak.

- **40. artikulua.** Artikulu horren b) apartatutik g) apartatura doazen apartatuei dagokienez, komeni da kontuan hartzea eta artikuluan berariaz aipatzea datu pertsonalen babesaren arloan indarrean dagoen legeria, 14., 19. eta 32. artikuluen kasuan adierazitakoarekin batera.

Ez da onartu.

14., 19. eta 32. artikuluei buruz adierazitakoa berriro baliatuko dugu.

Nolanahi ere, Datuak Babesteko Euskal Bulegoaren txostenetik ondorioztatzen dena hartuko da kontuan; hala ere, nabarmendu daiteke garrantzitsua dela 3.1.a) artikuluan aitortzea segurtasun- eta konfiantza-giroan errespetuz eta zuzentasunez tratatuak izateko eskubidea, konfidentzialtasuna eta pertsonaren duintasunarekiko eta datu pertsonalen babesarekiko errespetua bermatuta.

Eskubide hori aldarrikatzeko, errespetatu egin behar da, eta printzipio informatzaile huts gisa eratutakoak baino indar handiagoz jokatzeko du.

- 2. apartatuan zehaztu da, hori eraginkorra izango bada, Enpleguaren Euskal Sarea osatzen duten entitateek lankidetzaren eta kooperazioa eman beharko diotela elkarri. Gogoratu aurreproiektu honen 18. eta 58. artikuluei buruz adierazitakoa, Sektore Publikoaren Araubide Juridikoaren urriaren 1eko 40/2015 Legeari eta Euskal Sektore Publikoaren maiatzaren 12ko 3/2022 Legeari dagokienez.

Manu horiei buruz adierazitako iruzkinak berriro ere baliatuko ditugu.

- 41. artikulua. Arreta berezia jarri du prestakuntzan, eta adierazi du Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak arreta berezia eskainiko diola gaitasunak eskuratzera bideratutako prestakuntzari. Halaber, gizarteratzeko eta laneratzeko zailtasunak dituzten pertsonen eta lehentasunezko arreta behar duten kolektiboetako pertsonen laneratzeko aukerak hobetzeko prestakuntza bermatuko du. Sinatzailearen ustez, apartatu hori 25. artikuluan bil daiteke.

Ez da onartu.

Egungo 29. artikulua dagoeneko aipatzen du gizarteratzeko eta laneratzeko zailtasun bereziak dituzten pertsonen laneko prestakuntza. Arauaren sistematikak bereizten ditu zerbitzuak, horiek emateaz arduratzen diren erakundeak eta bakoitzaren espezializazioa. Gauzak horrela, uste dugu ez dela egokia 29. artikuluari aholkularitza juridikoaren txostenak iradokitakoa gehitzea, nahi ez den lotura bat sustatzen baitu zerbitzuaren funtsezko edukien eta Enpleguaren Euskal Sarea osatzen duten erakundeen arteko arlo horretako banaketa funtzionalaren artean.

- 42. artikulua: 2. apartatuan adierazten da aurreko paragrafoan (apartatua deitzea, hobe) aipatzen diren zerbitzuak borondatez emango direla.

Ez da onartu.

«Paragrafo»aren ordez, «apartatua» esateko iradokizuna ez da onartu. Etengabeko erreferentzia duten jarraibideek haxe ezartzen dute hirugarren jarraibideko 3. apartatuan: Artikuluaren edukia honela bana daiteke: a) Paragrafoak. Artikuluak laburrak izan beharko dira, hiru edo lau paragrafokoak; horiek zenbaki arabiarrekin zenbakituko dira. (...)».

«Apartatu»ei buruzko erreferentzia paragrafoen azpibanaketari lotzen zaio: – «Beharrezkoa bada, letra xehez eta alfabetikoki [a), b), c), etab.] ordenatutako apartatuetan banatu ahal izango dira paragrafoak. Salbuespenez bakarrik egin ahalko dira beste azpibanaketa batzuk, ez baitira komenigarriak (azpibanaketak egiten badira, zenbaki arabiarrez banatuko dira)».

- **43. artikulua** tokiko erakundeen kudeaketari heltzen dio. 1. apartatuan adierazten da udalerriek eta udalez gaindiko beste toki-erakunde batzuek Enpleguaren Euskal Sareko zerbitzu-zorroko zerbitzu jakin batzuk kudeatu ahal izango dituztela, 42. artikuluan aipatzen diren zerbitzuez gain, bai orientazio-zerbitzuari dagokionez, bai enpresentzako aholkularitza-zerbitzuari dagokionez. 2. apartatuan adierazten da aurreko paragrafoan (apartatua deitzea, hobe) aipatzen diren zerbitzuak borondatez emango direla.

Aurreko iruzkina baliatuko dugu berriz ere.

- **44. artikulua.** Hasiera batez, gomendatu egiten da bi artikulua bereizitan banatzea Enpleguaren Euskal Sareko zorroko zerbitzuen kudeaketaren azalpena –Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak prestazioan duen izaera eta nahitaezotasuna direla eta, horrek duen garrantzia eta alde argia kontuan hartuta–, eta sareko gainerako kideena, are gehiago zerbitzu batzuk ematea herritarrentzako eskubide subjektiboak direnean.

Ez da onartu.

Jarraibideak zehatzak dira horri dagokionez: arauaren artikuluek jorratutako gaiaren alderdi bat diziplinatu behar dute. Horixe da, hain zuzen ere, egungo 48. artikuluan egiten dena, Enpleguaren Euskal Sarearekin lankidetzan ari diren erakunde pribatuei buruzkoa baita. Agindu orokor bat ezartzen da 1. paragrafoan, eta hortik aurrera, hurrengo paragrafoetan, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuari, Enpleguaren Euskal Sareko beste erakunde batzuei edo zerbitzuak kudeatzeko lankidetzak-formulak ezartzeari buruzko eduki arauemaile espezifikoak zehaztu da.

Ez da guztiz identifikatu –eta txostenean ez da jaso horri buruzko ezer–, Enpleguaren Euskal Sarearen zerbitzu-zorroko prestazio batzuk eskubide izatetik eratortzen den berezitasuna.

- 2. apartatuan. *Sinatzailearen ustez, puntu horretan, ez du zentzu handirik esparru akordioak berariaz aipatzea.*

Ez da onartu.

Egia da sektore publikoko kontratuen legeriari buruzko aipamena behar bezain adierazgarria dela, eta generoa aipatuz gero, ez dirudi beharrezkoa denik espeziea zehaztea. Hala ere, Estatuko enplegu-legearen aurreproiektuak bereziki zehazten du kontratu-formula hori, eta, horrenbestez, ekimena sustatu duen sailak eutsi egin dio Legebiltzarreko izapidetzearen zain egoteari, betiere, zerbitzuen kudeaketan malgutasun handiena bermatzeko.

- b) letran kontratu irekiak aipatu dira, eta horien definizioa eta arauak jasotzen dira aurreproiektu honen ondorioetarako. Antza denez, azaroaren 8ko 9/2017 Legearen berrogeita bederatzigarren xedapen gehigarriak babestuko lituzke. Horren arabera: «Lege honetan

ezarritakoa ez da oztopoa izango autonomia-erkidegoek, esleituta dauzkaten eskumenak baliatuz, legeak eman ditzaten. Izan ere, kontratuez bestekoak diren tresnak artikulatu ahalko dituzte arlo sozialeko beharrianak betetzera bideratutako zerbitzu publikoak emateko». 4. arauan haxe zehaztu da: «Sektore publikoko kontratuen legeriaren printzipioak aplikatuko dira zalantzak eta hutsuneak argitzeko». Kasu horretan ezin da esan sektore publikoko kontratuei buruzko legeria bere osotasunean modu osagarrian aplikatu behar denik, baina 9/2017 Legea aipatu beharko litzateke, baita kasu honetan ere, 4. arauaren edukia 1. arauaren edukitik bereizteko, non kontratu irekiak arautzen dituzten oinarrien kasuan aplikatu beharreko printzipioei heltzen baitzaie. Bestalde, komeniko litzateke jorratzea kontratu irekien garapenean sor daitezkeen hutsuneak eta zalantzak nork eta nola argituko dituen. Ildo horretatik, komeni da arau horren edukia aldatzea eta osatzea.

Ez da onartu.

Ez da guztiz ulertzen zegatik gomendatzen den 9/2017 Legea aipatzea, aipatutako arauak bereizteko. Testuan behar bezala zehazten da lege horretako esku-hartzeen eremua. Aholkularitza juridikoaren txostena iluna da, eta ez du zehazten 9/2017 Legearen erreferentziak zer balio ekarriko duen iradokitako moduan.

Bestalde, kontratu irekien aplikazioan sor daitezkeen hutsuneak eta zalantzak ebazteko organoa zehaztea antolaketa kontua da, hertsiki. Legearen berezko edukitik guztiz kanpo dagoena. Horri dagokionez, sektore publikoko kontratuen erregulaziotik kanpo dagoen kontratu-bereztasuna artikulatzea eskatzen du legeak, bai eta haren inguruak behar bezala mugatzea ere, eta badirudi alderdi hori ez dela zalantzan jartzen aipatutako txostenean.

- Gomendatu egiten da d) letrako idazkera zuzentzea, eta 2. apartatuko c) letra izatea.

Ez da onartu.

Gomendio hori egin, justifikaziorik eman gabe. Ez dakigu –ez da ezer arrazoitu horri buruz– zer argudiok pentsarazten duten prestakuntza-zerbitzuak paragrafo independente bat merezi duela, atal berezi baten ordeztu.

- 4. apartatuan haxe ezartzen da: «Enpleguaren Euskal Sareko gainerako entitateek beren araudi erregulatuaz araberako kudeatutako dituzte zorroko zerbitzuak». Gomendatu egiten da zer erakunde diren zehaztea.

Ez da onartu.

Manuan zehaztu da zehaztu behar dena. «Gainerako», Euskaltzaindiaren Hiztegiaren arabera, haxe da: «zerbait bereizi edo kendu ondoren gelditzen dena». Hori da, hain zuzen ere, ulertu behar dena: Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua izan ezik, Enpleguaren Euskal Sarean gelditzen diren erakunde guztiak.

- Azkenik, 5. apartatuan haxe zehazten da: «Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak, foru-aldundiek eta udalerriek lankidetzan sustatutako dute, zerbitzu batzuen inguruko eskumen konkurrenteak daudenean, zerbitzu horien kudeaketa ordenatua eta osagarria lortzeko, eta

kontratazioa teknikoki arrazionalizatzeko sistemak erabili ahal izango dituzte, betiere enplegu-zerbitzuen edukiarekin bat badatoz». Horren harira, ez litzateke soberakoa izango identifikatzea zer eskumen konkurrente diren.

Zati batean onartu da.

Kendu egin da eskumen konkurrenteei buruzko erreferentzia, zehaztugabea izateagatik. Egia esan, konkurrentzia, berez, zerbitzu jakin batzuk –adibidez, enplegua, autoenplegurako eta ekintzailetzarako aholkularitza eta abar– hedatzen diren eremu materialean gertatzen da. Edonola ere, tarteki hori ez da garrantzitsua manua behar bezala interpretatzeko, ezta arauen edukia definitzeko ere. Hori dela eta, erreferentzia hori kendu da, eta paragrafoa honela idatzita geratu da:

5.– Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak, foru-aldundiek eta udalerriek lankidetza sustatuko dute zerbitzuen kudeaketa ordenatua eta osagarria lortzeko, eta kontratazioa teknikoki arrazionalizatzeko sistemak erabili ahal izango dituzte, betiere enplegu-zerbitzuen edukiarekin bat badatoz.

- 45. **artikulua.** *Sinatzailearen ustez, 3. apartatuaren lehen paragrafoaren edukia, hau da, luzaroko langabeei buruzkoa, zentzuzkoagoa izango litzateke apartatu horretan aipatutako 10. eta 11. artikuluetan jasoko balitz.*

Onartu egin da.

Kendu egin da egungo 51. artikuluari egindako erreferentzia.

10. artikuluan 4. paragrafo bat gehitu da. Honela idatzita geratu da, hitzez hitz:

4.– Iraupen luzeko langabeen kasuan, gehienez, hemezortzi hilabeteko epean berrikusiko da enplegarritasunari buruzko diagnostiko pertsonala, erregelamenduz zehazten diren baldintzetan.

Hau da 11. artikulua 3. paragrafoa honela idatzita geratu da:

3.– Bi urtez egongo da indarrean, eta etengabeko jarraipena eta urteko ebaluazioa egingo zaio; ebaluazioaren arabera, edukia berrikusi edo aldatu ahal izango da.

- Azkenik, 4. apartatuan hauxe jaso da: «Enpleguaren Euskal Sareko entitateen arteko lankidetza sustatuko da programa horiek egikaritzeko, eta entitate laguntzaileei ere zabalduko zaie lankidetza hori». Azken apartatu horren idazkera nahasgarria da, beraz, aldatzea gomendatzen dugu.

Onartu egin da.

Kendu egin da egungo 47. artikuluari egindako erreferentzia.

10. artikuluan 4. paragrafo bat gehitu da. Honela idatzita geratu da, hitzez hitz:

4.– Iraupen luzeko langabeen kasuan, gehienez, hemezortzi hilabeteko epean berrikusiko da enplegarritasunari buruzko diagnostiko pertsonala, erregelamenduz zehazten diren baldintzetan.

Hau da 11. artikulua 3. paragrafoa honela idatzita geratu da:

3.– Bi urtez egongo da indarrean, eta etengabeko jarraipena eta urteko ebaluazioa egingo zaio; ebaluazioaren arabera, edukia berrikusi edo aldatu ahal izango da.

Hala ere, luzaroko langabeen enplegu-plan integratu eta pertsonalizatua berrikusiko da, gehienez ere hemezortzi hilabeteko epean, erregelamendu bidez ezarritakoaren arabera.

Azkenik, 51. artikulua 3. apartatua honela idatzita gelditzen da:

3.– Enpleguaren Euskal Sareko entitateen arteko lankidetzak sustatuko da programa horiek egikaritzeko, eta Enpleguaren Euskal Sareko entitate laguntzaileei ere zabalduko zaie lankidetzak hori.

- 46. artikulua eskumenak baloratzeko programari buruzkoa da. 1. apartatua xedea jaso da, bai pertsonen ikuspegitik, baita administrazio publikoen ikuspegitik. 2. atalari dagokionez, hauxe ezartzen da: «Konpetentzien autobalorazioa sustatuko da, betiere profesional baten laguntza bermatuta, interesdunak balorazioa behar bezala egin dezan»; suposatzen da Enpleguaren Euskal Sareko edozein erakunde edo horien kolaboratzailek emandako laguntza profesionala izango dela, baina ez da ezer adierazten zentzu horretan.

Ez da onartu.

Ez dirudi beharrezkoa denik asistentzia nork bermatzen duen identifikatzea, kontuan hartuta programa horiek gauzatzeko lehen erakundea Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua dela, 51.1 artikulua ezartzen duen bezala.

Nolanahi ere, ulertu behar da programaren onarpenak zehaztuko duela programa horren ardura hartuko duen erakundea, erakunde laguntzaileak daudela eta kudeaketa bere gain hartzen duen erakundea edo erakundeak identifikatzen direla, eta, beraz, laguntzeko betebeharra dagoela.

- 3. apartatua. Gogoratu behar da aurreko artikuluko batzuen azterketan datu pertsonalak babesteari buruz adierazitakoa.

Aurreko gogoetak berriz baliatuko ditugu.

- **48. artikulua.** *Komeniko litzateke edukia letren bidez banatzea, heterogeneoa delako.*

Ez da onartu.

3. paragrafoan, berriz, puntuazio zeinuen bidez bereizi diren elkarren ondoko ekintzen eta jardueren irismena baino ez da adierazten. Ez dirudi beharrezkoa denik paragrafoa haien heterogeneotasunaren arabera zatitzea.

- **49. artikulua** ikuskaritzari buruzkoa da. *Haren izaera tasatua eta Laneko eta Gizarte Segurantzako Ikuskatzaitzaren eskumenei buruz bertan jasotako zehaztapena alde batera utzita, komeni da eremu horretan aipatutako sailari esleitutako eginkizunak letren bidez bereiztea.*

Ez da onartu.

Gomendio horrekin batera ez da gutxieneko argudiorik eman, behar bezala baloratu ahal izateko.

- **50. artikulua.** *Sinatzailearen ustez, gaiaren garrantzia eta eginkizunen espezifikotasuna kontuan hartuta, 51. artikuluan egiten den bezala, eta kasu honetan arrazoi handiagoz, aipatu beharko litzateke ikuskarpen-eginkizunak betetzen dituzten aipatutako funtzionarioak 1. apartatuan adierazitako sailari atxikita daudela.*

Ez da onartu.

Ezin da bestela interpretatu, gaur egungo 55. eta 57 artikulua (iraganean, 49. eta 51. artikulua) behar bezala ulertzen badira.

- **51. artikulua:** *Horren harira, ez litzateke sobera egongo Sektore Publikoaren Araubide Juridikoaren urriaren 1eko 40/2015 Legearen III. tituluko II. kapitulua aipatzea, administrazio publikoen lankidetzeta-betebeharrari buruzkoa.*

Ez da onartu.

Enpleguaren Euskal Sarearen kalitate-kontrolaren eremuan, 40/2015 Legeak eta Euskal Sektore Publikoari buruzko maiatzaren 12ko 3/2022 Legearen 5.2 artikulua ezartzen duten administrazio publikoen arteko lankidetzeta-, laguntza- eta sorospen-betebeharren zehaztapena da manu horretan aipatzen den laguntzeko betebeharra.

Hori horrela bada ere, ez du esan nahi aipatutako arauak aipatu behar direnik; izan ere, ez aipatzeak ez du legitimitaterik kentzen manuak ezartzen duen laguntza- eta lankidetzeta-betebeharretik, arauaren aipua ere ez dio oinarri handiagoa ematen arauari, ez dio bestelako izaera ematen, eta ez du eragozten aipatutako arauen aplikazio osagarria.

Gainerakoan, pertsona fisiko eta juridiko pribatuek betebeharrak bera dute, eta bat dator Administrazio Publikoen Administrazio Prozedura Erkidearen urriaren 1eko 39/2015 Legearen 18. artikuluan eta aipatutako 3/2022 Legearen 64.5.c) artikuluan xedatutakoarekin.

Azaldutako arrazoi berberengatik, ez da egokitzen jotzen arau-erreferentzia horiek sartzea, ez baita haiek ezartzen dituzten betebeharrak eta obligazioetara igortzen duen aipu bat –izan ere, aztertutako manua behar bezain adierazgarria da, horri dagokionez–, baizik eta beharrezko jotzen ez den ustezko berme edo arau-indargarri bat.

- 2. apartatuan, *parekatu egiten da «agintariek, administrazio publikoetako organoen titularrek eta sektore publikoa osatzen duten gainerako erakundeek» ikuskaritza-ahala gauzatzeko beharrezkoak diren informazio, aurrekari eta datuen hornidura errazteko betebeharrak, hala eskatzen bazaie, Enpleguaren Euskal Sareko zerbitzu-zorroko zerbitzuak ematen dituzten pertsona fisiko edo juridiko pribatuei eska dakiekeena. Sinatzailearen ustez, garrantzitsua izango litzateke era horretako betebeharrak urte anitzeko lankidetzahitzarmenetan jasotzea, aurreproiektu honetako zenbait artikulutan beste eremu batzuetan egin den bezala, eta 53.5 artikuluan horiei buruzko berariazko aipamena ere egitea.*

Ez da onartu.

Lankidetzan aritzeko betebeharrak ez dago borondatearen autonomiaren mende. Aginduzkoa da, eta ezin da egon lankidetzak-akordio bat sinatzearen mende.

- **53. artikulua.** *Erregulazio hori ez dago zuzenean lotuta ikuskaritza-eginkizunen garapenarekin, baizik eta alderdi zehatz horretan izan duen garapenaren emaitzarekin. Horregatik, lehenik eta behin, gomendatzen da artikulua hori aurreproiektuaren beste kapitulu batean kokatzea.*

Ez da onartu.

Kapituluaren xedea da Enpleguaren Euskal Sarea ikuskatzea eta zerbitzuen kalitatea kontrolatzea.

Izan ere, gaur egungo 59. artikulua erregulatzen duen ordezkatzeko-aukeraren jatorria ikuskaritzaren ez-betetzea egiaztatzea da. Eduki hori erabat sartzen da objektu horren barruan, eta, gainera, zuzenean lotzen da ikuskatzeko eginkizunarekin.

- 4. apartatua. *Ez da zehaztu nork proposatu behar zuen neurri horiek, baina, printzipioz, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak egin behar du.*

Onartu egin da.

Administrazio-kontseilua erakundearen zuzendaritza- eta kontrol-organo gorena denez, zentzuzkoa da organo horrek proposatzea neurri zuzentzaileak. Horretarako, 59. artikuluen 4. paragrafoa aldatzen da (zenbaki berria eman ondoren), eta honela geratzen da idatzita:

4.– Ez-betetzearen erantzulea Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua bada, enpleguaren arloan eskumena duen Eusko Jaurlaritzako sailak entitate horretako administrazio-kontseiluari helaraziko dio aurkitutako ez-betetzeei buruzko txosten zehatza, lege honetan eta lege hau garatzeko araudian xedatutakoa bermatzeko neurri zuzentzaileak berehala har daitezen.

Administrazio-kontseiluak proposatutako neurriek Enplegu Politika Publikoen Euskal Kontseiluaren aldeko txostena izan beharko dute.

- 5. apartatua. Horren harira, gogorarazi behar da 1. atalaren azterketan eta 40. eta 44. artikuluean adierazitakoa.

Horri buruz egin ditugun iruzkinak berriro baliatuko ditugu.

- **58. artikulua:** *Berriro aipatu daiteke 40/2015 Legeari egindako aipamena 51. artikuluen azterketan; izan ere, aurreproiektu honen ondorioetarako, aipatutako legea ordezk gisa aplikatu beharko litzateke hainbat alderditan. Horren harira, horrela adieraz daiteke aurreproiektu honetako azkeneko xedapen batean.*

51. artikuluan adierazitakoa berriro baliatuko dugu.

- **60. artikulua.** Enplegu Politika Publikoen Euskal Kontseiluaren eginkizunak jorratzen ditu. *1. atalean eginkizunak bildu dira. Ildo horretatik, egokiagoa izango litzateke e) letran Enpleguaren Euskal Sarearen mapa egiteari buruz egindako aipamena 22. artikuluan txertatzea. Lege-aurreproiektu honen azken xedapenetako lehenengoari dagokionez, zehazki, i) letraren kasuan, berriro aipatuko dugu Inklusiorako eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren Legeari buruz lehen adierazitakoa.*

Zati batean onartu da.

Egokitzen jo da Politika Publikoen Euskal Kontseiluaren eginkizunen artean sartzea, baina egokiagozat jotzen da «proposatu» terminoa «egin» baino. Era berean, 22. artikuluan sartu da erreferentzia. Artikulu horiek honela idatzita geratu dira:

66.1.e). artikulua. Erakundeen arteko koordinazio-irizpideak zehaztea, enplegu-politika publikoak garatzeko eta Enpleguaren Euskal Sarearen zerbitzu-zorroa eta enplegarritasuna hobetzeko programa osagarriak kudeatzeko, lege honetan ezarritako eskumen-banaketaren arabera.

Horretarako, Enpleguaren Euskal Sarearen mapa proposatuko du, Eusko Jaurlaritzak onar dezan. Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak, foru-aldundiek, udalerriek eta haien sektore publikoetako entitateek eskatzen zaien informazioa eman beharko dute.

Enpleguaren Euskal Sarearen mapa egiteko proposamenean, biztanleria, demografia- eta lurralde-ezaugarriak, profesional bakoitzeko gehieneko biztanleria-ratioak eta beste datu objektibo batzuk hartuko dira kontuan; baita herritarrekiko hurbiltasunaren,

subsidiarioritasunaren eta osagarritasunaren printzipioak ere, eta zerbitzuak ematean bikoiztasunik ez gertatzen saiatuko da. Aintzat hartuko ditu, beti, Enplegu eta Inklusio Politiken Ebaluazio, Ikerketa eta Berrikuntza Organoak egiten dituen ebaluazioen emaitza.

26.1. artikulua: Eusko Jaurlaritzak Enpleguaren Euskal Sarearen mapa onartuko du, Enplegu Politika Publikoen Euskal Kontseiluak proposatuta. Enplegu-zerbitzuak emateko lurralde-egitura optimoa ezarriko du, kontuan hartuta biztanleria, demografia- eta lurralde-ezaugarriak, profesional bakoitzeko gehieneko biztanleria-ratioak, beharrezko ekipamenduen esparru orokorra eta pertsona eta enpresa erabiltzaileekiko hurbiltasun handiena bermatu beharra.

- 2. apartatua. Azken tarteki horrek zentzu handiagoa edukiko luke, artikulua horretako 1. apartatuko beste letra batean sartuko balitz.

Ez da onartu.

Azken tartekia Eusko Jaurlaritzaren plan estrategikoen eta sailtako planen txostenei eta enplegu-politika publikoetan eragina duten baina zuzenean enpleguari buruzkoak ez diren xedapen orokorrei buruzkoa da. Hori nahikoa da kasu hori eta 1. paragrafoan aipatutakoak bereizteko.

- 3. apartatua. Adierazi behar da apartatu horren edukiak, aurreko apartatuaren azken tartekiak bezala, zentzu handiagoa izango lukeela, artikulua horren 1. apartatua letra gehigarri gisa jasoko balitz.

Ez da onartu.

- 1. atalean eginkizunak bildu dira. 3. apartatua txostenaren irismena zehazten da, haietako bakoitzari buruz. Hau da, artikulua paragrafotan eta, nolabait, modu bertikalean, banatu da; eta orokortasunetik berezitasunera arautu da, araugintza-teknikako jarraibideek gomendatzen duten bezala.

- **65. artikulua** 1. apartatua *Elkarrizketa Sozialaren Mahaiaren eginkizunak zehaztu dira. Artikulu horren 2. paragrafoak azpimarratzen du mahai horrek garatutako eginkizunen eta 60.1.b) eta c) artikulua aipatzen dituen Enplegu Politika Publikoen Euskal Kontseiluari esleitutako eginkizunen arteko lotura. Ildo horretatik, atal horretako bigarren paragrafoa, edukiaren izaera dela eta, aurreproiektuko xedapen iragankor bat izan liteke.*

Ez da onartu.

Behin eta berriz aipatzen diren teknika-jarraibideek ezartzen dute xedapen-tipologia hori zein kasutan den egokia. Honako hauek dira:

a) Arau berria indarrean jarri aurretik hasitako egoera juridikoen erregulazio material autonomoa dutenak, arau berriak eta aurrekoak ezarritakoak bestelakoa denean.

b) Aldez aurreko edo ondoren ebazteke dauden egoera juridikoak arautzen dituztenak.

c) Arau berrian ezarritako egoerak arautzen dituztenak (egoera juridiko berriak), arau berria behin betiko aplikatu arte.

Aholkularitza juridikoaren txostenaren gomendioa ez dago aipatutako kasu horietako batean ere.

- **68. artikulua.** e) letrari dagokionez, printzipioz, Enpleguaren Euskal Sareko bulegoei zerbitzuen kalitatea bermatzeko behar adina giza baliabide eta baliabide material ematen zaizkiela aztertuz gero, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren bulegoak kanpo geratuko lirateke, sarearen gainerakorako osa dezaketen erreferentzia alde batera utzita.

Ez dago iruzkin horren kontrako arrazoirik.

Edonola ere, manuan ez da bereizi Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren eta Enpleguaren Euskal Sarea osatzen duten gainerako entitateen artean. Hori dela eta, gure ustez, ez da egokia aholkularitza juridikoaren txostenetik eratortzen den ondorioa.

- **71. artikuluan** Enpleguaren Euskal Foroari heltzen zaio, honako alderdi hauek jorratuta: 1. apartatuan, Eusko Jaurlaritzan enplegu-arloko eskumena duen sailari atxikita dagoela jasotzen da. 2. *apartatuan entitateetako ordezkariak zerrendatu dira. Komeniko litzateke letren bidez bereiztea, heterogeneoak direlako.*

Ez da onartu.

Arau-tekniken jarraibideetatik ez da ondorioztatzen horri buruzko mandatu edo gomendiorik.

Nolanahi ere, manua berrikusteak aukera eman du bi omisio nabarmen egiteko: Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren eta klusterren ordezkaritza, beraz, manuan txertatu dira.

- **72. artikulua.** *Sinatzailearen ustez, apartatu bi horiek bi artikulutan bereizi beharko lirateke, edo lurraldetako foroak artikulua izenburuan aipatu beharko lirateke, argiagoa izan dadin.*

Ez da onartu.

Xedapena paragrafotan banatuta, argi samarra da, horri dagokionez, eta bi artikulutan banatzeak ez dio argitasunik gehituko berez argia izan behar duen enuntziatu bati, eta ez manu batean txertatzeagatik edo ez sartzeagatik, haren edukiarekin zuzeneko lotura ez badu.

- **74. artikulua.** *Artikulu horrek lotura zuzena du lege-aurreproiektuaren 43. artikuluaekin, beraz, hobeto legoke hori nolabait jasotzea, aipatutako udalerriek edo udalaz gaundiko erakundeek emandako zerbitzuen izaerari buruzko gaizki-ulerturik gerta ez dadin.*

Ez da onartu.

Arrazoirik eman ez dutenez, ez dugu guztiz ulertzen zer zalantza edo gaizki-ulertu sor daitekeen.

- 4. apartatua jaso da lankidetzari hori urte anitzeko lankidetzari hitzarmen bidez artikulatuko dela. *Aurreko apartatua (paragrafoa) aipatutako lankidetzari buruz aipatu behar da hitz hori 2. apartatua dagoela.*

Ez da onartu.

Ez da ulertzen iruzkin hori. Izan ere, lankidetzari terminoa errepikatu egiten da, baina aipamen espresua da, eta ez du iluntasunik sortzen; aitzitik, errepikapenak horri buruzko edozein zalantza argitzen du.

- *Horren harira, Euskal Autonomia Erkidegoko Ogasun Nagusiaren Antolarauei buruzko Legearen testu bategina onartzen duen azaroaren 11ko 1/1997 Legegintzako Dekretuan ezarritako laguntzen eta dirulaguntzen araubidearekin eta dirulaguntzen arloko Estatuko araudiarekin egiten den bezala –kasu honetan osagarri gisa aplikatuko dira–, arau bera aplikatu beharko litzateke lankidetzari hitzarmen horiek arautzeko, xede berarekin aipatuz Sektore Publikoaren Araubide Juridikoaren urriaren 1eko 40/2015 Legea.*

Ez da onartu.

Hitzarmenak prozedura ebazteko azkeneko tresnak baino ez dira, eta dirulaguntza izaera nabarmena izango dute, baina legeak maila hori eskatzen duten arau espezifikoak sartzen ditu, eta bereziki egokitzen jotzen du ordeztu araubidea aipatzea, dirulaguntzen araudiarena izango baita, eta legeak eta hura garatzeko araudiak definitzen duten araubidetik erator daitezkeen hutsuneak betetzea baino ez baita haren funtzionaltasuna.

- 3. apartatua finantziazioari buruzko alderdiak aipatzen dira. Alderdi horiek erregelamendu bidez zehaztuko dira. *Bere izaera dela eta, egokiagoa litzateke artikularen azken atala izatea, edukia nolabait ixteko.*

Ez da onartu.

Ez gatoz bat aholkularitza juridikoak egin duen azterketarekin. Badirudi erregelamendu-erregulazio bat aipatzen denean, dagokion artikularen azken paragrafo gisa txertatu behar dela. Ez gaude ados tesi horrekin. Garapen exekutibo bat aipatzea ez da horrela jokatzeko irizpide erabakigarriarik, erregulatzen den arau-edukia da erabakigarria.

«Orokorretik zehatzera» dion maxima aplikatuta, egoki iritzi zaio 3. paragrafoen kokapenari.

- **75. artikulua.** Azkenik, hauxe jaso da 4. apartatua: «*Enplegu-politika publikoen arloan eskumena duten beste erakunde batzuekin lankidetzari sareak ezartzea sustatuko da, ikerketaren emaitzen transferentzia errazteko, 2. paragrafoan ezarritako moduan*».

Ez da onartu.

Lehenago ere «paragrafo» eta «apartatu» terminoei buruz esandakoa baliatuko dugu berriro.

- **77. artikulua:** *Horren harira, alde batera utzita Euskal Sektore Publikoari buruzko maiatzaren 12ko 3/2022 Legea duela gutxi indarrean sartu dela, gogorarazi behar da Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuari buruzko urriaren 13ko 3/2011 Legearen zioen azalpenak, lege-aurreproiektu honen bidez indargabetu nahi denak, honako hau adierazi zuela: «Euskal Autonomia Erkidegoko 2010eko ekitaldirako Aurrekontu Orokorrak onartzen dituen abenduaren 23ko 2/2009 Legearen xedapen gehigarrietako bigarrenak Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua eratzen du zuzenbide pribatuko ente publiko gisa».*

Autonomia-erkidego guzti-guztiek onartu dute enplegu-zerbitzu publikoak erakunde autonomo gisa eratzea.

Azaroaren 5eko 1441/2010 Errege Dekretuak jasotzen du Transferentzien Batzorde Mistoaren erabakia Euskal Autonomia Erkidegoari eskualdatzeko lanaren, enpleguaren eta enplegurako lanbide-prestakuntzaren arloan lan-legedia exekutatzeari dagokionez Estatuko Enplegu Zerbitzu Publikoak egiten dituen eginkizunak eta zerbitzuak.

Kasu honetan, edozein enplegu-zerbitzu publikoren balizko gune funtzionala, eta, bereziki, araudi honetan jasota dagoena, erakunde autonomo gisa uztartzen da bere izaera naturalean zein juridikoan, eta, beraz, zuzenbide publikoari eta bere kontrolei lotuta behar du egon.

Eragin horietarako, lege honen bidez Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua administrazio-erakunde autonomo gisa eratzen da, Euskadiko Ogasun Nagusiaren antolarauei buruzko Legearen Testuategina onartzen duen azaroaren 11ko 1/1997 legegintza-dekretuaren 7.3 artikuluan ezarritakoaren arabera.

Ildo horretatik, xedapen-zatia aztertzen duen aurreproiektu honen zioen azalpenaren VII. zioak, VI. titulua jorratzen duenean, hauxe adierazten du: «Lanbide Hobetzen Trantsizio eta Hobekuntza Planaren ildoei jarraitzen diela (2030erako Enpleguaren Euskal Estrategiaren 3. proiektu traktorea), bai eta Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua modernizatzeko eta osorik eraberritzeko aurreko legegintzaldian haren konfigurazio juridikoaren inguruan egin ziren lanei ere. Horien guztien helburua Euskal Enplegu Zerbitzuaren konfigurazio juridikoa eraldatzea da.

Legeak Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua sortzen du, zuzenbide pribatuko entitate publiko gisa, malgutasun, dinamismo eta espezializazio profesional handiagoa izateko enplegu-zerbitzuak ematean. Izan ere, enplegu-zerbitzuaren eginkizun prototipikoek ez dute eskatzen funtzionario publikoei eginkizun hori egikaritzeko erreserba egitea, eta ez dute behar zuzenbide publikoari lotutako eskumen guztiak betetzea.

Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak gaitasun handiagoa behar du merkatuaren premietara egokitzeko. Bere oinarrizko helburua enplegu-zerbitzuak ematea da. Hala eta guztiz ere, baliorik kendu gabe sustapen-ekintzari, kontrolari eta ikuskapenari lotutako ahalak erabiltzeko eskumenari, zerbitzu horiek ez daukate aginpiderik; aitzitik, funtsezko autonomia-tarte bat eskatzen dute, entitateari jarduteko eta esku hartzeko aukera emango diona eraginkortasun-, espezializazio- eta kudeaketa-modu arinen parametroetatik abiatuta».

Bestalde, Euskal Sektore Publikoari buruzko legea –3/2022 Legea, maiatzaren 12koa, 2022ko maiatzaren 20ko EHAA argitaratua–, indarrean dago, eta kasu horretan lege horretako hainbat alderdi aplikagarriak dira: 8.2 artikulua, zuzenbide pribatuko erakunde publikoak Euskal Autonomia Erkidegoko administrazio instituzionalaren parte izango direla adierazten baitu; 3/2022 Legearen 43. artikulua, erakundeak eratzekeo prozedura orokorra arautzen baitu; eta lege horren 44. artikulua, administrazio instituzionaleko erakundeak eratu, eraldatu eta azkentzeari buruzkoan, oinarrituta, lege bidez eratu behar da.

Hala eta guztiz ere, sinatzailearen ustez, kontuan hartzen badugu zuzenbide pribatuko erakunde publikoa bihurtu nahi dela lehendik existitzen zen administrazio-erakunde autonomo bat, pentsatzen dugu ez dela aplikatzeko lege horren 43. eta 44. artikuluetan araututakoa, baizik eta 53. artikulua, Euskal Autonomia Erkidegoko sektore publikoaren berregituraketa arautzen baitu. Izan ere, artikulua horretan, gaur egun, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua erakunde autonomo administratiboa da.

Iruzkinean ez da ematen posizionamendua behar duen arrazoirik.

- 2. apartatuan egoitza nagusia eta beste bulego batzuk honela finkatu dira: «Vitoria-Gasteizen du egoitza nagusia, baina beste egoitzaren bat ezar dezake Euskal Autonomia Erkidegoko edozein udalerritan, beharrezkoa baldin bada esleituta dituen zerbitzuen prestazio egokia ziurtatzeko». 3. apartatuan haxe ezartzen da: «Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren gidari izango dira: lege honek ezarritakoa, zuzenbide pribatuko ente publikoei aplika dakiekeen araudia eta Lanbideren beraren estatutuak. Estatutu horiek Eusko Jaurlaritzaren dekretu bidez onartuko dira, enplegu-arloko eskumena duen sailak proposatuta.

Hirugarrenetik harremanetan eta beren jarduera garatzean, zuzenbide pribatuak arautuko du.

Nolanahi ere, administrazio-zuzenbidearen mende egongo da administrazio-ahala egikaritzean, barne-funtzionamenduan eta organoen borondatea eratzean, bai eta ondare-araubideari dagokionez eta bere zerbitzuen funtzionamendua dela-eta hirugarrenen aurreko ondare-erantzukizunari dagokionez ere, eta lege honetan zein beste batzuetan ezarritako gainerako gaietan ere».

Era berean, aurreko hiru atalei dagokienez, aipatutako 3/2022 Legeak, besteak beste, xedapen orokorrei (I. kapitulua) eta euskal sektore publikoari buruzko alderdiak jorratzen ditu. Bertan, euskal sektore publikoa sortzeko eta eraldatzeko jarduera-printzipioak eta aplikagarriak jasotzen dira, I. tituluko II. kapitulan jasota daude; 11. artikulua, zeinak jorratzen baititu administrazio instituzionalaren antolamendu- eta funtzionamendu-printzipioak; 18. artikuluan arabera, aipatutako legean jasotako kide anitzeko organoei buruzko arauak aplikatuko zaizkie; II. tituluko IV. kapitulua, zeinak arautzen baititu administrazioen arteko lankidetzak eta koordinazioak; zuzenbide pribatuko erakunde publikoen araubide juridikoa 39. artikuluan jasotzen da; eta IV. titulua Euskal Autonomia Erkidegoko sektore publikoaren antolamendu eta eraldaketari buruzkoa da, bertan dago aipatutako 53. artikulua; V. titulua, Euskal Autonomia Erkidegoko sektore publikoaren funtzionamenduari buruzkoa, 64. artikuluan bertan jaso da, non jasotzen baitira herritarrek Euskal Autonomia Erkidegoko sektore publikoarekiko harremanetan dituzten eskubide eta betebeharrak; III. kapitulan administrazio elektronikoa eta herritarren

arreta jorratzen dira, etab. Nolanahi ere, puntu honetan berriro gogorarazi behar da, ondore guztietarako, Sektore Publikoaren Araubide Juridikoari buruzko urriaren 1eko 40/2015 Legearen indarraldia.

Onartu egin da.

Aholkularitza juridikoaren txostenak Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren azkentze eta sorkuntza aipatzeari baino egokiago irizten dio erakunde autonomoa zuzenbide pribatuko erakunde publikoa bihurtuko dela ezartzeari.

Enpleguaren Euskal Legearen aurreproiektuaren lehen zirriborroa amaitzean, Euskal Sektore Publikoari buruzko maiatzaren 12ko 3/2022 Legea indarrean sartu zen. Egia da III. tituluko II. kapitulua eraketa-, eraldaketa- eta azkentze-araubideari buruzkoa dela, eta 44. artikulua arautzen duela Administrazio instituzionaleko erakundeen eraketa, eraldaketa eta azkentzea, nahiz eta haren eduki arauemailea erabat generikoa eta bereizi gabea izan, eta horrek benetan zailtzen du argitzea erakundeak eraldatzeko araubide juridikoa eta egitatezko kasuaren zehaztapena bera ere. Xedapen horrek ez ditu behar besteko zehaztasunez bereizten sorrera eta eraldaketa, eta funtsezkoa da orain sustatzen ari den arauaren xederako.

Zehaztugabetasun hori dela eta, kontuan hartu ziren erakunde autonomoa azkentzeko araubide klasikoa, zuzenbide pribatuko ente publikoaren ondoz ondoko sorrera eta, azkenik, eskubide eta betebeharrak guztien subrogazioa.

Hala ere, aholkularitza juridikoaren txostenak eraldaketaren figura azpimarratzen du, eta figura hori erabiltzea komeni dela. Egoki irizten diogu, eta gai horretan sakondu dugu.

Horri buruzko 3/2022 Legean ez da ezer esaten horri buruz, baina 40/2015 Legearen 87. artikulua askoz esplizituagoa da Estatuko sektore publiko instituzionala osatzen duten entitateen eraldaketari dagokionez. Honela arautzen da:

1.– Estatuko sektore publiko instituzionaleko edozein organismo autonomo, estatuko agentzia, enpresa-entitate publiko, Estatuko merkataritza-sozietate edo fundazio eraldatu ahalko da, eta aipatu diren entitateetako edozeinen izaera juridikoa hartu.

2.– Nortasun juridikoari eutsita eraldaketa egiteko, entitate eraldatuaren aktibo eta pasiboa osorik laga eta integratuko da, egintza bakarrean, eta eskubide eta betebeharrak guztiak hartuko ditu ondorengotzaz.

Eraldaketa horrek ez ditu aldatzen bereganatutako betebeharren finantza-baldintzak, eta ezingo da ulertu harreman juridikoen suntsiarazteko arrazoi gisa.

Erregulazio hori ez da osagarri gisa aplikatu behar berriki onartutako 3/2022 Legearen omisioa dela eta, baina baliagarria izan daiteke eraldaketa noiz gertatzen den zehazteko, eta gida izan daiteke lege-aurreproiektuan erakundearen eraldaketaren errealitatearekin bat datozen xedapenak sartzeko.

Eraldaketa honela definitu dezakegu: lehendik dagoen erakunde batek pertsonifikazio eta izaera juridiko desberdina hartzea, eta bere nortasun juridikoari eusten dio.

Egia esan, merkataritza-sozietateen egiturazko aldaketei buruzko apirilaren 3ko 3/2009 Legearen 3. artikuluan aurreikusitako kasuaren antzekoa da (*Transformazioaren ondorioz, sozietate batek beste mota sozial bat hartzen du, eta bere nortasun juridikoari eusten dio*).

3/2009 Legean aurreikusitako baldintzetan egindako eraldaketa sozietate aldaketa da, eta ez dio nortasun juridikoari eragiten. Horrek esan nahi du haien harreman juridikoek, kontratuek, kredituek, zorrek eta abarrek lehengo egoera berean jarraituko dutela, eta eraldatutako sozietatearen ondarea, aktiboa eta pasiboa transformazioaren aurretik zegoen berbera izango dela. Ez dago beste subjektu baten subrogazioa, eta ez dago nobazio subjektiborik zorra edo hartzekoduna aldatzeagatik.

Kontzeptu hori «eraldaketa» terminoaren barne har daiteke. 3/2022 Legeak termino hori ezartzen du, baina ez du definitzen. Horren harira, uste dugu aplikagarria dela, halaber, nortasun juridikoa gordetzeko printzipioa, baina, kasu horretan, eta segurtasun juridikoaren mesedetan, beharrezkoa izango da horri buruzko berariazko aurreikuspen bat egitea.

Horiek horrela, pertsona juridikoaren jarraitutasun-printzipioak ez du beharrezko egiten zuzenbide pribatuko ente publikoaren jardueren hasiera-data kontuan hartzea (lehenago bigarren xedapen gehigarrian sartuta zegoen), eta ez da egokia zuzenbide pribatuko ente publikoaren sorrera eta erakunde autonomoaren azkentzea aurreikustea (hirugarren xedapen gehigarrian egiten zen bezala), existitzen dena ez baita azkentze-sorkuntza bat, eraldaketa bat baizik.

Pertsona juridikoak jarraitu egiten duenez, ez da beharrezkoa iraungitako erakundearen eskubide eta betebeharren subrogazioa aurreikustea, nobazio subjektiboari dagokiona; aitzitik, eskubideen eta betebeharren oinordetza unibertsala aipatu behar da.

Era berean, gaur egungo 83. artikulutik kendu egin da zuzenbide publikoko entearen sorrerari buruzko aipamena. Honela geratzen dira idatzita organismo autonomoa zuzenbide pribatuko erakunde publikoa bihurtzeak eragiten dien artikulua eta xedapenak:

83. artikulua.- Izaera, egoitza eta araubide juridikoa

1.— *Nortasun juridiko propioa duen zuzenbide pribatuko ente publikoa da Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua. Bere helburuak betetze aldera jarduteko gaitasun osoa du, eta enplegu-arloko eskumena duen Eusko Jaurlaritzako sailari atxikita dago.*

2.— *Vitoria-Gasteizen du egoitza nagusia, baina beste egoitzaren bat ezar dezake Euskal Autonomia Erkidegoko edozein udalerritan, beharrezkoa baldin bada esleituta dituen zerbitzuen prestazio egokia ziurtatzeko.*

3.— *Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua arautuko dute lege honetan eta Euskal Sektore Publikoaren maiatzaren 12ko 3/2022 Legean zuzenbide pribatuko ente publikoentzat xedatutakoak, eta Lanbideren beraren estatutuek. Estatutu horiek Eusko Jaurlaritzaren dekretu bidez onartuko dira, enpleguaren arloan eskumena duen sailak proposatuta.*

4.– Hirugarrenetik harremanetan eta beren jarduera garatzean, zuzenbide pribatuak arautuko du.

Nolanahi ere, administrazio-zuzenbidearen mende egongo da administrazio-ahala egikaritzean, barne-funtzionamenduan eta organoen borondatea eratzean, bai eta ondare-araubideari dagokionez eta bere zerbitzuen funtzionamendua dela-eta hirugarrenen aurreko ondare-erantzukizunari dagokionez ere, eta lege honetan zein beste batzuetan ezarritako gainerako gaietan ere.

Gaur egungo bigarren xedapen gehigarria kendu egin da.

Bigarren xedapen gehigarri berria txertatu da. Organismo autonomoa zuzenbide pribatuko erakunde publiko bihurtzeari buruzkoa da. Honela idatzita geratzen da:

BIGARREN XEDAPEN GEHIGARRIA.- Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua administrazio-erakunde autonomoa azkentzea eta Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua zuzenbide pribatuko ente publikoa bihurtzea

1.– Legearen 44. artikuluan xedatutakoaren arabera, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua administrazio-erakunde autonomoa Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua zuzenbide pribatuko ente publikoa bihurtzen da, eta bere nortasun juridikoari eusten dio.

2.– Eraldaketa horren indarrez, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua administrazio-erakunde autonomoaren harreman juridikoak, ondarea, aktiboa eta pasiboa, baliabide materialak eta giza baliabideak Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua zuzenbide pribatuko ente publikoarenak izango dira. Izan ere, ente hori haren ondorengoa izango da, modu unibertsalean, haren eskubide eta betebeharretan, entitate eraldatuaren aktibo eta pasibo osoa, egintza-batasunean, modu globalean lagatzearen eta integratzearen bidez.

3.– Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua administrazio-erakundearekin lan-kontratu bat hitzartuta duten eta lan-zuzenbidearen mende dauden langileak modu unibertsalean haren ondorengoa izango den Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua zuzenbide pribatuko ente publikoaren plantillan sartuko dira. Langile horiek atxikita dauden talde, kategoria eta zerbitzu berberetan sartuko dira, eraldaketaren unean zituzten eskubide eta betebeharrak berekin.

4.– Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua administrazio-erakunde autonomoari atxikitako funtzionarioek aukera izango dute, erregelamenduz ezarritako epean eta prozedurarekin, batetik, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua zuzenbide pribatuko ente publikoko lan-kontratuko langileen plantillan sartzeko, dagokien antzinasuna aitortuta eta jatorrizko kidego edo eskaletan borondatezko eszedentzia-egoeran geratuta (uztailaren 6ko 6/1989 Legearen 61.1.a) artikuluan ezarritakoarekin bat etorritik), edo, bestetik, lege horretan ezartzen diren mugikortasun-prozeduren arabera legozkiekeen lanpostuetan sartzeko.

Langile lan-kontratudunen plantillan sartzeko aukera baliatzen ez dutenek zerbitzu aktiboan jarraituko dute beren jatorrizko kidegoan, baina hori ez da eragozpen izango lege honen araubidea eta hura garatzeko araudia osorik aplikatzeko.

5.– Indarrean dagoen legerian Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua administrazio-erakunde autonomoa aipatzen den guztietan Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua zuzenbide pribatuko ente publikoa aipatzen dela ulertu beharko da.

Hirugarren xedapen gehigarria sartu da, zuzenbide pribatuko erakunde publikoaren aurrekontuei buruzkoa:

HIRUGARREN XEDAPEN GEHIGARRIA.- Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua zuzenbide pribatuko ente publikoaren jarduerak hastea

1.– Bigarren xedapen gehigarrian aipatzen den eraldaketa ez badator bat Euskal Autonomia Erkidegoko Aurrekontu Orokorren Legea indarrean jartzearekin, Gobernu Kontseiluak Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua ente publikoaren ustiapen- eta kapital-aurrekontuak onartuko ditu, bai eta haren jarduerak hasten diren ekitaldi ekonomikoari dagozkion aurreikusitako egoera-orri finantzarioak ere, eta horren berri emango dio Eusko Legebiltzarreko Ekonomia, Ogasun eta Aurrekontu Batzordeari, 15 eguneko epean.

2.– Ondorio horretarako, aurrekontuen eskumena duen Eusko Jaurlaritzako sailak aurrekontu horiek eratzeko behar diren aldaketak egingo ditu. Alabaina, aldaketa horiek ezingo dute handitu ente publikoaren jardueren hasieran indarrean zeuden aurrekontu orokorren partidetan izendatutako kopuru globala.

- 78. artikulua. Begien bistakoa da manu horrek eragina duela babes bereziko datu pertsonalen kudeaketan eta erabileran, hala nola zerbitzuen erabiltzaileen eta Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren prestazioen onuradunen datu biometrikoen erabileran eta kudeaketan. Kasu horretan, arau hori erregelamendu bidez garatu beharko litzateke, haren erabilera salbuespenezkoa delako eta behar bezala justifikatzen delako. Hori guztia, datu pertsonalen babesarekin lotura zuzena duten eta aurretik aztertu diren artikuluei dagokienez.

Ez dago iruzkin horren kontrako arrazoirik.

Artikulu hau Inklusiorako eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren lege-proiektuaren azken xedapenetako lehenengotik dator.

Xedapen hori xehetasunez aztertu zuen Datuak Babesteko Euskal Bulegoak 2021eko ekainaren 9ko txostenean, eta aipatutako lege-proiektua egiteko espedienteari erantsi zaio. Txosten horri balorazioa egin zitzaion, logikoa den bezala, eta espedientean jasota dago. Horrez gain, azken xedapena idazteko terminoak datuak babesteko legeriatik eratorritako eskakizunen arabera egokitu ziren.

Era berean, Euskadiko Aholku Batzorde Juridikoak orduko lege-aurreproiektuari buruzko 2022ko apirilaren 11ko irizpenean aztertu zuen xedapen hori, eta, berriz ere, azken xedapenaren testuak ñabardura berri bat sartu zuen, eta horrek argiago uzten zuen datuak babesteko legeriaren eskakizunetara egokitzen zela.

Egungo aurreproiektuak Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren helburuen artean sartzen ditu xedapen hartan jasotakoak, haren xedea baita, besteak beste, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua arautzea.

Gogoeta hori alde batera utzita, manu horren literalitasuna eta aipatu berri dugun lege-proiektuaren azken xedapenetako lehenengoan jasotakoa berdinak dira.

- Bestalde, komeni da bereiztea, zenbait ataletan, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak erabiltzen dituen «*ziurtagiri elektronikoen erabilera, dokumentuak administrazio-prozedura erkidearen araudian aurreikusitako moduan identifikatu eta sinatzeko, eta beste autentifikazio-prozedura batzuen erabilera, edo zerbitzuen erabiltzaileak eta prestazioen onuradunak identifikatzeko sistema biometrikoena*». Izan ere, bi arau horiek guztiz desberdinak dira zerbitzuak emateko orduan: lehenengoa administrazio-prozedura erkide orokorrari buruzkoa da, eta, bigarrena salbuespenezko datu pertsonalen balizko erabilerari buruzkoa da. *Bigarren kasuan, ulertzen da Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak soilik duela horiek eskuratzeko eta erabiltzeko ahalmena, nahiz eta artikuluan ez den berariaz adierazten.*

Ez da onartu.

Jada azaldu dugunari erreferentzia egingo diogu. Euskadiko Aholku Batzorde Juridikoaren irizpenak zehatz-mehatz aztertu zuen orduko Inklusiorako eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren Legearen aurreproiektua, eta ez zuen ezer esan aholkularitza juridikoaren txostenak orain egiten duen iradokizunari buruz.

- **79. artikulua** Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren eginkizunei buruzkoa da, EAEko eskumenen esparruan. *1. apartatuan (zenbakia falta da), a) letran jasotako funtzioa nabarmendu behar da (Enplegagarritasuna hobetzeko eskubideak bermatzea eta Enpleguaren Euskal Sarearen zerbitzu-zorroko zerbitzuak bermatzea eta kudeatzea, lege honetan ezarritako baldintzetan). Kasu horretan, komeniko litzateke letra hori 2 letratan banatzea, azpimarratzeko alde bat dagoela, batetik, aipatutako eskubideak bermatzearen eta, bestetik, zerbitzu-zorroko gainerako zerbitzuak bermatzearen eta kudeatzearen artean, zerbitzu horiek borondatez gara baitititzakete Enpleguaren Euskal Sarea osatzen duten gainerako erakundeek.*

Ez da onartu.

Ez da araugintza-teknikako jarraibideen eskakizunetako bat, eta ez dugu uste banaketa horrek araua hobeto ulertzea eta interpretatzea ekarriko duenik.

- h) letraren kasuan (*Enpleguari eta langabeziari buruzko gaietan zehatzeko ahala baliatzea, legeria espezifikoa ezarritakoaren arabera*) eta i) letraren kasuan (*Baldintzak betetzen direla egiaztatzea eta kontrol- eta ikuskapen-jarduketa egokiak egitea Euskal Autonomia Erkidegoaren eremuan jarduten duten enplegu-agentziei dagokienez*), aipatzekoa da aurreproiektu honen III. tituluko V. kapituluari buruz egindako azterketa, Enpleguaren Euskal Sarearen esparruko ikuskapenari buruzkoa. *Kasu horretan, aipatutako bi letren edukia kontuan hartu eta erregelamendu bidez garatu beharko litzateke, komunikazio- eta lankidetzak ezartzeko, eta jarduketak koordinatzeko, bai Eusko Jaurlaritzan enplegu-arloko eskumena duen sailarekin, bai, batez ere, Laneko eta Gizarte Segurantzako Ikuskaritzarekin.*

III. tituluko V. kapituluari buruz egindako iruzkinak berriro baliatuko ditugu.

Ez dirudi beharrezkoa denik erregelamendu bidezko garapenik egitea administrazioen arteko lankidetzak-mekanismoak ezartzeko.

Bestalde, enplegu- eta langabezia-gaietako zehapen-ahala Espainiako Konstituzioaren 149.1.7 artikulua araberako estatu-eskumenarekin lotzen da, eta Euskal Autonomia Erkidegoak debekatuta dauka horri buruzko edozein erregulazio, antolaketa-izaeraz harago.

- Bestalde, *k) letraren edukia (Inklusiorako eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren prestazio ekonomikoak izapidetzea eta kudeatzea, prestazio horiei lotutako kontrol-, ikuskapen- eta zehapen-ahalak erabiltzea, bai eta gizarteratzeko tresna eta zerbitzuen kudeaketa ere) lotu behar da Inklusiorako eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren Legearen proiektuaren 6. artikulua erekin; bertan, haren prestazio ekonomikoak eta gizarte-larrialdietarako laguntzak jorratzen dira.*

Ez dago iruzkin horren kontrako arrazoirik.

Azkenik, *n) letraren bidez, itxiera-klausula bat ezartzen da haren eginkizunak mugatzeko, eta hauxe adierazten da: «berari dagokiola legeek edo Eusko Jaurlaritzak esleitzen dioten beste edozein eginkizun, edo enplegu- eta gizarteratze-politikaren arloan egindako transferentzia, eskuordetze edo gomendioetatik eratortzen direnak».*

- 2. apartatua zera adierazten da: *«Dagozkion eginkizunak betetzeko, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak behar diren administrazio- eta xedapen-egintzak eta ekonomia- eta finantza-eragileak egin ahal izango ditu; gainera, hitzarmenak eta kontratuak egin ahal izango ditu, eta bere eskumeneko gaiekin zerikusia duten dirulaguntzak eman eta haien oinarri arautzaileak onartu».* Edukia oso heterogeneoa denez, gomendatu egiten da edukia letretan banatzea, testua argiagoa izan dadin. Hitzarmenak eta dirulaguntzak direnean, komeni da 18., 51., 53. eta 74. artikuluetan gogoratzea. Kontratuaren kasuan, komeni da 18. eta 44. artikuluetan ezarritakoa gogoratzea.

Ez da onartu.

Artikulu horiei buruz azaldutakoa berriro baliatuko dugu.

2. paragrafoaren idazkera bat dator araugintza-teknikako jarraibideekin, edukia atal bereizitan banakatu beharrik gabe, ez bailukete testuari argitasunik gehituko, ezta interpretazioa erraztuko ere.

- **81. artikulua:** Gogoratu behar da gaur egun indarrean daudela, bai maiatzaren 22ko 82/2012 Dekretua, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren Estatutuak onartzen dituenak, baita zioen azalpenean xedapen indargabetzailearen aipamena aztertzean adierazitakoa ere.

Zioen azalpenean adierazitakoa berriro aipatuko dugu.

- **82. artikuluan** «kontratu-programa» jorratzen da. *Ez da aipatzen horien luzapenik, ezta Sektore Publikoaren Araubide Juridikoaren urriaren 1eko 40/2015 Legea ere, kasu honetan osagarri gisa aplikatzekoa.*

Ez da onartu.

Programa-kontratu hau Euskal Sektore Publikoari buruzko maiatzaren 12ko 3/2022 Legearen 58.3 artikuluan xedatutakoaren arabera justifikatzen da, bete-betean egokitzen baitzaio. 40/2015 Legea ez da aplikagarria.

- **83. artikulua** «Euskadiko Ogasun Nagusiaren gai propioei buruzko araubide juridikoa» arautzen du. 1. apartatuan zera xedatzen da: «*Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren ekonomia-, ondare-, kontratazio-, aurrekontu- eta finantza-araubidea zuzenbide pribatuko ente publikoei aplikatu behar zaizkien lege-xedapenetan ezarritakoa izango da, hurrengo paragrafoetan ezarritako baldintzetan*». Gure ustez, falta da, 2. eta 4. apartatuetan berariaz egiten den bezala, Euskadiko Ogasun Nagusiaren Antolarauei buruzko Legearen testu bategina onartzen duen azaroaren 11ko 1/1997 Legegintzako Dekretua eta Euskal Sektore Publikoari buruzko maiatzaren 12ko 3/2022 Legea berariaz aipatzea.

Ez da onartu.

Aginduak –gaur egungo 89. artikulua da– Euskal Autonomia Erkidegoko Ogasun Nagusiaren berezko gaiekin lotutako alderdien erregulazioa aipatzen du. Arlo horiek aurreikuspen espezifikoak dituzte Euskal Autonomia Erkidegoko Ekonomia Kontrolari eta Kontabilitateari buruzko Legearen testu bategina onartzen duen urriaren 19ko 2/2017 Legegintzako Dekretuan eta azaroaren 6ko 2/2007 Legegintzako Dekretuaren bidez onartutako Euskadiko Ondareari buruzko Legearen testu bateginean.

Euskal Sektore Publikoaren maiatzaren 12ko 3/2022 Legearen aipamena 83.3 artikuluan babestuta dago: «*Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua arautuko dute lege honetan eta Euskal Sektore Publikoaren maiatzaren 12ko 3/2022 Legean zuzenbide pribatuko ente publikoentzat xedatutakoak, eta Lanbideren beraren estatutuek. Estatutu horiek Eusko Jaurlaritzaren dekretu bidez onartuko dira, enpleguaren arloan eskumena duen sailak proposatuta*».

- **85. artikulua.** *Zehatzago identifikatu beharko lirateke funtzionarioentzat gordeta geratuko diren lanpostuak. Hala ere, ondorio horietarako, garrantzitsuagoa izango da Eusko Jaurlaritzaren Funtzio Publikoko Zuzendaritzak egin behar duen txostena.*

Ez da onartu.

Funtzionarioentzat gordetako lanpostuak identifikatzea ez da legearen funtzioetako bat. Eduki hori ez da arauemailea, beraz, arautik kanpokoa da.

Lanpostuen zerrenda izango da hori identifikatuko duen administrazio-egintza.

- 2. apartatuan. *Nahiz eta printzipio horiek funtzionarioei eta lan-kontratuko langileei aplikatu behar zaizkien, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuari atal honetan esleitutako gainerako*

eginkizunak, funtzionarioei buruzkoak, gutxienez Eusko Jaurlaritzan funtzio publikoaren arloko eskumena duen sailarekin koordinatuta garatu beharko dira.

Ez da onartu.

Ez da adierazi koordinazio eskakizunaren arau-oinarria.

Euskal Funtzio Publikoari buruzko uztailaren 6ko 6/1989 Legearen 5.1.i) artikulua arabera, Eusko Jaurlaritzari dagokio Euskal Autonomia Erkidegoko Administrazioaren eremuan lanpostuak sailkatzeko irizpideak finkatzea eta dagozkion zerrendak onartzea, eta 2. paragrafoak aukera ematen du dagozkion sailtako titularren artean deskontzentratzeko. Lege horrek (2. artikuluan) ez ditu bere aplikazio-eremuan sartzen zuzenbide pribatuko erakunde publikoak; beraz, ez da aplikagarria lanpostuen zerrendak onartzeko eskumenari buruz xedatutakoa.

- 4. apartatuan arautzen dira zuzendariak izendatzeko unean funtzionarioak diren kasuak. Idazkera nahasgarria da; beraz, aldatzea gomendatzen da.

Ez da onartu.

Txostenak ez du nahasmenduaren arrazoia identifikatzen, ezta aplikazio-arazoak sor litzakeen erregulazio nahasgarrikeria ere.

Testua berrikusita, egia esan, arau-dukia sinplea da, funtzionario izango liratekeen zuzendaritzako langileak zer administrazio-egoeratan geratuko liratekeen aurreikusi baino ez baita egiten, eta, gainerakoan, kasuari aplikatu beharko litzaiokeen administrazio-egoera zehatza identifikatzen du: zerbitzu berezien egoera, Legebiltzarraren lege batek hala ezartzen duelako. Nekez zehatz daiteke gehiago.

- Azkenik, 5. atalean ordainsariak arautu dira. *Ido horretatik, berariaz adierazi beharko litzateke Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuko langile funtzionarioei eta lan-kontratudunei aplikatu beharreko araudia, behintzat, urriaren 30eko 5/2015 Legegintzako Errege Dekretua (Enplegatu Publikoaren Oinarrizko Estatutuaren Legearen testu bategina onartzen duena) eta uztailaren 6ko 6/1989 Legea (Euskal Funtzio Publikoari buruzkoa), hura garatzen duen araudiarekin batera funtzionarioen kasuan, baita urriaren 23ko 2/2015 Legegintzako Errege Dekretua ere (Langileen Estatutuaren Legearen testu bategina onartzen duena) eta hura garatzeko araudia, lan-kontratudun langileen kasuan.*

Ez da onartu.

Eduki hori Euskal Sektore Publikoaren maiatzaren 12ko 3/2022 Legearen 43.3 artikuluan aipatzen den hasierako jarduketa-planaren xede izango da, eta lege horren 44.2 artikuluan xedatutakoaren arabera bete beharko da (dirudienez, baita erakundea eraldatuz gero ere).

Erregulazio hori integrazio-prozesuaren ondoriozkoa izango da. Agian, bigarren xedapen gehigarrian ezar liteke, baina Funtzio Publikoko Zuzendaritzaren txostena baloratu ondoko erabakia hartuko da kontuan.

3.– Azken zatia.

- **Hirugarren xedapen gehigarriaren 3. apartatua.** *Hauxe jaso da: «Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua administrazio-erakunde autonomoari atxikitako funtzionarioek aukeratu ahal izango dute, erregelamenduz ezarritako epearen eta prozeduraren arabera, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua zuzenbide pribatuko ente publikoko langile lan-kontratudunen plantillan sartzea», (...) «erakunde horretan bertan adierazitako ondorioekin eta administrazio-egoerarekin, edo erakunde horretan aurreikusitako mugikortasun-prozeduren arabera legozkiekeen lanpostuak betetzea. Langile lan-kontratudunen plantillan sartzeko aukera baliatzen ez dutenek zerbitzu aktiboan jarraituko dute beren jatorrizko kidegoan, baina hori ez da eragozpen izango lege honen araubidea eta hura garatzeko araudia osorik aplikatzeko». Horren harira, komeni da azpimarratzea Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren zerbitzuko langileak arautzen dituen 85. artikuluari buruz egindako oharra.*

Manu horretan adierazitakoa berriro baliatuko dugu.

- **Lehen xedapen iragankorra.** *Gaiaren espezifikotasuna dela eta, ez da beharrezkotzat jotzen lege honetan sartzea modu zehatz horretan. Beste eremu batean, azken xedapen bat osa liteke Euskal Autonomia Erkidegoko Lanbide Heziketari buruzko ekainaren 28ko 4/2018 Legea aldatzeko, adibidez, aipatutako katalogoaren garapena gauzatu ondoren.*

Ez da onartu.

Gai baten espezifikotasuna ez da oinarri juridiko erabakigarria, hura xedapen jakin batean sartzeko edo ez sartzeko.

Aipatutako xedapen iragankorrak, xedapen-tipologia horri dagokion bezala, aldez aurreko edo ondoren egiteko dauden egoera juridikoak aipatzen ditu, egoera juridiko berriekin batera, Lanbide Heziketari buruzko 3/2022 Lege Organikoaren ondoriozko erregulazioa behin betiko aplikatu arte, bereziki Konpetentzia Profesionalen Estandarren Katalogo Nazionala. Aurreikuspen horrek zuzenean eragiten dio lege honetan araututako laneko prestakuntza-zerbitzuaren edukiari; beraz, araubide iragankorraren aurreikuspena, egokia ez ezik, nahitaezkoa ere bada.

- **Xedapen indargabetzailea.** *Gogoratzea lege-aurreproiektu horren azalpen-zatiaren azterketan xedapen honi buruz adierazitakoa, 82/2012 Dekretuari eta aurreproiektu honen 81. artikuluari dagokienez.*

Zioen azalpenean adierazitakoa berriro baliatuko dugu.

- **Azken xedapenetako lehenengoa.** *Gogoratzea aurreproiektu honen 60. artikulua azterketan esandakoa.*

Ez da ulertzen 60. artikuluari buruzko azterketari egindako erreferentzia, ez baitauka loturarik.

Edonola ere, artikulua hori jada behar bezala aztertu da, beraz, azterketa edo balorazio hori berriro baliatuko dugu.

- **Azken xedapenetako bigarrena.** *Sinatzailearen ustez, aurreproiektu honen erregelamendu-garapena gutxienez hogeitaz aldiz aipatzen denez, ez litzateke sobera egongo puntu honetan biltzea eta zehaztea epe horretan garatu beharreko gai garrantzitsuenak.*

Ez da onartu.

Proposamen harrigarria da. Nahikoa da erregelamendu bidezko garapena gauzatzeko epearen agindua. Epe bereziak aurreikusten ez badira (kasu horretan, garapena eta epe zehatza zehaztu beharko lirateke), ez dugu egokitzat jotzen aholkularitza juridikoak egin duen gomendioa.

5.5.2 Euskadiko Tokiko Gobernuen Batzordea

I. SARRERA

2022ko urriaren 5ean jaso zen Euskadiko Tokiko Gobernuen Batzordeak (aurrerantzean, ETGB esango zaio batzorde horri) Enpleguaren Euskal Legearen Aurreproiektua (aurrerantzean, EELA) aztertzeko egin zuen txostena. Euskadiko Toki Erakundeei buruzko apirilaren 7ko 2/2016 Legeak (aurrerantzean, ETEL) 90.1 artikuluan xedatutakoaren babesean eman zen txosten hori.

Txosten horren xedea da azterzea ea arau-ekimenak toki-autonomia murrizten edo urratzen duen ala ez, eta, horrekin batera, azterzea ea, EELaren testu bateginak udalerriei eskumen propioak esleitzen dizkien bezala, dagokion eremu materialari dagozkion ahalmen edo ahalmenen esleipena bat datorren ala ez ETElen 17.1 artikuluan xedatutakoarekin.

ETGBren txostenak hiru alderditan banakatzen du xedea: a) toki-erakundeen autonomia murrizten den, udalerriei eskumenak esleitzeak ETElen 17. artikulua errespetatzen duen egiaztatuz; b) aurreproiektuak udalerrien autoantolaketa- eta finantza-autonomiarako ahalari eragiten dion; c) ETElen 18.3 artikuluan xedatutakoa betetzen den.

Azterketa zehatza egin ondoren, haxe ondorioztatu dute txosten horretan:

1.a - Tokiko garapenaren aipamena mugatu egin behar da gaitzen duen eskumen-tituluaren funtzioaren arabera, eta planak identifikatu behar dira soilik edukiari erreparatuta, hau da, enpleguari.

2.a - Enplegu-planei dagokienez, EELaren 77. artikuluan aurreikusitako erregulazioaren ugaritasuna ETElen 9.4 artikuluan xedatutakoaren aurkakoa da; horren arabera, «*udal-autonomiak, eduki politikoa duenak, antolatze eta kudeatzeko gaitasuna dakar berekin, eta, horri esker, tokiko gobernuak zerbitzuak emate hutsetik harago doazen politika propioak definitu eta gauzatu ahal izango dituzte*».

3.a - Era berean, enplegu-planeri dagokionez, 10 000 biztanle baino gehiagoko edo gutxiagoko udalerrien arteko bereizketa arrazoitu behar da.

4.a - EELaren bigarren xedapen iragankorrean jasotako araubidearen iragankortasunari buruzko salbuespena gorabehera, ondorioztatzen du udalerrien eskumen propioen finantzaketak bat etorri behar duela banaketa-koefizienteen definizioan udalerrien parte-hartzea aurreikusten duen eredu orokorrarekin (ETELen 117. artikulua), Finantza Publikoen Euskal Kontseiluan agertzearen bidez, eta baldintzarik gabeko finantzaketa banatzeko foru-eskumenaren arabera (ETELen 118. artikulua).

5.a - Udalerriek Enpleguaren Euskal Sarean jasotako zerbitzuak emateari dagokionez, beharrezkoa da jakitea aurreproiektuak zer eskumen motari egiten dion erreferentzia (propioak, eskuordetuak, transferituak). Izan ere, ETELen 14. artikulua eskumenen sailkapen bat ezartzen du, eta sailkapen hori ezin da alde batera utzi.

6.a - Ez da logikoa udalerriak *ex lege* sartzeari Enpleguaren Euskal Sarean eta gero sareko zerbitzuak ematea borondatezkoa izatea.

7.a - Administrazio publikoen arteko harreman normal batean, gehiegizkoa da aurreikustea Eusko Jaurlaritzako funtzionarioak askatasunez sartu ahal izatea, baldin eta alde aurretik eta edozein unetan jakinarazi ez bada Enpleguaren Euskal Sareko zerbitzu-zorroko zerbitzuak ematen dituzten udal-zentroetan. Gehiegizkoa da, era berean, aurreproiektuko baldintzetan aurreikustea zerbitzuen ordezkapenak.

8.a - Enpleguaren Euskal Sarearen berezko zerbitzuak ematen dituzten udalerrien finantzaketari egonkortasun handiagoa eman beharko litzaioke.

9.a - EELA izapidetzean ez da aurkeztu ETELen 18.3 artikuluan aurreikusitako txosten ekonomikoa, baina, bestalde, espedientearen dagoen ekonomia- eta araudi-kontrolerako memoria ekonomikoak gai horri heltzen dio.

II. TXOSTENAREN BALORAZIOA

A. Tokiko erkidegoari buruzko erreferentzia laburra

Transkribatu ditugun ondorioak aztertu aurretik, aipamen labur bat egin behar zaio Konstituzio Auzitegiak toki-autonomiaren inguruan duen doktrinari.

Konstituzio Auzitegiak 32/1981 epai goiztiarra eman zuenetik (4. OJ), ontzat jo zen toki-autonomia eratzea, toki-erakundeei dagozkien gai guztietan parte hartzeko eskubide gisa. Aurretik, Konstituzio Auzitegiaren 4/1981 epaiak zehaztu zuen autonomia ez dela subiranotasuna, botere mugatuko egoera dela, eta autonomia-printzipioa bateragarria dela lurralde-erakundeen eskumenen erabileraren gaineko legezkotasun-kontrol batekin, betiere generikoa eta zehaztugabea ez bada.

Konstituzio Auzitegiak zabal interpretatzen du toki-autonomiaren berme instituzional edo konstituzionalaren xedea. Hauxe biltzen du: *«Lurralde-mailako toki-erakundeek autogobernuaren funtsezko edo oinarritzko elementu guztiak, eta legegileak (estatukoak edo autonomikoak, orokorrak edo sektorialak) nahitaez errespetatu behar du gune hori, administrazio horiek ezagut daitezenez»*, autogobernua duten erakundeak diren aldetik (132/2012 KAE, 3. OJ, honako hauek aipatuta: 159/2001 KAE, 4. OJ; 51/2004 KAE, 9. OJ; 252/2005 KAE eta 240/2006 KAE, 8. OJ). Hauxek dira bermearen funtsezko elementuak: antolamendua, eskumenak (214/1989 KAE, 1. OJ, 32/1981 KAE, 5. OJ aipatuta), eta finantza-autonomia (134/2011 KAE, 3. OJ).

Antolamendu-ahalari dagokionez, Konstituzio Auzitegiaren 25/1993 epaiak hauxe deklaratu zuen: udal-autonomiaren printzipioa *«Toki Araubidearen Oinarriak arautzen dituen 7/1985 Legeak berak zerrendatzen dituen ahalek osatzen dutela»*; besteak beste, *«antolamendu-ahala»*. Bestalde, 54/2017 KAEren 4. oinarri juridikoaren b) letrak hauxe deklaratu du: *«toki-erakundeek antolaketa toki-erakundeei beraiei dagokie, maila primarioan, Konstituzioak bermatzen dien autonomiaren arabera»*.

Toki-autonomia, jakina, toki-komunitateak bere organoen bitartez dagozkion gaien gobernuan eta administrazioan parte hartzeko eskubidetzat hartzen bada, horrek zera eskatzen du: organo horiei ahalak ematea, ahal horiek gabe ezin baita inongo jarduera autonomorik egin.

Toki-autonomiak ez du bermatzen eskumen zehatzen sorta bat, baina bai toki-erakundeei dagozkien gai guztietan parte hartzeko eta esku hartzeko eskubidea.

Finantza-autonomiari dagokionez, Konstituzio Auzitegiak kudeaketa-autonomia gisa eratu du, eta, horren arabera, toki-erakundeek *«diru-sarreraren erabateko eskuragarritasuna dute, beren eskumen propioak baliatu ahal izateko baldintza bidegaberik gabe»*. Horrek esan nahi du *«diru-sarreraren eta gastuen plana ezartzeko askatasuna»* dutela, nahiz eta ez izan askatasun absolutua; aitzitik, *«mugatu daiteke, autonomia-erkidegoen finantza-autonomia mugatzen duten konstituzio-irizpide berberen arabera»* (134/2011 KAE, 13. OJ).

Bestalde, toki-autonomia oso lotuta dago *«toki-erakundeek finantza-nahikotasunaren konstituzio-bermearekin»*, eta horrek finantza-baliabideak izatea eskatzen du, eman zaizkien legezko egingizunak bete ahal izateko (101/2017 KAE).

Irailaren 19ko 105/2019 KAE, honela laburbildu du aurreko doktrina:

«a) Gure doktrinaren arabera, Konstituzioak ziurtatzen duen toki-autonomia berme instituzionala da, eta legegileak errespetatu behar duen gutxieneko edukia biltzen du.

Funtsean, toki-komunitateak, bere organoen bitartez, dagozkion gai guztien gobernuan eta administrazioan parte hartzeko duen eskubidea da, eta parte-hartze horren intentsitatea gai edo gai horien barruan tokiko interesen eta tokiz gaindiko interesen artean dagoen harremanaren arabera mailakatzen da; horretarako, ahalak izan behar dituzte, eta ahalmen horiek gabe ezin

da inolako jardun autonomikorik egin (39. OJ). Tokiko autonomiak hainbat lege-eraketa onartzen ditu. Konstituzio Auzitegiaren martxoaren 3ko 41/2016 Epaia 11. b) oinarri juridikoan hauxe gogorarazten du: «Tokiko boterea banatzean, Estatuak eta autonomia-erkidegoek “konfigurazio-askatasuna dutela”, baina mailakatu egin behar dituztela tokiko esku-hartzearen irismena edo intentsitatea, gai horien barruan dauden tokiko interesen eta tokiz gaindiko interesen artean dagoen harremanaren arabera [154/2015 KAE, 6. OJ], honako hauek aipatuta: 32/1981 KAE, 4. OJ; 170/1989 KAE, 9. OJ; 51/2004 KAE, 9. OJ; 95/2014 KAE, 5. OJ; 57/2015 KAE, 6. OJ eta 92/2015 KAE, 4. OJ]».

Azkenik, dagozkien gaietan parte hartzeko estandarrari dagokionez, Konstituzio Auzitegiak onartu izan du legegile autonomikoak *«alde batetik edo bestetik balia dezakeela bere konfigurazio-askatasuna»*, baina mailakatu egin behar duela *«tokiko esku-hartzearen irismena edo intentsitatea, gai horien barruan dauden tokiko interesen eta tokiz gaindiko interesen artean dagoen harremanaren arabera»*. 152/2016 KAEk (6. oinarri juridikoan) hiru irizpide oso interesgarri ematen ditu horri buruz: 1) Honako hau zehaztu beharko da: *«autonomia-erkidegoak erregulazio hori eman duela justifikatzen duen tokiz gaindiko interesik dagoen; 2) autonomia-erkidegoko legegileak eragindako udal-interesak haztatu dituen; eta 3) inplikaturako udalei interes horien intentsitatearekiko joera korrelatiboa duen esku-hartze maila ziurtatu dien»*.

Azken batean, legegile autonomikoa behartuta dago toki-erakundeei partaidetza-maila ematera, eta inplikaturako tokiz gaindiko interesarekiko alderantziz proportzionala izango da.

B.- Azterketa

1.– Enplegurako eta garapenerako toki-planak

Ondorioetako lehenengoarekin lotuta –toki-garapenaren aipamena eskumen-titulu gaitzailearen funtziora mugatu behar da, eta planak edukiari soilik erreparatuta identifikatu behar dira, hau da, enpleguari erreparatuta–, txostenak, EELaren azalpen deskribatzaile baten ondoren, zenbait eragozpen egiten ditu (3.1.2 puntua).

Zentzuzkotzat jotzen du planen izenak bere edukiarekiko koherentzia egokia izatea, hau da, aipaturako txostenaren arabera, enpleguari buruzko erreferentzia eksklusiboa. Toki-garapena gaikuntza-titulua izateko aukera aipatzen du. Bere ustez, enplegu-planak baino askoz ere gehiago hartzen ditu, eta iruzkin hori lotzen du honako hipotesi hauekin: legearen onarpenak eragitea ekarpenak arautzen dituen legeriaren baliabideen banaketa-koefizientei.

Ondorioztatzen du eragina enplegu-planari buruzko udal-eskumenera mugatzen dela, eta ez toki-garapenaren tituluak babestutako gainerako udal-eskumenetara, nahiz eta, txostenean esaten denez, EELAn jorratzen ez diren.

Ez da onartu.

Lehenik eta behin, azaldutako eragozpena prebentziozkoa baino ez da, eta badirudi lege batek baliabideen banaketa-koefizienteak ez kalkulatzea lortu nahi duela, ETElen 17.1.25 artikulua araberaren udalerriek duen eskumen propioa EELak erabat zehaztuko balu bezala. Bestela esanda, txostenak «*tokiko garapena*» EELaren gaikuntza-titulutzat hartzearen alde egiten du, baina ez aurreproiektuak udalerriari esleitzen dien eskumen-sortaren gainean proiektatutako eremu materialtzat, arautu behar ez den gaia izango balitz bezala.

Egia esan, desadostasun teoriko hutsa da txostenaren planteamendua, eta, esan bezala, prebentziozkoa baino ez da, nahi ez diren ondorio batzuk saihesten saiatzen baita, baina ondorio hipotetikoak baino ez dira, eta ondorio horiek, zehaztuz gero, udalerrien finantzaketari heltzen dion legegilearen aurka jarri ahal izango dira, ETElen 117. artikuluan eta hurrengoetan xedatutakoaren araberaren, eta ez da EELaren kasua.

EELak 77. artikuluan erabiltzen duen izena –«*enplegu-planak eta toki-garapenerako planak*»– legegilearen diskrezionalitatearen araberakoa da, eta ez du toki-autonomia aurreko subepigrafean adierazitakoaren araberaren ulertzen, ezta mugatzen ere.

Txostenean bezala, interpretatu nahi bada «toki-garapena» gaikuntza-titulu hutsa dela, eta ez aurreproiektuan araututako eremu materialik, egin ahal izango da, baina exegesi horrek ez du legegilearen askatasuna baldintzatzen, eta ez da toki-autonomiaren muga ez-legitimoaren adierazpena, antolamenduari, eskumenei edo finantzei dagokienez.

Gaikuntza-titulua gai jakin bat arautzeko aukera ematen dion lurralde-erakundearen eskumen-eremua baino ez da. Deigarria da, egia esan, gaikuntza-titulua erregulazioaren xedetik bereiztea, baina hori da txostenaren tesia, ez baitu inola ere baztertzen EELak proposatzen duen erregulazioa.

Zioen azalpenak argi eta garbi adierazten du EELak enpleguaren gaiari ematen dion ikuspegi dinamikoa, ez baita mugatzen enpleguaren sustapenera; horren ordez, beste gai batzuekin zuzenean lotzen da, hala nola garapen ekonomikoarekin edo politika ekonomiko eta sozialaren helburuekin.

Kontzepzio horren adierazgarri da Lanaren Nazioarteko Erakundearen enplegu-politikari buruzko 1964ko 122. Hitzarmena; izan ere, zioen azalpenean ere aipatzen da. Hitzarmen horren araberaren, kideek enplegu osoa, produktiboa eta libreki hautatua sustatzeko politika aktiboa formulatu eta gauzatu behar dute, eta garapen ekonomikoaren maila eta etapa, enpleguaren helburuen eta gainerako helburu ekonomiko eta sozialen arteko harremanak hartu behar dituzte kontuan. Izan ere, ez da ulertzen politika ekonomikotik, garapen ekonomikotik, hezkuntzatik eta abarretatik kanpoko enplegu-politikarik.

Enpleguari buruzko iritzi multisektorial hori proiektatu behar da enplegu-politikak garatzen diren erakunde-eremu guztietara, EELak hala ulertzen baitu. Hori dela eta, tokiko enplegu-planek, izendapenean «tokiko garapena» esamoldea alde batera utzi arren, ezingo lukete saihestu udalerriko jardura ekonomikoa eta soziala enplegua sortzeko elementu gisa sustatzeko eta, hala badagokio, eraldatzeko helburua.

Ez da logikoa enplegua eta tokiko garapena bereiztea; izan ere, ustezko ortodoxia kontzeptual baten mesedetan, alde batera utziko litzateke enplegua dinamizatzeko eta sortzeko elementu nagusietako bat, baita nagusia ere, eta are gehiago tokiko eremuan, non jarduera ekonomiko osoa eta produkzio-sarea kokatzen diren.

Gainerakoan, planen edukiaren argigarri da izendapena, eta, horrenbestez, egokia da, baita toki-garapena enpleguaren alorreko plangintzaren funtsezko osagaia delako ustea ere, eta hori oso urruti dago onartzetik EELAk osotasunez erregulatzen duela udalek gai horren gainean duten eskumen propioaren eremua, zeina bakarrik aipatzen baita, eta berriro aipatzen da, enpleguarekin duen loturagatik, ezin baita hortik bereizi.

2.– Planen edukia eta tokiko garapena

ETGBren txostenak aurkatzen du EELAk udaletako enplegu-planen erregulazio oso osoa proposatzea, 77.2 artikuluan erabat tasatutako edukiarekin. Horretarako, udalei maniobra-marjina handiagoa onartzearen alde egiten du, ETElen 9. artikuluan xedatutakoaren babesean. Horrez gain, txostenak azpimarratzen du eskumen propioa dela, eta horrek toki-autonomian eragina izaten duela. Txosten horren arabera, eskumen-marjina aitortu behar zaie udalerriei, zerbitzuak emate hutsetik harago doazen politika propio eta bereiziak eratzeko aukera benetakoa izan dadin.

Onartu egin da.

Izan ere, EELaren 77.2 artikulua proposaturiko erregulazioa xehatuegia da, eta zentzugabekeria bihur lezake toki-erakundeei bereziki dagokien gai batean parte hartzeko eta esku hartzeko eskubidea.

Edonola ere, enplegu-eremua ez da soilik tokikoa. Aitzitik, horren gainean Euskal Autonomia Erkidegoaren interesak proiektatzen dira, eta interes horiek justifikatzen dute EELAk aurreikusitako kontrolak egotea; bestalde, ETGBren txostenean ez dira zalantzan jarri.

Horiek horrela, enplegu eta tokiko garapeneko planen edukia ezinbesteko gutxienekora mugatzen da, eta tokiko eta tokiz gaindiko interesen konkurrentzia bateratzen da, eta hori bereziki garrantzitsua da Enpleguaren Euskal Estrategiarekin bateratzeari dagokionez.

77. artikulua honela geratzen da idatzita:

77. artikulua.- Tokiko enplegu- eta garapen-planak

1.– Tokiko enplegu- eta garapen-planak toki-mailako enplegu-politika publikoak planifikatzeko tresnak dira, eta jarduera ekonomiko eta soziala suspertzera eta, hala badagokio, eraldatzera bideratuta daude, hazkundera eta lan duina sortzeko helburua izanik, dauden baliabideak eta lurralde-testuinguruaren aukerak kontuan hartuta.

2.– Planak egiteko, dagokion lurralde-eremuan dauden eragile sozial eta ekonomikoen parte-hartze eraginkorra bermatu beharko da, bai eta planean eragina duten eskumenak eta eginkizunak dituzten erakunde eta entitate publikoena ere, entitate bakoitzak autoantolaketa-printzipioaren arabera ezartzen dituen formulen bidez.

3.– Tokiko enplegu- eta garapen-planak abiatuko dira udalerriaren edo udalerrien egoera sozioekonomikoaren eta enpleguaren arloko egoeraren, premien eta aukeren diagnostikotik, eta jarduteko helburu kuantitatiboak eta kualitatiboak, lehentasunak eta ekintzak identifikatuko dituzte, bai eta horiek egikaritzeko finantzaketa ere.

4.– Egikaritzea amaitzen denean, etengabeko jarraipena eta ebaluazioa egingo zaizkie. Bermatu egingo da bateragarriak direla tokiko enplegu- eta garapen-planen jarraipen- eta ebaluazio-adierazleak eta Enpleguaren Euskal Estrategian erabilitakoak.

5.– Kasu bakoitzean egiten diren aurreikuspenak bazter utzi gabe, tokiko enplegu- eta garapen-planen indarraldiak bateragarria izan beharko du Enpleguaren Euskal Estrategian ezarri denarekin.

3.– 10 000 biztanletik gorako udalerriak eta gainerako udalerriak bereizteko zioak

ETGBren txostenak adierazten du 77. artikuluan (berez, 78. artikulua da) 10 000 biztanletik gorako udalerrien eta gainerako udalerrien arteko bereizketa ez dagoela ETElen, eta ETElen 17. artikuluan udalerriei aitortutako eskumen-mailari eragiten diola. Bi udalerri-talde handien autonomian duen eraginetik abiatuta, hitzez hitz dio ETElen 17.2 artikuluaaren arabera arrazoitu beharko litzatekeela, subsidiarioritasun- eta proportzionaltasun-printzipioei jarraituta.

Ez da onartu.

Txostenak dio EELAk eskumen propioak esleitzen dituela, 17.1 artikuluan aurreikusitakoa mugatuta, baina ez du ezer arrazoitzen horri buruz, ezta udal-autonomia kaltetzen duela baieztatzen duenean ere. Baldintzarik gabeko baieztapenak dira, eta ez dio ekimena sustatu duen sailari aukerarik ematen kontrako argudioak adierazteko.

Ez dugu ulertzen non dagoen eragina udal-autonomian, ez eta aurreikuspen horren ondoriozko antolamendu-, finantza- edo eskumen-muga ere.

Ezagutzen den moduan, eskumena ukaezina eta xedaezina da. Hori dela eta, sektoreko legegile autonomikoak udalerri guztiei enplegu eta tokiko garapeneko planak onartzeko eskumen propioa aitortuta –badirudi Euskadiko Tokiko Gobernuen Batzordearen txostenak hala eskatzen duela–, aukera bakarra izango litzateke eskumen hori gauzatzeko betebeharra. Bestela esanda, udal guztiek bete beharko lukete plana egiteko eta onartzeko betebeharra.

Aurreproiektuak bi irizpideren arabera mugatzen du betebeharrak hori: biztanleria eta langabeen ehunekoa.

Aurrerago aipatuko dugun arrazoizkotasunari kalterik egin gabe, EELAk, azkenean, enplegu eta tokiko garapeneko planak onartzeko betebeharra ezartzen die udalerrien unibertso jakin

bati, eta gainerakoek onartzeko ahalmena dute, eta udalerriei ezartzen die –plangintza-ahala erabiltzen ez badute, ahalmen hori ez da inola ere murrizten EELAn, aktibatzea posible eta legitimoa baita– jarduera ekonomikoa sustatzeko eta enplegua sortzeko ekintzak programatzeko betebeharra, kostu askoz ere txikiagoarekin, finantzei eta enplegua sortzeko behar diren baliabideei dagokienez.

Ez dago aurreproiektuak kontuan hartu ez duen toki-intereseko fokurik, eta udalerrien antolamendu-eskumenak ez dira mugatzen. Halaber, 10 000 biztanletik beherakoei ez zaie beren finantza-autonomia baldintzatu, ezta aurreikusitako finantzaketa nahikoa izatea ere.

Izan ere, EELAn sentsibiltate handiz jorratu da tokiko autonomia.

Nolanahi ere, eta horri buruzko edozein zalantza argitzeko, 78. artikuluari 2. paragrafo berri bat gehitu zaio, eta 79. artikuluari ere ñabardura bera egin zaio:

78. artikulua.- Tokiko enplegu- eta garapen-planak onartzera behartuta dauden udalerriak eta toki-entitateak

1.– Tokiko enplegu- eta garapen-planak onartu beharko dituzte udalerri eta toki-entitate hauek:

- a) 10 000 biztanle baino gehiago dituzten udalerriek.
- b) Guztira 10 000 biztanle baino gehiago dituzten udalerriak biltzen dituzten kuadrillek.
- c) Enplegua eta toki-garapena sustatzeko zerbitzuak, guztien artean adostuta, ematea beren gain hartzen duten estatutuak dituzten mankomunitateek, baldin eta udalerri mankomunitateek 10 000 biztanle baino gehiago badituzte guztira.
- d) Aurreko paragrafoan aipatutako baldintzak betetzen dituen elkarte-oinarridun beste edozein toki-entitatek.
- e) Bi urte baino gehiagoz jarraian % 10etik gorako langabezia-tasa duten udalerriek.

2.– Aurreko paragrafoan aipatutako baldintzak betetzen ez dituzten udalerriek tokiko-enplegu eta garapen-planak onartu ahal izango dituzte. Halakoetan, 4. a) paragrafoan xedatutakoa aplikatuko da.

3.– 1. paragrafoko a) eta e) apartatuetan aipatzen diren udalerriak kuadrilla, mankomunitate edo beste toki-entitaterekin batean sartzen direnean, zer toki-entitatetako parte diren aipatu beharko da enplegurako eta toki-garapenerako planetan.

4.– Tokiko enplegu- eta garapen-planek behar bezala koordinatuta egon beharko dute Eusko Jaurlaritzak onartutako enplegu-jarraibide estrategikoekin eta Enpleguaren Euskal Estrategiarekin. Horretarako, honako hau eskatuko da:

- a) 10 000 eta 20 000 biztanle arteko udalerriei eta toki-entitateei dagokienez, plana enplegu-jarraibide estrategikoetara eta Enpleguaren Euskal Estrategiara egokitzeari buruzko txostena, dagokion toki-entitateko organo eskudunak emana.
- b) 20 000 biztanletik gorako udalerriei edo toki-entitateei dagokienez, Politika Publikoen Euskal Kontseiluaren txostena, 69.2 artikuluan xedatutakoaren arabera arautua.

79. artikulua.- Jarduera ekonomikoa sustatzeko eta enplegua sortzeko ekintzak programatzea

Aurreko artikuluan xedatutakoaren arabera tokiko enplegu- eta garapen-planak egitera behartuta ez dauden eta, modu fakultatiboan, onartzen ez dituzten udalerriek eta toki-entitateek ekintza-programa bat onartu beharko dute, udalerrian edo dagokion toki-entitatean jarduera ekonomikoa eta enplegu-sorrera sustatzera bideratuta.

Plana egitean, dagokion lurralde-esparruan dauden eragile sozial eta ekonomikoen parte-hartze eraginkorra bermatu beharko da, eta 6. artikuluan aipatzen diren lehentasunezko arreta behar duten kolektiboari arreta ematea justifikatu beharko da.

Izan ere, Euskadiko Toki Erakundeei buruzko Legearen 17.2 artikulua adierazten du, udalerriari erreserbatutako ahalmenen edozein murrizketa eginez gero, behar bezala arrazoitu beharko dela, subsidiarioritasun- eta proportzionaltasun-printzipioekin bat etorrira, eta arau bidez berariaz gauzatu beharko dela; baina egia da, justifikatu den bezala, ez dagoela inolako mugarik udal guztiek baliatu ahal izango duten plangintza-ahalmenean.

Aztertzen ari garen kasuan, subsidiarioritasun-printzipioak erreferentzia egiten dio udalerriek eta toki-erakundeei ETELen 17.1 artikuluan definitutako gaitan duten erabaki- eta jardura-gaitasunari. Horren arabera, Euskal Autonomia Erkidegoaren esku-hartzea soilik justifikatuko litzateke baldin eta ekintza-eremuari lotutako helburuak toki-eremuan lortzea edo hobetzea ezinezkoa izango balitz.

Baina, berriro esan behar da ez dagoela erreserbarik Eusko Jaurlaritzaren alde, ez eta foru-aldundien alde ere, enpleguaren arloko toki-plangintzaren eremuan; beraz, ez dago zertan zalantzan jarri subsidiarioritasun-printzipioarekiko errespetua, ez baita bidezkoa hori aipatzea.

Proportzionaltasun-printzipioa aurreikusitako erregulazioaren eta zerbitzatzen dituen helburuen arteko korrelazioari dagokio.

Bestela esanda, ETELen 17.1 artikulua aipatzen dituen eremu materialei dagokienez, aurreikusitako ahalmenen ustezko mugak behar-beharrezkoa izan behar du erregulazioaren helburuak lortzeko, eta horrek oinarria izan beharko du babestu beharreko tokiz gaindiko interesen batean. Baina, muga hori ez dagoenez, ez da beharrezkoa printzipio hori aplikatzea murrizketa justifikatzeko.

Nolanahi ere, 10 000 biztanletik gorako udalerrietarako enplegu- eta toki-garapeneko planak onartzeko betebeharra justifikatuta dago egokitasun- (dagoen substratu faktikoarekiko optimizazioa) eta premia-parametroetan (ez dago kostu txikiagoko neurri baliokiderik).

Zioen azalpena esplizitua da horri dagokionez, hauxe adierazten baitu: «*Udalerriek zalantzak izan dituzte jarduteko dituzten benetako aukerei buruz, eta, aldi berean, herritarren premiei aurre egin behar zieten, krisialdian bereziki larriak zirela. Lege honek amaiera ematen dio egoera horri, eta, subsidiarioritasun-printzipiotik eta Euskadiko Toki Erakundeei buruzko apirilaren 7ko 2/2016 Legetik abiatuta, eskumen propioa ematen die udalerriari tokiko enplegu- eta garapen-planak garatzeko esparru materialean. Era berean, aitortu egiten die udalerriaren garapen sozial eta ekonomikoari lotutako enplegua sustatzeko ekintzak eta bazterketa-egoeran*

edo -arriskuan dauden pertsonen gizarteratzea eta laneratzea sustatzeko ekintzak gauzatzeko aukera».

Halaber, enplegua sortzeko aukeren eta lurraldean garatzen diren jardueren arteko loturaren ideia sakontzen du, eta, beraz, lotura hori garapen-faktore bihurtzen da; horregatik, udalerriek eskumen hori esleitzen zaie, edo Enpleguaren Euskal Estrategiatik abiatuta egituratzen da. Izan ere, zioen azalpenean adierazi bezala, lurraldera hurbiltzeak ezin du ekarri enplegu-politikak zatikatzea; horregatik da beharrezkoa xede eta helburu komun batzuetan integratzea erakunde maila guztien plangintza.

Zioen azalpen horrek berak justifikatzen du plangintza nahitaezkoa izatea 10 000 biztanletik gorako udalerrietan. Parametro horren arabera aurreikus daiteke, biztanleria aktiboaren bolumen esanguratsua izateaz gain, garapen sozioekonomiko esanguratsua izatea. Gainera, eragin nabarmena du Euskal Autonomia Erkidegoko enplegu-politika osoan.

Legegintza-politikako erabakia da, eta justifikatuta dago, udalerri eta toki-erakunde horiek garrantzi handia dutelako Euskal Autonomia Erkidegoko biztanleriari, okupazioari eta langabeziari buruzko datuei dagokienez.

Biztanle-tamaina horretako udalerriek Euskadiko biztanleria osoaren ia % 75 osatzen dute, landunen guztizkoaren % 74 eta erregistratutako guztizko langabeziaren % 78,4.

Datu horiek edukita, 4 pertsonatik 3k udalerri horietan lan egiten dute, eta bertan bizi dira, eta langabezia dauden 4 pertsonatik 3 udalerri horietan bizi dira; beraz, zerbitzuen premiak eta enpresen, langabeen eta landunen eskaerak eremu horretan daude gehienbat.

Udalerrien arabeko zifra horiei 10 000 biztanletik gorako euskal «kuadrilla eta mankomunitateak» gehitzen badizkiegu, zenbatutakoak kenduta, aipatutako hiru adierazleen ehunekoak nabarmen handitzen dira.

Gainera, jarduera ekonomikoa duten establezimenduen kopuruari erreparatuta (EJSN-2009¹), Euskal Autonomia Erkidegoko establezimendu guztietatik (169 897 establezimendu) 124 039 establezimendu daude 2021eko urtarrilaren 1ean, 10 000 biztanletik gorako udalerrietan.

Hau da, 34 udalerri² (guztira 10 000 biztanle baino gehiago dituzten elkarte-oinarriko toki-erakundeak kontuan hartu gabe) Autonomia Erkidego osoko jarduera ekonomikoko establezimenduen % 73 baino gehiago biltzen dute, eta horrek aurreproiektuak proposatzen duen udalerrien hautaketaren arrazoizotasuna bermatzen du. Kontuan izan behar da enplegu eta tokiko garapeneko planen helburua, hala badagokio, jarduera ekonomikoa eta

¹EUSTATEko datu-bankutik hartutako datuak dira. Euskal AEko establezimenduak, udalerriaren eta JESN-2009ren arabera. 2008 - 2022. https://eu.eustat.eus/bankupx/pxweb/eu/DB/-/PX_200163_cdirae_est04b.px/

²2021eko urtarrilaren 1eko datuak bateratu dira, analisisan erabilitako parametro guztiak egun horretan baitaude erabilgarri.

soziala suspertzea eta eraldatzea dela, hazkundera eta enplegua sortzeko. Argi dago funtzionaltasun horrek zentzu handiagoa duela jarduera ekonomikoko substratu nabarmena dagoen lekuetan.

Horrela, agerian jartzen da biztanleria-adierazlearen eta lurraldeko jarduera-adierazlearen arteko korrelazioa; horrek bereziki egokia egiten du proposatutako hautaketa, eta erregulazioa ere proportzionaltasun-printzipioen arabera moldatzen du.

Puntu horrekin amaitzeko, aipatu behar da lege-aurreproiektu honen lehen zirriborroan enplegu-planak egiteko betebeharraren atalasea 20 000 biztanletik gorako udalerrietan kokatu zela. Jendaurreko informazioaren fasean, Eudel eta Garapen erakundeek egindako alegazioen ondorioz –udalerrien artean biztanleriaren arabera bereizketarik ez egitea eskatzen zuten alegazio horiek–, 20 000 biztanletik gorako udalerrietatik 10 000 biztanletik gorako udalerrietara enplegu-planak egiteko betebeharra jaitea erabaki zen, 10 000 biztanleko atalase hori askoz eraginkorragoa eta arrazoizkoagoa delako, kontuan hartuta, lehen esan bezala, Euskadiko biztanleria osoaren % 75ek, landun guztien % 74, erregistratutako langabezia osoaren % 78,4 eta jarduera ekonomikoa duten establezimenduen % 73 baino gehiago biltzen dituela. Era berean, asmoa ez da inoiz izan udalerri txikiek beren enplegu-planak egitea eragoztekoa, Tokiko Gobernuen Batzordearen txostenaren ondoren erabaki da aurreproiektuaren testuan berariaz sartzea udalerri guztiek enplegu-planak onartzeko aukera, betiere enplegu-ildo estrategikoekin koordinatuta badaude.

4.– EELaren bigarren xedapen iragankorrari dagokionez, ETGBren txostenak komenigarritzat jotzen du 4/2021 Legearen printzipioak aplikatzearen ondoriozko behin betiko araubidera hurbiltzea.

Betiere *lege ferenda* terminoetan, Euskadiko Tokiko Gobernuen Batzordearen txostenak beharrezkotzat jotzen du Finantzen Euskal Kontseiluaren onarpena, banaketa bertikal eta horizontalaren koefizienteak definitzeko, hargatik eragotzi gabe Eusko Legebiltzarraren onarpena. Era berean, beharrezkotzat jotzen du udalerriek esku hartzea, ETElen 117. artikuluan xedatutakoaren arabera.

Amaitzeko, adierazi du EELAk aurreikusitako araubide iragankorra eredu horretatik aldentzen dela, udalerriak alde batera uzten dituela, eta ezartzen duela Eusko Jaurlaritzak *motu proprio* aldatzea udalerrien baliabide ekonomikoak esleitzeko irizpideak (bigarren xedapen iragankorra).

Ondorioztatzen du aipatutako xedapena eredu orokorretik aldentzen dela, eta lurralde historikoen esku uzten duela beren eskumenei dagokien baldintzarik gabeko finantzaketaren zatia udalerrien artean banatzea (4/2021 Legearen 21.2 artikulua).

Ez da onartu.

Egia esan, ETGBren txostenaren terminoak dagokion esparrutik kanpo geratzen dira, ETElen 90.1 artikuluan definitzen den bezala. Txosten horrek aztertu eta ondorioztatu behar du proposatutako araudiak toki-autonomia murrizten edo urratzen duen. Legearen aurreproiektuak eskumen propioak udalerriei esleitzen badizkie, *txostenak argi adierazi beharko du esparru material bakoitzari dagozkion ahalmenak edo ahalak egoki esleitu diren, lege honen 17. artikuluan xedatutakoaren arabera*. Horrez gain, udalerrien finantza-autonomiak izan dezakeen eraginari eta finantza-nahikotasunari buruzko azterketa eta ondorioa.

Konstituzio Auzitegiaren 2019ko urriaren 31ko 126/2019 epaiaren arabera, «*Udalerrien finantza-autonomiaren printzipioa (EKren 137. eta 140. artikulua) exijitzen du toki-ogasunek finantza-baliabide nahikoak izan behar dituztela legez esleitu zaizkien eginkizunak bete ahal izateko, bidegabeko baldintzarik gabe, batez ere zerga propioen bidez (142 CE) (...)*».

Era berean, Konstituzio Auzitegiaren apirilaren 13ko 104/2000 Epaiak, doktrina sendoa berretsiz, honako hau adierazten du: «*Norberaren interesak kudeatzeko ("autonomia-printzipioa", EKren 137 art.), Estatuaren lurralde-antolamenduaren buru den aldetik, antolamendu konstituzionalaren oinarritzko zutabeetako bat osatzen du (Konstituzio Auzitegiaren 32/1981 Epaiak, uztailaren 28koa, 3. OJ), eta alderdi ekonomiko garrantzitsua eskaintzen du; izan ere, tresna-izaera izan arren, baliabideen zabaltasunak zehazten du helburuak lortzeko benetako aukera (Konstituzio Auzitegiaren 135/1992 Epaiak, urriaren 5koa, 8. OJ). Toki-erakundearen autonomia, beraz, hertsiki lotuta dago haien finantza-nahikotasunarekin, finantza-baliabideak izatea eskatzen baitu, bidegabeko baldintzarik gabe eta hedadura osoan, legez esleitu zaizkien eginkizunak bete ahal izateko (Konstituzio Auzitegiaren epaiak: 179/1985, abenduaren 19koa, 3. oinarri juridikoa; 63/1986, maiatzaren 21koa, 11. oinarri juridikoa; 201/1988, urriaren 27koa, 4. oinarri juridikoa; 96/1990, maiatzaren 24koa, 7. eta 14. oinarri juridikoa; 13/1992, otsailaren 6koa, 6. oinarri juridikoa; 132/1992, irailaren 28koa, 8. oinarri juridikoa; 237/1992, abenduaren 15koa, 6. oinarri juridikoa; 331/1993, azaroaren 12koa, 2. eta 3. oinarri juridikoa; 68/1996, apirilaren 18koa, 10. oinarri juridikoa; 171/1996, urriaren 30koa, 5. oinarri juridikoa; 166/1998, uztailaren 15koa, 10. oinarri juridikoa; 233/1999, abenduaren 16koa, 22. oinarri juridikoa); bestela esanda, EKren 137., 140. eta 141. artikuluetan aitortutako autonomia egikaritzeko (Konstituzio Auzitegiaren epaiak: 96/1990, maiatzaren 24koa, 7. oinarri juridikoa; 331/1993 KAE, azaroaren 12koa, 2 b) oinarri juridikoa; 233/1999, abenduaren 16koa, 22. oinarri juridikoa; eta Konstituzio Auzitegiaren 382/1993 autoa, abenduaren 1koa, 4. oinarri juridikoa)».*

Hala ere, Euskadiko Tokiko Gobernuen Batzordearen txostenaren objektzioa berezkoa duen objektutik kanpo dago. Ez da inolako ondorioz ateratzen udal-autonomiari buruz, finantza-autonomiaren eta -nahikotasunaren aldaerari dagokionez, eta, bide batez esanda, ez dira zalantzan jartzen.

Bigarren xedapen iragankorrak funts bat sortzea aurreikusten du, Euskal Autonomia Erkidegoko Aurrekontu Orokorren kargura eskusiboki, bermatzeko, finantza-nahikotasunaren eta baldintzarik ezaren parametroetatik, EELak udalerriei esleitzen dizkien eskumen propioen egikaritza denboran ezinbestean mugatutako aldi batean.

Egia da funts horren artikulazioan ez dela kontuan hartu ETElen IX. tituluko II. kapituluan xedatutakoa. Izan ere, 117.1 artikulua adierazten duen bezala: *«Toki-ogasunek parte hartu ahal izango dute Kontzertu Ekonomikoa dela-eta lurralde historikoek eskuratzen dituzten tributuen etekinetan, behin etekin horietatik kendu ondoren bai Estatuari ordaindu beharreko kupoa, bai Autonomia Erkidegoari egin beharreko ekarpena, nola eta, baliabideen banaketarako eta foru-aldundiak Euskal Autonomia Erkidegoaren aurrekontuak finantzatzeko egin beharreko ekarpenen zehaztapenerako metodologia definitzen duen legean, une bakoitzean indarrean dagoen bertsioan, aipatzen den eran».*

Hau da, udalerrien eta gainerako toki-erakundeen finantzaketa-mekanismoa Ekonomia Itunaren zorduna da, eta baliabideen banaketarako eta foru-aldundiak Euskal Autonomia Erkidegoaren aurrekontuak finantzatzeko egin behar diren ekarpenak zehazteko metodologia arautzen duen legearen arabera zehaztu beharko da, metodologia horren esparruan.

Urriaren 7ko 4/2021 Legeak baliabideen banaketarako eta ekarpenak zehazteko 2022-2026 aldirako metodologia hori onartzen du, eta haren artikuluek ez dute arau bakar bat ere jasotzen toki-erakundeek itundutako tributuetan duten partaidetzari buruz, udalerriei eskumen propioak *ex novo* esleitzen zaizkien kasuetan, hala nola EELAn aurreikusitakoa.

Euskadiko Tokiko Gobernuen Batzordearen txostenak prebentzio-argudio bat garatzen du, eta, horren amaieran, 4/2021 Legea onartzea ekarri duen ereduaren nolabaiteko erantzun desgoki bat eskatzen du (Finantzen Euskal Kontseiluari eta udalerriei EELA sortzen duen funtsaren eraketan parte hartzeko aukera emanez). Badirudi beldur dela, zehazten ez badu ere, lege hark onartzen duen metodologia luzatu egingo ote den, azken xedapenean ezarritakoaren ondorioengatik eta horrelako legeak onartzeko aldian behin izan diren zailtasunengatik.

Hala ere, erabilitako argudioek ez dute konstituzionaltasun-eragozpenik erakusten, ezta legezkotasun arruntarena ere, eta toki-autonomia ere ez dute zalantzan jartzen finantza-autonomiaren alderdian, hori baita garrantzitsuena ETGBri dagokion azterketan.

Esan bezala, udalerrien finantza-autonomia eta -nahikotasuna ez dira zalantzan jartzen bigarren xedapen iragankorrean aurreikusitako funtsaren ondorioz; aitzitik, badirudi, *lege ferendaz*, behin eta berriz aipatu behar dela behin-behineko eredu berri bat ezartzea, baina ez dakigu zer helbururen zerbitzura dagoen (pentsatu behar da 4/2021 Legeak ezartzen duen metodologiari erantzungo dion finantzaketa lortuko dela).

Argudio horrek, zeina zilegi baita zalantzarik gabe, ETElen 90.1 artikuluan aurreikusitako txostenaren berezko analisi-parametroetatik ihes egiten du, hasieran esan den bezala.

Izan ere, EELaren bigarren xedapen iragankorrak definitzen duen eredua ere bidezkoa da, eta ETEL ere errespetatzen du.

Baliabideen banaketarako eta foru-aldundiak Euskal Autonomia Erkidegoaren aurrekontuak finantzatzeko egin behar diren ekarpenak zehazteko metodologia arautzen duen legea indarrean dago, eta lege horrek ez du aurreikusten ogasunek eskumen berriak

bereganatzeagatik itundutako tributuetan duten partaidetza berrikusteko mekanismorik. Horrenbestez, hauxe da aukera erabilgarri bakarra: 4/2021 Legea aldatzea –kontu hori oso zalantzarik da, ahal den neurrian–, eta, bitartean, finantzaketa iragankorreko sistema bat antolatzea, finantza-nahikotasunaren parametroetatik abiatuta, finantza-baliabideak erabat erabili ahal izateko, legez esleitu zaizkien eginkizunak bidegabeko baldintzarik gabe eta hedadura osoan gauzatu ahal izateko, eta horixe egiten du EELAk. Baina ez da *tertium genus* bat, Konstituzioak bermatzen duen udal-autonomiaren ordezkari eska daitekeena.

Nolanahi ere, eta segurtasun juridikoaren printzipioa zaintze aldera, egokitzen jo da aipatutako xedapen iragankorraren 2. paragrafoko d) letra kentzea («*Aurreko apartatuan aipatzen diren irizpideak Eusko Jaurlaritzak aldatu ahal izango ditu, Enplegu Politika Publikoaren Euskal Kontseiluak aldeko txostena eman ondoren*»).

5.– Udalerriek Enpleguaren Euskal Sarearen zerbitzu-zorroa emateari dagokionez, argitu behar da zer eskumen mota diren (propioak, eskuordetuak, transferituak).

ETGBren txostenean ETELen 14.1 artikulua aipatzen da eta hauxe aurreikusten du: «*Lege edo foru-arau bidez ezartzen diren toki-erakundearen eskumenak propioak, transferituak edo eskuordetuak izan daitezke*», eta, haren babesean, argudiatzen du EELatik ez dela ondorioztatzen zer eskumen motaz ari den udalerriek Enpleguaren Euskal Sarearen zorroko zerbitzuak ematea arautzen duenean. Aipatutako txostenaren arabera, azalpen hori eskatu behar da, ETELen 9.4 artikuluko mugak haren egikaritzan proiektatzen diren zehaztu ahal izateko: «*Udal-autonomiak, eduki politikoa duenak, antolatze eta kudeatzeko gaitasuna dakar, eta, horri esker, tokiko gobernuek zerbitzuak emate hutsetik harago doazen politika propioak definitu eta gauzatu ahal izango dituzte*».

Txostenak defendatzen du eragozpen hori ez dela formala soilik; izan ere, ETEletik ondorioztatzen den oinarritzko sailkapenetik soilik sar daitezke jokoan, adibidez, finantzaketaren bermeari buruzko aurreikuspenak.

Ez da onartu.

Ez da kasualitatea EELAk udalerriek Enpleguaren Euskal Sarearen zorroko zerbitzu jakin batzuk ematea subsumitu ez izana; izan ere, ez da sartzen kategoria horietako batean ere, eta guztiz bidezkoa da arau-soluzio hori ETELen babesean, baita toki-araubidearen oinarritzko arauaren babesean ere.

Horri dagokionez, komeni da kontuan hartzea ETELen 16. artikuluan xedatutakoa, udal-eskumenen eta eskumen propio, transferitu edo eskuordetu ez diren jarduerak, zerbitzu edo prestazioen klausula unibertsalari buruzkoa. Artikulu horren 1. zenbakiak hauxe ezartzen du: «*Udalerriek garatu ahal izango dituzte berezko, transferitutako edo eskuordetutako eskumenen esparruaren barruan egon ez arren, herritarren bizi-kalitatea hobetzea dakarren eta komunitatearen edozein premia edo interes asetzen duen edozein jarduerak-eremu antolatu eta kudeatzeko jarduerak, zerbitzuak edo prestazioak*».

Manu horrek zehazten du 14.4 artikuluan ezarritakoa: *«Era berean, toki-erakundeek eskumen propio, transferitu edo eskuordetuetan sartzen ez den beste edozein jarduera, zerbitzu edo prestazio garatu ahal izango dute tokiko komunitatearen intereserako, baldin eta, lege honetan azaldutakoaren arabera, bikoiztasun-egoerarik sortzen ez bada eta erakundearen ogasun osoaren finantza-jasangarritasuna arriskuan jartzen ez bada».*

Hasierako premisa gisa, EELAk egiten duenaren antzeko aurreikuspen baten zilegitasuna aipa daiteke, udalerriek borondatez ematen dituzten enplegu-zerbitzuak identifikatzen direnean. Enplegu-zerbitzuen definizioan eta prestazioan agerikoa den tokiz gaindiko interesaren intentsitatea ez da oztopoa toki-intereseko nukleo bat definitzeko, eta, beraz, udalerriak zerbitzu hori emateko aukera justifikatzen du, bere borondatez bada ere. Enplegu-zerbitzuen eskatzaileen beharrak eta interesak hobetzeko balio dezakeen prestazio-eremu osagarri bat identifikatzean du oinarri logikoa.

107/2017 KAEren 3. oinarri juridikoan adierazi bezala: *«(...) Legeek haztatu egin behar dituzte tartean diren tokiko eta tokiz gaindiko interesak, eta ziurtatu behar dute “udalerriek eskumen propioak dituztela interes eskusiboko eremuetan edo nagusiki udalarenak diren interes-eremuetan”; eta, oro har, eragiten dieten gaietan esku hartzeko gaitasun handiagoa dutela, udal-interesen aldeko saldoa zenbat eta handiagoa izan [41/2016 KAE, 9. eta 11.b) oinarri juridikoak, honako epai hauek aipatuta: 4/1981 KAE, otsailaren 2koa, 3. oinarri juridikoa; 32/1981 KAE, uztailaren 28koa, 4. oinarri juridikoa; 170/1989 KAE, urriaren 19koa, 9. oinarri juridikoa; 51/2004 KAE, apirilaren 13koa, 9. oinarri juridikoa]. (...)».*

Bigarrenik, azpimarratu behar da, transkribatutako manuetan xedatutakoaren argitan argi eta garbi agertzen bada ere, klausula unibertsala zerbitzuak emateari buruzkoa soilik izan daitekeela; hortaz, eztabaida gauzatzeari buruzkoa baino ezin da izan, prestazio-plano hutsean ezarrita, eta horrek ez dakar berekin araugintza-, antolamendu-, plangintza-, programazio- edo sustapen-ahalmenak aitortzerik. Klausula horrek zerbitzuak gauzatze edo emate hutsa onartzen du, eta horren definizioa, kasu honetan bezala, beste instantzia batean kokatzen da, eta logikoa da, aipatu den tokiz gaindiko interesaren intentsitateari erreparatuz gero.

ETELen 16. artikulua Toki Araubidearen Oinarriak arautzen dituen apirilaren 2ko 7/1985 Legean (TAOL) egindako alaketaren zorduna da, Toki Administrazioaren Arrazionalizazio eta Iraunkortasunari buruzko abenduaren 27ko 27/2013 Legearen ondorioz. Horrek eragotzi egiten die udalerriei auzotarren behar eta nahiekin zerikusia duten era guztietako jarduerak eta zerbitzuak sustatzea, baldin eta agindu horretan bertan ezarritako baldintzak betetzen ez badira. Funtsean, bikoiztasunik ezari eta finantza-iraunkortasunaren bermeari lotutako baldintza batzuk ezartzen ditu.

Horri gehitu behar zaio, Konstituzio Auzitegiaren 107/2017 Epaiaren 3. oinarri juridikoaren arabera, ETELen 16. artikuluan xedatutakora eraman daitekeen argudio batean, eskumen-bikoiztasun bat egoteak ez duela berekin ekartzen, nahitaez, Administrazio eskudunaren txosten negatibo bat, *«tartean dauden toki- eta autonomia-interesen haztapenak lehenengoen aldeko saldoa erakusten duenean»*, eta hauxe ere baieztatu egiten du: *«Toki-autonomiaren*

printzipioetara (EKren 137., 140, eta 141. artikulua) eta hurbiltasuneko printzipioetara (TAOLen 2.1. art.) ondoen egokitzen den irtenbidea Administrazio autonomikoak berak atzera egitea eta, ondorioz, eskumena toki-mailan egikaritzea izan daiteke». Eta honela jarraitzen du: «Arlo horretan eskumena duen administrazioak, aldi bereko gauzatze-kasuetan, kontrako txostena ematen badu eskumen-bikoiztasunaren datua soilik kontuan hartuta, zerbitzua emateari uztea justifika dezaketen lurralde-interesak haztatu gabe, toki-erakundearen autonomia urra lezake».

Horren guztiaren arabera, bi ondorio atera daitezke:

a) Ez dago eragozpenik *ex lege* aitortzeko toki-intereseko prestazio-eremu bat, borondatezko prestaziokoa, eskumen propio, eskuordetu edo transferituen katalogazio zorrotzean subsumitzen ez dena, EELaren 48.1 artikuluan ezarritakoaren arabera.

Are gehiago, Konstituzio Auzitegiak aurreratu duenaren ildotik, EELak administrazio autonomikoa, edo, hobeto esanda, sektore publikoko erakundea, zeina enplegu-zerbitzu autonomiko gisa (Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua) eratzen baita, aipatzen du, udalek eman ditzaketen zerbitzu osagarri batzuk identifikatzeko, baldin eta toki-erakundeak uste badu zerbitzu horiek emateak lagundu egiten duela herritarren enplegarritasuna hobetzeko beharrei erantzuten.

Horrek ez du esan nahi aurreproiektuan eskumenak enpleguaren eremuko gobernu mailen artean osorik banatu ez direnik. Izan ere, enplegu-zerbitzuei dagokienez, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak osorik ematea aurreikusten du, salbu eta, adierazpena onartzen bada, udalerri interesdunak klausula unibertsala aktibatzen badu, eta klausula horrek, modu argigarrian esatearren, EELA prozedura espezifiko baten mende jartzen badu.

b) Euskal Autonomia Erkidegoko toki-araubidearen arau egituratzaileak ezartzen duen jarduteko baldintzak bikoiztasunik ezari buruzko alde aurreko erabakia eskatzen du (finantza-iraunkortasunari buruzkoaz gain, gero aipatuko baitugu), eta baldintza hori bete egiten da aurreproiektuan Enpleguaren Euskal Sarearen mapari erreferentzia eginez, hori baita eraginkortasun-printzipioaren zerbitzura dagoen arrazionalizazio-tresna (EKren 103. artikulua).

EELaren 26. artikulua ezartzen duenez, mapak enplegu-zerbitzuak emateko lurralde-egitura optimoa ezarriko du, eta honako hauek hartuko ditu kontuan: biztanleria, demografia- eta lurraldearen ezaugarriak, profesional bakoitzeko gehieneko biztanle-ratioak, beharrezko ekipamenduen esparru orokorra, eta zerbitzuak pertsona, entitate eta enpresa erabiltzaileengandik ahalik eta hurbilen daudela bermatzeko betebeharra. Subsidiarioritasun- eta osagarritasun-printzipioak izango ditu oinarri, eta zerbitzuak ematean bikoiztasunik ez gertatzen saiatuko da.

Horiek horrela, Enpleguaren Euskal Sarean sartzeko prozedura, non udalerri eskatzaileak emango dituen enplegu-zerbitzuak zehaztuko diren, maparen araberrako egokitasuna egiaztatzea da helburu nagusia, eskumenen klausula unibertsalaren ondoriozko funtsezko baldintzetako bat zainduta, hau da, bikoiztasunik eza. Baldintza hori *ex lege* bermatzen da, Enpleguaren Euskal Sarearen mapa errespetatzen delako.

Era berean, finantza-jasangarritasunari buruzko eskakizuna ez da oztopo izango, ETElen 16.7 eta 8 artikuluetan aurreikusitako txostenaren bidez zehazten baita.

EELaren 83. artikulua Enpleguaren Euskal Sarearen zerbitzu-zorroa kudeatzeko finantza-lankidetzarako mekanismo egonkor bat artikulatzea aurreikusten du, Enpleguaren Euskal Sarearen maparen arabera sare horren zerbitzu-zorroa kudeatzen duten udalerriekin edo udalaz gaindiko erakundeekin.

Lankidetzak informatu horrek, besteak beste, finantza-iraunkortasunaren printzipioa du oinarri. Horrek eraginik gabe uzten du aipatutako txostenaren eskakizun berezia; izan ere, finantza-lankidetzak bermatu beharko du udalerriak edo beste toki-erakunde batek bere gain hartzen duen zerbitzu-prestazioa jasagarria izatea, EELaren 83.2 artikuluan xedatutakoaren aginduz. Laburbilduz, EELak ezartzen duen finantza-lankidetzako araubideak ETElen 16.4³ eta 5. artikuluan⁴ xedatutakoa aplikatzera bideratzen du eztabaida.

Azken batean, aurreproiektuak erabat errespetatzen du ETEL, udal-eskumenen klausula unibertsalari heltzen diolako. Klausula hori, dena den, egikaritze zorrotzeko ahalen zerrenda oso zehatz batera mugatuta dago, eta ahalmen horiek ez diote aukerarik ematen udalerriari berariaz aurreikusitakoez bestelako enplegu-zerbitzuak emateko, ez eta horien antolamendua egiteko ere, eskumen autonomikoko ahalmen bat baita, zalantzarik gabe, Euskal Herriaren Autonomia Estatutuaren 12.2 artikulua arabera.

Nolanahi ere, beste argudio batek ere justifikatzen du EELak enplegu-zerbitzu jakin batzuen prestazioa borondatez eratzea, eskumen propio, eskuordetu edo transferitu gisa katalogatzetik urrunduta.

Adierazi den bezala, argudio horrek zerikusia du EELaren 48.2 artikulua aipatzen dituen zerbitzuen edukiarekin. Egia esan, konfigurazioari erreparatuz gero (bereziki garrantzitsua da enplegu-zerbitzuen erabiltzaileen orientazioari eta pertsonen, enpresei eta erakunde enplegatzaileei emandako aholkularitzari lotutako zerbitzuetan), erraz ondoriozta daiteke udalerriek borondatez ematen dituzten zerbitzuen zerrenda osagarria dela.

Illo horretatik, Konstituzio Auzitegiaren 107/2017 Epaiaren 3b) oinarri juridikoan hauxe zehazten da hertsiki:

«Oinarrizko legegileak oraindik ere udalerrii zuzenean gaitzen dizkie “beste administrazio publiko batzuen berezko jardueren jardura osagarriak” deituriko jarduerak, oro har, eta

³ETELen 16.4 artikulua: Nolanahi ere, ez da bikoiztasuntzat joko jardura, zerbitzu edo prestazioa beste administrazio publiko batzuk berariaz finantzatutakoak badira, edo administrazio horiek bultzatutako politika edo programen ondorio badira.

⁴ETELen 16.5 artikulua: Artikulu honen lehenengo paragrafoan aurreikusitako jarduerak, zerbitzuak edo prestazioak egiten dituzten udalerriak finantzatuko ditu, oso-osorik, salbu eta lege edo foru-arauren batean berariaz bestelakorik aurreikusten bada edo, salbuespen modura, erkidego- edo foru-erakundeen politika berezi baten arabera diruz laguntzekoa bada.

autonomia-erkidegoek garatutakoen jarduera osagarriak, bereziki (TAOLen 28. art.). Konstituzio Auzitegiaren 41/2016 Epaiak 12.b) oinarri juridikoan adierazten den bezala, Toki Araubidearen Oinarriak arautzen dituen Legearen 7.4 artikuluko berriak, “toki-erakundeek berezkoak ez diren eta eskuordetzaz esleitutakoak ez diren eskumenak baliatu ahal izango dituztela aurreikusten duenean”, “eskumen autonomikoen gaietan toki-eskumenak zuzenean esleitzen ditu”, eta, oro har, toki-intereseko edozein eremutan. (...).

Hala ere, TAOLen 7.4 artikulua arabera, prestazio bat ez da automatikoki udal-zerbitzutik kanpo geratzen, beste gobernu maila batean, oro har, edo autonomia mailan, bereziki, garatutakoa errepikatze hutsagatik; izan ere, TAOLen 28. artikuluko zaharreko jarduera «osagarri» buruzkoak direnean, kasu hori da aurkaratzen diren udalerriei bereziki axola diena (...).

Bestalde, “osagarritasuna” eta “bikoiztasuna” kontzeptuak ezin dira identifikatu. Izan ere, 27/2013 Legeak ez ditu mugatzen edo definitzen eskumenen “bikoiztasunaren” kasuak; bi administrazio publikok “zerbitzu publiko bera aldi berean gauzatzearekin” identifikatzen ditu. Araudiaren zehaztugabetasuna gorabehera, azterketa semantiko sinple batek honako hau ondorioztatzeko aukera ematen du: jarduera “osagarri” bat, TAOLen lehengo 28. artikulua zentzuan, ez da, nahitaez, jarduera “bikoiztua” TAOLen 7.4 artikuluko berriaren ondorioetarako, hau da, definizioz hainbat administrazio publikok “zerbitzu publiko bera aldi berean gauzatzeko” debekuan sartuta dagoen zeregin bat. Aurka egin duten udalen alegazioetatik ondorioztatzen denez, hezkuntza, osasuna edo etxebizitza bezalako esparru materialen barruan, udal-zerbitzuak, hain zuzen ere, estatutuen arabera autonomia-erkidegoei esleitutako betearazpen-eskumenen «osagarriak» izango dira, baina ez dira «bikoiztuko», baldin eta, adibidez, berariaz garatutako tokiko ekintzak edo ekintza horien hartzaille zehatzak ez badatoz bat dagozkien zerbitzu autonomikoenekin. TAOLen 25. artikulua argi eta garbi berresten du oinarrizko legegileak ez duela identifikatu eskumen “osagarrien” erabilera zerbitzu bera “aldi berean” gauzatzearekin: (...).

Halaber, egia da Konstituzio Auzitegiak ez duela ezinbestean ikusten jarduera osagarri bat bikoiztua izatea, EELak horri buruzko edozein zalantza argitu nahi du, eta bermatu egiten du ez direla eginkizun publiko berberak gauzatuko eskumen-gai berberen gainean, lurralde-eremu berean edo biztanleria berari dagokionez, eta gizarte-premia berari erantzuteko helburuarekin.

Euskadiko Aholku Batzorde Juridikoak, 77/2019 Irizpenean, esanahi handiz gogorarazten du: klausula unibertsalaren abiapuntua dela udalerriei aukera ematea, berezko, “eskualdatutako edo eskuordetutako eskumenen barruan” sartzen ez den jarduera, zerbitzu edo prestazio bati ekiteko. Hau da, klausula, nolahi ere, ETELen 17. artikulua esparrutik kanpo hedatzen da, udalerrien eskumen propioen zerrenda jasotzen baitu». (115. paragrafoa).

Zehazki, EELaren ondoriozko planteamendua, hori bai, ex lege. Aukera hori, argudio gehiago eman beharrik gabe, legegilearen diskrezionalitatearen berezko esparruan sartzen da.

Azken batean, EELak eskaintzen duen alternatibak ETEL errespetatzen du.

6.– Ez da logikoa udalerriak ex lege sartzea Enpleguaren Euskal Sarean eta sareko zerbitzuak ematea borondatezkoa izatea.

Euskadiko Tokiko Gobernuen Batzordeak txostenean objektatzen du ez dela koherentea udalerriak Enpleguaren Euskal Sareko kide *ex lege* izatea (EELaren 18. artikulua); eta, ondoren, zorroko zerbitzu jakin batzuk borondatezko prestaziokoak izatea (48.2 artikulua).

Ez da onartu.

EELaren 18. artikulua idazkera argia da, eta zorroko zerbitzuren baten kudeaketarekin lotzen du Enpleguaren Euskal Sarean sartzea. Hau da, enplegu-zerbitzuak ematea ezinbesteko eskakizuna da dagokion erakundea Enpleguaren Euskal Sarean sartzeko.

Sareko kide izatea ez da automatikoa, eta 19. artikuluan integrazio-prozedura bat zehazten da. Prozedura horren helburuak dira erakunde eskatzaileak emango dituen zerbitzuak Enpleguaren Euskal Sarearen Mapari egokitzen zaizkiola egiaztatzea, nahitaez erabili beharreko arreta-, informazio- eta prospekzio-tresna komunak haren esku jartzea eta erakunde eskatzaileak Enpleguaren Euskal Sareko kide izatetik eratorritako betebeharrak bere gain hartzea.

Definizioz, borondatezkoa da Enpleguaren Euskal Sarean sartzea eta 48.1 artikuluan aurreikusitako zorroko zerbitzuak ematea; baina Enpleguaren Euskal Sarean sartu ezean, ez dago aukerarik enplegu-zerbitzuen zorroko zerbitzuren bat –zerbitzu osagarriak– emateko.

Nolanahi ere, 18. artikuluan aipatutako erakundeak Enpleguaren Euskal Sarean borondatez sartzeari buruzko zalantzarik egon ez dadin, azken tarteki bat gehitu da. Horren arabera, Enpleguaren Euskal Sarean sartzeko prozedura eskatu behar da sare horretako kide izateko, enpleguaren arloan eskumena duen sailak horri buruzko ebazpena eman ondoren.

18. artikulua honela geratzen da idatzita:

18. artikulua.- Enpleguaren Euskal Sarea

Enpleguaren Euskal Sarea sortzen da izaera juridikorik gabeko kooperazio- eta lankidetzatresna gisa, eta honako hauek osatzen dute: Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak, foru-aldundiek, udalerriek, toki-entitateek eta titulu honen II. kapituluan aipatzen den zerbitzu-zorroa, enplegarritasuna eta okupagarritasuna hobetzeko programa osagarriak haren kideek enpleguaren arloan adosten dituzten ekintza guztiak kudeatzen dituzten entitate laguntzaileek ere, **baldin eta hurrengo artikuluan xedatutakoa betetzen badute.**

Era berean, 19. artikulua are gehiago argitu da toki-autonomiaren mesedetan, eta kendu egin da zerbitzuen kalitatea bermatzeko beharrezkoak diren oinarrizko baldintza materialak, teknikoak eta langile-arlokoak betetzen diren egiaztatzeari buruzko tartekia, bai eta lege honetan eta berau garatzen duen araudian aurreikusitako betebeharrak betetzen diren egiaztatzeari buruzkoa ere.

Aldez aurreko egiaztapenaren orde, dagokion erakundeak Enpleguaren Euskal Sarea osatzen duten erakundeen betebeharrak betetzen dituela adieraziko da.

19.1. artikulua honela geratzen da idatzita:

19. artikulua.- Enpleguaren Euskal Sarean integratzea

1.– Erregelamenduz zehaztuko da Enpleguaren Euskal Sarean integratzeko prozedura. Horren helburua izango da erakunde eskatzaileak emango dituen zerbitzuak identifikatzea, 26. artikuluan aipatzen den Enpleguaren Euskal Sarearen Maparako egokitzapena zehaztea, integrazio-data zehaztea, arreta, informazio eta prospekziarako tresna komunak eskura jartzea, zerbitzuen kalitatea bermatzeko beharrezkoak diren oinarritzko baldintza materialak, teknikoak eta langileei buruzkoak betetzen diren egiaztatzea, **bai eta hurrengo artikuluan zehaztu diren betebeharrak erakunde eskatzaileak betetzea ere.**

7.– Ikuskatzaileen ahalmenak, Enpleguaren Euskal Sareko Zorroaren zerbitzuak ematen dituzten udal-zentroetan sartzeari eta zerbitzuak ematean ordezkatzeari dagokienez

a) Euskadiko Tokiko Gobernuen Batzordearen txostenaren arabera, 58. artikuluan ikuskapenaren ahalmenei buruz jasotakoak ez du errespetatzen ETELe udalerrii aitortzen dien autonomia.

Izan ere, ez du ezer justifikatzen horri buruz, eta ez du argudiorik ematen; hala ere, aipatutako txostena jaso ondoren, aurreproiektua berriz aztertu dugu, eta ez dugu beharrezkotzat jo aurreikuspen hori, ikuskapenaren xedea, hau da, Enpleguaren Euskal Sarea osatzen duten erakundeek EELAn eta garapen-araudian ezarritako baldintzak eta betebeharrak betetzen dituztela kontrolatzea, betetzen dela bermatzeko. Horretarako, baliabide leunagoak ere erabili ahalko ditu.

Hartara, honela idatzita geratzen da 58.2.b) artikulua:

58. artikulua.- Ikuskapen-ahalak

(...)

2.– Ikuskapen-jarduera gauzatzerakoan, ahal hauek izango dituzte:

(...).

b) Enpleguaren Euskal Sarearen zerbitzu-zorroan zerbitzuak ematen dituzten zentro guztietan sartzea.

b) Ordezkapen-aurreikuspenari dagokionez, txostenak baldintzarik gabe baieztatzen du udal-autonomia urratzen duela, baina ez du ezer argudiatzen horri buruz. Zioen azalpenak erregulazioa justifikatzen du, hain zuzen ere, toki-autonomia errespetatuta.

Euskadiko Tokiko Gobernuen Batzordearen txostenak haxe dio: *«Badirudi ordezkapen-aurreikuspena gehiegizkoa dela neurri hori administrazio publiko batean proiektatzen denean (foru-aldundiak edo udalak kasu horretan)»*.

Baina, esaten den bezala, ez dira ezagutzen balorazio horren arrazoiak, eta badirudi balorazio hori egiten duenaren eremu subjektibo hertsian kokatzen dela.

Ordezkapen-mekanismoa –TAOLen 60. artikuluan jada aurreikusi da– pentsatuta dago, hain zuzen ere, administrazio publiko batek (kasu honetan, tokikoa) legeak ezarritako betebeharrak betetzen ez dituen kasurako, eta ez-betetze horrek beste administrazio publiko batzuen eskumenen egikaritzari benetan eragiten dionean.

Horri dagokionez, aski da gogoratzea zioen azalpenean aipatzen diren arrazoiak, agerian uzteko EELAn jasotako erregulazioa bat etortzen dela guztiz Konstituzio Auzitegiak kontrol-mekanismo horren inguruan emandako doktrinarekin:

«61. artikulua da kapituluaren azkena, eta zerbitzuak ematean ordezteko aukera arautzen da bertan. Kasu honetan soilik ordeztu ahal izango da: ikuskapenean antzematen denean ez-betetze larri eta erreplikatua egin dela Enpleguaren Euskal Sarearen zerbitzu-zorroaren kudeaketan, lege honetan ezarritako betekizunetan eta betebeharretan, kalitate-estandarretan edo zerbitzuen prestazio-eduki teknikoan.

Neurri zorrotza da, herritarrek eta enpresak babestera eta zerbitzuen kalitatea bermatzera bideratua. Izan ere, entitate emailearen interes hutsa gaingitzen du, eta Euskal Autonomia Erkidegoari eta enplegu-zerbitzu publikoen funtzionaltasuna babesteari berari dagokie.

Enpleguaren arloan eskumena duen Eusko Jaurlaritzako sailak erabakiko du ordeztea komeni den, eta, ordeztekotan, aldi baterako ordeztuko da, zerbitzuaren kalitatea behar bezala bermatzen den arte. Berme garrantzitsuak eskainiko dira: egiaztatzea ez-betetze larri eta erreplikatua gertatu dela; zerbitzua emateko arduraren duen administrazio edo entitateari errekerimendua egitea, behar bezala betetzeko beharrezkoak diren neurriak har ditzan; ez-betetzea gertatzen jarraitzea; eta Enplegu Politika Publikoen Euskal Kontseiluak aldeztu aurretik ematea. Horrela, bat etorriko da tokiko autonomia gordetzeko behararekin –foru-aldundiena barne–, eta guztiz beteko da konstituzio-jurisprudentzia (Konstituzio Auzitegiaren 11/1999, 159/2001 eta 154/2015 epaiak).

Tokiko interesen eta eremu hori gaingitzen duten interesen arteko erlazioak justifikatzen du EELAn 61. artikulua jasotzen duen kontrola egotea eta, azkenik, erakunde batek beste bati esleitutako eskumena modu subsidiarioan baliatzea. Konstituzio Auzitegiak dio Konstituzioak bermatzen duen autonomia bateragarria dela kontrolekin, baldin eta horiek Konstituzioarekin bat badatoz (Konstituzio Auzitegiaren 14/2018 Epaiak, otsailaren 20koa, 10 c) OJ).

Konstituzio Auzitegiaren 4/1981 epai goiztiarrak (3. OJ) aurreratu zuenez, kontrol puntualek –kasu honetan bezala– kasu jakin batzuei egin behar diete erreferentzia, hots, tokiko

erakundearen eskumenak egikaritzeak interes orokorretan eragitea, erakundearen interesekin bat datozenean, berdin dio interes horiek udalerrikoak, probintziakoak, autonomia-erkidegokoak edo estatukoak diren. Hau da, toki-erakundearen ez-betetze astunarekin batera, aurreproiektuaren erregulazioaren oinarria baita.

Konstituzio Auzitegiak, legegile autonomikoari ordezkapen bidezko kontrola deritzona arautzeko aukera onartzeaz gain, TAOLen 60. artikuluan ezarritako araubidearen elementu garrantzitsuak errespetatu beharra ezartzen du, artikulua horrek konstituzionaltasun-kanonaren eskakizunak erakusten dituela uste baitu, eta, horregatik, ondorioztatzen du *«ezin dela Administrazio autonomikoaren kontrol handiagorik edo gogorragorik egin, ezta toki-autonomiaren murrizketa korrelatiborik ere»*. Horiek guztiek zorrotz errespetatzen dute EELA, kontraste-eragiketa soil batean egiaztatu ahal izango den bezala:

- (a) Toki-erakundeak ez ditu bete behar lege ezarritako betebeharrak.
- (b) Ez-betetzeak Euskal Autonomia Erkidegoko ahalmenei eragiten die.
- (c) Betetzeko eskakizunak, gutxienez, hilabetekoa izan behar du.
- (d) Betebarra ez betetzen jarraitzea; eta betetzen baldin bada, toki-erakundearen kontura eta haren ordeztasuna.

Baina, gainera, EELAk Enplegu Politika Publikoen Euskal Kontseiluaren esku-hartze oso garrantzitsu bat ezartzen du, eta kontrol-tresna hori aztertzeko orduan haztatu behar da.

Lehenik eta behin, ordezkapenaren erabakian bertan esku hartu behar da, 61. artikulua jasotzen baitu ordezkapen-akordioak Kontseiluaren alde aurreko aldeko txosten baten bermea izan behar duela.

Bigarrenik, toki-administrazioak proposatu dituen neurrien azterketaren bidez, neurriok proposatu dira zerbitzua emateko ardura duen erakundeak arreta-maila betetzen duela, baldintzak eta betebeharrak betetzen direla eta kalitate-estandarrak betetzen direla bermatzeko edota prestazio-eduki teknikoak bete ez dela jakiteko; eta Enplegu Politika Publikoen Euskal Kontseiluaren aldeko txostena izan beharko dute.

Aurreikuspen horren garrantzia behar bezala baloratzeko, ezin da ahaztu Kontseiluak enplegu-politiken gobernantzan duen eginkizun egituratzailea, ezta haren osaera ere, gainerako maila instituzionalekin batera, tokiko erakundearen ordezkaritza parekidea, eskubide osokoa baitago. Bestela esanda, tokiko mailak parte hartzen du interes orokorraren babesean justifikatuta dagoen kontrol-neurri bat ezartzeko, eta zalantzarik gabe tokiz gaindikoa da.

Laburbilduz, EELaren 61. artikuluan jasotako araudiak erabat errespetatzen du toki-autonomia.

8.– Enpleguaren Euskal Sarearen berezko zerbitzuak ematen dituzten udalerrien finantzaketaren egonkortasuna.

Txostenak iradokizun bat egiten du 83. artikuluan aurreikusitako finantza-araubideari eta horren egonkortasunari buruz, eta transferitutako eta eskuordetutako eskumenen bidea aztertzeo aukera proposatzen du (ETELen 21. artikulua eta hurrengoak) eta haren finantzaketa-bermetik (ETELen 24. artikulua).

Ez da onartu.

Euskadiko Tokiko Gobernuen Batzordeak egindako proposamena legegilearen diskrezionalitatearen esparruan kokatzen da, baina ez du inolako eragozpenik jartzen toki-autonomiarekiko errespetuari dagokionez, finantza-, eskumen- edo antolamendu-alderdiei buruz.

Beste atal batean adierazi den bezala, beste bat da EELA egituratzen duen ardatza – udalerriek eta beste toki-erakunde batzuek enplegu-zerbitzu jakin batzuk emateko aukerari dagokionez –; eta ez du loturarik eskumen transferituak edo eskuordetuak aitortzearekin, nahiz eta horiekin batera egonkortasun bat bermatzen duten finantza-mekanismo jakin batzuk egon, EELAn ere babesten dena, bide batez esanda.

Ekimena sustatu duen sailaren ustez, behar bezala bermatuta dago Euskadiko Tokiko Gobernuen Batzordeari kezkatzen zaion finantza-egonkortasuna.

Hala ere, udalerriek eta beste toki-erakunde batzuek enplegu-zerbitzuak emateari eutsiko dioten finantza-lankidetzaren esparruan aurrekontu-egonkortasunaren eta finantza-jasangarritasunaren printzipioa bermatzeko borondate irmoa –hau da, urte anitzeko kudeaketa ekonomikoa, inbertsioen plangintza eta lehentasunen hautaketa bera ahalbidetzea, autonomia-nukleoari dagokion bezala– are gehiago sendotzeko, aldatu egin da ETELen 83.4 artikulua testua, eta finantza-lankidetzarako mekanismoak ezartzeko betebeharra ezarri da kasuan kasuko denbora-tartean artikulatzen direnen indarraldia amaitzean.

Hau da EELaren 83.4. artikulua testu berria:

83. artikulua.- Enpleguaren Euskal Sarearen zerbitzu-zorroa kudeatzeko finantza-lankidetz

(...)

4.– 4.– Ahal dela, aurreko paragrafoan aipatutako lankidetz urte anitzeko lankidetzahitzarmenen bidez egituratuko da, eta hitzarmen horiek amaiera emango diote prozedurari. Lankidetzaren iraupena ezin izango da lau urtetik gorakoa izan, eta aukera egongo da denboraldi bererako luzapen bat gehitzeko, behin bakarrik. **Lankidetz** amaitzean, **2. paragrafoan ezarritako printzipioen arabera finantzaketa bermatuko duen lankidetz-tresna berri bat definituko da.**

Ordezko gisa aplikatuko dira Euskadiko Ogasun Nagusiaren Antolarauei buruzko Legearen testu bategina onartzen duen azaroaren 11ko 1/1997 Legegintzako Dekretuan ezarritako laguntzen eta dirulaguntzen araubide juridikoa eta dirulaguntzen arloko Estatuko araudia.

9.– Udalerrien finantza-nahikotasuna bermatzeko beharrezko baliabide zuzkidurari buruzko eranskina.

Euskadiko Tokiko Gobernuen Batzordearen txostenak aitortzen du Euskadiko Toki Erakundeei buruzko Legearen 18.3 artikulua ezartzen duen betebeharra materialki betetzen dela, agindu horrek eskatzen dituen aurreikuspenak sartu baitira memoria ekonomikoan.

Beraz, ez dago eragozpenik ekimena sustatu duen sailak aztertu eta bere iritzia eman dezan.

Amaitzeko, adierazi nahi dugu Euskadiko Tokiko Gobernuen Batzordearen txostenean aurreproiektuari buruzko eragozpenak egon zirenez, eta ekimena sustatu duen organoak proposamen horiek guztiz hartu ez dituenek, Euskadiko Toki Erakundeei buruzko Legearen 90.3 artikuluan ezartzen den bezala, Aldebiko Batzordearen bilera egin zela sail sustatzailearen eta Tokiko Gobernuen Batzordearen ordezkari baten artean, 2022ko urriaren 18an.

5.5.3 Euskadiko Kooperatiben Goren Kontseilua

I. SARRERA

2022ko urriaren 21ean, Euskadiko Kooperatiben Goren Kontseiluaren (aurrerantzean, EKGK) txostena sartu zen, Enpleguaren Euskal Legearen aurreproiektuari buruzkoa (aurrerantzean, EELA). Txosten horretan jaso da gehiengoa aurreproiektuaren alde dagoela, txosten hartan adierazitako gogoetak aintzat hartzearen baldintzapean. Laburbilduz, honako proposamen hauek zehaztu dira:

1.– Euskal kooperatibismoa aipatu behar da enpleguaren sorreraren, mantentzearen eta kalitatearen eta herrialdearen aberastasunaren erreferentzia gisa, bai eta gizarte demokratikoago eta bidezkoago baten sorrerari egiten dion ekarpena ere.

2.– Kooperatibismoak Euskadiko gizarte-eragile gisa izan behar duen ezinbesteko ordezkartza instituzionala, Euskadiko Kooperatiben Legearen arabera (156.1 artikulua bigarren paragrafoa). Horri dagokionez, bere ustez, Konfekoopek egon beharko luke enplegu-politika publikoak definitu eta kudeatzen direnean.

3.– Aurreproiektuaren 80.2 artikulua (gaur egungo 89.2 artikulua) bigarren atal bat gehitzea, honela idatzita: «Nolanahi ere, enpresa-ordezkaritzak barne hartuko du EAEko kooperatiba-mugimenduko erakundeen parte hartzea, baldin eta legez esleituta badute haien ordezkartza».

Azpmarratu behar da Eusko Jaurlaritzak EKGKn duen ordezkartzaren baterako boto partikular bat sinatu dela, gehiengoaren iritziarekin bat ez datorrena. Iritzi horrek aurreproiektuaren terminoen aldeko jarrera adierazten du, uste baitu aurreproiektuak enplegu-politika publikoen erronka handiei aurre egiteko arau-irtenbide egokiak, arrazoizkoak eta eraginkorrak eskaintzen dituela, eta, aldi berean, hazkunde egonkor eta lan duina sortzen laguntzen duela, zeinak kalteberatasun-egoerei arreta ematea bermatuko baitu.

II. EELA-REN AURREKONTUAK, SINDIKATUEK ETA ENPRESA-ERAKUNDEEK LANBIDE-EUSKAL ENPLEGU ZERBITZUAN PARTE HARTZEARI DAGOKIONEZ. KOOPERATIBISMOAK DITUEN ESKU HARTZEKO AUKEREI BURUZKO GOGOETAK

EKGKren txostenean jasotako gogoeta bakoitzari erantzun zehatza eman aurretik, aipatu behar dira Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren administrazio-kontseiluan ordezkaritza handieneko sindikatuak eta enpresaburu-erakundeek duten parte-hartzearen oinarri diren aurrekontuak.

A. Sindikatuen eta enpresa-erakundeen ordezkaritza

Tradizionalki, erakunde sindikalei eta enpresa-erakundeei aitortutako ordezkaritza lotuta egon da lan-harremanen eremuari, zehazki, lanaren zuzenbide kolektiboari.

EKren ondoren, eremu espezifiko batera, hots, lan-baldintzen eremura, mugatutako ordezkaritza horrek dimentsio berria hartzen du, sistema politikoaren esparru orokorrean sindikatuen eta enpresen ordezkaritza bateratzen duena.

Sindikatuak eta enpresen ordezkariak beste gizarte-elkarte batzuetatik kualitatiboki bereizitako posizioa aitortzen zaie, nahiz eta horiek ere interes kolektiboen adierazgarri izan, baina funtsezko alderdi batean bereizten da; izan ere, legezko xedeko ordezkaritza hori interesak defendatu behar dituen gizarte-talde osoarena da, eta ez hertsiki kideen interesena. Horri erantzuten dio KEren 7. artikulua: *«Langileen sindikatuak eta enpresaburuen elkarteak lan egiten dute beraiei dagozkien interes ekonomiko eta sozialak babestu eta sustatzeko. (...)»*.

Sindikatuak eta enpresa-elkartek Espainiako Konstituzioak eginkizun instituzional eta ordezkatzailerik aitortzen die botere publikoen aurrean, gizarte-talde handien interes ekonomiko eta sozialak defendatzeko gordailuzainak baitira.

Doktrinak adierazi duen moduan⁵, sindikatuak eta enpresaburuen elkarteak dira Konstituzioaren beraren atariko tituluan sartzea merezi duten interes kolektiboak ordezkatzeko dituzten gizarte-erakunde bakarrak. Horrek eragin politikoa duen *«ordezkaritza-rola esleitzen die, zalantzarik gabe; horrela, botere publikoen aurrean solaskidetzat hartzen dira, eta horien bidez artikulatzen dira gure gizarte-sarea osatzen duten gizarte-talde handien interesak»*.

⁵Cruz Villalón, Jesús: «La representatividad sindical y empresarial en las relaciones laborales y en el sistema político español»; eta Durán López, F.: «El papel del sindicato en el nuevo sistema constitucional».

Argi dago, beraz, sindikatuek eta enpresa-erakundeek garrantzi konstituzional berezia duten interesen ordezkaritza artikulatzen dutela, eta posizio berezi hori ez dela inola ere parekagarria beste elkarte-mugimendu batzuekin. Izan ere, batzuk eta besteak *gizarte-talde handien interesen* elkarriketen gordailuzainak dira botere publikoen aurrean.

Nolanahi ere, sindikatuen eta enpresen ordezkaritzari dagokionez, kontuan hartu behar da ikuspegi subjektibotik ahalik eta ordezkaritza zabalena antolatzea dela maxima. Hala, sindikatuek langile autonomoak afiliatzea onartzen dute, beren zerbitzura langilerik, erretiraturik eta abarrik izan gabe, hargatik eragotzi gabe beren interesak ordezkatzeko dituzten elkarte gisa eratzea, beren interes bereziengatik.

Beste horrenbeste esan daiteke enpresa-elkarteei buruz, eremu guztietan eta enpresaburu guztien artean ordezkagarriak direla uste baita, baina horrek ez du esan nahi interes espezifikoak ordezkatzeko dituzten erakundeak egon ez daitezkeenik, hala nola kooperatibak.

Espainiako Konstituzioaren 7. artikulutik eratortzen da enpresa-interesen ordezkaritza hori, eta, era berean, ez du eragozten interes partikularrak ordezkatzeko dituzten entitateak egotea, euskal kooperatibismoa oro har ordezkatzeko solaskidetzarako agente sozial espezifikoaren izaera legez aitortuta ere (Euskadiko Kooperatiben abenduaren 20ko 11/2019 Legearen – aurrerantzean, EKL– 156. artikulua), aukera ematen du bermatzeko itun sozialeko prozesu handietan, elkarriketa sozialearen eremuan eta politika publikoak egikaritzearen esparruan enpresaburu-talde osoaren solaskidetzaren rola ordezkaritza handieneko enpresa-erakundeek beren gain hartzea.

Horrez gain, aipatzen ari garen ordezkaritza-jarduera lan-arlotik harago doa, politika ekonomiko eta sozialekin modu orokorragoan konektatzeko, Espainiako Konstituzioaren 7. artikulua ahalbidetzen duen bezala, nazioarteko arauak jasotzen dituzten printzipioekin eta balioekin bat etorrita (LANEren 98/1949 zenbakidun Hitzarmena, Europako Gutun Sozialaren 5. artikulua⁶).

Ez dirudi zalantzan jar daitekeenik ordezkaritza horren arabera parte-hartzea esleitzen duen legegintza-aukera baten zilegitasuna, dela aurrez aipatutako prozesuetan (itunetan eta elkarriketa sozialean), dela ordezkaritza organikoa sindikatuei eta enpresa-erakundeei esleituta, jarduera ekonomiko eta sozialekin zuzenean lotutako erabaki-eremuetan. Izan ere, sindikatuak eta enpresaburuen erakundeak oinarritzko erakundeak dira (11/1981 KAE) sistema politikoan, eta Konstituzio Auzitegiak aitortzen du garrantzi konstituzionala duten elkarteak direla (Konstituzio Auzitegiaren 4/1981 eta 20/1985 epaiak).

Botere publikoen eta sindikatu- eta enpresa-erakundeen arteko elkarriketak legitimitate soziala ematen die politika publikoak diseinatzeari eta gauzatzeari, hargatik eragotzi gabe

⁶Honela definitzen du zuzenbide sindikala: langileek eta enplegatzaileek askatasuna dute tokiko, nazional edo nazioarteko erakundeak eratzeke, beren interes ekonomiko eta sozialekin babesteko, eta konpromisoa ezartzen du legedi nazionalak kalterik ez egiteko askatasun horri, edo hura aplikatzean printzipio horri jaramonik ez egiteko.

elkarriketa interes espezifikoak gordetzen dituzten beste erakunde batzuetara ere hedatu ahal izatea.

Agerikoa denez, hori ez da legez onargarri den irtenbide bakarra politika ekonomiko eta sozialak eragindako interesen ordezkagarritasunaren ikuspegitik, baina, zalantzarik gabe, Konstituzioaren berme argia duen irtenbidea da, interes guztien ordezkaritza biltzen baitu. Izan ere, esan bezala, aipatzen ari garen enpresa-erakunde adierazgarrienek legitimoki ordezkatzan dituzte enpresaburu guztien interesak, haien aniztasun osoan.

Orain arte azaldutakoak bat egiten du EKLren 156.1 artikuluan xedatutakoarekin. Izan ere, artikulua horrek, alde batera utzi gabe Euskadiko Kooperatiben Erregistroan inskribatuta dauden eta jarduera egiaztatuta duten kooperatiben ehuneko hirurogei baino gehiago elkartzen dituen erakundea euskal kooperatibismoa ordezkatzan duen solaskidetzarako gizarte-eragile espezifikotzat hartzea, edo kooperatiba horietako bazkideen kopurua handiagoa bada erregistro horretan inskribatuta dauden eta jardunean ari diren kooperatibetako bazkide guztien ehuneko bera baino, errespetatu egiten ditu enpresa-ordezkagarritasunari buruzko arauak, eta hala ondorioztatzen du espresuki manu horretatik. Aurrerago itzuliko gara gai horretara.

Eta, hain zuzen ere, ordezkaritza-arauen aipua lotzen zaio ordezkaritza eraginkortasunez – eta efizientziaz– bideratzeari, botere publikoen erabakietan benetako eragina bermatzeko, betiere gure gizartean dauden interes desberdinen nolabaiteko oreka bermatzeko, eta ordezkatzan duen talde osoaren aurrean ordezkaritza-gaitasun *erga omnes* bermatzeko.

Enpresaburu guztien ordezkaritza zaintzen duten enpresa-erakundeak zeintzuk izan daitezkeen zehazten duten lege-arauak bete behar dira. Horrek ez du eragotziko elkarteak ugaritzea interes bereziak defendatzeko, baina ez dute zalantzan jarriko ordezkaritza handiago horrek enpresa-interes guztiak defendatzeko aukera, edozein dela ere enpresaren tipologia.

Hala ondorioztatzen da Langileen Estatutuaren Legearen testuategina onartzen duen urriaren 23ko 2/2015 Legegintzako Errege Dekretuaren seigarren xedapen gehigarritik, zeinaren arabera:

«Administrazio publikoen aurrean eta Estatuko edo autonomia-erkidegoetako beste erakunde edo organoen aurrean enpresaburuen interes orokorrak zaintzea xede dela, erakundeetan ordezkaritza edukitzeko, estatu mailan, enpresen eta langileen ehuneko hamarrekoa baino ordezkaritza zabalagoa daukaten enpresaburuen elkarteak izan behar dute.

Era berean, autonomia-erkidegoan enpresaburuen eta langileen ehuneko hamabostak gutxienez daukaten enpresaburuen erakundeek ere ordezkaritza izan dezakete. Horren barne ez dira hartzen estatu mailako federazio edo konfederazioetan biltzen diren enpresaburuen elkarteak. (...).».

Ordezkaritza handiena baldintza bikoitzari zor zaio: enpresa elkartuen kopurua eta enpresa horiek enplegatzen dituzten langileen kopurua, elkarte bakoitzak bere kabuz bete beharko baitu. Ordezkaritza handieneko rol horrek justifikatzen du botere publikoek izaera hori duen enpresa-

erakundeari egindako kontsulta, bai eta enpresaburuaren interesak ordezkatzen dituen presentzia instituzional iraunkorra aintzat hartu behar duten organoetan egotea ere.

Konstituzio Auzitegiaren 20/1985 epaiak 3. oinarri juridikoan adierazten duen bezala, arrazoi hori enpresa-erakundeei ere aplikatu ahal zaie: *«Langileen Estatutuaren seigarren xedapen gehigarriak guztiz desberdina den arazo bat jasotzen eta konpontzen du, hau da, Administrazio Publikoaren edo aurreikusita duten beste erakunde edo organismo batzuen aurrean “langileen interesen ordezkaritza instituzionala izateko” ordezkaritza-gaitasuna zer erakunde sindikalek duten zehazteko arazoa, hau da, ordezkaritza-gaitasuna erakunde-kopuru mugatu bati eman behar zaion kasu bati erantzuten dio, eginkizun publikoak betetzean sindikatuak izan behar duten partaidetza zehazteari dagokionez»* .

Ordezkaritza handieneko enpresa-erakundea izateak posizio juridiko berezia ematen dio parte-hartze instituzionalari, eta legegile autonomikoak ez du halakorik, Estatuko legegileak EKren 149.1.7 artikulua araberako araua eman duelako, edo, Konstituzio Auzitegiak berak adierazi duenez: *«Enpresa-elkarteek ordezkatutako interes orokorrek lan-harremanen eremua gainditu dezaketen neurrian, arauak eskumen-estaldura izango luke, halaber, Konstituzioaren 149.1.18 artikulua arabera, azken batean, administrazio publikoen organoetan parte hartu behar duten elkarten legezko zehaztapena, elkarte horiei dagozkien interesen ordezkaritza gisa, administrazio horien araubide juridikoaren oinarritzko araua da»*. (Konstituzio Auzitegiaren 57/1989 epaiaren 1b) oinarri juridikoa).

Ordezkaritzarik handienaren arauekin, legegileak bermatu egiten du: *«Euskal Autonomia Erkidegoaren eremu zehatzean enpresaburuaren interes orokorrei eutsiko zaiela, enpresaburuaren ordezkaritzen atomizazioaren aurrean, hala badagokio, eta hortik ez da ondorioztatzen oinarri zabaleko organoen presentzia eskusiboa, Konstituzio Auzitegiaren azaroaren 18ko 184/1987 Epaiaren 1.18 artikulua buruz esan zen bezala»*. Konstituzio Auzitegiaren 98/1985 Epaiaren 1.18 artikulua adierazten duen bezala, *«autonomia-erkidegoak ezin dira Estatuarekiko konpartimentu estanko gisa eratu, eta elkarren artean elkarrekin eragotzen dute»*. Horrela, enpresaburuaren elkarteek ordezkaritza instituzionala izateko duten presentzia enpresa-errealitate osoaren arabera lortzen du legegileak, eta horrekin ez da diskriminaziorik egiten, behar bezala justifikatuta dagoelako eta lortu nahi den helburuarekin proportzionala delako. Hori dela eta, bigarren paragrafo horren azken tartekiak aipatutako kasutik kanpo uzten ditu estatu-mailako federazioetan edo konfederazioetan sartuta dauden enpresa-elkarteak, EKren 22. artikulua urratu gabe, errekurtsogileak nahi duen bezala, arau hori ordezkaritza instituzionalerako soilik sartzen baita, eta EKren 9.2 artikulua ere ez da urratzen, kasu horretan nekez aplikatu daitekeelako. (...)».

[Konstituzio Auzitegiaren 57/1989 1. a) eta b) oinarri juridikoak].

Egia da Konstituzio Auzitegiak epai berean adierazi duela Langileen Estatutuaren seigarren xedapen gehigarriak *«ez duela ezartzen enpresaburuaren elkarteek Autonomia Erkidegoko organoetan parte hartu behar dutenik, Autonomia Erkidegoari baitagokio parte-hartze hori erabakitzea; hala ere, legezko arau horrek enpresaburuaren interes orokorren erakunde-ordezkaritza izan behar duten elkarteak baino ez ditu hautatzen, Erkidegoak berak, gainera, xedapen gehigarri horretan aurreikusitakoez bestelako elkarteak ere sartu ahal izango baititu*

bere organoetan, enpresen parte-hartzea aurreikusi badu, baina, diogunez, horrek ezin du eraginik izan ordezkaritza handienaren arauetan».

Bestela esanda, Langileen Estatutuaren seigarren xedapen gehigarriak ez lioke autonomia-erkidegoko legegileari ezarriko enpresa-ordezkaritzaren betebeharra Euskal Enplegu Zerbitzuaren gobernu-organoetan, hori baita orain axola duena, nahiz eta haren parte-hartzea –aurreratu dugu– justifikatuta dagoen, aurrerago aipatuko ditugun beste oinarri batzuen arabera.

Baina, enpresa-ordezkaritza izatearen bidez kotasunaz ohartarazi ondoren, ezin da alde batera utzi ordezkaritza handiagoaren araua, nahiz eta arau horrek ez dion eragozten legegile autonomikoari beste enpresa-elkarte eta -erakunde batzuk izatea, baina kontuan hartuko dira beste interes batzuk, ordezkaritza handiena zehazten dutenak ez bezalakoak. Eta, noski, behar bezala babestuko dira.

Legegile autonomikoak ezin du ordezkaritzarik handienaren araua xedatu, eta, horrekin duen loturagatik, ezin du murriztu ordezkaritza handiena duen enpresa-erakundearen partaidetza, horren ordezkari beste enpresa-elkarte bat sartzeko, partzialki bada ere, haren kalterako izango litzatekeelako.

Argiago azaltze aldera, enpresa- eta sindikatu-erakundeen parte-hartzea parekotasun-baldintzetan finkatzen denean –eskagarritasuna ere aurrerago jorratuko dugu–, ordezkaritza handieneko arautik harago enpresa-ordezkaritza jakin bat inposatzeak ordezkaritza hori daukanari kalte egin diezaioke, berdintasun-printzipioaren aurka, interes jakin eta berezi batzuen ordezkaritzaren alde egiten baitu, enpresa-tipologia osoa hartzen duten eta, ustez, ordezkaritza handiena duten erakunde orokorren kaltetan.

Beste gauza bat izango da ordezkaritza handiena duen erakundeari dagokion parte-hartzearen barruan erabakiak hartzea barne-arauak ezartzeko, sentsibiltate eta interes bereziak ikusgarri egiteko. Baina gai hori ez da orain jorratzen ari garena.

Adierazgarritasun handiagoa izateak indartu egiten du enpresa-erakunde indartsuak egotea, esan bezala, sistema atomizatu baten aurrean, eta bat dator EKrekin, Konstituzio Auzitegiak esandakoaren arabera, uste baitu EKren 14. eta 7. artikuluekiko konfrontazioaren azterketa gainditu duela [Konstituzio Auzitegiaren 75/1992 epaiaren 5. OJ: «*enpresa-elkarteei dagokienez ere, EKren 14. artikuluko bereizkeriaren debekua aplikatu behar da. Hala ere, ordezkaritza handieneko enpresaburuen elkarteei dagokienez, gure antolamenduan ez dago langileen sindikatuetarako Askatasun Sindikalari buruzko 11/1985 Lege Organikoaren 6. eta 7. artikuluetan biltzen den eginkizunen zerrenda bezalakorik. Hala ere, zeregin garrantzitsua betetzen dute enpresaburuen interesak ordezkatzeko, eta, legearen arabera, afiliatuen zirkulua gainditzuten duten eginkizunak betetzen dituzte, eta, haien artean ordezkaritza handiena dutenak hautatuz, interes horiek hobeto defendatzen lagundu nahi dute, konstituzio-garrantzia duten elkarte gisa dagozkien eginkizunak betetz (EKren 7. artikulua), gure lan-harremanen sistemako eragile oso nagusiak. (...)»].*

Erabat argi dago, beraz, ordezkaritza handienaren araua, zeinak EELak hobetsitako enpresa-erakundeen parte-hartzea baldintzatzen baitu, bat datorrela Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren administrazio-kontseiluaren logikarekin, zeinean berebiziko garrantzia hartzen baitu langileen eta enpresaburuen interes guztiei arreta emateak, interes kolektibo ekonomiko eta sozial esanguratsuenak ordezkatzten dituzten erakundeen bitartez, enpleguaren alorreko politika publikoak diseinatzen eta gauzatzen lagundu behar baitute nahitaez.

Eta, horregatik, EELaren 89.2 artikulua, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren Administrazio Kontseiluari dagokionez, proposatzen du honako arau-konponbide hau: *«Batzordearen osaerak bermatu egingo du Euskadin ordezkaritza handiena duten erakunde sindikalen eta sektorearteko enpresa-erakundeen hiru aldeko partaidetza paritarioa. Administrazioaren ordezkartzari dagokionez, enpleguaren arloan eskumena duen Eusko Jaurlaritzako sailari dagokionak izango du gehiengoa»; eta behar bezalako arrazoibidea eta objektibotasuna dauzka.*

Euskadiko Aholku Batzorde Juridikoak adierazi bezala: *«(...) Lege-aurreproiektuei dagokienez, hemen ikus daiteke berezitasuna: legegilea antolamenduko arau gorenen mende dago, esaterako, EKren eta EAEEn mende, baina, hala ere, ez da arau horiek ezarritakoaren betearazle hutsa, “osaera-askatasuna” baitu, eta hori baliatzen du balorazio politikoen arabera (“legegileak ez du Konstituzioa gauzatzen, zuzenbidea sortzen du askatasunez Konstituzioak eskaintzen duen esparruaren barnean; aldiz, erregelamenduak egiteko ahala baliatzean, Konstituzioaren eta Legeen arabera jarduten du (EK, 97. art.)” (besteak beste, 209/1987 KAE, abenduaren 22koa)».* (17/2006 Irizpena).

B. Enplegu-zerbitzu autonomikoak nazioarteko tresnen eta estatuko enplegu-legeriaren arabera eratzea

Enplegu-zerbitzuari buruzko LANEren 1948ko 88. hitzarmenak –1960ko maiatzaren 30ean Espainiak berretsi zuen–, enplegu-zerbitzu publiko eta doakoa izateko betebeharra ezartzen du, eta haren funtsezko eginkizuna enplegu-merkatuaren ahalik eta antolaketa onena lortzea izango da (1. artikulua).

LANEren 4⁷. eta 5⁸. artikuluek sindikatuen eta enpresa-erakundeen ordezkartzari buruzko gaiak zehazten dituzte, eta horiek dira orain interesatzen zaizkigunak. Aurreko manu horietatik

⁷ LANEren 88. hitzarmena. 4. artikulua:

1.– Behar diren akordioak egin beharko dira, kontsulta-batzordeen bitartez, enplegatzaileen ordezkarien eta langileen lankidetzak lortzeko enplegu-zerbitzuaren antolaketan eta funtzionamenduan, bai eta enplegu-zerbitzuaren programaren garapenean ere.

2.– Akordio horietan aurreikusi beharko da batzorde nazional aholku-emaile bat edo gehiago sortzea, eta, beharrezkoa izanez gero, eskualdeko eta tokiko batzordeak sortzea.

3.– Batzorde horietako enplegatzaileen eta langileen ordezkariak kopuru berean izendatu beharko dira, enplegatzaileak eta langileak ordezkatzten dituzten erakundeei kontsulta egin ondoren, erakunde horiek dauden lekuetan.

⁸ LANEren 88. hitzarmena. 5. artikulua. Enplegu-zerbitzuaren politika orokorra, langileak eskuragarri dauden enpleguetara bideratu nahi direnean, 4. artikuluan aurreikusitako kontsulta-batzordeen bitartez finkatu beharko da, enplegatzaileen eta langileen ordezkariari kontsulta egin ondoren.

bi ondorio atera ditzakegu: (1) Komeni da enpresa-erakundeen eta sindikatuen lankidetzak aktiboa egitea enplegu-zerbitzu publikoaren antolaketan eta funtzionamenduan eta enplegu-politika zehaztean; eta (2) sindikatuen eta enpresen ordezkartzaren parekotasuna izatea enplegu-zerbitzu publikoaren edo haren kontsulta-batzordeen barruan.

Orain dela gutxi abalatutako alderdiak dira, Enpleguari eta bakearen eta erresilientziaren aldeko lan duinari buruzko 205. Gomendioak (2017). Gomendio horrek elkarriketa sozialaren garrantzia eta krisi-egoerei erantzuteko hirutariko kontsultak nabarmentzen ditu.

88. hitzarmenari egiten zaion erreferentzia enplegu-politikari buruzko 1964ko LANEren 122. hitzarmenarekin osatu behar da. Espainiak 1970eko abenduaren 28an berretsi zuen, eta 3. artikuluan honako hau ezartzen du: *«Hitzarmen honen aplikaziorako hartu beharko diren neurriei buruzko kontsulta egingo zaie pertsona interesdunen ordezkariari eta, enplegu politikari dagokionez, enplegatzaile eta langileen ordezkariari kontsulta egingo zaie bereziki, euren esperientzia eta iritziak osotasunean kontuan izateko helburuarekin eta, gainera, euren kooperazio osoa lortzeko asmoz, dela aipatu politika hori zehazteko orduan, dela politika hori betearazteko beharrezko den laguntza haiengandik eskuratzeko»*.

Azken hitzarmen horri dagokionez, 1964ko Lanaren Nazioarteko Erakundearen 122. Gomendioak, enplegu-politikaren printzipio orokorren artean, enplegatzaileen eta langileen ordezkariari eta dagozkien erakundeei kontsulta egin beharra identifikatzen du, giza gaitasunak garatzeko eta erabiltzeko politika oro (gaur egun kualifikazio gisa ezagutzen duguna) lantzean eta gauzatzean, eta, era berean, Lanaren Nazioarteko Erakundeko kideek enpresa-erakundeekin eta sindikatuarekin kontsultatu beharko dute, enplegu-politikari buruzko neurrien eta politika ekonomiko eta sozialeko gainerako erabakien arteko harremana aztertzeke eta ebaluatzeke, elkarren osagarri direla bermatzeko.

LANEren hitzarmen horiek langileen eta enpresaburuen parte-hartzearen alde egiten dute, eskumena duen botere publikoarekin batera, parekotasunari eta hiru alderdiri dagokienez.

Bestalde, hiru alderdiko kontsultei buruzko LANEren 144. Hitzarmenak (1976) (Espainiak 1984ko otsailaren 13an berretsia) enplegatzaileak eta langileak ordezkatzeko dituzten erakundearen esanahia ezartzen du, eta xedatzen du estatuek praktikan jarri behar dituztela gobernuordezkarien, enplegatzaileen eta langileen arteko kontsultak ziurtatuko dituzten prozedurak.

Aipatu berri ditugun hitzarmenen garrantzia erabatekoa da. Izan ere, Estatuko legeriaren bitartekaritzari kalterik egin gabe, kontuan hartu behar da nazioarteko tratatuen izaera loteslea, zuzeneko eraginkortasuna baitute, eta, berretsi eta argitaratu ondoren (KZren 1.5 artikulua), barne-antolamendua eratzen baitute, EKren 96.1 artikulua arabera, alde batera utzi gabe hitzarmen horiek –88. hitzarmena, adibidez– Estatuko edo Autonomia Erkidegoko legeriaren bitartekaritza behar izatea.

Beraz, ezin da alde batera utzi aipatu berri dugun agindu bikoitza –parekotasuna eta hirukoa–, Euskal Enplegu Zerbitzuaren eraketan. Beste kontu bat da autoantolaketarako ahalean

konfigurazio desberdinak ahalbidetzea: kontsulta-batzordeen bidez, zerbitzu publikoaren beraren zuzendaritza- eta gobernu-organoen barruan, konfigurazio mistoa aukeratuz, dagokion organoaren arabera eta abar.

Horiek horrela, begien bistakoa da EELaren 89.2 artikulua bat datorrela LANeren hitzarmenekin, eta antolamendu-irtenbide egoki eta gaitzestezina hobesten duela nazioarteko tratatuak betetzearen ikuspuntutik, nazioarteko arau horietatik ondorioztatzen diren gutxienekoak zorrotasunez transposituta, hargatik eragotzi gabe, jakina, aukera posible bakarra ez izatea, baina legegilearen konfigurazio-askatasunak babesten du kontsiderazio hori, nolanahi ere.

Enplegu-zerbitzu publikoek LANen duten garrantziak indarrean jarraitzen du⁹, aipatutako 88. hitzarmenetik eratorritako konfigurazioak jarraitzen duen bezala, lan-merkatuaren funtzionamendu optimorako eta lanerako eskubidea gauzatzeko. Hala egiaztatu du arauak aztertzeke mekanismoaren hiru aldeko lantaldeak (MENeko hiru aldeko lantaldea)¹⁰. Horrek 88. hitzarmena tresna eguneratu gisa sailkatu du, eta hura berrestea eta benetan aplikatzea gomendatzen du, uste baitu aipatutako hitzarmenak dituen 14 xedapenak *bat datozela arau-ikuspegi modernoarekin*. Azken batean, ondorioztatzen du hitzarmenaren xedapenek estatu kideen ekintzen oinarria ezartzen dutela enplegu-zerbitzu publikoen arintasuna eta eraginkortasuna hobetzeko, Lanaren Etorkizunari buruzko Munduko Batzordearen ondorioekin bat etorrita.

LANek aldizka nabarmendu du hiru alderdiren garrantzia. Izan ere, funtsezko eginkizuna betetzen du elkarriketa sozialaren prozesuan, eta horrek are gehiago bermatzen du helburu sozialek eta ekonomikoek –gure kasuan– laguntza zabala jasotzea eta gauzatzea. Horretarako, ordezkartza-erakunde independente eta eraginkorren esku-hartzearen alde egiten du. Parte-hartzea beharrezkoa, legitimoa eta ordezkazina da¹¹.

Hiru alderdikotasuna eta elkarriketa soziala ez dira berez helburuak, baizik eta enplegu-politikaren helburu estrategikoak lortzeko aparteko interesa duten bitartekoak.

Kontuan hartu behar da, LANeren tresnetan, elkarriketa soziala gobernuen ordezkarien, enplegatzaileen eta langileen arteko negoziazioen, kontsulten eta informazio-trukeen multzoa dela, politika ekonomiko eta sozialarekin lotutako interes komuneko gaiei dagokienez. LANeren ia hitzarmen eta gomendio guztietan du eragina, baita 88. hitzarmenean ere, 4. eta 5. artikuluetatik atera baitaiteke ondorio bakarra.

LANeren Administrazio Kontseiluak¹² berak adierazten duen bezala, hiru alderdik eta elkarriketa sozialak enplegu-zerbitzu publikoen administrazioan duten garrantzia kontsulta-

⁹ *Un Pacto Mundial para el Empleo* [Enplegurako Munduko Ituna], LANE, 2009.

¹⁰ 88. zenbakiko hitzarmena, eta 83. zenbakiko gomendioa, MENeko hiru aldeko lantaldeak 2019n berrikusiak.

¹¹ LANeren Administrazio Kontseilua. GB.285/7/1. 285. bilera (2002ko azaroa).

¹² LANeren Administrazio Kontseilua. GB.306/ESP/3/2. 306. bilera (2009ko azaroa).

organoen osieran erakusten da. Organo horiei esleitutako funtzioetan oinarritzen da osaera hori, enplegu-politika aktiboen planifikatzaile eta gauzatzaile diren aldetik. Horien helburu nagusia da langileak lan-merkatuan sartzea, eta, horretarako, hain garrantzitsua da enplegu-zerbitzuak eskatzen dituzten pertsonen eta enpresei zerbitzua ematea; izan ere, LANEren Administrazio Kontseiluak berak onartu duenez, *enplegu-zerbitzu publikoek funtsezko zeregina betetzen dute lan-merkatuen funtzionamendu egokian*.

Oro har, onartzen da gizarte-eragile guztien adostasunarekin hartutako edozein neurrik onarpen orokor handiagoa izateaz gain, iraunkortasun handiagoa duela (elkarrizketa sozialak akordioa eskatzen ez badu ere, akordiora jotzen du).

Hiru alderdiko elkarrizketa soziala eraginkorra izateko, ezinbestekoa da, administrazio indartsu eta eraginkorrez gain, langileen eta enpresa guztien ikuspegia islatzeko gai diren langileen erakundeen eta enplegatzaile esanguratsuen parte-hartze aktiboa izatea.

Lanaren Nazioarteko Konferentziaren 90. bileran (2002ko ekainekoa) hiru alderdikotasunari eta elkarrizketa sozialari buruzko ebazpena hartu zen. Bertan, beste neurri batzuen artean, gobernuari eskatzen zaie elkarrizketa sozialerako aurretiazko baldintzak berma ditzatela, solaskide sozialak errespetatu ditzatela eta hiru alderdikotasuna sustatu eta onar dezatela.

Azaldu duguna dela eta, aipatu egin behar da LANEren Hitzarmenak eta Gomendioak aplikatzeko Aditu Batzordearen txostena¹³. Txosten horretan, Espainiari eta 88. zenbakiko hitzarmenari dagokienez, zehazki, 4. eta 5. artikuluetan, hauxe ezartzen du: «*Batzordeak Gobernuari eskatzen dio neurriak har ditzala enplegu-zerbitzuaren politika orokorra lan-munduko ordezkariekin kontsultatu ondoren finkatu dela ziurtatzeko, eta informazio zehatza eman dezala hartutako neurriei buruz eta neurri horiek lan-munduko ordezkarien partaidetzan duten eraginari buruz, batez ere Estatuko Enplegu Zerbitzu Publikoaren eta Enplegu Sistema Nazionalaren kontsulta-organoetan*.

Batzordeak azpimarratu du garrantzitsua dela sindikatuen eta enpresa-erakundeen ordezkariak parte-hartze aktiboa izatea enplegu-zerbitzuaren politika orokorrean.

Era berean, 122. hitzarmenari eta 3. artikuluari dagokienez (gizarte-solaskideei kontsulta egitea), Gobernuari eskatzen dio enplegu-politiken diseinuan, ezarpenean eta ebaluazioan gizarte-solaskideek parte hartzeko moduari buruzko informazio zehatza bidaltzen jarraitzeko.

Gizarte-solaskideei egindako kontsultak osatu daitezke interes desberdinak ordezkatzeko dituzten beste batzuekin: «*Batzordeak¹⁴ gogorarazten du hiru alderdiko kontsulta eta elkarrizketa soziala funtsezkoak direla garai normaletan, eta are kritikoagoak direla krisi-garaian (2010eko Azterketa Orokorra, 794. paragrafoa). 122. hitzarmenaren 3. artikulua eskatzen du estatu berresleek hartu beharreko neurriei buruzko kontsulta egin diezaietela*

¹³ III. txostena (A zatia). *Informe General y observaciones referidas a ciertos países*. ILC.107/III(A). 2018.—

¹⁴ Enplegu-politikari buruzko hitzarmenaren aplikazioari buruzko ohar orokorra, 1964koa (122. zk.), Hitzarmenak eta Gomendioak Aplikatzeko Adituen Batzordeak (CEACR) onartua, 91. saioan (2020ko azaroan eta abenduan).

gizarte-solaskideei eta ukitutako pertsonen ordezkari. Kontsulta eta elkarriketa sozialaren garrantzia aitortzea 122. hitzarmenaren eta lotutako gomendioen (122. eta 169. zenbakidunak) hari gidaria da, bai eta ohar orokor honetan enpleguari buruz nabarmendutako tresna guztiena ere. Izan ere, tresna horien arabera, estatu kideek kontsultak egin behar dituzte gizarte-solaskideekin, bai eta talde interesdunen ordezkariekin ere.

Azken batean, zalantzarik gabe, garrantzitsua da sindikatuei eta enpresa-erakundeei enplegu-politiken konfigurazioan ahotsa eskaintzea, bereziki, enplegu-zerbitzu publikoen konfigurazioan, bai eta politika horiek gauzatzeko neurrien eraginkortasuna ere. Era berean, erakunde horiek hautatu behar dira ordezkaritza-parametro sendo eta gardenetatik.

Eta horixe da, hain zuzen ere, indarrean dagoen urriaren 23ko 3/2015 Legegintzako Errege Dekretuak, Enpleguaren Legearen testu bategina onartzen duenak, 20. artikuluan xedatzen duena, autonomia-erkidegoetako enplegu-zerbitzu publikoen antolamenduari dagokionez:

«Autonomia-erkidegoetako enplegu-zerbitzu publikoak, beren burua antolatzeko gaitasunaren arabera, herritarrari zerbitzu emateko zuzendaritza- eta egitura-organoez hornituko dira.

Enplegu-zerbitzu publiko horietan, ordezkaritza handieneko sindikatu-erakunde eta enpresaburu-elkarteek parte hartuko dute kontsultarako ordezkaritza-organoetan, autonomia-erkidegoek aurreikusten duten eran, eta partaidetza hori hiru alderdikoa eta parekidea izango da».

Ezin da ahaztu erregulazioaren euskarri gisa aipatzen diren eskumen-tituluak, 18.h) artikulutik aparte, EKren 149.1.1, 7 eta 17 artikulua direla, nahiz eta badirudi 7. arauak lehentasun berezia hartzen duela enplegu-zerbitzuen gutxieneko konfigurazioari eta gizarte-eragileen parte-hartzeari dagokienez.

Estatuko erregulazioaren mugetan sartu beharrik gabe, autoantolaketa-ahala – gainerakoan espresuki aitortzen dena– irudimenezkoa izan ez dadin, begien bistakoa dirudi hirukoren eta parekotasunaren araua (aipatu ditugun nazioarteko itunek agintzen duten bezala) bete behar dela, eta ordezkaritza handienaren arautik abiatuta kasuan kasuko antolakundeak hautatu behar direla (EKren 149.1.7 artikulua babesean, Konstituzio Auzitegiak berretsi duen bezala), nahiz eta hertsiki ordezkaritza-organo aholku-emaileetan izan.

Enpleguari buruzko estatuko lege-proiektua –legebiltzarrean izapidetzen ari da gaur egun–, zuzenbide positiboa ez denez, ez dago sobera ohartaraztea proiektu horrek 23. artikuluan aipatzen duela azaldutakoa baino planteamendu zorrotzagoa, honako hau ezartzen baitu: *«Autonomia-erkidegoetako enplegu-zerbitzu publikoen antolaketa-egiturak hiru alderdiko organoak eta organo paritarioak izango ditu, eta ordezkaritza handieneko sindikatu- eta enpresaburu-erakundeek hartuko dute parte».*

3.– LANE eta ekonomia soziala

Honako gomendio hauetan aitortzen da ekonomia sozial eta solidarioak¹⁵ (ESS) laguntzen duela pobrezia murrizten, gizarte inklusiboak lortzen, ekonomia informaletik ekonomia formalerako trantsizioa errazten eta susperraldia ahalbidetzen eta erresilientzia sustatzen: LANEren 2002ko 193. gomendioan, kooperatibak sustatzeari buruzkoan; 2015eko 204. gomendioan, ekonomia informaletik ekonomia formalerako trantsizioa errazteari buruzkoan; 2017ko 205. gomendioan, bakerako eta erresilientziarako enpleguari eta lan duinari buruzkoan (205 zk.).

Duela gutxi, Lanaren Nazioarteko Erakundearen Konferentzia Orokorrak¹⁶ lan duinari eta ekonomia sozial eta solidarioari buruzko ebazpena eman du. Bertan, besteak beste, eta hemen interesatzen zaigunaren arabera, gobernuen eta gizarte-solaskideen funtzioari heltzen zaio. Loturiko gaien gaineko parte-hartzeari dagokionez, hauxe ezartzen du:

1.– Ekonomia sozial eta solidarioko erakundeek eta administrazio publikoaren arteko elkarreragina eta aliantzak maila guztietan indartu behar dira, baita toki- eta eskualde-mailan ere.

2.– Gizarte-solaskideek elkarlaneko jarrera proaktiboa izan beharko lukete ekonomia sozial eta solidarioari dagokionez, elkarren intereseko gaiei buruz, eta ezagutzak eta esperientziak partekatu beharko lituzkete, bereziki, ekonomia sozial eta solidarioaren araberrako lan duina sustatzeko jardunbide egokiei buruz.

3.– Enpresa-erakundeek aukera izan dezakete hala nahi duten ekonomia sozial eta solidarioko entitateetako afiliazioa handitzeko eta laguntza-zerbitzu egokiak emateko. Enplegatzaileen erakundeek, halaber, ekonomia sozial eta solidarioko erakundeei sarbidea eman diezaiekete hura garatzen lagun dezaketen enpresa-sareetara eta merkataritza-bazkideetara.

4.– Sindikatuek lotura historikoak dituzte ekonomia sozial eta solidarioarekin. Ekonomia sozial eta solidarioko langileen eskubideak eta interesak babesten eta defendatzen dituzte, eta interakzio hori indartu egin beharko litzateke, adibidez, ekonomia sozial eta solidarioko langileak beren lan-eskubideei buruz sentsibilizatuz eta langile horiei zuzendutako sindikazio-kanpainak eginez; sindikazioa eta negoziazio kolektiboa babestuz; helburu komunak lortzeko elkarteak eta aliantzak ezarriz, eta ekonomia sozial eta solidarioko langileen ikusgarritasuna areagotuz.

5.– Ekonomia sozial eta solidarioko erakundeei dagokienez, LANEren eginkizunen artean, hauxe nabarmentzen da, besteak beste: ekonomia sozial eta solidarioko sareen eta sindikatu- eta enpresa-erakunde adierazgarrienen artean lankidetzak-aliantzak ezartzea sustatzea, egitura horiek laguntza- eta aholkularitza-zerbitzuak baliatu ahal izan ditzaten, haien garapena eta gizarte- eta ekonomia-arazoak konpontzea errazteko.

¹⁵ Ekonomia sozial eta solidarioak barne hartzen ditu kooperatibak, elkarteak, mutualitateak, fundazioak, enpresa sozialak, autolaguntzako taldeak eta beren balioen eta printzipioen arabera jarduten duten beste erakunde batzuk.

¹⁶Lanaren Nazioarteko Konferentzia, 110. bilera, 2022.

Azken batean, administrazio publikoen eta ekonomia sozial eta solidarioko erakundeen arteko interakzioa sustatzen da, haren irismena zehaztu gabe, nahiz eta parte-hartze instituzional aktiboari buruzko aipamenik ez egitea argigarri samarra izan eta esku-hartze bat nahikoa dela ondorioztatzea ahalbidetzen duen, aztertu beharreko gaien interes espezifikoaren arabera, edo kontsulta-izaerakoa soilik; horrek ez du esan nahi, inola ere, esku-hartze hori asetzeko parte-hartze instituzionala nahitaez aitortu behar denik.

Solaskide sozialen –sindikatuak eta enpresa-erakundeak– eta ekonomia sozial eta solidarioko erakundeen eginkizuna da –eta LANEk ere sustatzen du– elkarrekiko interesa duten gaien buruzko benetako elkarlaneko elkarriketari ekitea, haien egiturek erakunde horiei zerbitzuak eskaini ahal izateko aukera emanda, erakunde profesionaletarako sarbidea erraztuta, bai eta langileen sindikazioa ere.

Administrazio publikoek ere beren gain hartu ahal izango dute sustapen-lan hori. Izan ere, gizarte-eragileen arteko lankidetzak desiragarria izateaz gain, interes orokorreko helburu baterako balio du, gizarte-elkarriketa inklusiboa lortzen laguntzen baitu, politikek eragindako eragile guztiak (gizarte-solaskideak eta ekonomia sozial eta solidarioko erakundeak eta langileak ordezkatzeko dituzten erakundeak) kontuan hartuta.

Azken finean, sindikatuen, enpresa-elkarteen eta ekonomia sozial eta solidarioko erakundeen arteko elkarriketa hori, esku artean dugun gaiaren ondorioetarako, Konfekoopek ordezkaturako kooperatibetara mugatzen da, EKLren 156. artikulua ezarritako baldintzak betetzen dituen erakundea baita, eta elkarriketa sozial integratzailea antolatzeke aukera ematen du, aurreko epigrafean adierazitako moduan ulertuta.

4.– EELA

EELAk elkarriketa sozialaren berrespen organikoaren alde egiten du, eta maila handienera egiten du, bai enplegu-politika publikoen diseinuan eta plangintzan, Elkarriketa Sozialaren Mahaiaren bitartez (71. eta 72. artikulua), bai hura betearaztean, bereziki, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren administrazio-kontseiluan parte hartuz, enplegu-zerbitzuaren zuzendaritza- eta kontrol-organo gorena baita (89.2 artikulua).

Askotariko gizarte-eragileek alderdi anitzeko prozesuetan parte har dezaten sustatzeko interesa alde batera utzi gabe, EELAk ez du ahaztu enplegu-zerbitzu publikoaren eginkizun nagusia, ezta horrek lan-merkatuan duen eragin zuzena ere (garrantzitsua, zalantzarik gabe, langile eta enpresaburu guztientzat). Hori dela eta, bereziki gomendagarria da gizarte-elkarriketaren parte-hartze aktiboa interes horiek oro har ordezkatzeko dituzten erakundeetara mugatzea; zehazki, ordezkaritza handiena dutenetara. Horrela, bermatu egiten da hiru alderdiko elkarriketa soziala erabat errespetatzea; eta, aldi berean, berdintasun-eskakizunen arabera parekotasunaren baldintza betetzen da agente parte-hartzaileak identifikatzean eta hautatzean. Bi oinarri horiek Espainiak LANE hitzarmenak berrestearen ondorio dira, eta legegile autonomikoak nahitaez hartu behar ditu bere gain, bere aginduen transposizioa eginda.

Konstituzio-jurisprudentziak eskatzen duen bezala, irizpide objektiboa, arrazoizkoa eta lortu nahi den helbururako egokia da, eta aukera ematen du kasu bakoitzean ordezkaritza horrek zer antolamendu duen zehazteko, eta, esan den bezala, ordezkagarritasun handienaren ondoriozko irizpidea baino ez da hautatzen (Sindikatu Askatasunari buruzko abuztuaren 2ko 11/1985 Lege Organikoaren seigarren artikulua, eta urriaren 23ko 2/2015 Legegintzako Errege Dekretuaren bidez onartutako Langileen Estatutuaren Testu bateginaren seigarren xedapen gehigarria). Gainera, irizpide hori bat dator EKren 14. artikuluaen berdintasun-printzipioaren eskakizunekin, bereziki garrantzitsua baita erakundeen parte-hartzea zehazteko, parte-hartze hori parekotasun-mandatuaren mende dagoenean.

Ordezkaritza-erakundeak legitimitatea ematen die, parametro demokratikoetatik eta gardentasunekoetatik abiatuta, administrazio publikoek gizarte-eragileen erakundeekin hitz egiteko eta partaidetza-organoetan legitimatutako erakundeak identifikatzeko prozesuei.

Aukera ematen du ziurtatzeko parte-hartze instituzionalerako eskubideen titularrak direla ordezkari gaituenak eta kualifikatuak –kasu honetan, enpresa-ordezkariak–, beren interesak ordezkatzeko gaitasun handiena dutelako. Erabateko antolamendu juridikoaren irizpidea da, arrazoizkoa.

Gainera, irtenbide bideragarria eskaintzen du, posibleen artean, enplegu-politiken eraginkortasuna bermatzeko. Izan ere, LANEren arabera¹⁷, lan-merkatuan zuzeneko eta etengabeko elkarrekintza egon behar da, alde batetik, zerbitzu publikoen eta, bestetik, enplegataileen eta enplegu-eskatzaileen artean.

EELAk bete egiten du antolamenduak erakunde ordezkagarrienei aitortzen dien posizio juridiko bereziaren aitorpena, eta horrek esan nahi du jarduteko eta parte-hartze instituzionalerako eskubide jakin batzuk dituztela, halakorik ez duten beste erakunde batzuen aldean.

Ekonomia eta Gizarte Arazoetarako Batzordeak (EGAB)¹⁸ adierazten duen bezala: «*Eragile kualifikatuak eta ordezkaritza egiaztatuen bidezko parte-hartzea, gizarte-solaskideak kasu, eta fase historiko konplexuetan elkarriketarako eta adostasunerako esperientzia luzea duena, gobernantza demokratikoaren funtsezko osagaia izan da eta izaten jarraitzen du, eta zaindu eta indartu egin behar da. (...)».*

Azpimarratu behar da, beraz, antolaketa-sare zabalagoa eta konplexuagoa izateak eta beste eragile batzuek parte hartzeko eskaera handiagoak izateak ezin dutela balio izan gizarte-solaskideek politika publikoen eraketan parte hartzeko hainbat hamarkadatan izan dituzten tresnak eta bideak ahultzeko.

¹⁷Lanaren Nazioarteko Konferentzia, 92. bilkura, 2004.

¹⁸ «Los agentes sociales y la gobernanza democrática: el papel de los interlocutores sociales en la consolidación de la democracia política y el desarrollo de la democracia participativa». 1/2016 Dokumentuak. Espainiako Ekonomia eta Gizarte Arazoetarako Batzordea

Kontsulta-organoak, bere ondorioetan, hauxe ohartarazten du, beste gai batzuen artean: «*Bi alderdiko elkarrizketa soziala, ordezkaritza duten sindikatu- eta enpresa-erakundeen artekoa, eta hiru alderdiko elkarrizketa, gobernuen inplikazioarekin, demokrazia parte-hartzailearen zehaztapen-maila bereziki kualifikatua dela, eta gako dela funtsezko tresna gobernantza demokratiko on baterako. Hori agerian geratu da, bai Europako Erkidegoaren eremuan, non elkarrizketa soziala Europaren eraikuntzaren ardatzetako bat izan baitzen, bai herrialde askotan, non egonkortasun politiko eta ekonomikoa lortzen eta, nolanahi ere, gizarte-kohesioa duen hazkunde ekonomikoa sustatzen ere lagundu duen*».

Horrek ez du eragozten lankidetzaz-prozesuak sustatzea, hala nola 3. epigrafean aipatutakoak, bai eta esku-hartzea antolakuntzaren aldetik instituzionalizatzea iristen diren beste batzuk ere, aurreproiektuan behar bezala isla daitezkeenak, hainbat interes sozioekonomiko ordezkatzeko dituzten erakundeei kontsulta egin ahal izateko, enplegu-politika publikoen betearazpenean ere badaude, baina lan-merkatuaren konfigurazioan hain irmoa ez den intentsitatearekin.

Horretarako, hautaketa-irizpideek objektiboak izan behar dute, eta euskarri juridiko egokia izan behar dute, ordezkaritza egokia bermatzeko, hautatutako erakundeak interes kolektiboan eramaile legítimoak direla bermatzeko.

Puntu honetan, Ekonomia eta Gizarte Arazoetarako Batzordearen beraren bereizketari jarraitzen diogu, kontsulta eta partaidetza bereiziz. Azken hori erakundeei esku hartzeko gordetzen da, kasuan kasuko organoaren borondatea zehazteko prozesuan. Esan bezala, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren eremuan, ordezkaritza handieneko sindikatu- eta enpresa-erakundeetara mugatzen da, elkarrizketa sozialaren beharrezko eragileak diren aldetik, azaldutako arrazoiengatik.

Kontsultak, dagokion politikaren esparruaren arabera, ezagutza espezializatuak dituzten erakundeen esku-hartzea eska dezake, eta hainbat formularen bidez egituratzea onartuko du, baita enplegu-zerbitzuaren zuzendaritza- eta kontrol-organoari aholkularitza adituaren bidez ere.

Azaldutako planteamenduak ez ditu alde batera uzten EKLren aginduak; aitzitik, EKLren aginduekin uztartzen da.

Batetik, Euskal Autonomia Erkidegoko botere publikoek beren gain hartzen dute kooperatibak eta haien enpresa- eta ordezkaritza-integrazioa egiturak sustatzeko, bultzatzeko eta garatzeko ardura, gizarte-intereseko eginkizun gisa, eta, bestetik, kooperatibismo osoa ordezkatzeko solaskide izateko gizarte-eragile espezifiko gisa aitortzen diote afiliazio-eskakizun kuantitatiboak edo afiliatutako kooperatibetako bazkideen gaineko eskakizun batzuk betetzen dituen entitateari (EKLren 156. artikulua). Horrek, ordea, kooperatibismoan eragina duten gaietan edo kooperatibak ekarpen kualitatiboa egin dezakeen gaietan esku hartzea eskatzen du, eta hori ezin da inola ere zuzendaritza- eta kontrol-organoetan parte-hartze organikoaren sinonimotzat hartu.

Erraz ikus daiteke EKLren 156. artikulutik datorren kooperatibismoaren agente sozial espezifikoaren planteamendua askoz ere mugatuagoa dela ordezkari-tza handieneko enpresaburu-en elkarteek eta sindikatu-ek duten izaeratik eratorritakoa baino, instituzioetan parte hartzeko estatusa aitortuta baitute, hain zuzen ere, ordezkari-tza handiagoak ematen duen zilegitasunetik eratorrita. Horrek pentsarazten du langile eta enpresaburu guztien interes orokorrak aintzat hartuko direla, eta horrek, *a priori*, enpresa kooperatiboena ere barne hartzen du; plus bat da interes espezifiko baten ordezkari-tza duen erakundeak duenaren aurrean.

Izan ere, manu horrek aitortzen du euskal kooperatibismoaren ordezkari-tzako solaskide eragile soziala dela –gaur egun Konfekoopek du ordezkari-tza, zalantzarik gabe–, baina enpresa ordezkagarritasunari buruzko arau-*ei* kalterik egin gabe. Arau horiek aplikatuko dira beharrezkoa denean, eta legegile autonomikoak gutxi esan ahal izango ditu haiei buruz. Bada, eragile sozialen ordezkari-tzaren bidez kotasuna onartuta, ezin da saihestu ordezkari-tza handienaren araua¹⁹, EKren 149.1.7 artikulua ezarri baitu enplegu-zerbitzuei dagokienez.

Hau da, EKLtik ez da ondorioztatzen kooperatibismoaren ordezkari-tzaren eta enpresa-erakunde-en bateragarritasun-agindurik, ez eta ordezkari-tza bat bestearen esparruan biltzeko agindurik ere. EKLren 156. artikulua-en arabera, babestu edo kontuan hartu behar diren interesek hala eskatzen duten lekuetan jardungo du ordezkari-tza bakoitzaren funtzionaltasunak. Dena den, EKLren 156. artikulua-en aurreikuspenak ez du eragozten, logikoa den bezala, akordioak lortzea elkar-teen arteko harremanen eremuan.

EKLren 157. artikulua-k, bere aldetik, honako hauek ezarri dizkie botere publikoei: kooperatibismoaren berezko printzipioen eta balioen azterketa eta zabalkundea sustatzea; kooperatiben bidez jarduera ekonomikoak garatzea sustatzen duten ingurune sozial eta ekonomikoak babestea; eta, gainera, beste ekintza espezifiko batzuen artean, euskal kooperatiben mugimendua-en ordezkari-tza instituzionala ziurtatzea, kooperatibismoak kontsulta- eta erabaki-eremuetan eta ordezkari-tza instituzionaleko organismoetan duen presentzia eta solaskidetza sustatuta, eta pixkanaka araudian finkatuta.

Nolanahi ere, eta aipatutako manua-en aginduz, ordezkari-tza horrek EKLren 156. eta 163.2 artikuluetan aurreikusitako moduan izan beharko du; hau da, esan bezala, enpresa-ordezkagarritasunari buruz indarrean dauden arau-en arabera dagokion ordezkape-nari kalterik egin gabe izango da, beraz, zehaztuta geratzen da.

Ordezkari-tza EKLren 163.2 artikulua-k ezarritakoaren arabera artikulatu ahal izango da, euskal kooperatibismoa ordezkatzeko duen solaskide gisa aitortzeko baldintzak betetzen dituen erakundearen bidez –Konfekoop, gaur egun–, Euskadiko Kooperatiben Goren Kontseiluaren parte-hartzearen bidez –erakunde publikoa da, eta euskal administrazio publiko-en kontsultak erantzuten ditu, eta aholku ematen die, kooperatibismoari eragiten dioten gai guztietarako–; edo, azkenik, kooperatiben elkar-te-mugimendua sustatuta, horiek indartzeko eta atomizazioa saihesteko.

¹⁹ Puntu honetan 1. epigrafean azaldutakoa berriro baliatuko dugu.

Azken batean, eta EELari dagokionez, euskal kooperatibismoa ordezkatzeko duen erakundearen parte-hartze instituzionala, bai. Izan ere, zalantzarik gabe, ekonomia soziala eta, oro har, eta kooperatibismoa, bereziki, garrantzi handiko eragile ekonomiko eta soziala da gure gizartean, nahiz eta estatuko legeriatik eratorritako enpresa-ordezkarritasunaren arauak aldatu gabe egiten saiatu behar den.

Egia da, orain arte, EELak ez duela inolako aurreikuspenik jasotzen EKLren 157. artikularen eraginkortasunari buruz, eta ez alde batera utzi duelako, baizik eta Lan eta Enplegu Sailak elkarrikeria sustatu duelako euskal kooperatibismoa ordezkatzeko duen solaskidetza bere gain hartzen duen erakundearen (Konfekoop) eta Euskadiko sektore arteko enpresa-erakunde adierazgarrienaren (Confebask) artean, akordio bat lortze aldera, kooperatibismoari enpresen ordezkariaren barruan ahotsa ematea ahalbidetzeko, akordio hori Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren zuzendaritzaren eta kudeaketaren onerako izango delakoan.

Lan eta Enplegu Sailak badaki ekonomia sozialak eta, bereziki, kooperatibismoak garrantzi handia hartu duela Euskadin.

Horiek horrela, 2020an²⁰ –azken ekitaldian estatistika-datu ofizialak ditugu–, 60.401 enplegu lotu zitzaizkion Euskadiko ekonomia sozialari, eta guztira 929.200 biztanle lanean zeuden (kooperatibek ekonomia sozialeko enpleguaren % 89 inguru bildu zuten). Bestalde, ekonomia sozialak Euskal Autonomia Erkidegoko ekonomia osoan duen pisu erlatiboa % 6,5era igo zen ekitaldian bertan.

Datu horiek ekonomia sozialaren garrantzi kuantitatiboa erakusten dute, batez ere, kooperatibismoarena, bai eta ekonomia soziala osatzen duten erakundeek jarduera ekonomikoaren bidez defendatzen eta hedatzen dituzten printzipio eta balio gorenena ere. Garrantzi kualitatiboaren erakusgarri da hori. Hala ere, ekonomia sozialaren eta haren interesen ezaugarri den heterogeneotasunak eragotzi egiten du ordezkagarritasun bakarra bermatuko duen irtenbide egokia eskaintzea.

Horregatik, gure ustez, ekonomia sozialaren partaidetzarako bideak une bakoitzean ezarrita daudenak izan beharko dira, eta ez da EELaren xedea hori zehaztea.

Hala ere, kooperatibismoaren garrantzia eta EKLren 157. artikuluan aurreikusitako agindua kontuan hartuta, egokia da enplegu-politika publikoak gauzatzen parte hartzeko aukerak sustatuko dituzten balizko irtenbideetan sakontzea:

a) Ordezkaritza handiena duen enpresa-erakundearen (Confebask) eta euskal kooperatibismoa ordezkatzeko duen elkarrikeriaren ardura hartzen duen erakundearen (Konfekoop) lankidetzara lortzea, enpresa-interesen aniztasuna kontuan hartuko duen elkarrikeria sozial inklusiboa lortzeko.

²⁰ Datuak 2020ko «2021eko Euskal Gizarte-Ekonomiaren Estatistikaren txostena»etik atera dira. Hemen argitaratu da:
<https://www.euskadi.eus/dokumentazioa/2022/2020ko-euskal-gizarte-ekonomiaren-estatistikaren-txostena/web01-s2lanju/eu/>

Hori izango litzateke, duda barik, aukerarik onena.

b) Konfekoopen kontsulta sustatzea kooperatibismoari eragiten dioten gaietan, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren estatutuek ezartzen duten moduan, baina zaila da modu berezian identifikatzea, eta hori nekez izango da guztiz egokia, kontuan hartuta Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren jarduerak lotura anitza duela, zuzenean edo zeharka, oro har, ekonomia sozialaren eta, bereziki, kooperatibismoaren interesekoak izan daitezkeen gaiekin, bai eta eraginkortasun-printzipiotik eratoritzen direnekin ere, beraz, zuzendaritza-organoaren erabakiak hartzea motelduko litzateke.

III. EUSKADIKO KOOPERATIBEN GOREN KONTSEILUAREN TXOSTENeko GOGOETEI ERANTZUTEA

II. atalean luze azaldu diren aurrekontuak oinarri hartuta, Euskadiko Kooperatiben Goren Kontseiluaren txostenean sartu diren hiru proposamenei erantzun behar zaie:

1.— Euskal kooperatibismoa aipatu behar da enpleguaren sorreraren, mantentzearen eta kalitatearen eta herrialdearen aberastasunaren erreferentzia gisa, bai eta gizarte demokratikoago eta bidezkoago baten sorrerari egiten dion ekarpena ere.

Ez da onartu.

Zioen azalpenak ez du enpresen tipologia bereizten, ezta enplegu duina sortzeko egiten duten ekarpena ere. Jokabide hori disonantea izango litzateke, eta ez luke lagunduko arauaren helburua lortzen.

Hala ere, egokitzen jo dugu Euskadiko Kooperatiben Goren Kontseiluak planteatzen dituen gaiak azpimarratzea, lehenik eta behin, enplegu duinaren paradigmak gizarte demokratikoago eta bidezkoago baten lorpenean eragina izaten dutela onartuta.

Horretarako, zioen azalpeneko IV. atalak honela dio:

Esparru horretan, legeak enplegua modu bidezkoan berreskuratzeko eta sortzeko oinarriak ezartzen ditu.

Lehenik eta behin, lan duinaren paradigma sendotuz, **gizarte demokratikoagoa eta bidezkoagoa lortzen lagundu behar baitu horrek.**

Bigarrenik, IV. artikuluan azken paragrafo bat sartzen da, honela idatzita:

Legearen xedea da garapen jasangarria, justizia soziala, lan duina, enplegu produktiboa eta guztiontzako bizi-maila hobekuntza lortzea. Helburu horiek alde batera utzi gabe garatu behar da merkatuaren premien eta horiei erantzutearen arteko elkarreragina.

2.– Kooperatibismoak Euskadiko gizarte-eragile gisa izan behar duen ezinbesteko ordezkaritza instituzionala, Euskadiko Kooperatiben Legearen arabera (156.1 artikulua bigarren paragrafoa). Horri dagokionez, bere ustez, Konfekoopek egon beharko luke enplegu-politika publikoak definitu eta kudeatzen direnean.

Ez da onartu.

Proposamen hori hurrengo proposamenarekin batera hartu da kontuan. Konponbide bateratua eskaini da, eta elkarten arteko akordioa sustatzea eskatzen du.

3.– Aurreproiektuaren 80.2 artikuluari (gaur egungo 89.2 artikulua) bigarren atal bat gehitzea, honela idatzita: «Nolanahi ere, enpresa-ordezkaritzak barne hartuko du EAEko kooperatiba-mugimenduko erakundeen parte hartzea, baldin eta legez esleituta badute haien ordezkaritza».

Ez da onartzen termino horietan, baina 89. eta 90. artikulua aldatzea baloratu da. Honela idatzita geratzen dira:

89. artikulua.- Gobernu-organoak

1.– Administrazio-kontseilua eta zuzendaritza nagusia dira Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren gobernu-organoak.

2.– Administrazio-kontseilua entearen zuzendaritza- eta kontrol-organo gorena da, eta hari dagokio programa-kontratuaren proposamena egitea eta aurrekontu-proiektua onartzea.

Enplegu-arloan eskumen duen Eusko Jaurlaritzaren saileko titularra izango da lehendakaria, eta kalitateko botoa izango du.

3.– Zuzendari nagusiak bere gain hartzen du entearen ohiko zuzendaritza. Eusko Jaurlaritzak izendatuko du, administrazio-kontseiluak proposatuta, eta goi-karguduna izango da.

90. artikulua.- Administrazio-kontseiluaren osaera

1.– Administrazio-kontseiluaren osaerak bermatuko du Euskadin ordezkaritza handiena duten sindikatuek eta sektorearteko enpresaburu-antolakundeek hiru aldeko parte-hartze paritarioa izango dutela.

2.– Administrazioaren ordezkaritzari dagokionez, enpleguaren arloan eskumena duen Eusko Jaurlaritzako sailari dagokionak izango du gehiengoa.

3.– Sustatu egingo da lankidetzak-akordioak egitea sindikatuen, Euskadin ordezkaritza handiena duten sektorearteko enpresaburu-antolakundeen eta euskal kooperatibismo osoaren ordezkari gisa solaskidetzak bere gain hartzen duen entitatearen artean, horiek administrazio-kontseiluan parte har dezaten.

Nolanahi ere, 1. paragrafoan ezarri diren parte hartzeko baldintzak bermatuko dira.

4.– Administrazio-kontseiluak Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren edozein eskumen-arlotan adituak diren pertsonen laguntza eduki ahal izango du, eta horiek kontseiluaren bilera eta eztabaidetan parte hartuko dute, estatutuetan ezarritako moduan.

5.5.4 Euskadiko Ekonomia eta Gizarte Arazoetarako Batzordea

I. SARRERA

2022ko urriaren 26an, Euskadiko Ekonomia eta Gizarte Arazoetarako Batzordearen (aurrerantzean, EGAB) txostena jaso zen, Enpleguaren Euskal Legearen aurreproiektuari buruzkoa (aurrerantzean, EELA), EGABen maiatzaren 17ko 8/2012 Legearen 3.1 artikuluan xedatutakoaren babesean emana.

Bost ataletan banatu da. Lehenengo biak deskribatzaileak baino ez dira, eta txostenaren sarrerari eta aurreproiektuaren edukiari buruzkoak dira; III. atalean, EGABek gogoeta orokor batzuk egiten ditu, eta IV. atalean, testuari buruzko gogoeta espezifikoak egiten ditu; eta, azkenik, V. atalean, kontsulta-organoaren ondorioa azaltzen da, honela:

«EGABen ustez, egokia da “Enpleguaren Euskal Aurreproiektua” izapidetzea, kontsulta-organo honek egindako gogoetekin, eta egoki irizten dio Enpleguaren Euskal Sistema osoa antolatzen eta arrazionalizatzen egindako ekarpenari.

Bereziki nabarmentzen da adostasunak eta elkarrizketa sozialak funtsezko zutabeak direla politika publikoak diseinatzeko eta gauzatzeko.

Era berean, baloratu egiten dugu lege berriak administrazio publikoen, enpresen eta erabiltzaileen erantzunkidetasuna sustatzea, objektua izatearen ordeztu, politika publikoen subjektu aktiboa izatera aldatuta».

Euskadiko Aholku Batzorde Juridikoak behin baino gehiagotan adierazi duenez (199/2014 irizpena): *«Egindako produktua lege bat izango denean, aztertu egin behar da gobernuak legea egiteko jarraitu duen bidea, ez haren baliozkotasunean eragina izan dezaketen akatsak saihesteko, baizik eta erregulazio arrazional bat – hausnartutako erabaki baten emaitza –, arrazoizkoa, gure antolamenduko jarraibide axiologikoekin bat datorrena, Legebiltzarrera helarazteko bidea finkatzeko».* Kontsulta-erakundearen txostena denez, eta txostenak askotariko interes ekonomiko eta sozialek Euskal Autonomia Erkidegoko politika ekonomikoan eta sozialean duten parte-hartzea eraginkor egiten duenez, arretaz aztertu eta haztatu behar dira egindako iruzkinak, azterketak eta eragozpenak, ekimenak aldeztu aurreko edozein erabakik ematen duen laguntza izan dezan, eta, ahal den neurrian, proposatutako erregulazioan asmatzeko berme handiagoa izan dadin.

Inklusiorako eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren Legearen aurreproiektua egiteko prozeduran jarraitutako moduan, jarraian egingo diren gogoetak irizpenaren pasarte jakin batzuekin baino ez daude lotuta; hain zuzen ere, EGABek azalpen-zatiari, artikuluei edo proposatutako ekimenaren azken zatiari eragozpenak jartzen dizkienekin, edo iradokizunak egiten dituztenekin edo prebentzio soilak adierazten dituztenekin, eta aurreproiektuak proposatzen dituen arau-irtenbideek bermatzen dituzten irizpeneko iruzkinak aipatu gabe.

Laburbilduz, labur azaldu nahi da irizpen horrek zer eragin izan duen aurreproiektuaren testuan, behar bezala baloratu ondoren. Horretarako, banan-banan aztertuko dira eragozpenak, prebentzioak edo iradokizunak planteatzen dituzten iruzkinak.

II. TXOSTENAREN BALORAZIOA

A. Gogoeta orokorreari buruz

1.– Gobernantza

a) Elkarriketa Sozialaren Mahaia

EGABek egokitzen hartzen du EELaren artikuluetan jasotako erregulazioa, Elkarriketa Sozialaren Mahaiari dagokionez, nahiz eta uste duen aurrera egin behar dela urtarilaren 15eko 3/2019 Dekretua (Euskal Autonomia Erkidegoan Elkarriketa Sozialaren Mahaia sortzekoa) eguneratzen, *«halako moldez non gizarte-eragileei ematen zaien zeregina argituago eta hobeto garatuta gera dadin»*.

Ez da onartu.

Egia esan, balorazio horrek ez du eraginik proposatutako erregulazioaren bidezkitasunean; etorkizunera proiektatzen da baizik. Ez du agindu zehatz bat argi proposatzen, badirudi erregelamendu-garapenera atzeratzen dela, baina, esaten den bezala, beharrezko zehaztasunarekin adierazitako ardatzik gabe, eta horrek eragotzi egiten du behar bezala testuinguruan kokatutako azterketa bat egitea, premisa eta proposamen zehatzetatik abiatuta.

Nolanahi ere, nabarmendu behar da EELaren 72.2 artikuluan xedatutakoa. Artikulu horrek erregelamendu-garapena aurreikusten du, Elkarriketa Sozialaren Mahaiak esku har dezan Euskal Autonomia Erkidegoko enplegu-politika publikoen jarraibide estrategikoak, Enpleguaren Euskal Estrategia eta Euskadiko Hiru Urteko Enplegu Plana lantzeko fase bakoitzean.

b) Eskumenen esparrua

EGABek uste du Euskal Autonomia Erkidegoko Enplegu Legearen testu bateginak eskumen sorta aitortzen diela foru-aldundiei eta udalerriei, baina ulertzen du subsidiarotasun-printzipioak, muturrera eramanez gero, eskumenak karga diezazkiekeela batzuetan tokiko enplegu-politikak garatu ezin dituzten udal batzuei.

Gainera, EAEko ekonomia ez da soilik tokiko garapenean oinarritzen, EGABek industria-, prestakuntza- eta hezkuntza-eremuak eta abar aipatzen baititu.

Halaber, uste du, enplegu-politika publikoen tokiko dimentsioari garrantzia kendu nahi izan gabe, tokiko erakundeak ez direla beti aktiboenak enplegu-politika aktiboetan, eta enplegu guztiak ez duela tokiko dimentsioa.

Ez da onartu.

EGABen balorazioa Confebaskek 2022ko uztailaren 15eko idazkian adierazitakoaren antzekoa da.

Ekimena sustatu duen sailak alegazio horri buruz egin zuen balorazioan, hauxe ohartarazi zuen: *«subsidiariorotasun-printzipioak, muturrera eramanez gero, eskumenak eman diezazkiekeela udal batzuei, eta batzuetan ezin izango dute tokiko enplegu-politikarik garatu»*. Kontrakoari eutsi ahal izango litzaioke, baina, han esan bezala, kontua ez da tesia alderatzea, baizik eta egindako baieztapenak justifikatzea. Confebasken kezka, eta orain EGABena, prebentziozkoa baino ez da, eta, nolanahi ere, formulatzen den bezala, ez du bere kaudimena neurtzeko gutxieneko azalpenik.

Orduan adierazi zen bezala, prebentzio hori deigarria da, EUDELeK eta GARAPENek lege-aurreproiektuari buruz egindako oharra ikusita. Horiek behar bezala kontsultatu ahal izango dira EAeko araudiaren atarian (Legegunea: <https://www.legegunea.euskadi.eus/documentacion-relevancia-juridica/ley-del-sistema-vasco-empleo/webleg00-confich/es/>). Horiek ez dute adierazten tokiko enplegu-politikak garatzeko desafekzio eta ezintasun hori. Are gehiago, Euskadiko Tokiko Gobernuen Batzordearen txostenak, EELaren aurreikuspenen bideragarritasuna zalantzan jarri ordez, hauxe eskatzen du: *«Udalerriek eskumen-marjina aitortzea, zerbitzuak emate hutsetik harago doazen politika propioa eta bereiziaz eratzeko aukera benetakoa izan dadin (ETELen 9. artikulua)»*. Era berean, 10 000 biztanletik gorako udalerrien eta biztanle gutxiagokoen arteko bereizketaren aurka egiten du, hain zuzen ere, plangintzari dagokionez, ez dutelako lekuri aurkitzen, betiere, bere ustez, Euskadiko Toki Erakundeei buruzko Legearen 17.1.25 artikuluan ezarritakoaren arabera. Horrek zalantzan jartzen du EGABen ikuspegia.

Laburbilduz, EGABen objektzioa, zenbait udalek enplegu-politikak garatzeko izan dezaketen ezintasunari buruzkoa, ez dator bat Euskadiko Toki Erakundeei buruzko Legearen aginduekin, ez eta EELAn ezarritakoarekin ere: haren aurreikuspenak behar bezala dimentsionatuta daudelako, ikuspegi horrek enplegu-politikaren zeharkakotasuna saihesten duelako, eta benetan tokikoak diren beste eskumen batzuetan duen funtsezko eragina saihesten duelako, hala nola tokiko garapenean, garapen ekonomiko eta sozialean, gizarte-zerbitzuetan eta abarretan.

EGABek adierazitakoari eusteko, kontuan hartuta prebentziozko zalantza dela, EELatik ondorioztatzen denaz bestelako eredu bat artikulatzea eskatuko luke, eta hori, hain zuzen ere, subsidiariorotasun- eta proportzionaltasun-printzipioetan justifikatu beharko litzateke.

Esan bezala, EELatik udalerrientzat ondorioztatzen diren betebeharrak behar bezala dimentsionaturik daude. Enplegu-planak eta tokiko garapen-planak onartzeko betebeharrak ezartzen zaio udalerrien unibertso jakin bati, eta gainerakoek plan horiek onartzeko ahalmena dute. Gainera, udalerri horiei jarduera ekonomikoa sustatzeko eta enplegua sortzeko ekintzak

programatzeko betebeharra ezartzen zaie, kostu askoz ere txikiagoarekin, finantzei eta enplegua sortzeko behar diren baliabideei dagokienez.

Puntu horretan, interesgarria da aurreproiektuarekin batera doan justifikazio-memoriaren berri ematea –Euskadiko Tokiko Gobernuen Batzordearen txostenaren balorazioan jaso da–, EELaren 75. artikulutik 77.era bitarteko artikuluetan jasotako xedapenen arrazoizkotasuna bermatzen baitu.

«Zioen azalpen horrek berak justifikatzen du plangintza nahitaezkoa izatea 10 000 biztanletik gorako udalerrietan. Parametro horren arabera aurreikus daiteke, biztanleria aktiboaren bolumen esanguratsua izateaz gain, garapen sozioekonomikoa ere esanguratsua izatea. Gainera, eragin nabarmena du Euskal Autonomia Erkidegoko enplegu-politika osoan.

Legegintza-politikako erabakia da, eta justifikatuta dago, udalerri eta toki-erakunde horiek garrantzi handia dutelako Euskal Autonomia Erkidegoko biztanleriari, okupazioari eta langabeziari buruzko datuei dagokienez.

Biztanle-tamaina horretako udalerriek Euskadiko biztanleria osoaren ia % 75 osatzen dute, landunen guztizkoaren % 74 eta erregistratutako guztizko langabeziaren % 78,4.

Datu horiek edukita, 4 pertsonatik 3k udalerri horietan lan egiten dute, eta bertan bizi dira, eta langabezia dauken 4 pertsonatik 3 udalerri horietan bizi dira; beraz, zerbitzuen premiak eta enpresen, langabeen eta landunen eskaerak eremu horretan daude gehienbat.

Udalerrien arabera zifra horiei 10 000 biztanletik gorako euskal «kuadrilla eta mankomunitateak» gehitzen badizkiegu, zenbatutakoak kenduta, aipatutako hiru adierazleen ehunekoak nabarmen handitzen dira.

Gainera, jarduera ekonomikoa duten establezimenduen kopuruari erreparatuta (EJSN-2009²¹), Euskal Autonomia Erkidegoko establezimendu guztietatik (169.897 establezimendu)124.039 establezimendu daude 2021eko urtarrilaren 1ean, 10 000 biztanletik gorako udalerrietan.

Hau da, 34 udalerrik²² (guztira 10 000 biztanle baino gehiago dituzten elkarte-oinarriko toki-erakundeak kontuan hartu gabe) Autonomia Erkidego osoko jarduera ekonomikoko establezimenduen % 73 baino gehiago biltzen dute, eta horrek aurreproiektuak proposatzen duen udalerrien hautaketaren arrazoizkotasuna bermatzen du. Kontuan izan behar da enpleguko eta tokiko garapeneko planen helburua, hala badagokio, jarduera ekonomikoa eta soziala suspertzea eta eraldatzea dela, hazkundera eta enplegua sortzeko. Argi dago

²¹EUSTATEko datu-bankutik hartutako datuak dira. Euskal AEko establezimenduak, udalerriaren eta JESN-2009ren arabera. 2008 - 2022. https://eu.eustat.eus/bankupx/pxweb/eu/DB/-/PX_200163_cdirae_est04b.px/

²²2021eko urtarrilaren 1eko datuak bateratu dira, analisis erabilitako parametro guztiak egun horretan baitaude erabilgarri.

funtzionaltasun horrek zentzu handiagoa duela jarduera ekonomikoko substratu nabarmena dagoen lekuetan.

Horrela, agerikoa da biztanleria-adierazlearen eta lurraldeko jarduera-adierazlearen arteko korrelazioa, eta horrek proposatutako hautaketak bereziki egokia egiten du, eta erregulazioa proportzionaltasun-printzipioren arabera moldatzen du».

Bestalde, EGABek arrazoia du hauxe esaten duenean: «EAEko ekonomia ez dela soilik tokiko garapenean oinarritzen, baizik eta, adibidez, industrian, prestakuntzan eta hezkuntzan ere bai; beraz, enplegu osoa ez da tokikoa».

Ekimena sustatu duen sailaren ustez, EELAk euskal enplegu-politika(k) eremu instituzionalean antolatzekeo birtualtasuna du, eta sektore arteko ikuspegitik ere bai. Eta, hain zuzen ere, enpleguaren ikuspegi integral horrek justifikatzen ditu antolamendu-aurreikuspenak, baita Enplegu Politika Publikoen Euskal Kontseilua eratzea eta haren osaera ere (erakunde artekoa eta sektore artekoa).

Ez da zuzena pentsatzea EELAk oinarritzat hartzen duela toki-erakundeak beti direla aktiboenak enplegu-politika aktiboetan, edo enpleguak nahitaez tokiko dimentsioa izan behar duela. Ez da hori EELaren 59.etik 61.era bitarteko artikuluetatik eta 71.etik 77.era bitartekoetatik atera daitekeen ondorioa, baina horrek ez du eragozten enpleguaren tokiko dimentsioa kontuan hartzea, zalantzarik gabe.

Enplegua sortzeko aukeren eta lurraldean garatzen diren jardueren arteko lotura ukaezina da, eta, beraz, lotura hori garapen-faktorea da, eta hori bai, Enpleguaren Euskal Estrategiarekin koordinatu beharko da.

2.– Prestakuntza, enplegu-politika aktibotzat hartuta

EGABen iritziz, prestakuntza funtsezko politika aktiboetako bat da enplegua lortzeko, enpleguari eusteko eta langileen garapen profesionalerako, bai eta enpresen lehiakortasunerako ere. Uste du ez dagoela behar bezala islaturik, edo, enplegurako lanbide-heziketaz argi eta garbi hitz egiten ez den neurrian.

EGABen ustez, langileen prestakuntza Enpleguaren Euskal Lege batean agertu behar da, alde batera utzita nork diruz laguntzen, kudeatzen, ematen edo jasotzen duen, enplegurako funtsezkoa baita. Eta, EAEko enpresen eta langileen (landun, langabe, zuzendari eta gainerako langileen) prestakuntzak enplegurako berebiziko garrantzia duenez, «lanerako prestakuntza» esamoldea erabiltzea gomendatzen dute, erakunde batzuen eta besteen arteko eskumen-arazoak gogorarazteko beste izendapenik gabe.

EGABek uste du Euskal Enplegu Zerbitzuak prestakuntza-eskaintza egonkorra bermatu behar duela, kontuan hartuta pertsonen eta enpresen beharrak, baita produkzio-sareak epe labur, ertain eta luzera izango duen bilakaeraren agertokiak ere; eta prestakuntza-eskaintzak antolatzekeo eta arautzeko eskumenak administrazioen artean banatzea eta horiek finantzatzea

ezin direla oztopo izan prestakuntza-ibilbideak langileen eta enpresen aukeren eta beharren arabera egiteko.

Onartu egin da.

Ekimena sustatu duen sailak, EGABekin batera, uste du «lanerako prestakuntza» espresioak fideltasun handiagoz erantzuten diola pertsonen enplegarritasuna hobetzeko helburuari, haien beharretara egokituta, baina baita produkzio-sareak aurkezten dituen ere.

Horretarako, laneko prestakuntzaren ordez, «lanerako» prestakuntza erabili da.

EGABen gainerako gogoetak EELaren 29. eta 46.1.b) eta 2. artikuluetan erakusten dira, eta kontsulta-organoak orain aipatzen dituen oinarri berak hartu dira kontuan, horiek formulatzeko.

3.– Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua

- EELak malgutasun, dinamismo eta espezializazio handiagoa bilatzeari ondo iritzi ondoren, EGABek ohartarazten du kudeaketaren eraginkortasuna eta arintasuna ez daudela soilik ente publikoaren forma juridikoarekin lotuta, baizik eta oso modu esanguratsuan, zerbitzua behar bezala ematea bermatuko duten bitartekoen hornidurarekin ere.

Horrez gain, Diru-sarrerak Bermatzeko Errenta Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren eskumen gisa mantenduta, EGABek berriro dio eskura dauden baliabide errealak, giza baliabideak eta materialak eskumen-kargarekin orekatu behar direla. Batez ere, kontuan hartuta erakunde horrek, organo aholku-emailaren iritziz, bere eskumen naturala handitu eta politika pasiboak deiturikoen (langabezia-prestazioen eta -sorospenen) kudeaketa ere barne hartu beharko lukeela.

Azaldutakotik ez da objekziorik ondorioztatzen.

Nolanahi ere, azpimarratu behar da EELatik eratorritako mandatuak abian jartzeko behar diren baliabideak edukitzea dela onarpen-aginduari erantsitako memoria ekonomikoan, zeina EAEko araudiaren atarian kontsulta baitaiteke (Legegunea: <https://www.legegunea.euskadi.eus/documentacion-relevancia-juridica/ley-del-sistema-vasco-empleo/webleg00-confich/es/>). Halaber, aztertu egin da Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua erakunde autonomo izatetik euskal sektore publikoko zuzenbide pribatuko erakunde publiko izatera aldatzeari buruzko hasierako jarduketa-planean ere. Plan hori Euskal Sektore Publikoari buruzko maiatzaren 12ko 3/2022 Legearen 43.3 artikuluan xedatutakoaren babesean egin da, eta horietara jotzen dugu alferrikako errepikapenik ez egiteko.

- Era berean, EGABen ustez, hartutako forma juridikoa edozein dela ere, legeak erakundearen hiruko eredua eta administrazio-kontseiluaren egungo egitura eta osaera finkatu behar ditu.

Ez da inolako eragozpenik egin, EELak administrazio-kontseiluaren hiruko osaera paritarioaren eredua finkatzen duelako. Eredua hori sakon justifikatzen da Euskadiko Kooperatiben Goren Kontseiluaren txostenaren balorazioan, EGABek ezin izan baitu jakin, kontuan hartuta nahitaezko txosten hura 2022ko urriaren 21ean igorri zitzaizela ekimena sustatu

zuen sailari, eta haren balorazioa hilabete bereko 26an egin zela, EGABen irizpenaren datarekin bat etorri. Nolanahi ere, balorazio hartan aipatzen ziren argudioak publikotasun aktiboaren xede dira, EELaren 3. zirriborroarekin eta EGABen eta Lan Harremanen Kontseiluaren azken irizpenen balorazioekin batera.

- EGABek adierazi du arau honetan arautzen diren figura batzuek Euskal Enplegu Zerbitzuaren eginkizunak desitxuratzeari eragin dezaketela. Zehazki, honako bi hauek aipatzen ditu:

a) Enplegu- eta inklusio-politiken ebaluazio-, ikerketa- eta berrikuntza-organoa sortzea (85. artikulua); EGABen arabera, ez da argi ikusten non kokatzen den, noren mende dagoen eta nori ematen dion zerbitzua, eta zalantzan jartzen da, gaur egun Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuan dauden ebaluazio-eginkizunak galtzeko arriskua dela eta.

Ez da onartu.

Confebaskek bere garaian aurkatu zuen eragozpen bera da; hortaz, koherentzia-arrazoi hutsagatik, eta kontuan hartuta ez dela ematen aparteko azterketa beharko zuen argudio gehigarriarik, garai hartan eskaini zen erantzun bera emango dugu.

«Oraingoz Inklusiorako eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren lege-proiektua denak sortzen du enplegu eta gizarteratze politikak ebaluatu, ikertu eta berritzeko organoa. Lege horrek ezagutzaren eremu materiala handitzen du.

Organo hori ez dago enpleguaren euskal sistemaren gobernantzaren barruan. Hartatik kanpo dago, kontuan hartuta, gainera, bere independentzia aldarrikatua.

Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak inola ere ez ditu galduko ezartzen dituen zerbitzu, programa eta ekintzak ebaluatzeko eginkizunak. Baina gauza bat da kudeaketaren beraren barne-ebaluazioa, eta beste bat enplegu-politika publikoen kanpoko ebaluazioa, “ex novo” esleitzen baitzaio ebaluazio-organo horri».

Nolanahi ere, EGABek egiten dituen galderei berariazko erantzuna ematen zaie EELaren azken xedapenetako lehenengoan. Hala, Enplegu eta Gizarteratze Politiken Ebaluazio, Ikerketa eta Berrikuntza Organoa kide bakarreko organo independente gisa sortzen da, baina ez da Euskal Autonomia Erkidegoko Administrazioaren egitura hierarkikoan sartuko. Gizarteratzearen arloan eskumena duen sailari atxikita geratuko da.

Ebaluazio-organoak, jakina, erabakiak gardentasunez hartzeko eta kontuak emateko balio du. Politika publikoen ebaluazio sistematiko eta sistematizatu batek, are gehiago gizarteratze politikaren garrantziari dagokionez, non enplegu-politika espezie bat baita, gobernuaren ekintza hobetuko du, bai plangintzan, bai zerbitzuen konfigurazioan eta prestazioan bertan; azken alderdi hori Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuari dagokio.

b) Legeak egiturazko rola eta lidergoa ematen dizkio Lanbideri, baina EGABek uste du aurreikusitako enplegu-zerbitzu jakin batzuen prestazioa deszentralizatzeak ekar dezakeela

Lanbidek eginkizunak galtzea, kasu honetan Enplegu Politika Publikoen Euskal Kontseiluaren alde. Gainera, 4. artikuluan aipatzen da tokiko dimentsioa garrantzitsua dela enplegu politika publikoen diseinuan eta kudeaketan; beraz, baliteke horrek Enplegu Zerbitzu Publikoaren berezko alderdiak kentzea.

Illo horretatik, Lanbideren eginkizunak eta gobernantza-eredua lege horretan (86. artikuluan eta hurrengoetan) zehaztu behar badira, egungo estatutuei ahalik eta fideltasun handienaz eutsi beharko litzaieke, bere garaian gizarte-eragileek hitzartu zituztelako.

Ez da onartu.

Egiaz, prebentzio-eragozpen huts baten aurrean gaude, eta badirudi benetako analisi baten ordez alde zuzeneko balorazio baten emaitza dela. Egia esan, EELAk planteatzen duen deszentralizazioa, gehienez ere, Enpleguaren Euskal Sarearen zorroko zerbitzu batzuen prestazioarena da, izaera osagarri hutsarekin. Baina ez da inola ere enplegu-politika publikoen planifikazio eta diseinu estrategikoaren funtzioaren deszentralizazioa –antza, EGABek ulertzen duen bezala–, zeinaren onarpena Eusko Jaurlaritzari baino ez dagokio. Horrek ez die kalterik egingo Enplegu Politika Publikoen Euskal Kontseiluari, Euskal Autonomia Erkidegoko administrazioek enpleguaren arloan parte hartzeko eta lankidetzan aritzeko organoa den aldetik, esleitzen zaizkion eginkizunei, legegintza-politikarako ondo ulertutako aukeran –gainerakoan, zioen azalpenean oso justifikatuta baitago–, zeinak inola ere ez baitu erakusten deszentralizazio funtzional halako bat Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren kaltetan, EGABek interpretatzen duen bezala.

Ez dago inolako deszentralizaziorik enplegu-politikaren jarraibideen eta plangintza estrategikoaren diseinuan, Jaurlaritzaren arlokoak direlako. Logikoa da onarpen hori instantzia horren ardurapekoa izatea, Jaurlaritzari buruzko ekainaren 30eko 7/1981 Legearen 16. artikuluan xedatutakoarekin bat datorrelako. Artikulu horren arabera, Eusko Jaurlaritza da, lehendakariaren zuzendaritzapean, helburu politiko orokorrak ezartzen dituen eta Euskal Autonomia Erkidegoko Administrazioa zuzentzen duen kide anitzeko organoa.

Bestalde, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak, Euskal Autonomia Erkidegoko sektore publikoko kide den aldetik, dela erakunde autonomo gisa, dela zuzenbide pribatuko erakunde publiko gisa –EELAk aurreikusten duen bezala–, enplegu-zerbitzuak emateko eta gizarteratzearekin eta prestazioarekin lotutako prestazio ekonomikoak kudeatzeko funts instrumentala baino ez du. Ere hori plangintza- edo programazio-eginkizunak betetzetik eta, jakina, erregelamenduak egiteko ahala egikaritzetik urruntzen da.

Enplegu-politika publikoek, EELAn ulertzen den bezala, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren zeregina gainditzeko dute, eta haien definizioa ezin dagokio ente instrumentalari, baizik eta helburu politiko orokorrak ezartzen dituenari.

Era berean, ez dago deszentralizaziorik koordinazio-eginkizunen egikaritzan, 68. artikulua Enplegu Politika Publikoen Euskal Kontseiluari esleitzen baitio eginkizun hori. Izan ere, eginkizun horiek lotuta daude maila instituzionalek enpleguaren arloan duten plangintza eta programazioa

egiteko ahalmenarekin. Logikoa da Euskadiko Toki Erakundeei buruzko Legetik eta Toki Araubidearen Oinarriari buruzko Legetik eratortzen den eskumen-ondarearen ondorio izatea, zioen azalpenean justifikatzen den bezala, eta ez dakarkio inolako kalterik Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuari dagokion eginkizun-multzoari.

Azkenik, Enpleguaren Euskal Sarea prestazio-arloko lankidetza hutsa da, eta herritarrekiko hurbiltasun-printzipioa eta subsidiariorotasun-printzipioa betetzen ditu. Aldundiek eta udalerriek beren gain hartu ahal izango dituzten zerbitzuak borondatezkoak eta osagarriak dira. Arrazionaltasun-parametroen arabera prestazioa bermatuko dute, ukitutako administrazioen baliabideak batuz, herritarren mesedetan.

Nolanahi ere, EGABek adierazi du, ahal den neurrian, egungo estatutuak hitzarmenaren ondorio gisa mantendu nahi direla, baina asmo hori ez dator bat EELA azterketarekin, eta, bide batez, ez da kontrako ondorioz atera, baina, era berean, ez du eragotziko aldaketak sartzea, eta aldaketa horiek ere hitzarmen sozialak bermatu ahal izango ditu.

4.– Beste alderdi orokor batzuk

- Kontratu irekiak. Ez da baloraziorik egin, EGABen txostenean ez baitago proposamenik, iradokizunik edo objeziorik.

- Erabiltzailearen parte hartzeari buruzko iruzkinaren gainean gogoeta bera egin dugu.

- Enpleguaren Euskal Sarea. 18. artikulua bidez, Enpleguaren Euskal Sarea sortzen da, baina ez da esaten zein helbururekin, eta, era berean, haren helburuen definizioa edo zerrenda falta da.

Ez da onartu.

Beste gogoeta orokor batzuekin gertatu den bezala, EGABek errepikatzen ditu Confebaskek entzunaldiaren eta jendaurreko informazioaren izapidean egindako ohar batzuk; horregatik, bere garaian aipatutako enpresa-erakundeari emandako erantzun bera emango dugu: «*Xedeari eta definizioari dagokienez, esan behar da hori dela, sinplea eta lausoa, enplegu-zerbitzuen zorroa, enplegarritasuna eta laneratzea hobetzeko programa osagarriak eta kideek enpleguaren arloan adosten duten edozein ekintza kudeatzeko lankidetza. Definizioa berez dagokio esan berri denari, eta 18. artikuluan ezarri da*».

Enpleguaren Euskal Sarearen xedetzat hatzen da lankidetza, eta horri gehitu beharko zaio sareko kideen arteko elkarlana.

Hain zuzen ere, Enpleguaren Euskal Sarea da enplegu-zerbitzuak, enplegarritasuna eta laneratzea hobetzeko programa osagarriak eta kideek enpleguaren arloan adosten duten edozein ekintza hobeto kudeatzeko lankidetza. Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuari eta zorroko zerbitzuen bat ematen duten erakundeei dagokie, dela beren kontura, dela arlo horretako eskumenak bere gain hartzen dituen erakunde baten kontura.

Beraz, lankidetzaren helburu nagusiari erantzuten dio, hau da, eskumenak baliatzea (kasu honetan, zerbitzua kudeatzeko ahalmena), interes orokorrari hobekien erantzungo diona. Horrela azaltzen da zioen azalpenean, Enpleguaren Euskal Sarearen oinarri gisa identifikatzen duenean: *«Herritarrei eta enpresa erabiltzaileei begira dagoen sarea da, hurbiltasunak eta erakundeen arteko lankidetzak enplegu- eta prestakuntza-tasak eraginkortasunez hobetzen lagunduko dutelakoan»*. Azken batean, erakunde-maila bakoitzaren protagonismoa bermatu nahi da, nolabaiteko deszentralizazioa ahalbidetuz enplegu-zerbitzu jakin batzuk ematean, eta egiturazko eta lidergoko eginkizuna emanez Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuari. (...) Funtsezko hiru ardatzetan sortu da Enpleguaren Euskal Sarea: erakundeartekotasuna, espezializazioa eta pertsona eta enpresa erabiltzaileekiko hurbiltasuna enplegu-zerbitzuak ematean. Enpleguaren Euskal Sareak nabarmen indartzen du enplegua bilatzen duten pertsonak, batetik, eta pertsona horiei zerbitzuak eman diezazkieketen enpresak, bestetik, birkualifikatzeko, orientatzeko eta laguntzeko gaitasuna. (...).

Transkribatutako laburpenek sobera justifikatzen dute Enpleguaren Euskal Sarearen sorreraren funtsa, helburuak haren definizioan bertan txertatuta baitaude, hau da, enplegu-zorroaren zerbitzuak (zentzu zabalean hartuta, hau da, zerbitzu gisa zentzu hertsian eta programa osagarri gisa) hobeto emateko lankidetzak eta kooperazioa eskaintzea.

Ez dago zertan gehiago zehaztu, zioen azalpena adierazgarria baita, eta legearen xedapenez jasotzen du antolamenduaren artikulazioa eta antolamendu-arauen ezarpena, behar den bezala.

Baina, esan bezala, sarea ez da soilik lankidetzak-tresna, baizik eta lankidetzak-tresna ere bada. Sarearen bereizgarrietako bat da beste administrazio batzuei informazioa ematea beren eskumenak baliatuz egiten duten jarduerari buruz, edo herritarrek gai bati buruzko informazio osoa eskuratu ahal izateko beharrezkoa den informazioa ematea. 40. artikuluan eta hurrengoetan aipatzen diren arreta-, informazio- eta prospekzio-tresna komunak administrazioen arteko lankidetzak-eredu aurreratu baten paradigma dira. Eredu horrek tresna berberak erabiltzea bermatuko du, eta tresna horiek zerbitzua hobeto ematen lagunduko dute, esku hartzen duen administrazioa edozein dela ere, eta aukera emango dio administrazio bakoitzari zerbitzua behar bezala emateko garrantzitsua den informazioa izateko, zerbitzuaren jatorria edozein dela ere.

Horregatik, Enpleguaren Euskal Sarearen definizioan lankidetzak-tresna izatea gehitu da, eta 18. artikulua honela idatzita geratu da:

18. artikulua.- Enpleguaren Euskal Sarea

Euskal Enplegu Sarea sortzen da izaera juridikorik gabeko lankidetzak-tresna gisa, eta honako hauek osatzen dute: Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak, foru-aldundiek, udalerriek, toki-entitateek, bakoitzaren sektore publikoko entitateek eta titulu honen III. kapituluan aipatzen den zerbitzu-zorroa, enplegarritasuna eta okupagarritasuna hobetzeko programa osagarriak eta kideek enpleguaren arloan adosten dituzten ekintza guztiak kudeatzen dituzten entitate laguntzaileek.

Azken batean, EELaren III. tituluak balio du Enplegu Euskal Autonomia Erkidegoko Legearen oinarrien dokumentuaren 3.4 puntuan xedatutakorako, zeina justifikazio-memoriari erantsi baitzaio I. dokumentu gisa, nahiz eta hori lortzeko tresna bakarra ez izan: «*Enplegua lehen deskribatutako eragile-talde zabal baten zeharkako eta interakzioko eremutzat hartzeak erronka bihurtzen du haien arteko koordinazioa, bai gobernantzatik, baita zerbitzuen koordinaziotik eta kudeaketatik ere. Azken eremu horretan, koordinazioaren edota kudeaketaren eremuan, pixkanaka sortzen ari da sarearen kontzeptua, izatezko egoera bat jasotzeko eta egoera hori, hala badagokio, optimizazioaren eta sinergien arabera egokitzeak premia gisa; eta mekanismo formalak eta esparru ordenatua emanda, sare hori legitimatzeko. Horiek eraginkor bihurtzeko, funtsezko hainbat alderdi bete behar dira: rolen banaketa koordinatua, bakoitzaren ekarpenak optimizatuko dituen espezializazio adimentsuko irizpide batetik abiatuta; sarean lidergo dinamizatzaila eta proaktiboa gauzatzea; eta tresna partekatuak sortzea, zehatzetik abiatuta, elkarrekin lan egin ahal izateko».*

- Finantzaketa. Esan bezala, legeak bermatu behar du behar adina funts ekonomiko eskuragarri jartzea, bai programak garatzeko, bai pertsonen eskatzen dituzten zerbitzuak eskubide subjektibo propio gisa bermatzeko. Beharrezkotzat jotzen da 82. artikulua (Finantzaketa-iturriak) berrikustea, aipatutako bermea txertatzeko.

Onartu egin da.

82.2. artikulua honela geratzen da idatzita:

82. artikulua.- Finantzaketa-iturriak

1.– (...)

2.– *Eusko Jaurlaritzak, foru-aldundiek, udalek eta lege honetan aipatzen diren udalerriaz gaindiko toki-entitateek beren eskumenak egikaritzeko behar beste baliabide ekonomiko esleituak dituzte urtero beren aurrekontuetan, lege honetan aitortzen diren enplegarritasuna hobetzeko eskubideen eraginkortasuna lortzeko, Enpleguaren Euskal Sarearen zerbitzu-zorroko zerbitzuak efikaziaz emateko eta enplegarritasuna eta okupagarritasuna hobetzeko programa osagarriak garatzeko, bai eta 85. artikuluan ezarritako baldintzen arabera ebaluazioa bermatzeko ere.*

B. Gogoeta espezifikoei buruz

1.– Zioen azalpena

EGABek proposatu du zioen azalpeneko I. atalean aipatzea Desgaitasuna duten Pertsonen Eskubideei buruzko Konbentzioaren 27. artikulua, kontuan hartuta Enpleguaren Euskal Legearen helburuetako bat lehentasunezko arreta behar duten kolektiboei heltzea dela.

Ez da onartu.

Zioen azalpeneko I. atala Konstituziotik, Euskal Herriko Autonomia Estatututik eta nazioarteko hainbat tresnatakit abiatzen da, lanerako eskubidearen dimentsio kolektiboa botere publikoei enplegu-politiken garapenean eta sektore arteko ikuskeran eska dakiekeen ekintzarekin lotzeko.

Desgaitasuna duten pertsonen eskubideei buruzko Konbentzioaren aipamena ez dator bat helburu horrekin, hargatik eragotzi gabe haren aipuaren jatorria, zioen azalpenaren IV. atalean egiten den bezala, kasu horretan, ordea, testuinguruan kokatuta.

«Horrela, eskubide, zerbitzu eta programen multzo ordenatu bat artikulatzen da. Horiek, batera, helburu dute honako hauetan jasotako aurreikuspenak eraginkor egitea: Desgaitasuna duten pertsonen eskubideei buruzko Konbentzioaren 27. artikulua, Desgaitasuna duten pertsonen eskubideei eta haien gizarteratzeari buruzko Lege Orokorren testu bategina onartzen duen azaroaren 29ko 1/2013 Legegintzako Errege Dekretuaren 35. artikulutik 47.era bitartekoak, Emakumeen eta gizonen berdintasuna lortzeko eta emakumeen kontrako indarkeria matxistarik gabe bizitzeko otsailaren 18ko 4/2005 Legearen III. tituluko IV. kapitulua, eta Gazteriaren martxoaren 10eko 2/2022 Legearen 20.a) artikulua».

2.– 1. artikulua. Xedea

EGABek uste du EELaren manua erredukzionista dela, eta bere izenburuarekin, oinarrien dokumentuarekin eta zioen azalpenarekin kontraesanean dagoela. Gainera, ahaztu egiten du haren xede nagusietako batek enpleguaren euskal sistema antolatzea izan beharko lukeela, Estatuko esparruak gure autonomia erkidegoari ematen dizkion eginkizunen barruan. Eta hori ez da erakusten lehenengo artikuluan.

Era berean, lege honen xede izan behar dira pertsonak eta enpresek enplegua eta lan-baldintzak hobetzeko dituzten betebeharrak eta eskubideak.

Horregatik, gomendatu egiten da artikulua honen lehen paragrafoa berrikustea. Honela:

«Lege honen xedea da enpleguaren euskal sistema antolatzea eta pertsona, enpresa eta erakundeen eskubide eta betebeharrak definitzea, honako helburu hauekin: bizi-baldintzak eta lan-baldintzak hobetzeko enplegu-politika bultzatzea, enplegua areagotzea, ekonomiaren egonkortasuna eta enpresen lehiakortasuna sustatzea, botere publikoek enplegu-politiketan jarduteko printzipioak definitzea, Enpleguaren Euskal Sarea sortzea, eta haren zerbitzu-zorroa eta enplegua hobetzeko programa osagarriak antolatzea eta kudeatzea».

Ez da onartu.

Lehenik eta behin, arauaren xedea, hots, EELarenak, argi, zehatz eta zuzen adierazi behar du hurrengo artikuluetan arautuko den edukia. Halaxe egin da, hain zuzen ere, aurreproiektuaren 1. artikuluan.

Bigarrenik, EGABek eztaba daezintzat eta ezagutza orokorreko zat jotzen duen konbentzio bat da enpleguaren euskal sistemari buruzko aipamena, baina, gogoeta hori alde batera utzita, definizioa beharko luke aurreproiektuan, testuari konplexutasuna gehituta. Izan ere, enpleguaren euskal sistemari buruzko aipamenak Enpleguaren Euskal Sareari egindakoekin batera egin beharko lirake –horiek bai substantiboak–, lehenengoari funtzionaltasun berezirik aitortu gabe, proposatutako erregulazioaren koherentzia bermatzeko edo haren argitasuna hobetzeko.

Funtsean, EELAk bere horretan jarraituko luke, eta, gainera, bertan jasotako erregulazioaren alderdi guztiek isla egokia dute 1. artikulua testuan, eta horrek oinarririk gabe uzten du proposamena.

Hirugarrenik, ez da nahastu behar arauaren xedearekin lortu nahi den helburua, eduki arautzaileari eta araututako gaiari bakarrik egiten baitio erreferentzia. Erregulazioaren arrazoiak eta haren bidez lortu nahi diren helburuak egokiak dira zioen azalpenean, eta ez artikuluetan. 1993ko apirilaren 6ko Aginduan adierazi bezala (Lehendakaritza, Lege Araubide eta Autonomi Garapenerako sailburuaren agindua da, eta lege-egitasmoak, dekretuak, aginduak eta erabakiak lantzeko jarraibideak onartzen dituen Eusko Jaurlaritzaren Kontseiluaren 1993ko martxoaren 23ko Erabakia argitaratu dadila xedatzen du): *«Bertan, lege-egitasmoak, Aginduak eta Erabakiak egiteko arrazoiak adierazi beharko dira, bai eta lortu nahi diren helburuak, zein oinarri juridikotan oinarritzen den, arauketarako erabili diren printzipio eta ildo orokorrak, arauak hobeto ulertzeko beharrezkoak direnean, eta indarrean dagoen araudian izango duen eragina, bereziki, alderdi berritzaileenak adieraziz»*.

3.– 2. artikulua. Definizioak

- «Bazterketa soziolaboralaren» definizioa osatzea eta «integrazio» terminoaren ordeztze «inklusi» erabiltzea proposatzen da, egokiagozat jotzen baita: *«f) Gizarte- eta lan-arloko bazterkeria: lan-merkatuan sartzeko edo irauteko zailtasun bereziak dituzten langabeak egoera horretan daude, baita lan prekarioak dituztenak ere; hortaz, laneratzeko enpresek kontrata ditzakete»*.

Zati batean onartu da.

Ez da egokitzat jotzen gizarte- eta lan-arloko bazterkeriaren definizioan lan-prekarietateko egoerak sartzea, berezkoagoak baitira –hala badagokio– bazterkeria-arriskuko egoera batean; koherentziagatik, ez da bidezkoa lan-merkatuan irauteko zailtasun berezi baten baldintzatzaileak ere sartzea. Adibide argigarri bat jartzearren, diru-sarrerak bermatzeko errenta jasotzen duten langileak, EGABen proposamenaren arabera, gizarte- eta lan-bazterkeriako egoeran egongo lirake, eta hori ez da Inklusiorako eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren lege-proiektutik atera daitekeen ondorioa, zeinarekin bat etorri behar baitu EELAk.

Ekimena sustatu duen sailaren ustez, bazterketa-egoerak eskatzen du langabezian egotea –ezinbesteko eskakizuna baita laneratzeko enpresek kontratatatu ahal izateko–, beste inguruabar

batzuez gain (funtsean, pertsonak gizarte-bazterketako egoeran egotea, langabezian eta Enplegu Zerbitzu Publikoetan izena ematea eta lan-merkatuan sartzeko zailtasun bereziak edukitzea). Inguruabar horiek laneratze-enpresen funtsezko legerian zehaztu dira. Honako lege hauek, besteak beste, aplikagarriak dira: 44/2007 Legea, abenduaren 13koa, laneratze enpresen erregimena arautzekoa; eta 182/2008 Dekretua, azaroaren 11koa, laneratze enpresen kalifikazioa arautzen duena eta horietan sartzeko prozedura eta haien erregistroa ezartzen dituen.

Laneratzeko enpresei erreferentzia eginda, egoki objektibatzen du definizioa, eta behar bezala parametrizatuta ez dauden iruzkinak kentzen dizkio, adibidez, lan-prekarioko egoera.

2. artikuluko f) apartatua honela idatzita gelditzen da:

f) Gizarte- eta lan-bazterkeria: lan-merkatuan sartzeko zailtasun bereziak izanik, laneratze-enpresek kontrata ditzaketen langabeen egoera.

Gizarte-zerbitzuei buruzko legeriaren arabera gizarte-bazterketako egoeran daudenak ere sartzen dira.

- h) atalean «laneko prestakuntza»ren definizioa ematen da, eta berriro proposatu da, haren ordez, «lanerako prestakuntza» erabiltzea.

Onartu egin da.

h) apartatua honela geratu da idatzita:

h) Lanerako prestakuntza: langile okupatuen eta langabeen bizialdi osoko prestakuntza, laneko prestakuntzari eta gaikuntzari lotua, beren gaitasun profesionalak eta enplegu- eta prestakuntza-ibilbideak, eta lanbide-garapena hobetzea ahalbidetuko duena, bai eta enpresen produktibitatea eta lehiakortasuna hobetzen lagunduko duena ere.

- «Gizarte- eta lan-bazterkeriako arriskua» definitzen duen j) apartatuari dagokionez, EGABek uste du ez dela ondo definitu, aurreko atal bati egiten baitio erreferentzia (Gizarte- eta lan-bazterkeria deritzon f) artikuluari), eta apartatu horretan hainbat baldintza bildu dira, eta ez dago argi gizarteratzeaz edo laneratzeaz ari den. EGABen ustez, definizioak objektiboagoa izan behar du. Gainera, lehenengo baldintzaren harira, «premia ekonomikoa edukitzea»z hitz egiten duenean, uste du ez litzatekeela bazterkeria-arriskua izango, baizik eta bazterkeria-egoeran dauden pertsonak; eta ez da gauza bera bazterkeria-arriskuan egotea edo baztertuta egotea.

Ez da onartu.

Egia da gizarte- eta lan-arloko bazterkeriaren definizioan bazterkeria-egoerari egiten zaiola erreferentzia, baina behar bezala objektibatutako lau inguruabar aipatzen ditu, itxiera-klausula gisa, gizarte- eta lan-arloko egoera berezian daudenei arreta emateko.

Bi parametro baliatzen ditu horretarako: 1) Parametro negatiboa, egoera horietan ezin izango baitira sartu berez gizarte- eta lan-arloko bazterkeriatzat jo daitezkeenak (adibidez, langabeak, gutxieneko errenten onuradunak, baldin eta laneratzeko enpresek kontratatzeko aukera baldintzatzen duten inguruabarretako bat gertatzen bada); 2) parametro positiboa, jarraian aipatzen diren lau inguruabar hauetakoren bat gertatzen delako:

a) Premia ekonomikoko egoera bat izatea, eta, egoera hori kalkulatzeko, EELAK erreferentzia egiten dio Inklusiorako eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren Legeari. Ekimena sustatu duen saila ez dator bat EGABen gogoetarekin. Izan ere, inguruabar hori erabakigarria izan daiteke bazterkeria-arriskuko egoera batean, baina ez nahitaez baztertze-egoera batean. Pentsa dezagun, adibidez, soldata txikiak edo lan prekarizatua duten eta Diru-sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren prestazio ekonomiko baten onuradun diren langileengan. Lege horrek ez ditu bazterketa-egoeran dauden pertsonatzat hartzen, eta, beraz, EELAK ez du halakorik egin behar. Nolanahi ere, prestazio horien onuraduna izanez gero, eta f) apartatuan azaldutako gainerako baldintzak betetzen badira, egoera bazterketatzat joko litzateke, zailtasun handirik gabe;

b) Lan-merkatuan sartzeko zailtasun bereziak izatea, derrigorrezko eskolaldia ez amaitzeagatik, desgaitasunagatik, mendekotasunagatik, osasun mentalagatik, adinagatik edo beste edozein arrazoirengatik. Egoeren multzo heterogeneo hori ez da, berez, bazterketa-egoeran egoteko erabakigarria, nahiz eta hala izan daitekeen. Azterlanek agerian uzten dute kualifikaziorik ezak, beste inguruabar batzuekin batera (aipatutakoak, adibidez), zaildu egiten duela lan-merkatuan sartzea eta irautea. Horregatik, izate hutsak botere publikoen esku-hartzea eskatzen du;

c) Laneratze-enpresetan edo enplegu-zentro berezietan ari dira lanean eta lan-merkatu arruntean sartzeko zailtasun bereziak dituzte. Enplegu-konkurrentzia erabakigarria da bazterketa-egoeran ez egoteko, baina horrek ez du esan nahi pertsonak erabateko gizarteratzea eta laneratzea lortu duenik. Enplegu babestuak agerian uzten du abiapuntuko zailtasunak daudela merkatu arruntean sartzeko. Horiek irauten dutenean, nahiz eta pertsona enplegatuta egon, botere publikoen arreta berezia merezi dute, erabateko gizarteratzea eragozten duten oztupoak gainditzeko. Hori dela eta, egokia da gizarte- eta lan-arloko bazterkeriaren arrisku-kategorian sar daitekeen inguruabartzat hartzea;

d) Itxiera-klausula objektibatua, legearen garapenari edo, hala badagokio, estatuko enplegu-legeriak zehazten duenari erreferentzia egiten diolako.

- Azkenik, EGABek proposatu du «irisgarritasun unibertsal»aren definizioa sartzea, azaroaren 29ko 1/2013 Legegintzako Errege Dekretuan ezarritako baldintzetan (1/2013 Legegintzako Errege Dekretua, azaroaren 29koa, desgaitasuna duten pertsonen eskubideei eta haien gizarteratzeari buruzko Lege Orokorraren Testuategina onartzen duena), hori ere EELAn jasotako kontzeptuei buruzkoa dela aipatuta.

Ez da onartu.

Estatuko arauen erreprodukzio autonomikoari dagokionez, erregulatutako gaiaren gainean Estatuak eta autonomia-erkidegoek eskumenak baldin badituzte, kontuan hartu behar da araudi autonomikoa Estatuko arauak jasaten duen aldaketaren mende egoten direla; beraz, azken horren edukia aldatzean, araudi autonomikoa ere aldatuko da.

Euskadiko Aholku Batzorde Juridikoaren 163/2007 irizpenak dioenez, *«Aurrekoa gorabehera, egoki da adieraztea, era berean, Konstituzio Auzitegiak gaia jorratu duten erabakiak batera irakurriz gero (besteak beste, Konstituzio Auzitegiaren 40/1981, 26/1982, 146/1993, 29/1994, 162/1996 epaiak), ondoriozta daitekeela teknika hori konstituzionalki onargarria dela, baldin eta bakoitzaren eskumen-eremuak errespetatzen badira, eta segurtasun juridikoaren eskakizunak betetzen badira. Laburbilduz, Estatuko arauetara jotzean, proiektua ulertzeko eta haren koherentziarako ezinbestekoak diren arau-aginduak baino ez dira kopiatu behar, eta legegintza-teknika hori arau-mezua errepikatuz egin daiteke – zehaztasunez eta osotasunez –, edo Estatuko xedapenari erreferentzia eginez, jatorrizko araua eta haren oinarrizko izaera adierazita. Jatorrizko arauaren aipamena alde batera utziz gero, edo, gaizki eginez gero, nahasmena sor dakieke hartzaileei arau-aurreikuspenaren lerrunari buruz, eta oker ematen du arau horrek bestea behar duela indarrean jartzeko; eta, ez da horrela, alderdi jakin batzuetan izan ezik».*

Konstituzio Auzitegiak, bere aldetik, ohartarazi du Konstituzioaren kontrakoak izan daitezkeen legegintza-praktika horiek arriskuak dituztela, Espainiako Konstituzioan taxututako iturri-sistema desegokia izateagatik (besteak beste, Konstituzio Auzitegiaren 76/1983 epaiaren 23. OJ; eta 40/1981 eta 26/1982 epaiak). Praktika horiek guztiek nahasmena sor dezakete araugintzan, eta era berean, araudiaren ondoriozko konstituzio kontrakotasuna sor ditzakete, adibidez, errepikatutako manuak indarra galtzen duenean edo aldatzen denean, nahiz eta manua errepikatzen zuenak indarrean jarraitu.

2004ko martxoaren 25eko eta abenduaren 16ko eta 2005eko abenduaren 21eko epaietan, besteak beste, Konstituzio Auzitegiak haxe zehazten du: *«Legegile autonomikoak (...) arauak errepikatu edo kopiatzeko (leges repetitae) debeku hori ez da hedatu behar beste kasu batzuetara; alegia, ez da debekuaren barruan sartu behar errepikapen bat, prozesu-antolamendu orokorraren xedapen jakin batzuk arautegi autonomikoan –dagokion eskumen esparruaren barruan erabilia– txertatzeko besterik ez dena, parlamentu autonomikoak onartutako arau-testuari zentzua edo ulergarritasuna emateko helburu bakarrarekin».*

Lan eta Enplegu Sailaren iritziz, EELAn 1/2013 Legegintzako Errege Dekretuaren aginduak errepikatzea ez litzateke egongo segurtasun juridikoaren zerbitzura, eta ez luke zentzurik izango lege horren ulergarritasuna bermatzeko; beraz, ez da bidezkoa irisgarritasun unibertsalaren definizioa sartzea, Estatuko legeriak eskaintzen duena errepikatuta.

4.– 5. artikulua. Enplegu-politika publikoen printzipio gidariak

- Artikulu honen a) atala berrikustea proposatzen da, letra lodiz nabarmendutako aldaketak eginez: *«Honako irizpide hauek osatuko dituzte enplegu politikoa publikoak: a) pertsonen lan duin bat eskuratzeko eta **horri eusteko** eta laneratzeko zerbitzuak eta programak eskuratzeko*

aukera-berdintasuna eta diskriminaziorik eza; hargatik eragotzi gabe zailtasun bereziak dituzten pertsonen eta kolektiboen zuzendutako ekintza positiboko neurriak hartzea.

Printzipio horiek aplikatuta, enpleguaren arloko genero-rolak eta -estereotipoak desagerraraztera ere bideratuko dira enplegu-politika publikoak, eta berdintasuna lanaren balorazioan sustatuko dute (...).

EGABek justifikatzen du «sexua» terminoaren ordez «generoa» erabiltzea, termino horrek rolak eta itxaropenak biltzen baititu, gizarteak emakumeengandik eta gizonengandik espero duenari dagokiona.

Zati batean onartu da.

Onartu egin da «eusteko» esamoldea gehitzea, baina ez, ordea, «sexu» ordez, «genero» idaztea. Sexuaren arabera rolak eta estereotipoak desagerraraztea, enpleguaren eremuari dagokionez, Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 3. artikuluan xedatutakoarekin uztartzen da. Artikulu horretan, emakumeen aurkako indarkeria matxistarik gabeko bizitzak eta emakumeen eta gizonen berdintasuna sustatzeko arloan, printzipio orokorrak aldarrikatzen dira EAEko botere publikoen jarduna gidatzeko eta orientatzeko: besteak beste, *«sexuaren arabera rolak eta estereotipoak desagerraraztea»*. Hori dela eta, bereziki egokia eta antolamenduarekin bat dator 5.a) artikuluan egindako aipamena, enpleguaren esparruan sexuaren arabera rolak eta estereotipoak desagerrarazteari buruzkoa.

5. artikulua a) apartatua honela idatzita gelditzen da:

a) Aukera-berdintasuna eta diskriminaziorik eza pertsonak lan duin bat eskuratu eta horri eusteko eta enplegu-zerbitzu eta -programetan sartzeko, hargatik eragotzi gabe laneratzeko zailtasun bereziak dituzten pertsonen eta kolektiboen zuzendutako ekintza positiboko neurriak hartzea.

Printzipio horiek aplikatuz, enplegu-politika horien helburua izango da, era berean, sexuaren arabera rolak eta estereotipoak desagerraraztea enpleguaren arloan, berdintasuna sustatzea lanaren balorazioan, eta eraginkor egitea Emakumeen eta gizonen berdintasuna lortzeko eta emakumeen kontrako indarkeria matxistarik gabe bizitzeko otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 36.etik 43.era bitarteko artikuluetan xedatutakoa, baita, lanari eta enpleguari dagokienez, azaroaren 29ko 1/2013 Legegintzako Errege Dekretuaren 35.etik 47.era bitarteko artikuluetan ezarritakoa ere (1/2013 Legegintzako Errege Dekretua, azaroaren 29koa, Desgaitasuna duten pertsonen eskubideei eta haien gizarteratzeari buruzko Lege Orokorraren Testu bategina onartzen duena).

- Zioen azalpenarekin bat etorrira, EGABek uste du lan duina egiteko laguntza aktiboa langabezia-egoerei emateaz gain, azpienpleguko egoerei eta lan-prekarietateko egoerei ere aurre egiteko ere eman behar dela. Horretarako, honako proposamen hau egin du:

«c) Lan duina lortzeko laguntza aktiboa, kontrataziorako pizgarri selektiboak eskainiz, ekintzailatza babestuz, lan-trantsizioetarako laguntza emanez, gaitasunen ebaluazioa eta

balidazioa eta informazioa, aholkularitza, orientazioa eta tutoretza pertsonalizatua bermatuko dituen zerbitzu-katalogo baten bidez, eta langabezia- eta azpienplegu-egoeren edota laneko prekarizazioko egoeren tratamendu prebentiboa eta proaktiboa bermatuta».

Zati batean onartu da.

Azpienpleguari buruzko erreferentzia gehitu da, baina ez, ordea, lan-prekarietateari buruzkoa, definizio hori ez baita behar bezala objektibatu eta oro har onartu. Edonola ere, ekimena sustatu duen sailak funtsezkotzat jotzen du informazioa, EGABekin bat etorrita, lan duina egiten laguntzeko estrategia aktibo gisa, eta horregatik sartu da, aholkularitzatik bereizita.

Hala ere, c) idatz-zatiko 2. paragrafoa ez da aldatu, ulertzen baita haren indarraldia eta sartzeko aukera ez direla zalantzan jartzen, kontrakoa baizik, EGABen txostenaren ondorioz xedapenaren testuan sartutako aldaketengatik.

5. artikularen c) apartatua honela idatzita gelditzen da:

«c) Lan duina lortzeko laguntza aktiboa, kontrataziorako pizgarriak eskainiz, ekintzailtza babestuz, lan-trantsizioetarako laguntza emanez, gaitasunen ebaluazioa eta balidazioa eta informazioa, aholkularitza, orientazioa eta tutoretza pertsonalizatua bermatuko dituen zerbitzu-katalogo baten bidez, eta langabezia- eta azpienplegu-egoeren edota laneko prekarizazioko egoeren tratamendu prebentiboa eta proaktiboa bermatuta».

Lan duina lortzeko laguntza aktiboak herritarrei bizitza aktibo osoan laguntzea bermatuko du; horretarako, birziklatzea, ezagutzak etengabe eguneratzea eta trantsizio profesionaletako birkualifikazioa eta prestakuntza sustatuko dira, zaharkituta gera ez daitezen biztanleria aktiboaren konpetentziak.

Edonola ere, eta, azpienplegua EELaren testuan argitaratu gabeko terminoa denez, eta lan-legerian definiziorik ez duenez, egokia da 2. artikuluari m) apartatua gehitzea, azpienplegutzat²³ zer hartu behar den zehazteko, enpleguaren euskal legearen ondorioetarako.

2. artikularen m) apartatua honela idatzita gelditzen da:

m) Azpienplegua: langile baten trebetasunak, kualifikazioak edo esperientzia gutxiegi erabiltzen dituen eta nahi adina ordu lan egitea eragozten diona.

- Bestalde, k) apartatuari dagokionez, EGABek proposatu du «foro egokietan, indarreko legeriarekin bat» gehitzea.

Onartu egin da.

²³ Centro Interamericano para el Desarrollo del Conocimiento en la Formación Profesional (Cinterfor) izeneko zentroak emandako definizioa baliatu dugu gurea osatzeko. Cinterfor da Lanaren Nazioarteko Erakundearen zerbitzu tekniko <https://www.oitcinterfor.org/taxonomy/term/3399>.

Proposamena onartu da, eta birformulatu egin da, hirugarren sektoreko erakundeen parte-hartze organikoari buruzko aipamena zuzenagotzat jotzen baita, eta horrek ordezkaritza jotzea eskatzen du nahitaez Hala ere, «indarreko legeria» ezabatu da, soberakotzat jo delako. 5. artikulua k) apartatua honela idatzita gelditzen da:

«k) Pertsona eta entitate erabiltzaileek enplegu-politika publikoen plangintzan, zerbitzuen programazioan eta horien ebaluazioan parte hartzea, bereziki Euskadiko hirugarren sektore sozialeko entitateen bitartez. Hain zuzen, horiei bermatu egingo zaie enplegu-politika publikoen fase guztietan parte hartzeko eskubidea, ordezkatuta daudeneko organoen bitartez eta kasuan kasu ezartzen diren ordezkaritza-arauekin bat etorritik.

- «Gardentasunari eta publizitate aktiboari buruz»ko l) apartatuari dagokionez, tarteki hau gehitzea proposatu dute: «eta erakundeen artean koordinatuta». EGABen arabera, l) apartatua honela idatzi beharko litzateke:

«l) Gardentasuna eta publizitate aktiboa. Enplegu-politika publikoei buruzko informazio publikoa eskuragarria izango da, eta lege honen edo beste batzuen arabera eskubide eta interes legitimoak babesteko soilik mugatu ahal izango da. Era berean, Euskal Autonomia Erkidegoko botere publikoek beren esku duten informazioa modu egiazkoan, eguneratuan, objektiboan, ulergarrian eta doan zabalduko dute, kalterik egin gabe beste eskubide batzuk babestek dakartzan mugei, eta erakundeen artean koordinatuta».

Ez da onartu.

Ez da ulertzen zergatik enplegu-politika publikoei buruzko informazioaren hedapenak erakundeen arteko koordinazioaren xede izan behar duen, ezta koordinazio horri lotutako onurak zeintzuk izango liratekeen ere, are gehiago administrazio guztiek gardentasun-betebehar bera dutenean. Are gehiago, EGABek bestelako justifikaziorik eman ezean, badirudi erakundeen arteko koordinazioaren beharrak muga gisa jokatu lukeela informazioa eskuratzeko eskubidea erabat eraginkorra izan dadin.

- Gomendatu egiten da m) apartatua gehitzea, emandako zerbitzuen doakotasunari buruzko.

Ez da onartu.

Zerbitzu horiek sartzeari erredundantea izango litzateke, kontuan hartuta, 45.1.a) artikulua arabera, zerbitzuen doakotasuna bermatuta dagoela: «*Enpleguaren Euskal Sarea osatzen duten erakundeek 5. artikuluan aipatzen diren eta jarraian aipatzen diren printzipioen arabera kudeatuko dituzte zerbitzu-zorroaren prestazioak: a) Doakotasuna eta unibertsaltasuna. Zerbitzuak doakoak izango dira pertsona eta enpresa erabiltzaile guztientzat, eta ezin izango da inolako kontraprestaziorik eskatu*».

5.– 6. artikulua. Lehentasunezko arreta behar duten kolektiboak

- EGABek egokitzen du une bakoitzean lehentasunezko arreta behar duten kolektiboak Enpleguaren Euskal Estrategiak identifikatu ahal izatea, baina kontraesana ikusten du lege-mailako arau batean identifikatuta agertzen delako.

Ez da onartu.

Ez dago inolako kontraesanik. Izan ere, legean lehentasunezko arreta behar duten kolektiboen identifikazioa, dirudienez, zurruntasun handiagoz egin nahi da, inguruabarrak kontuan hartuta, eta Jaurlaritzak aldatzeko aukerarekin konpentsatzen da, EELaren azken xedapenetako hirugarrenean xedatutakoaren arabera.

Edonola ere, aurreproiektuaren 6.2 artikuluan jasotako aurreikuspenak ez du birtualtasuna galtzen, egungo testuinguru sozioekonomikoaren arabera, gizarteratzean eta laneratzean zaugarritasun-zantzuak izateagatik arreta berezia behar duten kolektiboak zein diren erakusten baitu.

- Era berean, EGABek proposatzen du 3. paragrafoari tarteki bat gehitzea amaieran. Honela idatzita geratuko litzateke:

«Nolanahi ere, Enpleguaren Euskal Estrategiak... identifikatuko ditu lehentasunezko arreta behar duten kolektiboak. Lanbidek proposatuko du Prestakuntza-premiak Aztertu eta Hautemateko Aholku Batzordean urtero detektatzen diren lehentasunezko kolektiboekin esku hartzea».

Ez da onartu.

Lehenik eta behin, ez da ulertzen Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak izan behar duenik, dirudienez, lehentasunezko arreta behar duten kolektiboak identifikatzeko ekimen eksklusiboa, Enpleguaren Euskal Estrategian identifikatu ahal izateko. Gauza bat da enpleguaren eremuan duen posizio berezia, ematen dituen zerbitzuetatik eratorria, eta beste bat monopolio moduko bat justifikatzea, EGABek proposatzen duen bezala, lehentasunezko arreta behar duten kolektiboak identifikatze aldera.

Bigarrenik, proposamena ere ez da ulertzen, Prestakuntza-premiak Aztertu eta Hautemateko Aholku Batzordearen esku-hartzetik abiatuta, kolektibo horiek identifikatzeari dagokionez. Izan ere, eginkizun hori ez da naturaltasunez sartzen kide anitzeko organo horri dagozkion artean.

Hala, Euskal Autonomia Erkidegoan Enplegurako Lanbide Heziketa arautzen duen maiatzaren 31ko 82/2016 Dekretuaren 10. artikulua arabera, batzorde horri honako eginkizun hauek dagozkie: prestakuntza-premiak aztertea eta hautematea; prestakuntza-orientabideak eta lehentasunak proposatzea; doikuntza-prozesuekin, berregituraketarekin eta garapen sektorialarekin lotutako prestakuntza-proposamenak egitea; enplegurako lanbide-heziketa prestatzeko eta sustatzeko ekimenak zabaltzea; azterlanak egiteko proposamenak egitea; lan-arloko enplegurako lanbide-heziketari buruzko azterlanak eta ikerketak egitea; lanbide-kualifikazioak definitzen eta eguneratzen parte hartzea; lan-esperientzia aitortzeko

prozeduraren bidez egiaztatzeko premiei buruzko proposamenak egitea; eta lanbide-heziketa dualaren hedapena eta finkapena bultzatzea eta sustatzea.

Erraz ulertuko da Prestakuntza-premiak Aztertu eta Hautemateko Aholku Batzordeak lehentasunezko arreta behar duten kolektiboak identifikatzeak berez ekarriko lukeela *ex novo* eginkizun bat esleitzea, sortu den Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren aholkularitza-eginkizunean sartzen ez dena; beraz, EGABren proposamena ez dago behar bezala arrazoiturik.

6.– 9. artikulua. Enplegarritasuna hobetzeko eskubideak

EGABek gomendatzen du 1.c) apartatua osatzea, erabiltzailearen parte-hartzeari buruzko erreferentzia jasota. Hartara, c) apartatuko testua honela idatzita geratzen da:

c) Erabiltzailearen partaidetzarekin enplegu-plan integratu eta pertsonalizatua egiteko eskubidea.

Bere terminoetan onartu da.

7.– 11. artikulua. Enplegarritasunari buruzko diagnostiko pertsonala egiteko eskubidea.

EGABen ustez, diagnostikoa erreferentziazko profesionalak eskatu eta bi hilabeteko epean egin behar da (2. apartatua); are gehiago diagnostiko horrek bi urteko balioa izango dituelako (3. apartatua). Horrek esan nahi du hala eskatzen dutenek bi urtean behin eguneratu beharko dutela diagnostikoa.

Edonola ere, epe horiek betetzeko baliabideak bermatu egin behar dira.

Ez dago ekimenaren organo sustatzaileak aztertu behar duen objekziorik, iradokizunik edo proposamenik.

8.– 12. artikulua. Enplegu-plan integratua eta pertsonalizatua egiteko eskubidea.

Artikulu horri dagokionez, EGABek berretsi du baliabideak eskuragarri jarri behar direla, ezarritako epeak betetzeko; bereziki, planak bi urteko indarraldia izango badu, 3. apartatuan esaten den bezala.

Ez dago ekimenaren organo sustatzaileak aztertu behar duen objekziorik, iradokizunik edo proposamenik,

Nolanahi ere, berriro aipatu behar da EELAtik eratorritako mandatuak abian jartzeko behar diren baliabideak edukitzea aztertu dela onarpen-aginduari erantsitako memoria ekonomikoan, zeina EAEko araudiaren atarian kontsulta baitaiteke (Legegunea: <https://www.legegunea.euskadi.eus/documentacion-relevancia-juridica/ley-del-sistema-vasco-empleo/webleg00-confich/es/>). Halaber, aztertu egin da Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua erakunde autonomo izatetik euskal sektore publikoko zuzenbide pribatuko erakunde publiko izatera

aldatzeari buruzko hasierako jarduketa-planean ere. Plan hori Euskal Sektore Publikoari buruzko maiatzaren 12ko 3/2022 Legearen 43.3 artikuluan xedatutakoaren babesean egin da.

9.– 13. artikulua. Lanean prestakuntza jasotzeko eskubidea.

- Lehenik eta behin, EGABek errepikatu du «lanean» terminoaren ordeztu, «lanerako» erabili behar dela.

Onartu egin da. Manu horretan egiten diren aipamen biak aldatu dira, eta «lanerako prestakuntza» idatzi da, «lanean» edo «laneko» terminoen ordeztu.

- Bigarrenik, 2. paragrafoa honela osatzea proposatu da:

«2.- Eskubidearen eraginkortasuna izango da prestakuntza-baliabide erabilgarrien arabera, pertsonen eta enpresen beharrei, interesei eta eskaerei erantzun die. Halaber, eskura dagoen prestakuntza-eskaintzaren mende ere egongo da, eta lan-merkatuaren eskakizunei eta eskaerei erantzun die (...).»

Onartu egin da, nahiz eta idazkera zertxobait aldatu den, sintaxia zuzenagoa eta argiagoa izan dadin. 2. paragrafoa honela geratu da idatzita:

2.– Eskubidearen eraginkortasuna, nolahi ere, dauden prestakuntza-baliabideen eta eskura dagoen prestakuntza-eskaintzaren arabera izango da. Eskaintza horrek pertsona eta enpresa erabiltzaileen premiei, interesei eta eskaerei erantzun die, bai eta lan-merkatuaren eskakizun eta eskaerei ere. Edonola ere, haien eskuragarritasuna bermatuko du.

Enplegu-plan integratu eta pertsonalizatua zehaztuko dira pertsonaren konpetentziak eta lanbide-kualifikazioa hobetzeko, hura jarraian prestatzeko eta lan-merkatuak jasaten dituen eraldaketetara eguneratzeko eta moldatzeko egokiak diren prestakuntza-ekintzak.

- Hirugarrenik, EGABek galdetu du «prestakuntzarako eskubidea» zertan datzan, eskubide hori balia daitekeen, enplegu-plan integratu eta pertsonalizatu batean dagoen, eta eskaintza eskuragarri ez dagoen. Kontsulta-organoaren ustez, ez dago argi zer gertatzen den plan integratu eta pertsonalizatua prestakuntza mota bat agintzen denean, baina ez dago prestakuntza hori egiteko eskaintzarik; beraz, planteatutako proposamenak alde batera utzita, artikulua hori berrikustea gomendatzen du.

Ez da onartu.

Azaldutako objektiboak errepikatzen du Confebaskek entzunaldi-izapidean aurkeztutakoa, argudio gehigarriak erantsi gabe; hortaz, izapide horretan enpresa-antolamenduari emandako erantzuna errepikatu behar da, koherentzia-arrazoi hutsagatik.

«Lehenik eta behin, 13.2 artikulua aurreikusten badu eskura dagoen prestakuntza-eskaintzak lan-merkatuaren eskakizunei eta eskaerei erantzun beharko diela, administrazio

eskudunek zaindu beharko dute hala dela, eta beste erakunde publiko edota pribatu batzuekin lankidetza aritu, hain zuzen ere, lan-merkatuaren beharrei erantzuteko.

Bigarrenik, gogoratu behar da, hezkuntzarako oinarritzko eskubidea denean ere, irakaskuntza arautuetarako sarbidea ikastetxe bakoitzaren eskuragarritasunak mugatzen duela; eta, goimailako hezkuntza-mailei dagokienez, beste muga batzuk dituela, hala nola ikaslearen gaitasunak, baina horrek ez du eragozten irakaskuntzen doakotasuna zabaltzea eta oinarritzko eskubidea aitortzea.

Eskubide subjektibo bat aitortzeak ez du esan nahi mugagabea denik.

Guztiz logikotzat eta proportzionaltzat jotzen dira, beraz, lanean prestatzeko eskubidearen mugak Zuzenbidearekin bat datoz, bai dauden prestakuntza-baliabideetarako (hau da, zentro kopuru mugatu bat egongo da, eta ezin izango da eskatu zentro horiek infinituraino ugaritzea), bai dagoen prestakuntza-eskaintzaren programaziorako, zeinak, esan bezala, aplikatu egin beharko baitu. Azken batean, hizpide den prestakuntzak lan-merkatuan duen garrantzi esanguratsuari erantzun beharko dio.

Hala, bistakoa da planak prestakuntza-eskaintzaren arabera izan beharko duela, eta proposatutako prestakuntzaz elikatu beharko duela. Argiago azalduta, sistema horrek sistema bera elikatzen du etengabe».

10.– 17. artikulua. Konfidentzialtasuna

EGABen txostenak hauxe dio hitzez hitz: «Konfidentzialtasunez hitz egiten da, baina ez dakigu datu pertsonalekin lotuta dagoen ala ez.

Dena den, uste dugu kontrataziorako enplegu-eskaintza bat sartzen duen enplegatzaile bati eman behar zaion beharrezko informazioa ez dela horri lotutako arazorik».

Ez da onartu.

Beste izapide batean Confesbaskek jada egin zuen alegazio hori, beraz, Confebaski entzunaldi-izapidean emandako erantzun bera emango diogu EGABi.

Edonola ere, gogoratu behar da EGABek eman duen 17. artikulua idazketari buruzko txostena Datuak Babesteko Euskal Bulegoak 2022ko uztailaren 21ean emandako txostenaren arabera egokitzearen emaitza dela.

«Konfidentzialtasuna jabetza da, eta dokumentuaren informazioa babesten du, eta ez du baimenik ematen beste pertsona edo erakunde batzuei ezagutzera emateko, lege honetan edo beste batzuetan aurreikusitako baldintzetan izan ezik. Konfidentzialtasun hori eskatzen da jorratutako datuen izaera dela eta.

Erakunde edo enpresa enplegatzaileei eman beharreko informazioak zuzeneko eta zalantzarik gabeko harremana izan behar du eskatutako zerbitzuekin. Eskatutako bitartekaritza-

zerbitzua denean soilik, zentzua izan dezake eskaintzarekin eta egindako eskari zehatzarekin zerikusia duten datu zehatz eta espezifikoak emateak, ez enplegarritasunari buruzko diagnostiko pertsonalarekin, ezta enplegu-plan integratu eta pertsonalizatuarekin ere».

11.– 21. artikulua. Leihatila bakarra

EGABen iritziz, «leihatila bakarra» aipatzen da, lehen atalean «leihatila bakarrak» sortzea aipatzen denean, pluralean. Kontraesankorra dirudi sarea eta, aldi berean, leihatila bakarra aipatzeak.

Gure ustez, kontzeptu hori argitu egin beharko litzateke. Ildo horretatik, proposatzen dugu sare hori lurraldeka antolatzea, adibidez, zerbitzuetara bideratzen diren hiru leihatila izan daitezen, Zuzenean zerbitzuaren antzera. Hala, leihatila bakarra digitala baino ez litzateke izango.

Onartu egin da.

21. artikulua honela idatzita geratu da:

21. artikulua.- Leihatila bakarra

1.– Enpleguaren Euskal Sarea osatzen duten entitateek lurralde-egoitza bakoitzeko leihatila bakar bat sortzea sustatuko dute, Enpleguaren Euskal Sarearen zerbitzu-zorria emateko.

Era berean, gomendatu egiten du 3. paragrafoan azken tartekia txertatzea. Honela idatzita geratzen da paragrafo hori:

«3. Enpleguaren Euskal Sareko entitate guztiak behartuta egongo dira bitarteko elektronikoen bidez ematea onartzen duten zerbitzuak leihatila digital bakarraren esku jartzera, bai eta zerbitzuei buruzko informazio orokorra ematera ere.

Zati batean onartu da, baina ez dugu guztiz ulertu zer den «zerbitzu orokorrak» terminoa, kategorizazio hori ez baita EELAn jaso. Adjektibo orokorra informazioari aplikatu behar zaio, ez zerbitzuei.

3. paragrafoa honela geratu da idatzita:

3. Enpleguaren Euskal Sareko entitate guztiak behartuta egongo dira bitarteko elektronikoen bidez ematea onartzen duten zerbitzuak leihatila digital bakarraren esku jartzera, bai eta zerbitzuei buruzko informazio orokorra ematera ere.

12.– 22. artikulua. Enplegu-politika publikoak garatzeko lankidetz

- 1. paragrafoari dagokionez, eta, zehazki, programa-kontratuei eta dirulaguntzak emateari buruzko aipamenari dagokionez, EGABek uste du foru aldundiez eta udalez ari dela; horregatik, uste du idazketa berrikustea komeni dela.

Ez da onartu.

EELaren 22. artikulua ezartzen du enplegu-politika publikoak ahalik eta modu zabalenean garatzeko lankidetzak. Hala, administrazio publikoen arteko lankidetzak ezartzen da, baina, baita erakunde pribatuekin ere, hala nola Euskadiko hirugarren sektore sozialeko erakundeekin eta beste erakunde pribatu batzuekin.

22. artikuluan dirulaguntzak emateko aukerari buruz egiten den aipamena ez da mugatzen administrazio publikoen arteko harremanetara. Dirulaguntzei buruzko legerian ez dago oztoporik erakunde pribatuei emateko. Ikuspegi horretatik, ez da ulertzen EGABek planteatu bide duen eragozpena.

Era berean, kontratu-programei buruzko aipamena, aurreproiektuaren 22. artikuluan jasotakoa, estatuko enplegu-legerian aurreikusitako terminoetara mugatzen da. Izan ere, enpleguari buruzko lege-proiektua, erakunde publikoen artean ez ezik, lankidetzak publiko-pribatuko esparru batean ere sinatzeko aukera ematen du. Hartara, Estatuko lege-proiektuak EKren 149.1.18 artikuluan sartu du aurreikuspen hori; beraz, logikoa da 22. artikuluan sartzea, lege-proiektuaren izapidetze parlamentarioaren argitan bidezko diren aldaketei kalterik egin gabe.

- 22. apartatuari dagokionez, hauxe ezartzen da: «*Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak, foru-aldundiak eta udalerriak lankidetzak sustatuko dute, zerbitzu batzuen inguruko eskumen konkurrenteak daudenean, zerbitzu horien kudeaketa ordenatua eta osagarria lortzeko, eta kontratazioa teknikoki arrazionalizatzeko sistemak erabili ahal izango dituzte, betiere enplegu-zerbitzuen edukiarekin bat badatoz*». Horrenbestez, EGABek beharrezkotzat jotzen du paragrafo horretan zehaztea nola koordinatuko diren zerbitzu horiek.

Ez da onartu.

Transkribatutako aurreikuspenak ez du koordinazio-tekniken aplikaziora jotzen, baizik eta, alderantziz, lankidetzak-formulen aplikaziora, kontuan hartuta eskumen konkurrenteen erabileraren aurrean gaudela, eta ez dela erakunde baten nagusitasun-posizioz ikusten.

Horrela ulertuta, lankidetzak borondatezotasunean oinarrituko da, eta ez koordinazio-formulei lotutako nahitaezotasunean. Ikuspegi horretatik, lege-testuan lankidetzarako ezarriko diren formula zehatzak lege-testu batean identifikatzen saiatzea, behintzat, goiztiarra eta desegokia da.

13.– 23. artikulua. Datu pertsonalen tratamendua

EGABek galdetu du artikulua horren edukia 17. artikuluan edukia errepikatzen ez duen. 17.a «konfidentzialtasun»ari buruzkoa da.

Halaber, manu hori kontuan hartuta, EGABek galdetu du erabiltzaileek aukera duten enplegu eskaintza bat sisteman sartu duten enpresei beren CV ez bidaltzeko.

Ez da onartu.

Gogoeta horrek errepikatzen du Confebaskek entzunaldi-izapidean adierazitakoa; hortaz, izapide horretan emandako erantzuna errepikatu dugu, kontuan hartuta ez dela inolako argudio gehigarrik ematen, eta ez direla zalantzan jartzen ekimena sustatu duen sailak emandakoak.

«23. artikulua datuak tratatzeko titulu legitimatzailea deklaratzeko du, eta hori ez da adostasuna, arau orokor gisa ondorioztatzen den bezala, baizik eta zehazten den interes publikoko misioa». Horren harira, 17. eta 23. artikuluen xedeek ez dute bat egiten.

«Planteatzen duen gaiari dagokionez, nahikoa izango da adieraztea datuen titularrak datuak babesteko araudian aitortutako eskubide guztiak baliatu ahal izango dituela».

14.– 24. artikulua. Definizioa

- 1. paragrafoari dagokionez, eta Enpleguaren Euskal Sarearen zerbitzu-zorroko zerbitzuen identifikazioari dagokionez, EGABek berriz proposatu du «laneko prestakuntza» esamoldearen ordez, «lanerako lanbide-heziketa» jartzea.

Onartu egin da.

Edonola ere, ohartarazi behar da EGABren proposamena ez datorrela bat txostenean egindako proposamenarekin. Kontsulta-organoak, hain zuzen ere, behin eta berriz proposatu du «lanerako prestakuntza» esamolderik onena eta, azken batean, gomendagarriena dela. Hori izango da, beraz, 24.1 artikuluan aipatutako terminoa. Honela idatzita geratuko da:

24. artikulua.- Definizioa

1.– Enpleguaren Euskal Sarearen zerbitzu-zorroan, gutxienez, honako zerbitzu hauek sartuko dira:

- a) Orientazioa.*
- b) Lanerako prestakuntza.*
- c) Bitartekaritza eta enplegatzea.*
- d) Autoenplegurako eta ekintzailetzarako aholkularitza.*
- e) Pertsona, enpresa eta entitate enplegatzaileentzako aholkularitza.*
- f) Lan-merkatuari buruzko informazio aurreratua emateko zerbitzua.*

- Euskal Enplegu Zerbitzuan «izena emateko» zerbitzua falta dela iruditu zaio, beharrezkoa baita enplegu-sistema nazionalen eta Lanbiden jasota geratzeko eta gainerako zerbitzuak eskuratzeko, eta, EGABren iritziz, lehenik eta behin sartu beharko litzateke.

Ez da onartu.

Berriro errepikatu da Confebaskek entzunaldi-izapidean egindako alegazio bat, eta, horregatik, enpresa-antolakunde horri emandako erantzuna errepikatuko dugu, argudio berririk eman ez baita, beraz, egokia izaten jarraitzen du erantzun horrek.

«Zorroko zerbitzuen definizioan ez da egokia zerbitzuak eskuratzeko baldintzak zehaztea», baldintza horiek 34. artikuluan zehaztu dira.

15.– 26. artikulua. Enpleguaren Euskal Sarearen mapa

- 26. artikuluari dagokionez, EGABek adierazi du Enpleguaren Euskal Sarearen mapak erregistro bizia izan behar duela, eta bertan erakunde laguntzaileak sartu eta aterako direla, lau urtean behin, aldaketarik egin behar izan gabe.

Ez da onartu.

Ekimena sustatu duen sailaren iritziz, EGABek nahastu egiten du arrazionalizazio-tresna horren funtzionaltasuna. Suposatzen da mapak lurraldeko zerbitzuak emateko egitura optimoa erakusten duela, aipatutako artikulua identifikatzen dituen parametro jakin batzuen arabera.

Kontua ez da enplegu-zerbitzuak ematen dituzten erakunde publiko eta pribatuen errealitatea erregistro batean islatzea –azkenak, bide batez esanda, administrazio publiko baten izenean eta kontura–, baizik eta enplegu-zerbitzu publikoen sarearen hedapenaren ordezkari itza ideala eratzea, nahi izanez gero. Funtzionalitate hori ezin da nahastu erregistro bati dagokion funtzionalitatearekin, hau da, gertaera bat jasota uztearekin.

- Artikulu berari buruz, EGABek proposatu du Enpleguaren Euskal Sarearen maparen erregistroa Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuari ematea.

Ez da onartu.

Berriro ere, EGABek ez du ulertzen mapa EELaren 26. artikuluan planteatu den bezala. Kontua ez da erakunde laguntzaileak ezagutzea, haien erregistroa eginez, baizik eta enplegu-zerbitzu publikoen lurralde-hedapenaren ordezkari itza egokia diseinatzea, eta, horretarako, egokitze eta arazoizkotze jotzen da eginkizuna Eusko Jaurlaritzari esleitzea, zehazki enpleguaren arloan eskumena duen sailari.

16.– 27. artikulua. Enpleguaren Euskal Sarearen zerbitzu-zorroa emateko bermea

EGABen ustez, 27. artikulua zerbitzuak bitarteko elektronikoen bidez ematea bermatzen du, baina ez da bitarteko presentzialik aipatzen. Pandemiak erakutsi duenean aurrez aurrekoa eta zuzentasuna funtsezkoak direla zerbitzuak hobeto emateko.

Onartu egin da.

27.1. artikulua honela geratzen da idatzita:

27. artikulua.- Enpleguaren Euskal Sarearen zerbitzu-zorroa emateko bermea

1.– Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak bermatuko du Enpleguaren Euskal Sarearen zerbitzu-zorro osoa modu presentzialean ematea, aurreko artikuluan aipatzen den maparen arabera. Dena den, hori ez da eragozpen izango zerbitzu-zorro hori beste entitate publiko edo pribatu batzuek zuzenean edo zeharka kudeatzeko.

17.– 28. artikulua. Enplegurako orientazioko zerbitzua

Enplegurako orientazio-zerbitzuari dagokionez, EGABek garrantzitsutzat jotzen du erabiltzaileen bizilekutik hurbil dagoen zerbitzu gisa kudeatzea, orientatzailearen figura, laguntza pertsonalizatu, jarraitu eta egokia eta diagnostiko pertsonalaren informazioaren kudeaketa sendotzeko.

Illo horretatik, proposatzen du Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak erabiltzaile bakoitzarentzako erreferentzia-zentroak sortzea. Horrek, EGABen iritziz, bikoiztasunak ezabatuko lituzke, kohesioa ekarriko luke eta udalerrietako gizarte-zerbitzuekin koordinatzeko aukera emango luke.

Ez da onartu.

EGABek antolaketa jakin bat proposatu du lanerako orientazio-zerbitzurako. Gai hori ez dator bat 28. artikulua eduki arauemailearekin, zerbitzuaren funtsezko osagaiak eta prestazio-osagaiak zehaztea baitu xede.

Ez da egokia arau honetan antolamendu-eredu zehatz bat txertatzea, zalantzarik gabe legitimoa dena, baina bere leku naturala topatzen du autoantolaketarako ahala eta erregelamenduak egiteko ahala baliatzean.

Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren estatutuek sakondu beharko dute zerbitzu horien lurralde-osaeran, baina ez legeak.

18.– 29. artikulua. Laneko prestakuntza-zerbitzua

Proposatu du, laneko prestakuntzaren ordeztu, «lanerako» prestakuntza erabiltzea.

Onartu egin da, eta ordeztu da.

19.– 30. artikulua. Bitartekaritza- eta enplegua aurkitzeko zerbitzua

EGABek proposatu du d) apartatu berria eranstea: «Kasazioen eta emaitzen jarraipena».

Ez da onartu.

Bitartekaritza- eta enplegua aurkitzeko zerbitzuaren edukitik ondorioztatzen denez, zerbitzu horretan sartzen dira enplegu-eskaintzen identifikazioa eta kudeaketa eta enplegu-eskatzaileekin duten lotura.

Zerbitzu horren eginkizunen artean, agerikoa denez, honako hau dago: lanpostu hutsa betetzeko profil eta gaitasunen arabera egokiak diren pertsonak identifikatzea, eta, hala badagokio, egokiena hautatzea. Zentzuzkoa da eginkizun horrek berekin ekartzea enplegu-zerbitzu publikoaren jarraipena, proposatutako hautagaien bilakaera ezagutze aldera.

Hala ere, EGABen proposamena estadio bereizi batean sartzen dela ematen du. Proposatzen duen jarraipena jada burututa dauden kasazioei buruzkoa omen da, hau da, sinatutako kontratuei eta horien emaitzei buruzkoa.

Eginkizun hori esku artean dugun zerbitzutik kanpokoa da. Badirudi zerbitzuaren funtzionamenduaren ebaluazioari baino gehiago lotzen zaiela enpleguaren kalitate-helburuei eta lan duinaren helburuei, hasierako hurbilketa bada ere. EGABen txostenak ez du ezer azaltzen proposamenaren azterketa doitua egiteko.

Gehienez ere, prospekzio-lana egin beharko litzateke, esan bezala, enpleguaren kalitatearekin lotutako azterlanen baten esparruan, baina inola ere ez bitartekotza- eta enplegu-zerbitzuaren berezko eginkizun gisa.

20.– 33. artikulua. Lan-merkatuari buruzko informazio-zerbitzu aurreratua

EGABen ustez, lan-merkatuari buruzko informazioaren arloan, Lan Merkatuaren Euskal Behatokia aipatu eta arautu behar da, bai eta Prestakuntza-premiak Aztertu eta Hautemateko Aholku Batzordearekin duen lotura ere.

Bestalde, komeniko litzateke bereiztea Euskal Enplegu Zerbitzuaren erabiltzaileei ematen zaien zerbitzua eta Behatokiak enplegu-sistemari eman diezaiokeen eta eman behar dion zerbitzua; horregatik, gai horiek berrikustea gomendatzen dugu.

Ez da onartu.

Egia esan, ez da ulertzen EGABen txostenak zer ñabardura sartu nahi duen Lan Merkatuaren Euskal Behatokiari buruzko erreferentzia egitea proposatzen duenean; ondoren, gainera, planteatzen du zerbitzuaren erabiltzaileei ematen zaien zerbitzuaren eta Behatokiak enplegu-sistemari eman ahal eta eman behar dionaren artean bereiztea.

Hain zuzen ere, 33. artikuluan erakunde eta enpresa erabiltzaileei bereziki zuzentzen zaie lan-merkatuari buruzko informazio-zerbitzu aurreratua, behar bezala tratatutako datu bilduma eskaintzen duelako. Horri esker, pertsona eta enpresa erabiltzaileek erabaki kontzienteak eta informatuak hartu ahal izango dituzte, hargatik eragotzi gabe politiken plangintzarako ere balio izatea.

Bestalde, 44. artikulua Lan Merkatuaren Euskal Behatokiari buruzkoa da, eta azterketari eta prospektibari buruzko informazioa eskaintzen du, erabakiak hartzeko eta enplegu-politika publikoak diseinatzeko eta planifikatzeko.

Bi tresna horiek –alde batetik, informazio-zerbitzu aurreratua; eta, bestetik, Enpleguaren eta Prestakuntzaren Euskal Behatokia– enplegu-politika publikoak hobeto programatzeko, planifikatzeko eta kudeatzeko balio izatea ez da nahasgarria, eta, beraz, ez da bidezkoa aipatutako manuak berrikustea.

21.– 35. artikulua. Pertsona, enpresa eta entitate erabiltzaileen eskubideak

EGABek gomendatu du artikuluko horretako 1.b) apartatua honela osatzea:

«1. Bazter utzi gabe 9.etik eta 13.era bitarteko artikuluetan ezarritakoa, Enpleguaren Euskal Sareko entitateek eskubide hauek berrmatuko dizkiete zerbitzu-zorroa erabiltzen duten pertsona fisikoei:

b) Informazio osoa, egiazkoa, jarraitua, ulergarria, eskuragarria, nahikoa eta efikaza lortzea Enpleguaren Euskal Sarearen zerbitzu-zorroari, enpresen premiei, lan-merkatuan garrantzitsuak diren kualifikazioei eta prestakuntza-eskaintzari buruz, eta, betiere, enplegarritasunari eta enplegu-plan integratu eta pertsonalizatuari buruz».

Onartu egin da.

Artikulua termino horretan idatzi da.

22.– 37. artikulua. Pertsona, enpresa eta entitate erabiltzaileen betebeharrak

Artikulu horretako 2. apartatuan d) apartatua gehitzea gomendatzen da. Honela:

«d) Jasotako zerbitzuen jarraipena eta ebaluazioa egiten laguntzea».

Onartu egin da.

Edonola ere, betebeharrak hori ez dagokie soilik pertsona, enpresa eta erakunde enplegatzaileei, EGABek proposatzen duen bezala, baizik eta enplegu-zerbitzuen erabiltzaile guztiei eska dakiekeen betebeharra da. Horretarako, 2) paragrafoari d) paragrafoa gehitzeaz gain, kontsulta-organoaren txostenari jarraituta, e) apartatua ere sartu da 1. paragrafoan, hitzez hitz, eta hurrengo apartatua berriro zenbakitu da.

23.– 39. artikulua. Profesionalek lan-historia bakarrerako sarbidea izatea

Artikulu honen 3. paragrafoa osatzea gomendatzen da, enplegarritasunari erreferentzia bat eginez, jarraian adierazten diren baldintzetan:

«3. Enpleguaren Euskal Sarearen ikuskapen-eginkizunak betetzen dituzten langileek lan-historia bakarrera sartzeko aukera edukiko dute, honako hauek egiaztatzeko eginkizunak betetzen dituztenean: Enpleguaren Euskal Sarearen zerbitzu-zorroaren prestazio-eduki teknikoa, jardunaren printzipio informatzaileak, enplegarritasuna eta laneratzea hobetzeko zerbitzu eta programa osagarrietara sartzeko erabiltzaileek bete beharreko baldintzak, eta lege honetan eta enpleguari buruzko estatuko legerian ezarritako eskubide eta betebeharrak».

Onartu egin da, eta 39.3 artikulua EGABen gomendioen arabera berridatzi da.

24.– 44. artikulua. Enpleguaren eta Prestakuntzaren Euskal Behatokia

- Aipatu da tresna hori ez dela sortu, eta ez dela azaltzen haren adskripzioa edo osaera. EGABek zalantzan jarri du Lanbideren Aholku Batzordeak prestakuntzaren arloan duen zeregina. Batzorde hori Euskal Autonomia Erkidegoan Enplegurako Lanbide Heziketa arautzen duen maiatzaren 31ko 82/2016 Dekretuan araututa dago, eta gizarte-eragileen eta Eusko Jaurlaritzaren adostasuna lortu zuen.

EGABen iritziz, Enplegu eta Prestakuntzaren Euskal Behatokiak kontsulta-organo bakarra izan behar du, eta foru-aldundien, udalerrien eta toki-erakundeen informazioa integratu behar du, enpleguari buruzko informazio-, azterketa- eta prospektiba-sistema horietarako prozedura komun baten oinarriak ezarrita, bikoiztasunak saihesteko eta haien zailtasunak ebaluatzeko, tresna informatikoen bidez, etab.

Berez, ez da objekziorik egin.

EELaren 40. artikulua enpleguaren arloan eskumena duen sailaren titularrari esleitzen dio Enpleguaren Euskal Sarea osatzen duten erakundeek zorroko zerbitzuak emateko erabili beharko dituzten arreta-, informazio- eta prospekzio-tresna komunak onartzea. Hortaz, ez da beharrezkoa tresna horiek lege bidez onartzea, Euskadiko EGABek iradokitzen duen bezala.

Behatokia garrantzi handiko tresna da, eta datuak integratu eta tratatuko dituen euskarri elektroniko batean gauzatuko da. Ez da antolaketa-soluziotzat hartzen inola ere, EGABen iritzitik ondoriozta daitekeenez.

Autoantolaketarako ahala duenari dagokio autoantolaketaz eta mantentzeaz arduratuko den organoa nor izango den zehaztea, eta zuzenbide pribatuko erakunde publikoaren estatutuak dira gai horiek eta beste batzuk argitzeko leku egokia, ez legea.

Bestalde, Enpleguaren eta Prestakuntzaren Euskal Behatokiak ez du eraginik Lanbideren Aholku Batzordearen prestakuntza-arloko ekintza-eremuan. Izan ere, maiatzaren 31ko 82/2016

Dekretuak, Euskal Autonomia Erkidegoan Enplegurako Lanbide Heziketa arautzen duenak, zehazten ditu batzorde horren eginkizunak, eta EELAK ez die eragiten.

- Proposatuta egin da 44.1 artikuluari c) apartatua gehitzea. Hauxe dio, hitzez hitz: « c) *Lan-merkatuaren portaerari buruzko informazioa (enplegu-eskaerak, langabezia, kontratuak, eskaintzak, laneratze-ratioak...)*»

Onartu egin da, baina nahikotzat jo dugu lan-merkatuaren portaerari buruzko informazioa aipatzea, c) apartatu gisa gehituko diren terminoekin bat datorrelako.

25.– 45. artikulua. Sistemaren funtsezko printzipioak

EGABen ustez, errepikakorra da manu hori. Era berean, testuak, adierazten duenez, desio hutsa planteatzen du, nola bermatuko den ezarri gabe.

Ez da onartu.

Ekimena sustatu duen saila ez dago ados iruzkin horrekin. Aurreproiektuko 5. artikuluan baino ez dira aipatzen printzipio gidariak, baina enplegu-politika publikoei buruzkoak dira.

45. artikulua, ordea, enplegu-zerbitzu publikoen prestazioaren txostena egiteko printzipioei buruzkoa da. Ekintza eremua ezberdina da, nahiz eta alderdi batzuekin bat egin.

Ez da manu programatiko hutsa. Zehatz-mehatz identifikatzen ditu zerbitzuak emateko oinarri izan behar duten ardatzak. Ardatz horiek, beraz, zerbitzuak eman behar dituzten erakunde guztien zeregina egituratu behar dute. Edonola ere, legea ez da printzipio horiek zehazteko leku aproposik.

Gainerakoan, adibidez, doakotasuna, garatutako jarduera guztien trazabilitatea, konpetentzia profesionalen araberako kudeaketa edo arreta pertsonalizatua ezin dira desiotzat hartu. Printzipioak ez ezik, benetako aginduak ere badira, enplegu-zerbitzuari edo -zerbitzuei ezarrita, gainera, erabiltzaileek ere bete beharko dituzte.

26.– 47. artikulua. Foru-aldundien kudeaketa

- 47. artikuluari dagokionez, EGABek galdetu du nola koordinatuko diren foru-aldundien prestakuntza-programazioa eta Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak une bakoitzean egingo duen lana.

Ez da onartu.

EGABek errepikatu du entzunaldi-izapidean Confebaskek adierazitakoa; beraz, koherentzia-arrazoi hutsagatik, izapide hartan enpresa-erakundeari eman zitzaion erantzun bera emango dugu.

«60.1.c) artikulua koordinazio-mekanismoa aurreikusten du, Eusko Jaurlaritzari laneko prestakuntza planifikatzeko eta programatzeko eskumena esleitzen dionean, Lanbide Heziketako Euskal Planaren esparruan eta Lanbide Heziketako Koordinazio Organo Gorenaren jarraibideen arabera, eta aurreikusten du plangintza horren barruan sartzea foru-aldundiek eta udalerriek programatutako prestakuntza, hala badagokio.

Hau da, erakunde guztiek programatutako prestakuntzak bat etorri beharko du Lanbide Heziketako Koordinazio Organo Gorenaren jarraibideekin, baita aldundi eta udalerrietakoekin ere.

Zentro horiek prestakuntza-zentroak izango diren ala ez argitzea ez da aurreproiektuan jorratuko, eta ez da beharrezkoa hori zehaztea. Autonomia-printzipioaren funtsezko muinaren zati da egiturak eratze askatasuna».

Era berean, eta artikulua berari dagokionez, EGABek galdetu du egokia ote den foru-aldundiek enplegu-zerbitzuak borondatez ematea, eta 48.2 artikuluan, udalen aldetik. Galdetu du borondatezko izaera horren azkeneko emaitza zerbitzurik ez ematea izan litekeen.

Ez da onartu.

27. artikuluan ezartzen da Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak zorroko zerbitzu guztiak emango dituela bermatzeko klausula bat. Foru-aldundiek eta toki-erakundeek 47. eta 48. artikuluetan xedatutakoaren arabera kudea ditzaketen zerbitzuak osagarriak dira, lurraldearen ezaugarriak eta garapenari oso lotuta daude, eta lotura zuzena dute gizarte- eta gizarteratze-zerbitzuen arloan duten eskumenarekin.

Foru-aldundien eremuan, agerikoa da Jaurlaritzak ekintzailetzaren eta autoenpleguaren arloan duen eskumena; beraz, logikoa dirudi arlo horietan aholkularitza eman ahal izateko aurreikuspena.

Eta tokiko erakundeei buruz gauza bera esan daiteke. Zeregin espezifikoak eta osagarriak egitea ez da arazo handirik.

Enpresen aholkularitza-zerbitzuari dagokionez, tokiko erakundeak lurraldetik eta enpresa-sarearen errealitatetik hurbil daude, beraz, harreman zuzena izan dezakete enpresekin, eta, hartara, enplegu-eskaintzen berri jaso.

Berriro ere argi dago 48. artikulua arrazoizkoa dela.

27.– 49. artikulua. Enplegarritasuna eta okupagarritasuna hobetzeko programa osagarriak

49. artikuluari buruz, EGABek adierazi du programa osagarriak egiteko, lehenetsitako kolektiboak sakon ikertu ondoren egin behar direla, Lanbideren Aholku Batzordeak sustatuta.

Iruzkina horretan ez dago objektziorik edo iradokizunik, lege-testuan eduki berria txertatzeko. Badirudi programaren gaineko gogoeta dela, beraz, programa osagarri horiek gauzatzean kontuan hartu beharko litzateke.

28.– 50. artikulua. Konpetentziak baloratzeko programa

50. artikuluari buruz, EGABek mikrokredentzialen alde egiten du.

Aurreko alegazioan bezala, ez dago objektziorik edo iradokizunik, lege-testuan eduki berria txertatzeko.

Mikrokredentzialak agian kontuan hartu beharko dira programa egituratzen denean, eta legearen garapenean, baina ez legea sortzean. Legean parametro orokorrak jorratzen dira, eta hainbat irtenbideri bidea irekitzen zaie.

29.– 51. artikulua. Konpetentziak eguneratzeko programa

50. artikuluari buruz, kontsulta-organoak adierazi du banakako ikasketak garatu behar direla.

Aurreko 49. eta 50. artikuluetan bezala, iruzkina gauzatzeari lotuta baino ez dago, ez dago lotuta lege-testuari (txosten hori lege-testuari buruzkoa da). **Hori dela eta, jo dugu ez dela egin objektziorik edo iradokizunik.**

Zalantzan jarri du eskumenak eguneratzeko programa hartzaileen autonomiaren esku uzten den, eta hori, betiere CIsen iritziz, urrun egongo litzateke planean diagnostikatutako zerbitzu pertsonalizatua izatetik. Aitzitik, gaitasunak eguneratzeko programak kontzepzio malguagoa du, eta enplegu-zerbitzuen eskatzaileari ematen dio protagonismoa, bere kualifikazio- eta birkualifikazio-ibilbidearen jabe izango baita, hala dagokionean.

Artikuluak prestakuntzaren kalitatea, hau da, haren garrantzia eta egokitasuna bermatzen duen prestakuntza-eskaintzaren barruan txertatzen du autonomia hori. Eta legearen garapenean zehaztu behar diren gaiak badira ere, ez da oztopo handirik ikusten pertsona bakoitzaren gaitasunak eguneratzeko ibilbidea gauzatzeko, enplegu-plan integratu eta pertsonalizatu bat egiteko eskatu ez bada ere.

Hori ez da eragozten 51. artikuluan, eta ez dago EELaren gainerako artikuluekiko kontraesanik.

30.– 55. artikulua. Kontratu irekiak

EGABek ondo irizten dio formula horri, eta pentsatzen du oinarriak ondo zehaztu beharko liratekeela.

Iruzkin hori gauzatzeari lotzen zaio, eta kontratuen tipologia definitzeari. Izen hori duten arren, ez dira kontratuak. Hori dela eta, jo dugu ez dela egin EELako testuaren gaineko objektuorik edo iradokizunik.

31.– 59. artikulua. Ikuskaritzan laguntzea

EGABek uste du ez dagoela argi zer baliabide behar diren ikuskaritza eginkizuna betetzeko. Ildo horretatik, agian komeniko litzateke zeregin hori Lanbideri ematea, horretarako behar diren baliabideak aurretik emanda.

Ez da onartu.

Agerikoa denez, legea ez da toki egokia ikuskatze-lana gauzatzeko izango diren baliabide zehatzak mugatzeko; horretarako, lanpostuen zerrendak daude. Baliabideek behar bezalakoak izan behar dute legea osorik eta berme egokiekin aplikatu ahal izateko.

Ekimena sustatu duen saila ez dator bat Enpleguaren Euskal Sarearen ikuskapena Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuan jartzearen egokitasunari buruz. Izan ere, sareko eragileetako bat baino ez da, nahiz eta nagusia izan, eta, beraz, kontrol-ahalmenaren xede ere izan. Egokiagotzat jo da zerbitzuaren prestazioa kontroletik bereiztea. Erabaki hori legegilearen diskrezionalitatean txertatzen da, nahiz eta berariazko motibazioa izan, bidezkoa den bezala

Zioen azalpenean behar bezala arrazoitu da. Hauxe jaso da: *«Ikuskaritzaren erregulazioak kontrol parametro klasikoei jarraitzen die. Enpleguaren arloan eskumena duen Eusko Jaurlaritzako sailari esleitzen zaio, ezinbestekoa dela enplegu-zerbitzuak, horien prestazio-erakundeak, Enpleguaren Euskal Sarearen mapa eta antzekoak definitzeko eskumenari lotuta. Horrenbestez, bereizi egiten dira enplegu-zerbitzuen prestazioa eta horien kontrola, gutxienezko inpartzialtasun-bermea emateko ahal hori baliatzeko».*

Ez da, beraz, erabaki apetatsua, baizik eta logikoa eta arrazoitua.

32.– 62. artikulua. Eusko Jaurlaritza

- 62. artikuluari dagokionez, EGABek gomendatzen du 1.c) paragrafoan laneko prestakuntzari buruz egiten den erreferentzia aldatzea, eta, horren ordean, lanerako prestakuntza jartzea.

Onartu egin da.

Kontsulta-organoak adierazitakoaren ildotik aldatu da paragrafo hori, eta lanerako prestakuntza aipatu da.

- Bestalde, 1.f) paragrafoari dagokionez, zeinak Eusko Jaurlaritzari esleitzen baitio Enpleguaren Euskal Sarearen zerbitzu-zorroa definitzea eta kudeatzea, iradokitzen du komeni dela eginkizun hori Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuari esleitzeko, hurbilen ezagutzen baitu.

Ez da onartu.

Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua da lan- eta enplegu-zerbitzuak emateko erakundea. Horixe da, hain zuzen ere, 62. artikuluan jasotako eskema.

Eusko Jaurlaritzari dagokio zerbitzuak definitzea eta horien prestazio-edukia zehaztea, erregelamenduak egiteko ahal sinplea baliatuta, ente publikoak eskain dezakeen aholkularitzari eta ente publikoari dagozkion zerbitzuen kudeaketari kalterik egin gabe. Eskumenak ez dira kentzen, arrazionalizatzen baizik, eta enplegu-zerbitzu publikoaren funtsezko elementu bereizgarria kontuan hartzen da, hots, zerbitzuaren prestazioen dimentsioa.

- Azkenik, komeni da j) apartatua gehitzea. Honela idatzita geratzen da: «j) *Enplegua zaintzeko eta hobetzeko ekintzak garatzea*».

Zati batean onartu da.

Ez da beharrezkotzat jo beste atal bat gehitzea. Izan ere, kontsulta-organoak enplegua hobetzeko planteatzen dituen ekintzak enplegarritasuna planifikatzeko, sustatzeko eta hobetzeko aurreikusitako ahalmenetan sar daitezke. Hala ere, egokitzen jo da kontrol-ahalmena sartzea, baina ez apartatu independente gisa, baizik eta i) apartatuari lotuta. Honela idatzita geratu da:

i) Lanaren, enpleguaren eta horren kontrolaren esparruan, baita lanerako prestakuntzaren esparruan ere, lan-arloko legeria betearaztearen arloan txertatzen diren eta beste erakunde batzuei esleitzen ez zaizkien beste guztiak.

34.– 65. artikulua. Gobernantza

- Lehenik eta behin, akats material batez ohartarazi du, bat zenbakiko paragrafoak 63. artikulura bidaltzen duelako, eta 62. artikulura bidali beharko nuke.

Onartu egin da.

65.1 artikulua honela idatzita geratzen da:

Enplegu-politika publikoen gobernantza Eusko Jaurlaritzari (62. artikuluan ezarritakoaren arabera), Enplegu Politika Publikoen Euskal Kontseiluari eta Elkarrizketa Sozialerako Mahaiari dagokie.

- Bigarrenik, ituntzeari lotutako printzipioa gehitzea iradoki du, gobernantza gidatzen duten printzipioen artean. 65.2 artikulua honela geratzen da idatzita:

2.– Honako printzipio hauek gidatuko dute gobernantza: ituntzea, partaidetza, plangintza estrategikoa, arrazionalizazioa, koordinazioa, ebaluazioa eta gardentasuna.

35.– 72. artikulua. Elkarriketa Sozialaren Mahaiaren eginkizunak

- 1.e) apartatuari dagokionez (enplegu-politika publikoetan eragina duten politika sektorialak definitzeko gomendioak egiteko eta irizpideak, jarraibideak eta printzipioak proposatzeko eginkizuna ezartzen da), EGABek adierazi du egokiagoa izango litzatekeela gobernuarekin negoziatzeko eta akordioak lortzeko eginkizuna kontuan hartzea, hau da, ituntzea.

Ez da onartu.

Kontua ez da enplegu-politika publikoak adostea, politika horietan nolabaiteko eragina izan dezaketenak baizik.

Politika Publikoen Euskal Kontseiluak ere ez du horri buruzko proposamenik egiteko eginkizunik; aitzitik, beste politika batzuei dagokienez, hala nola berrikuntzari, lehiakortasunari eta abarri dagokienez, enplegu-politikekiko koordinazioa zaintzera mugatzen da bere eginkizuna. Ez dago zertan Elkarriketa Sozialaren Mahaiari aitortu Eusko Jaurlaritzari dagozkion edozein politika publikotan ituntzeko eginkizuna. Enpleguaren Euskal Legeari dagokionez, mahaiari aitortzen zaio enplegu-politika publikoen jarraibideak definitzeko eta horien plangintza estrategikoa egiteko eginkizun garrantzitsua. Arau sektorial egokiek aldarrikatutako eginkizuna aitortu ahal izango dute.

- Era berean, eginkizun berri bat gehitzea proposatzen du, zehazki, lege honen V. tituluan jasotako enplegu-politika publikoen ebaluazioa.

Ez da onartu.

Gogoratu behar da EELaren 72.1.c) artikulua Elkarriketa Sozialaren Mahaiari esleitzen diola Enpleguaren Euskal Estrategiaren eta Euskadiko Hiru Urteko Enplegu Planaren ebaluazioan parte hartzeko eginkizuna. Ebaluazio-eginkizun horiek mahaiari dagozkio, logikaren arabera. Ez da ahaztu behar V. tituluan enplegu-politika publikoen ebaluazioa Euskal Autonomia Erkidegoko Administrazioaren egituran sartzan ez den organo independente bati esleitzen zaiola, eta gai hori ez duela inongo erakundek zalantzan jarri, ezta EGABek ere, EELA izapidetu bitartean. Ez dago justifikaturik, enplegu-politika publiko osoari dagokionez, Elkarriketa Sozialaren Mahaiak bertan parte hartzea onartzea; are gutxiago, Eusko Jaurlaritzak ere politika hori onartuta ez duenean.

36.– 74. artikulua. Enpleguaren Euskal Estrategia

EGABek aurreproiektuaren 74.2 artikulua berridaztea proposatzen du: Eusko Jaurlaritzari dagokio Enpleguaren Euskal Estrategia onartzea, Enplegu Politika Publikoen Euskal Kontseiluak proposatuta, Elkarriketa Sozialaren Mahaiari ematen zaion ituntze-prozesuaren ondoren, 69.

eta 73. artikuluetan aurreikusitako baldintzetan, eta Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialari buruzko maiatzaren 12ko 6/2016 Legearen 7.3 artikuluan xedatutakoa errespetatuta.

Onartu egin da.

Politika Publikoen Euskal Kontseiluari dagokion proposamen-eginkizunaren berariazko aipamena onartzen da, baita ituntze-prozesuaren berariazko aipamena ere.

74.2 artikulua honela geratzen da idatzita:

Eusko Jaurlaritzari dagokio enpleguaren euskal estrategia onartzea, Enplegu Politika Publikoen Euskal Kontseiluak proposatuta, Elkarriketa Sozialaren Mahaiarekin hitzartzeko prozesuaren ondoren, eta Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialari buruzko maiatzaren 12ko 6/2016 Legearen 7.3 artikuluan xedatutakoa errespetatuta.

37.– 75. artikulua. Enpleguaren Euskal Estrategiaren edukia

EGABek uste du Euskal Autonomia Erkidegoko enpleguaren egoerari eta kalitateari buruzko diagnostikoa egiteaz arduratzen den organoa edo erakundea nor den identifikatzea falta dela, estrategian txertatzen diren gizarte- eta enplegu-adierazle gakoaren ebaluaziotik abiatuta.

Ez da onartu.

Ez dirudi legearen berezko edukia denik enpleguaren euskal strategiaren eduki zehatza egiteko ardura duen organoa identifikatzea. Kontuan hartu da 72. artikuluan Elkarriketa Sozialaren Mahaiari aitortzen zaion ituntze-eginkizuna, logikoa da interpretatzea eginkizun hori strategiaren eduki guztietara hedatzen dela. Ez dago zertan bestelako interpretaziorik egin. Horixe da benetan garrantzitsuena, ez diagnostiko hori nork gauzatuko duen.

- Era berean, 75. artikuluko 2.d) paragrafoari buruz, EGABek birstortzen du Confebaskek entzunaldi-izapidean egin zuen alegazioa. Bere ustez, deigarria da apartatu horren edukia sartu izana, laneko segurtasun eta osasunaren arloan planifikazio-tresna bat baitago: laneko segurtasun eta osasunerako euskal estrategia.

Ez da onartu.

Koherentzia-arrazoiengatik, eta kontuan hartuta EGABen objekzioak ez diola argudio berririk gehitzen enpresa-antolamenduak adierazitakoari, ekimena sustatu zuen sailak entzunaldi-izapide horretan emandako erantzuna errepikatu behar da.

«Bigarren artikuluan definizioak lantzen dira, eta lehenengo definizioa lan duinari buruzkoa da. Lan duinaren funtsezko elementuetako bat da lantokiko segurtasuna.

Laneko segurtasunaren eta osasunaren eta enplegu-estrategiaren definizioaren arteko lotura zuzena da. Gainerakoan, ez da ulertzen zein garrantzitsua den bi plangintza-tresna desberdin

izatea, badirudi modu baketsuan onartzen direla, eta, jarraian, zalantzan jartzen da bi tresna horiek tresna bakar batean sartzea, edukiak lekualdatuta.

Alderdi hori gehiago garatu beharko litzateke objekzioaren irismena ulertzeko, eta, formulatuta dagoen moduan, formaltasun hutseko kontua dela dirudi, ez eragozpen substantiboa».

38.– 77. artikulua. Enplegurako eta garapenerako toki-planak.

EGABen ustez, deigarria da, artikulua horren 2.b) paragrafoari dagokionez, udalek laneko prestakuntza diseinatzea, baina komeniko litzateke prestakuntza horrek prestakuntzako oinarri teknikoa edukitzea, lanbide-kualifikazio eta -espezializazioen euskal esparruaren arabera

Ez da onartu.

Gogoeta hori onartutzat hartzen dugu, aurreko 26. puntua erantzun ondoren.

39.– 78. artikulua. Tokiko enplegu- eta garapen-planak onartzera behartuta dauden udalerriak eta toki-entitateak

Enplegu-planak eta tokiko garapen-planak onartzeko betebeharrari dagokionez (aipatutako artikulua 1. paragrafoak 10 000 biztanletik gorako udalerriei ezartzen die betebeharrak hori, bai eta ondoz ondoko bi urtetan zehar % 10etik gorako langabezia-tasa duten udalerriei ere), EGABek dio betebeharrak hori ez litzatekeela mugatu behar biztanle-kopuruaren edo langabezia-tasaren arabera, eta komeniko litzatekeela udalerri guztiek enplegu-planen aldeko apustua egitea.

Ez da onartu.

Lehenik eta behin, deigarria da alegazio hori. Badirudi kontraesanetan dagoela organo aholku-emaitza txostenaren subsidiarotasunari eta toki-erakundeen zereginari buruz egindako iruzkin orokorrek. Ohartarazi zuen subsidiarotasun-printzipioak, muturrera eramanda, eskumenak eman diezazkiekeela udalei, udal horietako batzuek tokiko enplegu-politikak garatu ezin izan arren. Uste zuen, gainera, tokiko erakundeak ez direla beti aktiboak izaten enplegu-politika aktiboaren arloan. EGABek, beraz, kontraesana sortzen du udalerri guztietarako enplegu-planak eskatzean, biztanle-kopurua eta langabezia-tasa gorabehera, eta, aldi berean, zalantzan jartzea aurreproiektuak tokiko dimentsioari ematen dion gehiegizko protagonismoa.

Edonola ere, eta EGABen txostenaren balorazioan sobera justifikatu zenez, plan horiek onartzeko betebeharrak, biztanle-kopuruaren eta langabezia-tasaren parametroaren arabera, ez die eragozten interesa duten udalerri guztiei beren enplegu- eta tokiko garapenerako planak onartzea. Gainera, 79. artikulua udalerrian jardura ekonomikoa eta enplegu-sorrera sustatzeko betebeharrak ezartzen die udalei, baldin eta udal horiek halakorik prestatzera

behartuta ez badaude. Horiek horrela, argi geratzen da EELAk eragindako udalerri eta toki-erakunde guztiak enplegu-politika publikoen eraginpean daudela, eta guztiek gauzatu beharko dituztela beren plangintza- edo programazio-ahalmenak.

40.– 80. artikulua. Enpleguaren Euskal Foroa

Lurraldeko enplegu foroei buruz, EGABek adierazi du ez dakiela zer ordezkaritza izango duten, ezta enpresa-erakundeek eta lurraldeko sindikatuak zer rol hartuko duten ere.

Ez da onartu.

Interpretazio sistematiko zorrotz batetik, aipatzekoa da 2. paragrafoan aipatzen diren erakundeak lurralde-foroetan ordezkatuta egongo direla, paragrafo hori enpleguaren euskal foroari eta era daitezkeen lurralde-foroei ere aplikatu dakiekeelako.

Enpresa- edo sindikatu-erakundeen ordezkaritzari dagokionez, erregelamenduz erabakitakoa bete beharko da.

41.– 81. artikulua. Enpleguaren Euskal Foroaren eginkizunak

Era berean, 2. apartatuko d) letra kentzea proposatzen du, ez baitu behar bezain argi identifikatzen zein prospekzio-lan egingo duen, zein irizpiderekin edo Enpleguaren Euskal Sareko Zerbitzuen Zorroko enpresen aholkularitza-zerbitzuak izango duen zeregina, prospekzio-lan hori barne hartzen baitu.

Onartu egin da, eta apartatu hori kendu dugu.

42.– 85. artikulua. Ebaluazioa.

EGABek positiboki baloratu du EELAn ebaluazioa jorratzea. Hala ere, zalantzan jartzen du enplegu-politika publikoen ebaluazioa Inklusiorako eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistema ebaluatzeko ardura duen organoari esleitzea. Bere buruari galdetzen dio komeniko litzatekeen eginkizun horiek bi organo bereizitan banatzea.

Ez da onartu.

Enplegu-politikek lotura zuzena dute Inklusiorako eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemarekin; izan ere, sistema horretan integratzen dira. Enplegua, kalitatezko enplegua, pertsonak gizarteratzeko tresnarik onena da.

Zentzuzkoa da organo berari esleitzea oso lotuta dauden eta genero berekoak diren bi politika ebaluatzeko eginkizuna. Edonola ere, ebaluazio-organotik independenteak ugaritzea ez da justifikatzen efizientziaren eta gastu publikoaren arrazionalizazioaren parametroetatik. Aitzitik, printzipio horiek, hala badagokio, egitura ebaluatzaile bakarra sortzea justifikatuko lukete, eta hori ez legoke loturik politika bakoitzaren ebaluazioak eskatzen duen espezializazioarekin. Esan bezala, ez dute inola ere EGABen gogoeta bermatzen.

43.– LEHENENGO XEDAPEN GEHIGARRIA. Enpleguaren Euskal Sarearen Mapa, logotipoa eta arreta, informazio eta prospekziorako tresna komunak

EGABek uste du xedapen horretarako ezarri diren epeak ez direla nahikorik, sarea eta tresnak diseinatzeko irizpideak ezarri behar direlako.

Onartu egin da.

Zentzuzkoa iritzi zaio hemezortzi hilabeteko epeari. Sarearen Maparen eta tresna komun onarpena are gehiago geroratzek ekarriko luke prestazio-panoramaren antolamendua alde batera uztea, EELaren helburu nagusietako bat baita.

Lehenengo xedapen gehigarria honela geratzen da idatzita:

LEHENENGO XEDAPEN GEHIGARRIA.- Enpleguaren Euskal Sarearen mapa, logotipoa eta arreta, informazio eta prospekziorako tresna komunak

1.– Lege hau argitaratu eta hemezortzi hilabeteko epean, Enpleguaren Euskal Sarearen mapa onartuko du Eusko Jaurlaritzak.

2.– Epe berean, Eusko Jaurlaritzan enplegu-arloko eskumena duen saileko titularrak Enpleguaren Euskal Sarearen logotipoa eta arreta, informazio eta prospekziorako tresna komunak onartuko ditu.

5.5.5 Lan Harremanen Kontseilua

I. SARRERA

2022ko urriaren 26an, Lan Harremanen Kontseiluaren (aurrerantzean, LHK) txostena jaso zen, enpleguaren euskal legearen aurreproiektuari buruzkoa (aurrerantzean, EELA), Lan Harremanen Kontseiluari buruzko otsailaren 23ko/2012 Legearen 3.1.a) artikuluan eta Lan Harremanen Kontseiluari buruzko urriaren 29ko 434/2013 Dekretuaren 2.1 artikuluan xedatutakoaren babesean emana.

Bost ataletan banatu da: (i) aurrekariak; (ii) aldez aurreko azterketa, Lan Harremanen Kontseiluak kontsulta-eginkizuna betetzeko eta txosten hau egiteko duen eskumenari buruzkoa; (iii) EELaren azterketa teknikoa; (iv) LHKren Txosten Batzordeko kideen alegazio eta gogoeta partikularrak; (v) LHKren irizpena. Honela adierazi du bere iritzia:

«Lan Harremanen Kontseiluak, bere lege arautzaileak esleitzen dion gizarte- eta lan-arloko kontsulta-eginkizuna betez eta huraosatzen duten kideen gehiengo nahikoarekin, ADIERAZTEN DU ADOS DAGOELA Enpleguaren Euskal Legearen aurreproiektuaren funtsezko edukiarekin, Confedasken, CCOO sindikatuak eta UGT sindikatuak izendatutako kideen aldeko botoarekin eta LABek izendatutako kidearen kontrako botoarekin».

(iii) eta (iv) ataletan EELaren azterketa zehatza jaso dugu, eta ekimena sustatu duen sailak behar bezala baloratu behar du.

Euskadiko Aholku Batzorde Juridikoak behin baino gehiagotan adierazi duenez (199/2014 irizpena): «*Egindako produktua lege bat izanik, aztertu egin behar da gobernuak legea egiteko jarraitu duen bidea, ez haren baliozkotasunean eragina izan dezaketen akatsak saihesteko, baizik eta erregulazio arrazional bat – hausnartutako erabaki baten emaitza –, arrazoizkoa, gure antolamenduko jarraibide axiologikoekin bat datorrena, Legebiltzarrerara helarazteko bidea finkatzeko*». Erakunde eta konfederazio sindikalen eta enpresaburuen konfederazioen arteko topaketarako eta elkarrizketarako organoaren txostena denez, bai eta Eusko Jaurlaritzaren eta Eusko Legebiltzarraren lan-alorreko erakunde aholku-emailearena ere, egindako iruzkinak, azterketak eta eragozpenak arretaz aztertu eta haztatu behar dira, ekimenak hausnartutako edozein erabakik eskaintzen duen erreformazua izan dezan, eta, ahal den neurrian, proposatutako erregulazioan asmatzeko berme handiagoa izan dezan.

EELaren administrazio-izapidetzean egin den bezala, jarraian egingo diren gogoetak Lan Harremanen Kontseiluak eragozpenak, iradokizunak edo prebentzio sinpleak planteatzen dituen irizpenaren pasarteekin baino ez daude lotuta, eta aurreproiektuak proposatzen dituen arau-irtenbideek abalatzen dituzten txosteneko iruzkinak aipatzea saihesten da.

Laburbilduz, labor azaldu nahi da irizpen horrek zer eragin izan duen aurreproiektuaren testuan, behar bezala baloratu ondoren. Horretarako, banan-banan aztertuko dira eragozpenak, prebentzioak edo iradokizunak planteatzen dituzten iruzkinak.

II. TXOSTENAREN BALORAZIOA

A. II. tituluari buruz: Enplegarritasuna hobetzeko eskubideak eta betebeharrak.

Subjektu publikoari dagokionez, Lanbide behartuta dago legearen bigarren tituluan aitortutako eskubideak betetzen direla eta eraginkorrak direla bermatzera, eta Lan Harremanen Kontseiluaren txostenak adierazten du zeharkako formula baten bidez identifikatzen dela, eta ez duela eragozpenik jartzen. Hala ere, uste du ez dela osoa, 9. artikulutik 12.era bitartekoak aipatzeak betebeharrak horietatik kanpo uzten baitu «laneko prestakuntza» deritzona (3. zirriborroan «lanerako prestakuntza» esaten zaio). Lan Harremanen Kontseiluaren ustez, eskubide hori ez da, zentzu hertsian, eskubide bermaturik, eta, hartara, titularrek Lanbideri eska diezaioketena, 9. artikuluan jasotako gainerako eskubideak ez bezala. Izan ere, eskubide horren prestazioa une bakoitzean dauden baliabideen eta prestakuntza-eskaintzaren mende dago.

Ez da onartu.

Alegazio horri erantzuteko, «Enplegu-politika aktiboetarako eskubide subjektiboa» (Guillermo Escobar Roca eta José Luis Gil eta Gil, 2022ko maiatza) azterlana baliatuko dugu. Azterketa hori aurreproiektuaren justifikazio-memoriari erantsi zaio, III. eranskin gisa, eta erreferentziatzat baliatuko dugu. Dena den, haren gogoeta garrantzitsuenetako batzuk laburbilduko dira, proposatutako erregulazioaren jatorria justifikatze aldera.

Eskubide subjektibo ororen funtsezko elementuak taxutzeko, eskubide hori aitortzen duen arau juridiko bat behar da, eta, demokratikoki, iturririk egokiena legea da. Bertan, funtsezko elementu hauek identifikatu beharko dira: a) eskubidearen titularrak – eskubide hori aitortzen zaien pertsonak –; b) eskubideak behartuta dauden organo edo erakunde zehatzak; c) edukia (eskubidea prestaziozkoa bada, EELaren kasuan, adibidez) nolabaiteko zehaztasunez zehatztu beharko dira eskubidearen titularrek eska ditzaketan eta behartuak eman behar dituen prestazioak (kasu honetan, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua); d) bermeak, ez-betetzea benetan gertatu zen edo ez zehazteko.

Aipatutako elementu guztiak argi eta garbi identifikatzen dira EELaren 9. artikulutik 16. artikulura bitartean.

Zehatzago esanda, prestakuntzarako eskubideari dagokionez, azterlanak honako hau adierazten du:

«Bigarrenik, langile langabe edo landun guztiei prestakuntza eta birziklapena jasotzeko eskubidea aitortu beharko litzateke, bereziki trantsizio profesionaletan, Lanbide Heziketaren Orientazio eta Integrazioari buruzko martxoaren 31ko 3/2022 Lege Organikoak egiten duen bezala (2022ko apirilaren 1eko BOE) [4.1 artikulua d) eta e) letrak]. Enplegu-politika aktiboen funtzionamendu egokiak enplegarritasuna hobetzeko ekintzak egitea eskatzen du, lanbide-orientazioko eta enplegurako prestakuntzako jarduerak uztartuta. Enplegu-politika aktiboetan, enplegurako prestakuntza- eta kualifikazio-zerbitzuak, beste ekintza batzuen artean, erabiltzaileen premiekin bat datorren enplegurako lanbide-heziketa eskatzen du. Prestakuntza garrantzitsua da, langabeentzat ez ezik, lanean ari direnentzat ere. Ildo horretan, «Etengabeko hezkuntza, prestakuntza eta ikaskuntza» izenburupean, Europar Batasuneko Gizarte Eskubideen Zutabeko lehen printzipioak honako hau xedatzen du: «Pertsona orok hezkuntza, prestakuntza eta etengabeko ikaskuntza inklusibo eta kalitatezkoa izateko eskubidea du, gizartean bete-betean parte hartzeko eta lan-merkatuko trantsizioak arrakastaz kudeatzeko aukera emango dioten gaitasunak mantentzeko eta eskuratzeko». Egungo egoeran, Enpleguaren Euskal Legearen aurreproiektuak behar bezala deskribatzen du enplegurako lanbide-heziketaren zerbitzua (40.1), eta izaera instrumentala aitortzen du, honako hau zehazten duenean: «Hala badagokio, enplegurako plan integratu eta pertsonalaren parte izango diren prestakuntza-ibilbide pertsonalizatuak garatzea ahalbidetuko du». Manu horretan edo beste batean gehitu beharko litzateke izaera subjektiboa duela.

Enplegurako prestakuntzarako eskubidea, enplegarritasuna hobetzeko eta lanpostu bat lortzeko edo lanaren bidez lanpostuz igotzeko aukerak areagotzeko neurri instrumental gisa aitortzeak ez du esan nahi langabe guztiek edo zerbitzuaren erabiltzaile guztiek Lanbideak programatu edo diruz lagundutako prestakuntza zehatza jasotzeko eskubidea dutenik. Kasu horretan prozedura baterako eskubidea izango litzateke. (...).».

Era berean, hau ere aipatu behar da: «Lehenik eta behin, 13.2 artikulua aurreikusten badu eskura dagoen prestakuntza-eskaintzak lan-merkatuaren eskakizunei eta eskaerei erantzun beharko diela, administrazio eskudunek zaindu beharko dute hala dela, eta beste erakunde

publiko edota pribatu batzuekin lankidetza aritu, hain zuzen ere, lan-merkatuaren beharrei erantzuteko.

Edonola ere, gogoratu behar da, hezkuntzarako oinarrizko eskubidea denean ere, irakaskuntza arautuetarako sarbidea ikastetxe bakoitzaren eskuragarritasunak mugatzen duela; eta, goi-mailako hezkuntza-mailei dagokienez, beste muga batzuk dituela, hala nola ikaslearen gaitasunak, baina horrek ez du eragozten irakaskuntzen doakotasuna zabaltzea eta oinarrizko eskubidea aitortzea.

Eskubide subjektibo bat aitortzeak ez du esan nahi mugagabea denik.

Gutiz logikotzat eta proportzionaltzat jotzen dira, beraz, lanean prestatzeko eskubidearen mugak Zuzenbidearekin bat datozen, bai dauden prestakuntza-baliabideetarako (hau da, zentro kopuru mugatu bat egongo da, eta ezin izango da eskatu zentro horiek infinituraino ugaritzea), bai dagoen prestakuntza-eskaintzaren programaziorako, zeinak, esan bezala, aplikatu egin beharko baitu. Azken batean, hizpide den prestakuntzak lan-merkatuan duen garrantzi esanguratsuari erantzun beharko dio.

Hala, bistakoa da planak prestakuntza-eskaintzaren arabera izan beharko duela, eta proposatutako prestakuntzaz elikatu beharko duela. Argiago azalduta, sistema horrek sistema bera elikatzen du etengabe.

Prestazio jakin bat eskubide gisa konfiguratzeak ez du esan nahi eskubide hori ezin denik jarri baldintza jakin batzuen mende, ezta haren inguruek eta edukiak mugagabeak izan behar dutenik ere.

B. III. tituluari buruz: Enpleguaren Euskal Sareko erakundeak

Azterketa zehatza egin ondoren, Lan Harremanen Kontseiluaren txostenean honako hau adierazi dute: «*Egia da elkarren artean lankidetzan aritzen diren erakunde publiko eta pribatuek osatzen dutela Sare hori (beren terminologian laguntzen dute), zerbitzu horiek guztiak betetzeko, baina batzuei eta besteei aplika dakiekeen araubidea eta dagokien estatua, ordea, oso desberdinak dira*». Alde batetik, «berez» edo «*automatikoki*» sarean integratzen diren «*erakunde publikoak*» bereizten ditu, enpleguaren arloan eskumen propioak dituzten heinean (*aurreproiektuaren IV. tituluaz aztertzean zehatzago garatuko da hori*); eta, bestetik, zorroko zerbitzuren bat kudeatzera iristen diren erakunde laguntzaileak bereizten ditu.

Puntu honetan ez zaio inolako eragozpen, iradokizun edo proposamendi erantzun, baina egokitzen jotzen da argibideren bat ematea.

Azterketa sakona egin ostean, txostenean, gure ustez, gogoeta okerra egin da. EELAk ez ditu bereizten sarea automatikoki osatzen duten erakunde publikoak, sarea osatzen dutenak eta enplegu-zerbitzu bat zeharka kudeatzera eramaten dituen lankidetzak baten ondorioz sarea osatzen dutenak.

Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua izan ezik –nolabait esatearren, Enpleguaren Euskal Sareko kide naturala da, Euskal Autonomia Erkidegoko enplegu-zerbitzu guztien kudeaketa esleituta baitauka–, Enpleguaren Euskal Sarea osatzen duten gainerako erakunde publikoak 19. artikuluan aurreikusitako prozedura aplikatzearen ondorioz izango dira sareko kideak.

Enpleguaren arloko eskumena duen Eusko Jaurlaritzako sailak erabakiko du integrazioa, honako helburu hauek dituen prozeduraren ondorioz: kasuan kasuko erakundeak emango dituen zerbitzuak identifikatzea, Enpleguaren Euskal Sarearen mapara egokitzea, integrazio-data zehaztea, prospekzioarako, informazioarako eta arretarako tresna komunak eskura jartzea, eta erakunde eskatzaileak bere gain hartzea EELak Enpleguaren Euskal Sarea osatzen duten erakundeei ezartzen dizkien betebeharrak.

Enpleguaren Euskal Sarean ez dago, beraz, inolako automatismorik.

Zorroko zerbitzuren bat zeharka kudeatzeagatik Enpleguaren Euskal Sarean sartzen diren erakunde laguntzaileei dagokienez, ez da inolako argibiderik eman behar, haien erreferentzia zuzena baita.

Hala ere, bidezkoa da EELaren 61. artikuluan aurreikusitako prestazioaren ordezkapenari buruzko zehaztapen bat egitea, eta Lan Harremanen Kontseiluaren txostenak atal berean aipatzen du.

Txostenean adierazten da Lanbideri baimena ematen zaiola dagokion erakundea ordezteko eta hark esleituta zituen zerbitzuen zuzeneko kudeaketa berreskuratzeko, baina hori ez da zehazki horrela.

EELaren 61. artikulua Eusko Jaurlaritzan enplegu-arloko eskumena duen sailari esleitzen dio aipatutako ordezkapena adosteko eskumena, nahiz eta zerbitzuaren kudeaketa –hori bai, EAEko Enplegu Zerbitzuaren interpretazioa– Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren esku geratu. Garrantzitsua da ohar hori egitea. Izan ere, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak ere nolabaiteko gainbegiratzea eta kontrola izan dezake, eta, horren ondorioz, neurri zuzentzaileak hartu beharko dira, aipatutako aginduak aurreikusten duen bezala.

Ordezkapen-mekanismo horren ardatzean enplegu-zerbitzuaren kalitatea eta haren hartzaileen babesa daude (Euskal Autonomia Erkidegoari dagozkion enplegu-zerbitzuak egikaritzeko eskumenari zerbitzua behar ez bezala emateak eragiten dion heinean), eta Euskal Autonomia Erkidegoko Administrazio Orokorraren egiturak zainduko du zerbitzu hori babestea, ez, ordea, enplegu-zerbitzuaren kudeaketa esleitzen zaion erakunde instrumentalak.

C. IV. titulua: eskumenak, gobernantza, plangintza, parte-hartzea eta enplegu-politika publikoen finantzaketa.

Lan Harremanen Kontseiluaren txostenak EELaren IV. tituluaren edukia zehatz-mehatz aztertzen du, eta deigarria da Enpleguaren Euskal Foroari buruzko azterketa, eta, zehazkiago, enpleguaren lurralde-foroei buruzkoa. Txostenean (16. orrian) testu hau txertatu da, hitzez hitz:

«Lege-aurreproiektuak, era berean, lurralde-foroak sortzea aurreikusten du eta, beraz, onartzen du. Foro horien jarduera foro horiek ezartzen diren lurralde historikora mugatuko da, baina testuak ez du haien izaerari, osaerari edo jarduketa-araubideari buruzko xedapenik, eta, beraz, dagokion lurralde-administrazioak bere burua antolatzeke dituen eskumenak baliatuz hartzen dituen erabakien mende egongo da, nahiz eta, jakina, enpleguaren arloan indarrean dagoen lege-araubide substantiboa errespetatu».

Enpleguaren lurralde-foroak ez dira sortu Enpleguaren Euskal Foroaren lurralde-erreplika gisa, eta horiek sortzea dagokion foru-aldundiaren ekimenez eskatu behar da. Foru Aldundiaren eskumen-eremuek eta eremu funtzionalek ez dute lidergo hori justifikatzen, ekimena sustatu duen sailaren ustez, nahiz eta lurralde-partaidetzako organoak bere ekintza-eremua lurralde historikora mugatu.

Egia esan, proposamenaren azpian dagoen ikuskera egokiagoa da Enpleguaren Euskal Foroan bertan integratutako lantaldeentzat, lurralde-eremukoentzat baino, eta horrek funtzionamendua optimizatzea ahalbidetzen du, lurralde-intereseko funtzioak hedatzearekin batera, bereziki eragileen arteko lankidetzak-formulen edo enpleguaren garapenean edo lurraldearen garapenean eragina duten ekintzen garapena sustatzean, etab.

Azken batean, kontsulta-eginkizun hutsetik harago doazen politika publikoen garapenean parte-hartze aktiboko formulak sustatzea da helburua.

Horregatik, egokiagotzat jotzen da Enpleguaren Euskal Foroko lantaldeak eratzeari buruzko aipamena –enpleguaren lurralde-foroei buruzko aipamena kenduta, gaizki-ulertuak sortzen baitzituen–, halako moldez non haren antolamendu- eta funtzionamendu-araudiak emango baitu osaeraren xehetasunen berri, eginkizunak eta funtzionamendu-arauak zehaztuta.

Horrela, aldatu egin dira EELaren 80. eta 81. artikulua. Honela idatzita geratu dira:

80. artikulua.- Enpleguaren Euskal Foroa

1.– Enpleguaren Euskal Foroa enplegu-politika publikoetan parte hartzeko organoa da, enpleguaren arloan eskumena duen Eusko Jaurlaritzako sailari atxikia.

2.– Organo horretan ordezkaturik egongo dira Eusko Jaurlaritza, foru-aldundiak eta udalerrak, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua, Euskal Autonomia Erkidegoan ordezkariak handiena duten sindikatuak eta sektorearteko antolakunde patronalak, Euskadiko Kooperatiben Konfederazioa, langile autonomoak, Euskadiko lan-sozietateak, enpleguaren arloan esku hartzen duten Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialeko erakundeak, euskal unibertsitate-sistemako unibertsitateak, enplegatze-agentziak, klusterrak, lanbide-heziketako zentro integratuak eta prestakuntza-entitateak.

3.– Foroaren osaera, kideen izendapena eta antolaketa- eta funtzionamendu-araubidea erregelamendu bidez ezarriko dira, eta, betiere, gizonen eta emakumeen presentzia orekatua bermatu beharko da.

Enpleguaren Euskal Foroaren barruan, paragrafo honetan aipatzen den erregelamenduak xedatzen duenaren arabera, lurralde-esparruko lantaldeak eratu ahal izango dira. Horren helburua da sustatzea, bultzatzea eta dinamizatzea dagokion lurraldean esku hartzen duten

enplegu-politika publikoetako eragileen arteko lankidetzak-formulak, enpleguan eragina duten lurralde-garapenerako ekimenak edo lurralde-interesekotzat jotzen diren beste eginkizun batzuk.

5.– Enpleguaren Euskal Foroa gutxienez urtean behin bilduko da.

81. artikulua.- Enpleguaren Euskal Foroaren eginkizunak

Enpleguaren Euskal Foroak eginkizun hauek ditu:

- a) Txostenak egitea Enpleguaren Euskal Estrategiari, Euskadiko hiru urteko enplegu-planari, tokiko enplegu- eta garapen-planari eta, hala badagokio, lurraldeko enplegu-planari buruz.*
- b) Enpleguaren arloko xedapen orokorreari buruzko txostenak egitea.*
- c) Lan-merkatuaren egoerari eta Europan eta Estatuan zehazten eta aplikatzen diren enplegu-politika publikoei buruzko informazioa aztertzea.*
- d) Enpleguaren arloko proposamenak eta gomendioak egitea Enplegu Politika Publikoen Euskal Kontseiluari, Eusko Jaurlaritzari, foru-aldundiei eta udalerriei.*
- e) Kanpoko adituen iritzia eskatzea, foroari agindu zaizkion eginkizunak betetzeko.*
- f) Erregelamenduz agintzen zaion beste edozein eginkizun.*

D. Lan Harremanen Kontseiluko Txosten Batzordeko kideen alegazio eta gogoeta bereziak

Enpleguaren Euskal Legearen aurreproiektua aztertu ondoren, Lan Harremanen Kontseiluko Txosten Batzordea osatzen duten erakundeetako kideek alegazio batzuk egin zituzten, guztiak ere EELaren azpian dagoen planteamendua babestuz.

Beraz, ez da egokia horri buruzko azalpenik ematea, eta txostenaren edukira jotzea, alferrikako errepikapenak saihesteko.

Hala ere, LABek izendatutako Kontseiluaren Txosten Batzordeko kidea ez dator bat gehiengoaren iritziarekin, Lan Harremanen Kontseilura bidalitako Enpleguaren Euskal Legearen aurreproiektuaren edukiaren aurka dagoela adierazi baitu. Hona hemen kide horren desadostasunak:

1.- Aurreproiektuak baliatzen duen enplegu duinaren kontzeptua guztiz generikoa eta erabat eskasa da langileen eskubideen ikuspegitik, eta konnotazio merkantilista argia du, ekoizpen-jarduerarekin lotzen duena lehentasunez eta ia eskusiboki.

Ez da onartu.

Lan duinaren definizioa, zioen azalpenean justifikatzen den bezala, LANEK lan duinari buruz egindako definizioan oinarritzen da. Ez da, beraz, apeta baten emaitza edo ikuskera subjektibo edo partikular baten emaitza. Aitzitik, nazioartean onartzen den definizioa da.

2.- Lege-aurreproiektuak, kasurik onenean, ikuspegi erabat indibidualistatik heltzen dio enpleguaren duintasunari, eta ahazten du enplegu duin batek ezinbestean egitura ekonomiko eta sozial bidezkoak behar dituela, eta langileen eskubideak defendatzera bideratutako legeegintzako eta kudeaketako jarduera bat behar duela.

Ez da onartu.

Aurreko iruzkina berriz ere baliatuko dugu. Edonola ere, kontrako iritzia arau-ekimen honen esparrutik harago doa, nabarmen, eta, beraz, EELAk ezin dio erantzun iritzi horri.

3.- Enpleguaren Euskal Sarea aurrerapen argi gisa aurkezten da lege-aurreproiektuan, eta ez dio ezer gehitzen lehendik dagoenari, eskumen berberak, hala badagokio, beste instantzia batzuen esku uztera mugatzen da. Hortaz, ez ditu zuzentzen ereduaren egungo gabeziak, eta arrisku gehigarriak gehitzen ditu.

Ez da onartu.

Gogoeta apodiktikoak baino ez dira ematen, ez dute gutxieneko oinarririk; beraz, ezin dira behar bezala baloratu.

4.- Enplegu-zerbitzuen erabiltzaileen datuak Euskal Sarearen esparruan kudeatzen diren modua kezkatzen zaio. Izan ere, eragile pribatuek parte hartzen dute sare horretan, eta ez dira identifikatzen, ezta zehatz-mehatz definitzen ere lege-aurreproiektuan, informazio pertsonalaren emari handia izango baitute. Ildo horretatik, bere erakundea eragile pribatuen edozein pribatizazio-politikaren eta eskumen publikoak lagatzeko politikaren aurka dagoela berretsi du.

Ez da onartu.

Ekimena sustatu duen sailak jo du Datuak Babesteko Euskal Agintaritzak EELari buruz egindako txostenera, eta ez du eragozpenik jarri. Testuingururik gabea eta aurreproiektuko aurreikuspenetatik kanpokoa da pribatizazio-politika aipatzea, ez baitakigu politika horren jatorria eta aurreproiektuarekin duen lotura.

5.- Lege-aurreproiektuak gobernantza-esparru bat ezartzen du, eta elkarriketa sozialeko eredu huts bat legitimatzen du, eta haren erakundeak ikuspegi kritikoa izan du beti eredu horrekin. Elkarriketa sozialak ez du, berez, herritarren posizioa hobetzen, edukizko akordioak sortzen ez baditu, eta akordio horiek pertsonen egoera zehatzean eragina ez badute, eta haien eskubideak hobetzen ez badituzte.

Ez da onartu.

Berriro ere baldintzarik gabeko adierazpenak egin dira, eta erabat aurka gaude. Horretarako, nahikoa izango da ekimen honen euskarri den dokumentazio osoan luze eta zabal azaldutako oinarrietara eta enplegu-politika publikoen diseinuan gizarte-eragileek parte hartzearen garrantzia oinarritzen duen zioen azalpenera jotzea.

Edonola ere, elkarriketa soziala negoziazio kolektiboan soilik proiektatzen da, hau da, bi alderdiko elkarriketan, eta elkarriketa sozialaren balizko formuletakoa bat baino ez da. Ez da

bakarra, eta ez da bateraezina lege honetan sustatzen denarekin –hiru alderdiko elkarriketa soziala–, enplegu-politika publikoak egiteari eta gauzatzeari dagokienez. Iritzi hori behin eta berriro babestu du LANEk.

6.- Eskumen-esparruari dagokionez, uste du, lan-arloko gai guztiekin gertatzen den bezala, Enpleguaren Euskal Legearen aurreproiektu honek berriro ere agerian utzi duela EAEk eskumen-eskasak dituela benetako eredu propio bat definitzeko eta bermatzeko, lan-legeriaren arloan Estatuaren eskumen eskusiboak egoteak oztopatu gabe.

Ez da onartu.

Kontsiderazio horren helmenak EELaren azterketa gainditu egiten du, zalantzan jartzen baitu haren konstituzio- eta estatutu-oinarria, ukatzen duelako. Hartu egingo da iritzi hori ezin dela baliozkotzat jo, ezta abiapuntutzat ere, aurreproiektuari buruzko azterketa garrantzitsurik egiteko. Izan ere, Espainiako Konstituzioa eta Euskal Autonomia Estatutua zalantzan jartzera mugatzen da, aldatzeko bidea eta prozedura saihestuta.

LABeko kidearen iritziz enplegu-politika guztiei uniformetasuna eta koherentzia kentzen dien esku-hartze mailen sakabanaketari dagokionez, nahikoa izango da esatea enplegu-arloko eskumenak foru-aldundiei eta udalei esleitzea oso justifikatuta dagoela zioen azalpenean.

Esan bezala, EELaren azpian dagoen erakunde arteko enplegu-arloko inplikazioa ez da oztopo Euskadiko enplegu-politiken koordinazio-maila egokiak bermatzeko, ez eta politika horien eta enpleguaren sorreran eta mantentzean eragin zuzena duten beste politika batzuen arteko koordinazio-maila egokiak bermatzeko ere. Horretarako, Enplegu Politika Publikoen Euskal Kontseilua sortu da.

5.5.6 Kontrol Ekonomikoko Bulegoa

I. SARRERA

2023ko urtarrilaren 2an, Kontrol Ekonomikoko Bulegoak (aurrerantzean, KEB) urriaren 19ko 2/2017 Legegintzako Dekretuak onartutako Euskal Autonomia Erkidegoko Ekonomia Kontrolari eta Kontabilitateari buruzko Legearen testu bateginaren 25.etik 27.era bitarteko artikuluetan aurreikusitako txostena bidali zuen, Enpleguaren Euskal Legearen aurreproiektuari buruzkoa.

Hauxe txosten horretan bildutako emaitza: *«Ekonomiaren eta arauen kontrolaren izapidean Enpleguaren Euskal Legearen aurreproiektuari buruz aipatu behar den guztia kontuan hartuta, txosten hau egin da, bertan egindako oharrekin, eta LANBIDE-EUSKAL ENPLEGU ZERBITZUA erakunde autonomoa zuzenbide pribatuko erakunde publikoa bihurtzeari eta Tokiko Enplegurako eta Garapenerako Lankidetzaren Funtsekin erregulazioari dagokienez (bigarren xedapen iragankorrean dago jasota), kontrakoa dela adierazi da».*

Ondorio hori arrazoitu da txostenaren gorputzean, eta beste batzuk ere gehitzen zaizkio, eta horiek guztiak aztertu eta erantzun arrazoitua emango zaie, betiere, jakina, ekimena sustatu duen sailak desadostasuna mantentzen badu kontrol-organoak adierazitako iritziarekin.

II. KONTROL EKONOMIKOKO BULEGOAREN TXOSTENEAN JASOTAKO ERAGOZPEN, GOGOETA ETA IRADOKIZUNEN AZTERKETA

1.– Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua erakunde autonomo izatetik zuzenbide pribatuko erakunde publikoa izatera aldatzea

Aurreratu dugunez, Kontrol Ekonomikoko Bulegoaren txostenak kontrako iritzia eman du Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua erakunde autonomoa zuzenbide pribatuko erakunde publiko bihurtzeari dagokionez.

Ez da onartu.

Txosten hartan azaldutako oinarrietako bakoitzaren balorazioa alde batera utzi gabe, eta beharrezkoak ez diren errepikapenak saihesteko, erakundearen konfigurazio juridikoa –erakunde autonomo izatetik zuzenbide pribatuko erakunde publikoa izatera igaro da– eraldatzeko arrazoiak aipatu behar dira hasieran. Arrazoi horiek «Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua zuzenbide pribatuko erakunde publiko» izeneko dokumentuan azaltzen dira –espedientean dago jasota, EELaren justifikazio-memoriaren eranskin gisa–, bai eta «Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua erakunde autonomo izatetik euskal sektore publikoko zuzenbide pribatuko erakunde publiko izatera aldatzeko hasierako jarduketa-planean» ere, zeina Euskal Sektore Publikoari buruzko maiatzaren 12ko 3/2022 Legearen 43. artikuluan xedatutakoaren babesean egin baitzen –baita espedientearekin lotuta–, bataren eta bestearen argudioek indarrean jarraitzen baitute.

Lehenik eta behin, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren konfigurazio juridikoa eraldatzeko proposamenak haren funtzioei aplikatu beharreko zuzenbideari erantzuten dio, Kontrol Ekonomikoko Bulegoaren txostenak iradokitzen duen bezala, organo berak 2009ko urriaren 27an emandako txostenera jotzen duenean. Txosten horrek aldarrikatzen zuen bere zeregin funtzionalei zein prestazionaleri aplikatu behar zaien zuzenbidea kontuan hartzearen garrantzia.

Kontua da hauxe argitzea: Kontrol Ekonomikoko Bulegoaren txostenak adierazten duen bezala, *«edozein enplegu-zerbitzu publikoren nukleo funtzional kontingentea, eta, bereziki, araudi honetan jasotzen dena modu naturalean eta juridikoan sartzen da erakunde autonomo gisa, eta, ondorioz, zuzenbide publikoari eta haren kontrolei erabat lotuta dago»*, edo legeak Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuari esleitzen dizkion funtzioekin naturalki bat datorren beste konfigurazio juridiko bat onar dezake.

Enplegu-zerbitzu publikoen eremu funtzionala, Kontrol Ekonomikoko Bulegoak ikusten duen bezala, erakunde autonomoen berezko konfigurazioan ia automatikoki sartzen bada, bidezkoa

den bakarra izango balitz bezala, Estatuko enplegu-legea onartutakoan, lehen porrota ekarriko du –ziur asko, oso laster–.

Hain zuzen ere, enpleguari buruzko lege-proiektuaren irizpena Diputatuen Kongresuak 2022ko abenduaren 22an osoko bilkuran onartu zen, eta horretan ezartzen da Espainiako Enplegu Agentzia sortzea, 40/2015 Legearen II. tituluko III. kapituluaren 4. atalean aurreikusitako organismo publiko gisa. Konfigurazio horrek aukera ematen du Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren *ad intra* araubide juridikoaren aldaketa egituratzen duten bi gaiak (langileen araubidea eta aurrekontuen, kontabilitatearen eta kontrol ekonomiko eta finantzarioaren araubidea) malgutzeko, zuzenbide pribatuko erakunde publiko gisa.

Gure antolamendutik kanpoko pertsonifikazio juridiko publiko bat –Estatuko agentziena – da, duela gutxi 3/2022 Legeak aurreikusten ez duelako.

Argi dago etorkizuneko Espainiako Enplegu Agentziaren konfigurazio juridikoa ez dela erabakigarria orain aztertzen ari garen ondorioetarako, Euskal Autonomia Estatutuaren 10.2 artikulua araberako eskumenaren esparruan gaudelako. Hala ere, erakunde autonomo izatetik Estatuko agentzia izatera aldatze hori erakunde autonomoaren pertsonifikazio juridiko publikoak ekarri dituen efizientziarik ezei buruzko gogoetatik abiatzen da, baita enplegu-zerbitzu publikoa modernizatu beharretik edo egokitasunetik ere. Horretarako, legegileak baliatu du 40/2015 Legeak eskaintzen duen tresna.

Beharrezkoa da ohar hori, baina Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren konfigurazio juridikoaren eraldaketaren justifikaziotik kanpo dago, agerian uzten baitu Estatuko legegileak kezka duela egungo SEPE erakunde autonomoa gure garaiko eskakizunetara egokitzeko, esleituta dituen zerbitzuen optimizazioa eta modernizazioa lortze aldera.

Behin hori esanda, Kontrol Ekonomikoko Bulegoaren tesiak defendatzen du enplegu-zerbitzu publikoen funtzio-eremuak berezko tokia duela erakunde autonomo gisa konfigurazio juridikoan, baina ñabardura bat egin behar da: eremu horrek pertsonifikazio juridiko-publiko bat eskatuko du, baina hori bera izan behar da zerbitzuaren ezaugarrietara hobekien egokitzen dena, eta herritarrei prestazio hobea eta zerbitzatu behar duen interes orokorra modu eraginkorragoan asetzea ahalbidetuko duena.

Eztabaida antzuak saiheste aldera, edozein azterketa egiteko, EELAk 88. artikuluan Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuari esleitzen dizkion eginkizunak hartu behar dira oinarri. Hauexek dira:

a) Enplegarritasuna hobetzeko eskubideak bermatzea eta Enpleguaren Euskal Sarearen zerbitzu-zorroaren zerbitzuak bermatzea eta kudeatzea, lege honetan ezartzen den gisa. b) Enplegarritasuna eta okupagarritasuna hobetzeko programa osagarriez gain, enplegu-programa espezifikoak egitea eta garatzea laneratzeko eta gizarteratzeko zailtasun bereziak dituzten kolektiboentzat eta enplegu duina sortzeko. c) Lan-merkatuaren beharrak, lanbide-profilen bilakaera, lanbide-eskakizunak eta lan orientazioa aztertzeko eta informatzeko eginkizun guztiak betetzea, eta Enpleguaren Euskal Sarea osatzen duten erakundeek erabili behar dituzten arreta, informazio eta prospekziarako tresna komunak diseinatzea eta

mantentzea. d) Europar Batasunaren Eures Sareari (Europako Enplegu Zerbitzuak) dagozkion eginkizunak gauzatzea. e) Lan-bitartekaritza kudeatzea, enplegu-zerbitzuen eskatzaileen erregistroa egitea, eta lan-kontratuen komunikazio-erregistroa kudeatzea. f) Enplegu-programak, laneko prestakuntzakoak, autoenplegua sustatzekoak eta enpresak sortzeko programak kudeatzea. g) Egiaztatzea ea betetzen diren enplegu-eskatzaile gisa langabezia-prestazioen eskatzaileek edo onuradunek dituzten betebeharrak, eta, hala badagokio, ez-betetzeen berri ematea prestazioak kudeatzen dituen entitateari. h) Zehatzeko ahala egikaritzea enpleguari eta langabeziari buruzko arloetan, legeria espezifikoa ezarritako moduan. i) Betekizunak betetzen diren egiaztatzea eta behar diren kontrol- eta ikuskapen-jarduketak egitea Euskal Autonomia Erkidegoaren eremuan diharduten enplegua aurkitzeko agentziei dagokienez. j) Ikerketa, diseinu eta berrikuntza aplikatuko proiektuak garatzea orientazioaren, prospekzioaren, lan-bitartekaritzaren, ekintzailetzaren eta laneko prestakuntzaren eremuetan, bai eta enplegu-politikaren beste eremu batzuetan ere, eta proiektu esperimentalak kudeatzea, batez ere, Europakoak, enplegu-zerbitzuak ematean ikuspegi eta konponbide berriak garatzea ahalbidetzeko. k) Inklusiorako eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren prestazio ekonomikoak izapidetzea eta kudeatzea, prestazio horiei lotutako kontrol-, ikuskapen- eta zehapen-ahalak baliatzea, eta inklusiorako tresnak eta zerbitzuak kudeatzea. l) Zentro- eta entitate-laguntzaileak homologatzeko eta aitortzeko irizpideak ezartzea, bai eta haien funtzionamendua gainbegiratzea eta kontrolatzea ere. m) Laneratze-enpresen erregistroa eta enplegu-zentro berezien euskal erregistroa kudeatzea.

Sektore publikoko erakundeen pertsonifikazio-moduen izaera instrumentala kontuan hartuta, uste da garrantzitsuena dela ahal publikoak egoteak aipatutako eremu funtzionala gauzatzean duen garrantziari erreparatzea²⁴. Izan ere, eremu horri administrazio-zuzenbidea – orokorra eta berezia– aplikatu beharko zaio ezinbestean, eta haren prestazioa funtzionarioen esku utzi beharko da.

Hala, nagusitasun funtzionala kontzeptu horrekin lotzen bada, ez litzateke arrazoirik egongo pertsonifikazio-forma pribatuak aukeratzeko, ezta jarduera zati bat zuzenbide pribatuaren bidez arautzea onartzen duten forma publikoak ere, edo, nolahi ere, administrazio-zuzenbidearen pribilegiarik eta bermerik gabeko araubidea. Arrazoia agerikoa da: erakundearen eginkizuna zuzenbide horren mende egongo da, eta azterketa bereziki garrantzitsua da hirugarrenetikiko harremanei dagokienez.

Aitzitik, kasu hori ez da Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuarena.

EELAk esleitzen dizkion eginkizun guztietatik, 88. artikularen g), h), i), k) l) eta m) letretan jasotakoak soilik dira administrazio-zuzenbidea nahitaez aplikatzeko eskatzen dutenak, baina ez gainerakoak; azken horien artean nabarmentzekoak dira enplegu-zerbitzu deiturikoen jarduerari –oro har– dagozkionak.

²⁴ Administrazio-ahala alde bakarreko botere juridikoa da, legezkotasunaren printzipioaren arabera esleitu interes orokorra betetzeko, legegaren eta jurisdikzio-kontrolaren mende dagoena.

Administrazio-ahalaren aldebakartasun prototipikoak²⁵ ez du zerikusirik zerbitzu-tipologia horrekin. Izan ere, administrazioaren ekintzak, beren garapenean, betearazpen-pribilegiotik kanpo agertzen dira –baliozkotasun-presuntzioa eta ondorioak sortzea, ematen diren egunetik aurrera, salbu eta haietan besterik xedatzen bada, edo jakinarazteko edo argitaratzeko baldintzaren mende badaude. Horrek esan nahi du ondorioak sortzeko gaitasuna dutela eta hartzaileei men egiteko betebeharra ezartzen zaiela.

Horrek ez du esan nahi Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak zuzenbide pribatuaren mende jar dezakeenik orientazio-, prospekzio-, bitartekaritza- edo prestakuntza-zerbitzuak ematea, zenbait adibide jartzearren, hori ez litzatekeelako bidezkoa izango. Jakina da zehatz-mehatz arautzen dela Enplegu Sistema Nazionalaren zerbitzu-zorroa²⁶, bai eta zer printzipiok gidatzen duten hura ematea ere, Estatuak eskumen eskusiboa baitu lan-legeriaren arloan (EKren 149.1.7 artikulua), eta hori osatuko da enpleguaren euskal legetik eta hura garatzeko arauditik eratorritako erregulazioarekin, indarrean daudenean.

Baina baieztapen horrek ez du esan nahi enplegu-zerbitzuak aitortu edo emateko administrazio-prozedura baten bitartez egin behar direnik, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak boterea gauzatzearen izaera objektiboari eusteko, ezta hark zerbitzu horiek alde bakarretik inposatu, aitortu edo ukatu beharrik ere.

Aitzitik, enplegu-zerbitzuak alde bakarrekoak dira, eta zerbitzua eskatzen duen pertsonaren parte-hartze aktiboa eskatzen dute. Esaten dena argitze aldera, osasun-zerbitzuekiko analogiak balio du. Izan ere, zerbitzu horiei dagokienez, ez da alde nabarmenik ikusten, eta zerbitzu horiek ez dute zerikusirik administrazio-prozedura bat izapidetzearekin, ez eta kasuan kasuko osasun-zerbitzu publikoaren esku dagoen alde bakarreko edozein botere juridikoren egoerarekin ere.

Onartu behar da enplegu-zerbitzu publikoa erakunde autonomo gisa edo zuzenbide pribatuko erakunde publiko gisa konfiguratzeak ez diela herritarrei eragingo onuradunak edo behartuak izango diren prestazio- eta kontrol-jardueren araubide juridikoa aldatzea: 1) Inklusiorako eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren prestazio ekonomikoak; 2) homologazio-, erregistro-, kontrol-, ikuskapen- eta zehapen-ekintza administratibo hutsak; eta 3) enplegu-zerbitzu egokiak. Araubide juridikoa ez da aldatuko, erakundearen logistikarekin lotutako alderdi tangenzialetatik harago, zeinak ez baitira aztertu behar, hondar-izaerakoak baitira.

Hala ere, haren eremu funtzionaleko ehuneko bat arrotza bada administrazio-zuzenbidearen beharrezko esku-hartzetik, ahal publikoa erabiltzetik, eta haren jarduerak ez badu eskatzen administrazio-egintzak ematea, ezta funtzionarioek gauzatzea ere²⁷, 3/2022 Legearen 6.1.b)

²⁵ Aldebakartasunak esan nahi du hartzailea jardunarekin ados egon beharrik gabe erabiltzen direla ahalak, eta horrek aukera ematen duela aplikazio-egintzak bete beharrekotzat jotzeko, hori baita administrazio-egintzaren funtsezko ezaugarria.

²⁶ 7/2015 Errege Dekretua, urtarrilaren 16koa, Enplegu Sistema Nazionalaren Zerbitzuen Zorro Komuna eta hura garatzeko arauak onartzen dituena.

artikuluak aldarrikatzen duen subsidiarotasun-printzipioari eusten dion erakunde autonomoaren ikuspegi erakargarriak ez du izateko arrazoirik.

Hala, jardueraren araubide juridikoak aldaketarik gabe jarraitzen badu ere, eta administrazio-zuzenbideak nahitaez arautu behar ez badu ere, *ad intra* harremanak eta haien araubide juridikoa modulatu ahal izango dira, interes publikoa eraginkortasunez asebetetzeak hala eskatzen duenean. Inguruabar horrek garrantzi berezia hartzen du giza baliabideen araubide juridikoan, eta modu instrumentalean aurrekontuen, kontabilitatearen eta kontrol ekonomiko-finantzarioaren araubidean, enplegu-zerbitzu publikoa modernizatzen saiatzeko.

Egia esan, arrazoi horiek ez dira berriak. Berdinak edo oso antzekoak dira –denak eraginkortasun-printzipioari lotuak–, eta zuzenbide pribatuko erakunde publikoen sorrera justifikatu dute historikoki. Interes orokorra modu eraginkorrean betetzeko printzipiotik abiatuta baino ez da ulertzen erakunde multzo baten konfigurazio juridikoa, zuzenbide pribatuko erakunde publiko gisa; izan ere, erakunde horien eremu funtzionalaren garapenak lotura handia du ahal publikoen egikaritzarekin, eta ez lioke Kontrol Ekonomikoko Bulegoaren azterketari eutsiko, orain Lanbide-Enplegu Zerbitzu Publikoaren konfigurazio juridikoa eraldatzeko erabiltzen dituen analisi-parametroetatik abiatuta.

Hona hemen adibide batzuk: Euskal Trenbide Sarea, maiatzaren 21eko 6/2004 Legearen bidez sortua; Uraren Euskal Agentzia, Urari buruzko ekainaren 23ko 1/2006 Legearen bidez sortua; Garapenerako Lankidetzaren Euskal Agentzia, ekainaren 19ko 5/2008 Legearen bidez sortua; Unibasq-Euskal Unibertsitate Sistemaren Kalitate Agentzia, ekainaren 28ko 13/2012 Legearen bidez sortua; edo SPRI-Enpresen Garapenerako Euskal Agentzia, Euskal Autonomia Erkidegoko 2018. urteko Aurrekontu Orokorrak onartzen dituen abenduaren 22ko 5/2017 Legearen bidez sortua.

Erakunde horiek sortzeko legeetan deskribatutako eremu funtzionalari buruzko kontsultak hala egiaztatzen du (baita sustapen-ekintzak protagonismo berezia duen SPRIn ere), bai eta aipatutako erakundeek argitaratutako azken jarduera-memoriek ere²⁸, horien kontsulta argigarria baita.

²⁷ Euskal Enplegu Publikoari buruzko abenduaren 1eko 11/2022 Legearen 44.2 artikuluan aipatutakoak, baita zerrenda ez-zehatz batean ere.

²⁸ Aipatu ditugun ente guztiek ez dute urteko jarduerari buruzko memoriak, baina honako hauek kontsultatu daitezke:

- UNIBASQ 2019ko jardueren memoria. Esteka honetan irakurgai dago: <https://www.unibasq.eus/eu/argitalpenak-jardueren-memoriak/>
- URA-Uraren Euskal Agentziaren 2021eko jardueren memoria. Esteka honetan irakurgai dago: <https://www.uragentzia.euskadi.eus/gobernu-arduratsua/memoriak/webura00-contents/eu/>
- Garapenerako Lankidetzaren Euskal Agentziaren 2021eko memoria. Esteka honetan irakurgai dago: https://www.elankidetza.euskadi.eus/elankidetza_memoriak/webela01-eduki/eu/
- Euskal Trenbide Sarearen 2020ko memoria. Esteka honetan irakurgai dago: https://www.ets-rfv.euskadi.eus/contenidos/informacion/etst_transparencia/es_oficinas/adjuntos/Memoria-Digital-2020_cas.pdf

Adibide horiekin batera, Osakidetza-Euskal Osasun Zerbitzua ere aipatu behar da, Euskadiko Antolamendu Sanitarioaren ekainaren 26ko 8/1997 Legeak zuzenbide pribatuko erakunde publiko gisa eratzen baitu. Zioen azalpenak aski erakusten du legearen funtzionaltasuna, eta EELAK beretzat aldarrikatzen du:

«Lege honek ez du nahi eta ezin du zalantzan jarri antzemandako arazo konplexua. Euskal osasun-administrazioak behar duen jarduera-esparru malgua sortzeko legegile bakoitzaren berezko espazioa aldarrikatzen du, osasun-sistemaren erregulazio-finantzaketari buruzko erabaki publikoen erregulartasuna eta sistema hori kontrol publikoko mekanismo egokien mende jartzea bermatuko duen aukerarekin. (...)».

Azterketa konparatuaren testuinguru horretan, ezin da saihestu 1/1997 Legegintzako Dekretutik eratorritako erregulazioa²⁹, zeinaren arabera sortu baitziren aipatutako erakundeak, indarrean zegoenaren antzekoa zela funtsean³⁰, eta, hala eta guztiz ere, legegileak egokitzen jo zuen aipatu berri diren zuzenbide pribatuko erakunde publiko guztiak sortzea.

Era berean, esanguratsua da, 3/2022 Legea onartzean, legegileak ez duela sustatu erakunde-zerrenda horren berrantolaketa, eta horrek aukera ematen duela sortu zireneko interes orokorrak behar bezala asetzeko, nahiz eta administrazio-zuzenbidea aplikatzeko eta, ondorioz, funtzionarioek eman behar dituzten ahal publikoak egikaritzeak protagonismoa izan –ia monopolioa ez bada ere, batzuetan –.

Garai hartan zuzenbide pribatuko erakunde publikoak sortzea justifikatutzat jo bazen ere, haien zereginei aplikatu behar zaien zuzenbideak konfigurazio juridiko hori bermatzen ez badu ere, ez dago arrazoirik Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren eraldaketa eragozteko, haren helburuak betetzeko balio dezan. Eraldaketa premiak egungo Estatuko Enplegu Zerbitzu Publiko erakunde autonomoa Espainiako Enplegu Agentzia –Estatuko agentzia– bihurtzekoa egituratzen du. Hori jada jorratu dugu. Ez da kasualitate hutsa: enplegu-zerbitzu publikoak eraldaketa-

²⁹ 8/1997 Legea onartu zenean, indarrean zegoen maiatzaren 17ko 1/1988 Legegintzako Dekretua (Euskadiko Ogasun Nagusiaren Antolarauei buruzko indarreko lege-xedapenen testu bategina onartzen duena).

³⁰ Horri dagokionez, argigarri samarra da 3/2022 Legearen zioen azalpena, honako hau adierazten baitu: «II. tituluak zorrotz arautzen du Euskal Autonomia Erkidegoko sektore publikoaren antolaketa. Lehenik eta behin, entitate motak definitzen ditu eta entitate horien sailkapena egiten du, orain indargabetzen den sailkapenak bere horretan jarraitu baitu Ogasun Nagusiaren Antolarauei buruzko Legeak arautu zuenetik. Ondoren, hainbat kontzeptu eta prozesu eguneratzen ditu, horren beharra dago-eta; esate baterako, «administrazio independentea» delakoa definitzen du, baita gure egitura organiko eta funtzional guztiak egituratzea ahalbidetzen duten prozesuak ere. Eta, azkenik, horiek guztiak era logikoan sartzen ditu gure sektore publikoaren araubide juridikoarentzat egokientzat jotzen den lege-garapena osatzen duten arauetan. Bi helburu hauekin egiten da hori dena: gure eskumenak erabili ahal izatea eta zenbait elementu tekniko zehaztea administrazioen arteko elkarlana eta koordinazioa ahalbidetzeko.

III. tituluak zehatzago garatzen ditu sektore publikoa pertsonifikatzen duten figura juridikoak. Kasuak definitzen ditu, berrikuntza-asmo bakarrekin: eskumenen ikuspegitik zehaztu daitekeen molde bakoitzaren ezaugarriak eta elementuak behar bezala zehaztea; izan ere ezin baita figura berririk definitu, ezta indarrean dagoen legeria orokorrean existitzen diren figuren funtsezko elementurik aldatu ere».

prozesu batean daude, ez bete beharreko funtzioen arabera, baizik eta horien kalitatean, arretarako eta laneratzeko ratioetan, enpresa-sarearekiko lankidetzan, birkualifikazioan eta abarretan. Horretarako, ezinbestekoa da horiek modernizatzea.

Horrenbestez, esan den bezala, Kontrol Ekonomikoko Bulegoak defendatzen duen zuzenbide aplikagarriari erreparatzeak bateragarria izan behar du instrumentaltasun-printzipioaren aplikazioarekin. Printzipio horrek eskatzen du konfigurazio juridikoa hobekien egokitzea erakundeak berariaz esleituta dituen helburu eta xedeetara. Horren arabera, konfigurazio juridiko jakin batek eragiten duen araubide juridikoaren ondoriozko eraginkortasunik ezak gairatu ahal izango dira, jarduera, funtzioak eta legeak esleitzen dizkion helburuak gauzatzeko beharrezkoa ez bada.

Kontrol Ekonomikoko Bulegoaren txostenak adierazten du, jarduerak EELAn jasotako ahalmen publikoen esparruan duen eragin berezia ikusita, egokitze egokia erakunde autonomoaren izaerari dagokiola zuzenbide pribatuko erakunde publikoaren izaerari baino.

Politika publikoei lotutako aurrekontu-baliabideen bolumenari erreparatzen dio, hain zuzen ere ahalmen publikoen egikaritza osatzen duten baliabideei, bereziki diru-sarrerak bermatzeko prestazioei eta enpleguari eta prestakuntzari, itzulketetatik eratorritako diru-sarrerei eta memoria ekonomikoak ahalmen publikoak baliatzea ez dakarten funtzioetarako aurreikusten duen kostu gehigarri mugatuari.

Oinarri bakoitza bereiz aztertuko da, erakundearen diru-sarrerei buruzkoa izan ezik, kontrol-organoaren txostenaren azterketa funtsean doituzat jotzen baita.

a) Ahal publikoak erabiltzeak Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren zereginetan duen eraginari eta horrek lanpostuetan duen islari buruz

Ahal publikoak egikaritzearen eraginari dagokionez, orain arte azaldutakoa errepikatzeaz gain, zalantzan jarri behar da Funtzio Publikoko Zuzendaritzaren txostenaren ondorio nagusia, zeinak Kontrol Ekonomikoko Bulegoak Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren plantillari buruz egindako txostenaren oinarri gisa balio baitu.

Txosten horien arabera, erakundearen egiturazko 935 zuzkiduretatik 815ek (% 87k) ahalmen publikoak egikaritzearekin lotutako jarduerak egingo lituzkete; beraz, zuzkidura horiek funtzionarioentzat gordeko lirake. Hori dela eta, komeniko litzateke erakunde autonomoaren figura juridikoan jarraitzea.

Ez dakigu hain ondorio zorrotza zer azterketatan oinarritzen den, baina, nolahi ere, ez da oinarritzen Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren zeregin funtzionalaren azterketa xehatuan.

EELA egiteko prozeduran txertatutako hainbat dokumentutan adierazi den bezala, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak antolamendu-eraldaketa sakona behar du, Euskadiko enplegu-politika aktiboen kudeaketa-tresna nagusia izan dadin, eta, aldi berean, Enpleguaren Euskal Sarea egituratu dadin, Inklusiorako eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren kudeaketa

egokia eginda. Hain zuzen ere, pertsonei eta enpresei enplegu-zerbitzuak eskaintzeko eta berreskuratzeke erronka horrek egituratu behar du azterketa.

Egungo 935 lanpostu estrukturalen banaketa –ez ditu barne hartzen 2023ko aurrekontuetan egiturazko lanpostu gisa aurreikusitako lanpostu berriak, 1.081 lanpostu izatera iritsiko baita– hiru antolamendu-mailatan banatu da: a) zerbitzu zentralak, langileen % 21,5 inguru zerbitzu zentraletara bideratzen baita; b) lurralde-bulegoak, langileen % 9,5 hartzen baitu; eta c) enplegu-bulegoak, langileen % 69 horietara bideratzen baitira.

Banaketa horri eragingo diote 2023rako onartutako zuzkidura berriek eta Hobetzen antolamendu-erlaketaren aplikazioak; beraz, haren espezializazio funtzionalari ere eragingo dio.

Funtzionaliki –bai, Hobetzen antolamendu-eredua aplikatuta, baita EELA martxan jarrita ere–, enplegu-bulegoen jardura honako zerbitzu hauek oinarri hartuko ditu:

- Enplegarritasuna hobetzeko eskubideak betetzera eta Enpleguaren Euskal Sarearen zerbitzu-zorroko zerbitzuak ematera bideratutako prozesuen multzoa (EELaren II. eta III. tituluak).
- Inklusiorako eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren eskaerekin lotutako informazio- eta erregistro-prozesua, sistematik prestazio ekonomikoen izapidetzea ezabatuta.

Zerbitzu-zorro horretako azpiprosesuen desagregazioan sartu gabe, agerikoa da, erregistro-tipologiakoak izan ezik –kasu guztietan, minoritarioak–, enplegu-bulegoen jarduerari zentzua emango dioten gainerako prozesu edo zerbitzuek erabiltzaileen enplegarritasuna hobetzeko eskubideak betetzea izango dutela ardatz (EELaren II. titulua), bai eta enplegu-zerbitzuak ematea ere (III. titulua, II. kapitulua), ahalmen publikoaren edozein egikaritzarekin zerikusirik ez dutenak.

Enplegu-bulegoen errealitatea hori izanik, egiturazko plantillaren % 69ren lantokia baita, eta Zerbitzu Zentralen eta Lurralde Bulegoen jardura nola banatzen den zehaztu gabe, zentzuzkoa da ondorioztatzea bulego horien % 65 baino gehiago ahalmen publikorik eta administrazio-zuzenbideari lotuta ez dauden eginkizunak betetzen arituko direla, alde batera utzita gaur egun erakundearekin dagoen lotura –lanekoa edo funtzionarioena–, eta alde batera utzita prestazio ekonomikoak izapidetzeko lurralde-bulegoetan zerbitzuak ematen dituzten langileak.

Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren erlaketaketa prozesua zertxobait marraztuta, helburua da egungo errealitateari buelta ematea. Izan ere, jardura prestazioen kudeaketaren eta zerbitzuen kudeaketaren eta enplegu-politika aktiboen programen kudeaketaren artean banatzeko denbora % 57 (% 56,96, hain zuzen ere) eta % 43 da, hurrenez hurren. Banaketa hori areagotu egiten da enplegu-bulegoetako prestazioen kudeaketaren alde, % 65eko ehunekora iristen baita (% 64,66), enplegu-politika aktiboen eremuko funtzio-esleipena % 35,34ra murriztuta.

Datu horiek oso garrantzitsuak dira, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak ezin baitu enplegu-zerbitzu publiko gisa bete; beraz, zerbitzuen zati bat kanpora atera behar du, eta, era berean, agerian uzten du Europar Batasunak gomendatutako enplegu-zerbitzuen eskatzaileen edo orientatzaileen ratioetatik aldentzen dela.

Hori dela eta, joera hori iraultzea ezinbestekoa da. Horregatik, enplegu-zerbitzuak emateari bultzada irmoa emateko helburua ere finkatu da, eta, berrantolaketa arrazionalaren bidez, funtsezko funtzio horretan diharduten langileen kopurua nabarmen handitu ahal izatea.

Laster, Inklusiorako eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren abenduaren 22ko 14/2022 Legea indarrean sartuko denez, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuko Prestazio eta Gizarteratze Zuzendaritzak «Inklusiorako eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren Legea indarrean jartzeari lotutako funtzio-, antolamendu- eta baliabide-premien analisi-proiektua» garatu du. Proiektu horri esker, aldaketa esanguratsuak planifikatu ahal izan dira prestazio horien kudeaketa-prozesuetan, eta baliabideen antolamendu eta dimentsionamendu berria balioetsi ahal izan da, prestazioak eta inklusioa kudeatzeko ereduari erantzuteko.

Langileen dimentsionamendu hori 351 zuzkidura ingurukoa da, 2023rako langileen aurrekontu-egituraren 1.081 zuzkiduretatik. Horrek aukera ematen du Inklusiorako eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren prestazio ekonomikoen eskumen-eremuari erantzuteko, eta enplegu-zerbitzuen prestazioan langileen gainerako aurrekontu-egitura –hau da, 730 inguru– espezializatzeko ere bai.

Kontuan hartuta egungo esku-hartze edo arreta-eredutik etorkizunerako trantsizioa erakusten duten zuzkiduren datu kuantitatiboak, egokia da adieraztea, Zerbitzu Zentralen eta Lurralde Bulegoen jarduera nola banatzen den zehaztu gabe, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuko plantillaren % 65ek baino gehiagok, esan bezala, *stricto sensu* enplegu-zerbitzuaren berezko eginkizunak izango dituela esleituta.

Antolaketa eraldatzeko Hobetzen proiektuaren esparruan, norabide horretan urratsak egiten ari dira, espezializazioaren lehentasunezko helburutik abiatuta, lanpostu bakoitzaren rolak eta funtzioak argi eta garbi identifikatzeko, inoiz ez baitira trukagarriak. Hala, adibidez, prestazioen izapideak lurralde-bulegoetan egiten ari dira, *back office* espezializatu gisa, eta enplegu-zerbitzuen zorroko zerbitzuen kudeaketa enplegu-bulegoetara bideratzen ari da ia eskusiboki, prestazio-edukia edozein ahal-zirrikitu erabili gabe eta izapidetze-prozesutik eta haren berezitasunetatik kanpo.

Azken batean, ez litzateke inolako arazo edo disfuntzionalitaterik sortuko enplegu-zerbitzuaren zorroaren prestazioari lotutako eginkizunak zeregin nagusi gisa esleituta dituzten langileak lan-kontratuduntzat hartuko balira, Euskal Enplegu Publikoari buruzko abenduaren 1eko 11/2022 Legearen 44.6 artikulua aurreikusten duen bezala.

Hori dela eta, ez gatoz bat Funtzio Publikoko Zuzendaritzak jasotako bi txostenetako iritziekin. Txosten horiek EELA egiteko espedientean jasota daude, eta, horren arabera, «Lanbide

zuzenbide pribatuko erakunde publiko bihurtzeak ez luke eragotziko bere lanpostuen zati handi bat funtzionarioentzat gordetako lanpostu gisa mantentzea», eta horrek ere garrantzia hartzen du Kontrol Ekonomikoko Bulegoaren txostenaren balorazioan.

Are gehiago, eskala soziolaboraleko gaur egungo 482 zuzkidurek, batez ere, enplegu- eta prestakuntza-teknikariak eta orientatzaileak osatutakoek, enplegu-zerbitzuen zorroko zerbitzuak ematearekin lotutako eginkizunak beteko dituzte nagusiki, ahal publikoarekin loturarik izan gabe, eta errepikatu egin behar da eginkizun horiek osorik beteko dituztela eskala horretako lanpostuen kasuan, baldin eta enplegu-bulegoetan destinoa badute.

Kontuan hartu behar da eskala horren funtzio-zerrenda, enplegu-zerbitzuari dagokionez, arreta-funtzioetan, diagnostiko pertsonalizatuak eta enplegu-plan pertsonalizatuak egitean eta zorroko zerbitzuak ematean kontzentratuko dela, eta oso hondarrekoa izango dela, eta, jakina, zuzkidura-kopuru mugatu bati lotuta, beste funtzio batzuk ere izango dituela, hala nola hitzarmenak egitea edo laguntzak eta dirulaguntzak kudeatzea, nahiz eta horiek eskala horren adierazgarri gisa sartu.

Eskala bateko lanpostu guztiek eskala horri esleitutako funtzio guztiak betetzen dituztela pentsatzea ez da zentzuzkoa eta ez dator bat errealitatearekin.

Era berean, Administrazio Eskalari esleitutako 300 zuzkidurei dagokienez, esan bezala, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren antolaketa-egituran izango duen destinoaren arabera izango da. Enplegu-bulegoetan, adibidez, ia ez da ahal publikorik beteko, erregistroari lotutako eginkizun eta zereginetatik harago.

b) Ahal publikoak baliatzeari lotutako aurrekontu-baliabideei buruz

Azalpen-ildo beretik, Kontrol Ekonomikoko Bulegoaren txostenaren arabera, egokia da ahalmen publikoak baliatzeari lotutako jardueraren garrantzia aztertzea, haiekin lotzen den aurrekontu-exekuzioaren bolumenetik abiatuta, eta ondorioztatzea dirulaguntzei eta gizarte-laguntzei buruzko zuzkidurak 2023rako aurreikusitako aurrekontu osoaren % 88,3 dela, 2. kapituluko (gastu arrunta) eta 1. kapituluko (langile-gastuak) kostuak sartu gabe, dirulaguntza eta laguntza politika horien kudeaketari egotz dakizkiokeenak, adierazitako ehunekoa handituta.

Ekimena sustatu duen sailak uste du hurbilketa hori ez dela bidezkoa, eta azterketa konparatuak erakusten du.

Hala, eta argigarri gisa soilik, Garapenerako Lankidetzaren Euskal Agentziaren 2021eko memoria aipatu behar da. Memoria horretan jasotzen denez, aipatutako ekitaldiari dagokien aurrekontu eguneratu osotik –49.723.474 eurokoa– % 92 baino gehiago – 46.151.909 €– dirulaguntzei dagokien gastuari dagokio soilik, hau da, ahal publikoak egikaritzeari.

Antzeko ondorioak atera litezke zuzenbide pribatuko beste erakunde publiko batzuen aurrekontu-azterketatik. Ez gara sartuko azterketa horretan, baina ohartarazi behar da Kontrol

Ekonomikoko Bulegoak sustatutakoa ezin dela oinarri izan Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua zuzenbide pribatuko erakunde publikoa bihurtzearen egokitasuna ezerezean uzteko. Izan ere, Euskal Autonomia Erkidegoko sektore publikoaren lagin soil batekin eta haren analisi konparatuarekin hausten da.

Behin baino gehiagotan adierazi den bezala, erakundearen eraldaketa-prozesuaren, Hobetzen erakundearen eta EELaren proposamena da Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak bere antolaketa-egitura diseinatzea, egokitzea eta ezartzea zerbitzu-eredu berrian, eta bere prozesuak eta baliabideak optimizatzea, ikuspegi global eta integratzaile batetik.

Azken batean, enplegu-politika aktiboen kudeaketari lotutako eremu funtzionala berreskuratzearen alde egiten da, Inklusiorako eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren abenduaren 22ko 14/2022 Legearen ondoriozko prestazio-jarduerari kalterik egin gabe.

Errealitate horretatik, gezurrezkoa da enplegu-politika aktiboek lotutako aurrekontu-baliabideen eta gizarteratzeari berez lotutakoen arteko konparazioa. Gauza bera gertatzen da «transferentziak eta dirulaguntzak» partidaren zenbatekoari erreparatzearekin. Izan ere, partida horrek ezin du enplegu-politika aktiboen kudeaketari lotzen zaion aurrekontu-inplikazio osoa islatu –eta ez du etorkizunean islatuko–.

Argi esatearren, partida horrek eta hurrengo ekitaldietan jarraituko dietenek lankidetzak ekintzekin, dirulaguntzekin, prestazio ekonomikoekin edo hirugarrenen aldeko transferentziekin eta abarrekin lotutako aurrekontua baino ez dute erakusten –enplegu-politika aktiboek erreferentzia zorrotza egin behar zaie–, eta horiek ere politika horien parte dira, jakina, baina inola ere ez dira politika horien zatirik handiena, ezta haien funtsezko muina ere, eta ez du kontuan hartzen enplegu-zerbitzu publikoak erabiltzaileekin zuzenean emandako arretaren eta zerbitzuen bidez gauzatutako ekintza.

Adierazi den bezala, LANBIDEren aurrekontuen egitura dela eta, jo daiteke dirulaguntzak jaso ditzakeen erakundetzat. Alabaina, izaera hori ematen dion aurrekontu-partida nagusiaren («Transferentziak eta Dirulaguntzak») zehatzago aztertzen badugu, argiago geratuko da prozedura kopuru oso mugatu batean kontzentratzen dela, eta horrek, era berean, izapidetzeko langile kopuru mugatua eskatzen du.

2023ko aurrekontuari erreparatuz gero, «Transferentziak eta dirulaguntzak» izeneko partida 946 milioira iristen da, honela banakatuta: a) Gizarteratzea: 663 m; b) Enplegua: 176 m; c) Prestakuntza: 107 m.

Gizarteratzeko 663 milioietatik, 586 milioi gizarte-prestazioen ordainketari dagozkio –DSBE, BGDS eta BGDS–, eta esleitutako giza baliabideen dimentsionamenduaren plangintza azaldu da.

Bestalde, kuantitatiboki oso esanguratsua da, eta Enplegu eta Prestakuntza zerbitzuei eragiten die «Kontratazio eta prestakuntzagatiko hobariak» izenekoak, 150 milioi ingurukoa, hau da, guztizkoaren % 15,8, eta bereziki kontuan hartzekoa da izapidetzea Estatuaren eta Euskal Autonomia Erkidegoaren arteko finantza-fluxuen ondorio delako. Izan ere, fluxu horietan

Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua erakunde ordaintzaile hutsa bihurtzen da, edozein ekintza-marjinarik gabe, Ekonomia eta Ogasun Sailak likidatzen baitu erakunde autonomoak azkenean egingo duen transferentziaren quantuma³¹.

Hau da, 946 milioi horietatik 736 milioi ez dira bideratuko Lanbideek *stricto sensu* enplegu-politika aktiboetara, eta gainerako 210 milioi politika horiei eta dirulaguntzei beraiei lotuta geratzen dira –horietatik 70 milioi enplegu-zentro berezietan enplegua mantentzeko eta sortzeko erabiliko dira (langileen kapituluari berari), eta horien kudeaketa automatizatua izan liteke—. Gainerako zenbatekoa Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren Dirulaguntzen Plan Estrategikoan sartutako programetan banatuko da. Aipatutako 210 milioi horiek dirulaguntzetara bideratuko dira; beraz, administrazio-zuzenbidearen mendeko jardueren multzoan sartzen dira, nahiz eta langile-eskakizun oso desberdinak izan.

Azaldutako guztia dela eta, honako ondorio hauek atera ditzakegu:

1) Kontrol Ekonomikoko Bulegoak aldarrikatzen duen dirulaguntzen programetara bideratzen den aurrekontutik, % 61 baino gehiago onuradunen oinarrizko premiei aurre egiteko prestazio ekonomikoen eskubide subjektiboa gauzatzera edo etxebizitzarako eskubidea gauzatzen laguntzera bideratzen da. Eremu funtzional hori, behin eta berriz onartu den bezala, administrazio-zuzenbidearen mende dago erabat, eta dimentsionatuta dago, laster indarra hartuko duen 14/2022 Legea kontuan hartuta.

2) Gainerako % 39tik, ia % 42 (hau da, guztizkoaren % 16,38) Estatuarekiko finantza-likidazioa da. Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua erakunde ordaintzaile hutsa da, eta dagozkion aurrekontu-dokumentuak ematera eta transferentzia gauzatzera bideratzen da. Administrazio orokorreko edozein organok har lezake bere gain eginkizun hori.

3) Gainerako % 22 dirulaguntzen bidez gauzatzen diren enplegu-politika aktiboek lotzen zaie.

Aurrekontu-analisiaren emaitza mimetikoki helaraztea, esan bezala, faltsua da. Izan ere, hortik ateratzen den ondorioa da erakunde autonomoaren ekintza, enplegu-politika aktiboak gauzatzen dituen zerbitzu gisa, bere jarduera osoaren % 22ra murrizten dela, enplegu-sistema nazionalaren zerbitzu-zorrotik eratortzen den prestazio-multzo osoaren zeregina alde batera utzita, halakorik ez balego edo aurrekontu-muga hori bete arte murriztuta geratuko balitz.

Hori dela eta, azterketa horrek ez du ondorio baliodunik ateratzeko aukerarik ematen, ez baitu kontuan hartzen enplegu-politika aktiboen ehuneko handiena dirulaguntzen ekintzatik kanpo dagoenik, eta enplegu-zerbitzu publikoko profesionalen eta profesional espezializatuen esku jarri behar direnik.

³¹ Erakunde Harremanetarako Zuzendaritzak gutun bat bidaltzen dio Enplegu Zerbitzuen zuzendariari, eta maiatzeko, iraileko edo abenduko kupoaren epean Estatuari konpentsatu beharreko gizarte-kuotetan eta lanbide-heziketako kuotetan aurreikusitako hobarien zenbatekoa adierazten dio. Ekonomia eta Ogasun Sailak bi «O» dokumentu egiten dizkio Lanbideri, eta hark bi «ADO» eta «RI» dokumentu ematen ditu, biak formalizazioan. Lau hilean behin egiten da, eta sail horrek ematen du transferitu behar den kopuruaren berri.

c) Langileak eta haien zerbitzua antolatzeko tresna interes orokorra ahalik eta ondoen asetzeko antolatzeari buruz

Lanpostua enplegu publikoa egituratzeko oinarrizko unitatea denez, 11/2022 Legeak aldarrikatzen duen bezala, arrazoizkoa da Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak bere lanpostu-zerrenda onartzeko ahalmena edukitzea, kontuan hartuta ezaugarri den bere prestazio-berezitasuna.

Ez da izateko arrazoia egozte hutsa, baizik eta giza baliabideen antolamendu espezializatua bermatzeko beharrezkoa den korrelatua, horiek modernizatzeko erronkari aurre egin ahal izateko.

EELaren justifikazio-memoriarekin batera aurkeztutako dokumentuetan aipatzen da enplegu-zerbitzuen berezitasun funtzionala, eta ez dator bat sektore publikoko beste erakunde eta organismo batekin, ez eta Administrazio Orokorrarenarekin ere.

Baieztapen hori ez dago kontraesanean Euskal Autonomia Erkidegoko Administrazioko kidegoei eta eskalei buruzko azaroaren 11ko 7/2021 Legetik sortzen diren eskala berrietako batzuen ezaugarrizko konglomeratu funtzionalarekin, hala nola goi-mailako teknikarien edo teknikarien kidegoko arreta soziolaboralarekin.

Eskalak zenbait ikasketa-eremutako titulazioak dituzten profesionalek bete ditzaketen funtzioak taldekatzeko edo titulazio ofizial jakin bati dagozkion funtzioak taldekatzeko balio du, aipatutako legearen zioen azalpenean adierazten den bezala.

Aipatu berri dugun arreta soziolaboralaren eskalari jarraituta, enplegu-sistema nazionalaren zorroko zerbitzuen espezifikotasun funtzionala alde batera uzteak eta gizarte- edo, are okerrago, osasun-zerbitzuen berezko espezifikotasunarekin taldekatzeak adierazten dute –errespetu osoz esanda– apirilaren 10eko ESS/381/2018 Agindutik eratorritako prestazioen edukia eta eskakizunak ez direla ezagutzen (ESS/381/2018 Agindua, Enplegu Sistema Nazionalaren Zerbitzuen Zorro Komunaren protokoloak garatzeko erreferentziazko gida teknikoa onartzen duena).

Eta hori, Lanbiden dauden eskala horretako 416 zuzkidurek, Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Sailean dauden 26 zuzkidurek, Osasun Sailean dauden 26 zuzkidurek eta Lan eta Enplegu Sailean dauden 4 zuzkidurek hau guztia egin dezaketela onartuta ere: enpleguaren eta enplegurako eta laneratzeko prestakuntzaren arloko kontsultei erantzun; jarduerak koordinatu, ikuskatu eta sustatu; hitzarmenak, akordioak, planak eta programak egin eta laguntzak edo dirulaguntzak kudeatu.

Baina, bestalde, ibilbide profesionalen plangintza gisa deskribatutako funtzioa da Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren 416 zuzkiduren berariazko ezaugarria, enplegu Sistema Nazionalaren Zerbitzuen Zorro Komunarekin duen loturagatik.

Eskala berean eremu funtzional bereziak integratzearen azpian dagoen problematikatik harago –balorazio honetatik kanpoko gaia da–, nahitaez eman behar dituen zerbitzuen funtzio eta zeregin zehatz bakoitzari eman behar zaion arreta bereziak garrantzi estrategikoa dauka Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuari atxikitako giza baliabideen espezializazioaren helburuan.

Espezifikotasun hori argitzeko, proposatzen da banakako diagnostikoa egiteko funtzioa eta orientazio-zerbitzuaren parte den profila egiteko funtzioa labur azaltzea³². Honako fase hauek ditu:

1.– Harrera- eta informazio-fasea: Eskatzaileari diagnostiko-elkarrizketaren xedea eta ezaugarriak azaltzea.

2.– Esplorazio fasea: 2.1 Lanbide- eta prestakuntza-historia baloratzea, lanbide-ibilbidea ezagutzeko eta ohiturak, motibazioak eta interesak hautemateko. 2.2 Gaitasunetan oinarritutako banakako diagnostikoa (prestakuntzaren edota lan-esperientziaren bidez eskuratutako gaitasun tekniko-profesionalak, zeharkako konpetentziak eta alderdi pertsonalak, lan-merkatuko okupazioen informazio-maila, enplegua aktiboki bilatzeko trebetasunak, teknikak eta tresnak, motibazio-maila, prestakuntza-ekintzak hasteko jarrera). 2.3 Eskatzailearen helburu profesional(a)k aztertzea: pertsonaren profil profesionala mugatzea, epe laburrean edo ertainean bete ditzakeen edo nahi dituen lanbideen inguruan.

3.– Ixteko fasea: Indarguneak eta ahulguneak identifikatzea; eskatzailearen profil eguneratua, zeinak eskaria eguneratzeko balio ahal izango baitu, eta enplegurako ibilbide indibidual eta pertsonalizatua egiten ere lagundu ahal izango baitu. Bertan, dagozkion jarduketak zehaztuko dira, eta enplegarritasuna hobetzeko beste zerbitzu batzuetara bideratu beharra ere bai.

Hurbilketa funtzional bera egin liteke honako hauekin: enplegu-ibilbide indibidual eta pertsonalizatuaren diseinuarekin; ibilbide garatzeko eta jarduera-konpromisoa betetzeko laguntza pertsonalizatuarekin; aholkularitza eta laguntza tekniko gehigarriarekin, curriculum definitzeko eta enplegua aktiboki bilatzeko teknikak aplikatze aldera; informazio eta aholkularitza gehigarriarekin, lan-merkatuaren egoerari, enplegu-politika aktiboei eta zorroaren zerbitzu komun eta osagarriei buruz, eta prestakuntza-eskaintzari eta programei buruz; lan-mugikortasuna kudeatzen laguntzearekin. Kasu guztietan, berezitasun handiko prozesuak dira, eta Enplegu Sistema Nazionalaren zorroaren orientazio-zerbitzuaren parte dira.

Azpimarratzekoa da apirilaren 10eko ESS/381/2018 Aginduan zehaztutako zerbitzuaren kalitate-irizpideen artean orientazio profesionalean espezializatutako teknikarien prestasuna dagoela, lan-mugikortasuna kudeatzeko laguntza-zerbitzuan izan ezik, zerbitzu horretan dedikazio osoko EURES kontseilariak izatea eskatzen baita. Kalitate-eskakizun horiek, erraz ulertuko direnak, ez datoz bat aipatutako eskalarekin eta 7/2021 Legean jasotako beste edozeinekin.

³² Apirilaren 10eko ESS/381/2018 Agindutik hartuta (agindu horrek Enplegu Sistema Nazionalaren Zerbitzuen Zorro Komunaren protokoloak garatzeko erreferentziatzko gida teknikoa onartzen du).

Zorroko zerbitzu baten edukietako bakar bati buruzko aipamen labur horrek, gainerako zerbitzuekin esaten den bezala, agerian uzten du, berez, enplegu-zerbitzuak ematera deitutako giza baliabideen espezializazioaren eskakizuna, kalitateagatik eta zerbitzuaren espezifikotasunagatik.

Helburu hori ez da behar bezala bermatzen Administrazio Orokorreko eta erakunde autonomoetako lanpostu-zerrendarekin, bai arreta soziorabialaren eskalari buruz adierazitako akatsengatik, baita lanpostuen zerrendan identifikatutako lehentasunezko eta bigarren mailako eskalen konfigurazioagatik ere, lanpostuak betetzeko prozesuak artikulatzeko aukera emango baitute, baina espezializazioa bermatu gabe, eta espezializazioa oso beharrezkoa da.

Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak bere lanpostu zerrenda eduki ezean –eta 11/2022 Legearen arabera, zuzenbide pribatuko erakunde publikoa izanik, eduki dezake–, ezin izango da bermatu espezializazio hori, ezinbesteko eskaera baita funtzio nagusitzat enplegu-zerbitzuak ematea duten lanpostu guztietan. Kopuru hori, azaldu den bezala, erakundearen lanpostuen erdia baino askoz ere handiagoa izango da, eta kalitatezko enplegu-zerbitzu publiko bat eratzen lagunduko du.

Espezializazioak enplegu-zerbitzuaren modernizazioa lortzeko duen garrantziaz jabetuta, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak langileen prestakuntza-beharren diagnostikoari ekin dio, «Lanbide Hobetzen» trantsizio- eta hobekuntza-proiektuaren esparruan. Proiektu horren helburu nagusia da langileen prestakuntza-beharak identifikatzea, eraldaketa-proiektuari eta erakundearen hobekuntzari lotuta, profil bakoitzaren prestakuntza-beharren analisiari jarraituta, eta, profil bakoitzaren barruan, gaitasun-familien arabera.

Baina ekimen horrek –beharrezkoa, zalantzarik gabe– ez du berez ahalbidetzen giza baliabide espezializatu, egonkor eta prestatuak edukitzea, esleituta dituen eta pertsona eta enpresa erabiltzaileekiko harremanetan profil profesional espezifikokoak behar dituzten eremu funtzionalei erantzuteko, lan-merkatuaren premia aldakorrei eraginkortasunez eta azkar erantzun ahal izateko.

Erakunde autonomoak agerian utzi du giza baliabideen kudeaketan eraginkortasun gabeziak daudela, eta horrek zuzeneko eragina izaten duela zerbitzuaren kalitatean: langileak sartzeko atzerapen-denborak, malgutasunik eza, finkatze-falta, langileen gehiegizko mugikortasuna (Administrazio orokorrerantz edo beste erakunde autonomo batzuetarantz), eta horrek eragotzi egiten du Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuan beharrezko espezializazioa bermatzea eta talentua atxikitzea.

Arau eta prozedura zurrunez langileak azkar eta eraginkortasunez kontratatzea eragozten dute, eta horrek zailtzen du erakundearen premia aldakorretara egokitzea.

Adibide gisa, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak indar bereziki handiz jasaten ditu langileen txandakatze handiaren ondorioak. Hala, 2020an 118 zerbitzu-eginkizun egin ziren; 2021ean 108; eta 2022an, 90 (finkatze-prozesuek oso baldintzatuta).

Langileen txandakatzearekin lotutako adierazle nagusietako bat da. Zehazki, zerbitzu-eginkizun horiek lanpostu guztien gainean (2022ko ekitaldian, 935) % 12,6, % 11,6 eta % 9,63 dira, hurrenez hurren, urte horietarako. Kontuan hartuta Administrazioak ez duela langileen txandakatzearen jatorria sakonki aztertzeke estatistikarik, adierazle batzuek adierazten dute jendaurreko lanak eta hura garatzeko eskatzen diren gaitasunek eragina izaten dutela beste destino batzuei lehentasuna emateko, eskatutako espezializaziorik eza kontuan hartuta.

Langileen txandakatze horrek oso ondorio negatiboak izaten ditu zerbitzua emateko orduan, bai enpleguari dagokionez, bai Inklusiorako eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren prestazioei dagokienez. Hona hemen haietako batzuk: ezagutzaren eta esperientziaren galera; proiektuen egonkortasunik eta jarraitutasunik eza; koherentzia eta sendotasunik eza zerbitzuetan; herritarren konfiantzarik eta konfiantzarik eza; motibaziorik eta konpromisorik eza langileengan; produktibitate- eta prestakuntza-kostuak areagotzea, etab.

Aipatutako ondorioak oso kaltegarriak dira edozein erakunderentzat, eta haien funtzionamendua oztopatzen dute. Kontuan ez hartzea eta ondorio kaltegarri horiei aurre ez egitea arduragabea da. Horregatik, garrantzitsua da erakundeari giza baliabideen kudeaketan autonomia ematea, errealtate kaltegarri batean eragiteko eta hura aldatzeko.

d) Erakundearen kontrolari eta fiskalizazioari eta beste gai batzuei buruz.

Kontrol Ekonomikoko Bulegoaren txostenak kontrol-mekanismoen balioa defendatzen du, izapidetzean jarraitutako bideen egokitasuna indartzeko, oinarrizko printzipioak errespetatuta, besteak beste, tratu-berdintasuna, objektibotasuna, legezotasuna eta segurtasun juridikoa. Adierazi du ematen duela kortseak ezabatzea (kontabilitatea eta aurrekontu publikoa, aurretiazko kontu-hartzailetzako kontrola, etab.) berez xede bat dela, mota juridiko bat edo beste bat hautatzeko, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak garatuko dituen jarduketan benetako izaerari erreparatu gabe.

Ekimena sustatu duen sailak bere egiten ditu Kontrol Ekonomikoko Bulegoak kontrol-mekanismoen garrantziari eta funtzionaltasunari buruz egindako gogoetak. Baina horiek, administrazio publikoen gainerako ekintzak bezala, interes orokorra ahalik eta hobekien eta eraginkorren asetzearen zerbitzura egon behar dute.

Agerikoa denez, eta oinarri gehiagorik behar ez duenez, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren konfigurazio juridikoaren eraldaketa erakundearen eta esleituta dituen zerbitzu eta funtzioen modernizazioa bermatzera bideratuta dago, prestazioaren kalitatea zainduz, herritarren zuzeneko onerako eta baliabide publikoen kudeaketaren beraren onerako.

Jardueraren kontrola arautu behar duen araubide juridikoa gainerako gaiak bezain garrantzitsua da. Izan ere, funtsezkoa da erakundearen araubidea egokitzea garatu behar diren jardueren eta funtzioen multzoen arabera; eta, esan bezala, kontrol mota argitu beharreko gaietako bat baino ez da.

Hasteko, argitu behar da Lanbide-Zerbitzua zuzenbide pribatuko erakunde publiko gisa konfiguratzeak ez duela helburu barne-kontrolik ez izatea, baizik eta interes publikoa lortzera hobekien egokitzen den kontrol-mekanismoari heltzea.

Hori dela eta, egokia da Euskal Autonomia Erkidegoko Ekonomia Kontrolari eta Kontabilitateari buruzko Legearen testu bategina onartzen duen urriaren 19ko 2/2017 Legegintzako Dekretuaren zioen azalpeneko pasarte batzuk transkribatzea, Kontrol Ekonomikoko Bulegoaren txostenean jasotako balorazioa birbideratzeko, kontrastatu gabeko iritzien adierazpena gainditze aldera:

«Aipatutako ezaugarri horiekin oreka lortzeko eta ekonomia kontuetan egunero egiten duten lanarekiko jarrera positiboa izateko, kontrol hori gogoetan oinarritua eta esku-sartzerik gabekoa izatea nahi da, kontraesana izan gabe.

Gogoetari ematen zaio lehentasuna, gerora egindako kontrolek, orokorrean edo gai zehatzen inguruan, osotasunezko ikuspuntua ematen baitute, eta kudeatzaileek hartu beharreko erabakietan eragina izango du. Horrela, erantzukizun publikoa herri-erakundeek kudeaketan gailenduko da, eta ez horrenbeste kontrolean. Era berean, kontrol horrek ez du gehiegizko esku-hartzerik izango, eskubideak onartu edo gastuetara behartzeko erabakiak hartzen dituztenek ez baitute, orokorrean behintzat, «intromisio» delakorik jasango, eta hori izan da alde aurretik eta modu kritikoan egindako kontu-hartzeek ekarri izan dutena orain artean. Lege honetan, lehentasuna du arduraz egindako kudeaketak, kontrolatu gabeko ustezko jarduerak baino. Gainera, zaila izan daiteke haiek ordezkatzeko jarduera hipotetiko horiek irregularrak direnean. (...).

Proposatutako ereduak indartu egiten du kontrol finantzen eta kudeaketaren kontu-hartzailea, kontrol publikoa gidatzen duten printzipioek aldarrikatzen duten kontrolaren unibertsaltasuna ondoen betetzen duena baita. Indartu egiten da kontrol hori, eta kontabilitatea ordezkatzeko nolabaiteko izaera ematen zaio, erantzukizunak eskatzeko indarra duten kontrol-aktak egiteko aukera ezartzen baita. Bestalde, maila guztietan egiten den kontu-ikuskatzaileen ohizko kontrola dugu hau, eta EAEko sektore publikoaren efikazia, efizientzia eta ekonomia neurtzeko balio behar du.

Zerga-izaerako kontrol kontu-hartzailea kontrol mugatua izango da bere aplikazio-eremuan, eta legezkotasuna bermatu beharko du dagokion alorrean. Ez da eskubide eta betebeharrak ekonomikoak sor ditzaketen ekintza, dokumentu eta espedienteen legezkotasun finantzarioaren gaineko kontrol oso-oso, partziala baizik; izan ere, ez ditu kontrolatzen aukera guztiak, ez eta kasu zehatzei aplikatu dakizkiekeen legezkotasun-parametro guztiak ere. Horrek kudeaketa dinamizatzen eta malgutzen du, ekonomikoki garrantzitsua dena soilik kontrolatzen baita. Hasiera batean behintzat, helburu orekatu samarra du, bi zatitan banatuta: egiturazko zatia, legean agertzen dena; eta egoeraren arabera zatia, urte bakoitzean xeda daitekeena. Bestalde, ez da alde batera uzten zerga-txostenean hautemandako akats batzuen ondorioz izapidetako ondorio mugatua.

Zioen azalpenaren laburpen horren transkripzioak Kontrol Ekonomikoko Bulegoaren txostenaren oinarrian dagoen premisa ezeztatzen du. Izan ere, kontrol guztiek –finantza- eta kudeaketa-kontrolak zein zerga-kontrolak– aukera ematen dute erakundearen jardura ekonomikoa zehatz-mehatz ezagutzeko, funtzionamendu-anomaliak hautemateko eta legezkotasuna kudeaketa-zereginarekin modu orekatuan bermatzeko.

Kontrol Ekonomikoko Bulegoaren txostena hitzez hitz interpretatuta, ondoriozta daiteke kontrol ekonomiko-fiskalak soilik bermatzen dituela tratu-berdintasuna, objektibotasuna, legezkotasuna eta segurtasun juridikoa, eta alde batera uzten duela, aipatutako Legegintzako Dekretuaren 17. artikulua arabera, kontrol ekonomiko-finantzarioaren eta kudeaketa-kontrolaren helburua dela egiaztatzea ea Euskal Autonomia Erkidegoko sektore publikoaren kudeaketa ekonomiko-finantzarioa huraosatzen duten erakunde, organo, zerbitzu eta unitateen portaera ekonomiko-finantzarioa arautzen duten xedapen eta jarraibideetara egokitzen den, bai eta hura informatzen duten erregularutasun-, legezkotasun-, eraginkortasun-, efizientzia- eta ekonomia-printzipioetara ere, eta egiaztatzea kontrolatzen diren organo eta erakundearen kontabilitateak eta informazio ekonomiko-finantzarioak haien finantza-, ondare- eta aurrekontu-egoeraren irudi fidela erakusten duen, eta bat datozen xedapen eta printzipio aplikagarriekin.

Are gehiago, kontrol hori gauzatzen den auditoriak kudeaketa, finantza, aurrekontu-betetze eta legezkotasun auditoretzak izan daitezke, bai eta ikuskatutako erakunde, zerbitzu eta partikularren prozedurak eta barne-kontrola berrikustekoak ere.

Beraz, ez da inolako arriskurik ikusten EELAk 93.2 artikuluan jasotzen duen aukeraren ondorioz. Are gehiago, horren arabera, kontrola modalitate ekonomiko-finantzarioan eta kudeaketa-modalitate iraunkorrean gauzatuko da, bizitzeko gutxieneko diru-sarreraren kudeaketa ez-kontributiboari dagokiona izan ezik. Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren jardura ez da barne-kontrolatik kenduko; aitzitik, jarduerarako egokiena denaren alde egiten da, indarrean dagoen legeriaren arabera.

Nolanahi ere, kontuan hartu behar da Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren jardura ekonomikoa gaur egun kontrol ekonomiko-fiskalaren mende dagoela baina kontrol hori ez dela oso zehatza.

Adibidez, diru-sarrerak bermatzeko errentari dagokionez, gogoratu behar da «Transferentziak eta Dirulaguntzak» partidaren zuzkidura ekonomiko handiena duen kapitulua ez dela ordainketen alde aurreko kontrola egiten, eta gauza bera gertatzen dela azkenean Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak ordaintzen dituen Estatuari konpentsatu behar zaion gizarte-kuotetan eta lanbide-heziketako kuotetan aurreikusitako hobarien zenbatekoari dagokionez.

2/2017 Legegintzako Dekretuaren xedapenekin guztiz bat datorren jokabide bat. Prozedura horrek agerian uzten du kontrol ekonomiko-finantzarioari lotutako arriskuak –denbora-ziklo bat amaitu ondoren gertatzen da– minimoak direla, bai eta hutsalak ere. Gainera, erakundeari aukera ematen dio jardura ekonomikoa osorik garatzeko ziklo ekonomikoaren barruan. Behar den moduan, jakina, ekitaldian jarri beharko da kontabilitate- eta finantza-arauen eta jardura

arautzen duten arauen eta Kontrol Ekonomikoko Bulegoak egiten duen kontrolaren ondorioen mende.

Bestalde, Kontrol Ekonomikoko Bulegoaren txostenak 3/2022 Legearen 39. artikulua hitzez-hitzez kotatasunaren aurka jartzen du, zuzenbide pribatuko erakunde publiko gisa duen konfigurazio juridikoa jarduerari egokitzen ez zaiola justifikatzeko, Euskal Enplegu Zerbitzuaren Legeak Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuari esleitzen dion zerrenda funtzionalari, eta gogorarazten du manu horrek ezartzen duela erakundea zuzenbide pribatuaren arabera arautuko dela hirugarrenetik harremanetan eta bere jardueran.

Sail honek Lanbideren jarduerari buruz azaldutakora jo behar du, zeina administrazio-zuzenbideak zuzentzen baitu, ahal publikoa baliatzea dakarren funtzio-multzo osoan, bai eta Estatuak EKren 149.1.7 artikulua arabera duen eskumena baliatuz emandako arauetara eta EELA onartu ondoren sortzen diren erakunde eta enplegu-zerbitzuak ematean hura garatzeko ematen diren arauetara ere. Legeria horren esparruan, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak prerrogatibarik gabe jardungo du, zerbitzu bakoitzaren prestazio-edukiaren antolamenduari lotuta, baina ez du pribilegiarik izango bere jardunean, eta ez da partikularren mende egongo.

Zerbitzuak ematea, enplegu-zerbitzu jakin batzuetan gutxienez, merkatuan enplegu-agentzien ekintzarekin batera, beren zereginetan jardueraren funtzionamendu- eta garapen-betebeharrak betez, bitartekaritza-eragile diren aldetik, hargatik eragotzi gabe erakunde publiko edo pribatuak izatea, irabazi-asmodunak edo irabazi-asmorik gabeak. Lehia hori ez da soilik gertatzen lankidetzaren publiko-pribatuaren eremuan, eta enplegua bilatzeari lotutako jarduerak gara ditzaketen eragile horien edo beste batzuen bitartez zabaltzen da, hala nola orientazio eta informazio profesionala eta langileak hautatuz.

Doktrinak haxe adierazi du indargabetutako Estatuko Administrazio Orokorraren Antolamendu eta Funtzionamenduari buruzko apirilaren 14ko 6/1997 Legearen 53. artikuluari dagokionez –3/2022 Legearen 39. artikulua zuzeneko aurrekaria³³–, enpresa-erakunde publikoak arautzen baitzituen, baita erakunde autonomoen erregulazioarekiko duten bereizketa ere: *«Bi jarduera moten arteko bereizketa ez da batere argia, eta, beraz, kasuz kasu aukeratu behar da erakunde mota, horrek araubide juridikoan dituen ondorioekin batera»*³⁴.

Enpresa-erakunde publikoei egotzi zaie –azpimarratu behar da, Euskal Sektore Publikoari buruzko 3/2022 Legearen 39. artikulua gaurkotatzen berreskuratu duen erregulazioa baliatuta, zuzenbide pribatuko erakunde publikoei dagokienez– erabateko substantibotasunik eza, eta egileren batek³⁵ adierazi du zirkulu lehortzaileak daudela enpresa-erakunde publikoen

³³ 40/2015 Legearen 103. artikuluan aldaketa esanguratsuak egin dira enpresa-erakunde publikoen definizioan.

³⁴ M. Calvo Charro. «La Administración institucional. Los Organismos autónomos y las Entidades públicas empresariales».

³⁵ M. Bacigalupo: «La Administración institucional del Estado tras la LOFAGE», in *La Administración pública, reforma y contrarreforma* lan kolektiboan; Papeles de la Fundación, 46. zenbakia, 1999, 117. orria eta hurrengoak.

eta erakunde autonomoen eremu funtzionaletan, egiten dituzten prestazio-jarduerei dagokienez, eta horrek hausnartzen du ea legegileak jarduera horietan askatasuna duen hartu behar den forma instrumentala hautatzeko.

Euskal sektore publikoari buruzko 3/2022 Legeak funtsean bereganatu du jada indargabetuta dagoen Estatuko erregulazio bat. Egindako kritika labur horrekin, adierazi nahi den gauza bakarra da erakunde autonomoaren eta zuzenbide pribatuko erakunde publikoaren arteko bereizketa argia izatetik urrun dagoela.

Horregatik, Kontrol Ekonomikoko Bulegoari luze eta zabal azaltzen dizkion argudioak adi aztertu behar dira, zalantzarik gabe, ekimena sustatu duen sailak justifikazio-memoriari erantsitako dokumentuetan eta balorazio honetan bertan azaltzen duen bezala. Izan ere, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren konfigurazio juridikoa eraldatu ondoren, helburua da zerbitzuak ematen dituen erakundea modernizatzen laguntzea, haren kudeaketa hobetzen, enplegu-zerbitzuak eta Inklusiorako eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren prestazioak ahalik eta kalitate handienarekin ematen direla bermatzeko, azpian dagoen interes publikoa eraginkortasunez ase dadin.

Horixe da benetan garrantzitsua.

Aipatzen ari garen modernizazioak antolaketa eta egiteko moduak eraldatzea eskatzen du, baina baita kudeaketa-autonomia ematea ere, zerbitzuak ematean kalitate-maila handiak lortzeko funtsezko alderdietan. Autonomia hori bateragarria izango da kontrol ekonomikoko bulegoak bere jarduera ekonomikoari dagokionez egingo duen kontrolarekin, zuzenbide pribatuko beste erakunde publiko batzuekin egin izan duen bezala. Eta bateragarria da, halaber, enplegu- eta inklusio-politiken ebaluazio-, ikerketa- eta berrikuntza-organoak egindako ebaluazioarekin.

Konfigurazio juridikoaren aldaketak ez du eragotziko Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua administrazio-zuzenbidearen mende egotea, beharrezkoa den lekuetan, eta bermatzen du erakundea sektore publiko osoa lotzen duten jarduketaren printzipioen mende egongo dela erabat.

2.– Beste euskal administrazio publiko batzuekiko eskumen-mugaketan duen eragina eta Tokiko Enplegurako eta Garapenerako Lankidetzaren Funtsearen bidezko finantzaketaren tratamendua.

A.- Enpleguaren Euskal Sarearen zerbitzu-zorroa kudeatzeko finantza-lankidetzaren

1.- Finantza-lankidetzaren dirulaguntza izaera.

Kontrol Ekonomikoko Bulegoak txostenean aztertu du EELAk Enpleguaren Euskal Sarearen zorroko zerbitzuei buruz artikulatzen dituen finantzaketa-mekanismoak egokiak diren. Foru-aldundiek, udalerriek eta gainerako toki-erakundeek borondatez ematen dituzte.

Hasteko, EELaren 83. artikulua aztertu du. Hauxe dio: «*lau urterako lankidetza-hitzarmenak sinatzeko aukera aurreikusten du, eta beste lau urtez luzatu ahal izango dira, eskumen horiek gauzatzeagatiko finantzaketa-formula gisa*». Ondoren, Euskadiko Toki Erakundeei buruzko apirilaren 7ko 2/2016 Legearen 111. artikuluan xedatutakoa aipatzen du, eta manu horretan berariaz aipatzen dela aitortzen du.

Kontrol Ekonomikoko Bulegoaren txostenean zalantzan jartzen da dirulaguntzen araudiaren aplikazio osagarria. Honela dio:

«Ezin da alde batera utzi edozein finantzaketa mota duten hitzarmenak sinatzea dagokion prozeduraren mende dagoela, hitzartzen den jarduketaren benetako izaera juridikoa dela eta, eta prozedura horri dagozkion prozedura-arauak aplikatuko zaizkio. Zehazki, kontuan hartuta finantzaketa aurreikusten dela, dirulaguntzei buruzko araudia aipatuko dugu, halako moldez non, kasu horretan, hitzarmen horietara jotzeko deia dagokion dirulaguntza emateko prozedura amaitzen duen tresna juridikora egingo baita. Bertan jasoko dira haren zehaztapenak eta baldintzak. Kontuan hartuta tresna eta bide juridiko horrek ezin izango duela inola ere ordeztu esleitu zaion jarduketaren benetako izaera juridikoagatik dagokiona, eta administrazio- eta gastu-prozedura egokiaren mende jarri beharko da (politikak garatzeko prozesu arina izanda ere, horrelakoei aplikatu behar zaizkien aurrekontu-gastuaren arauak jarraitu beharko ditu). Ildo horretatik, ez da egokitzen eta juridikoki bideragarritzat jotzen erregelamendu bidezko prozedura berezi bat aurreikustea 83. artikulua honetan jasotzen den finantza-lankidetza doitzeko. Izan ere, prozedura hori izango da legeria arruntean izaera orokorrarekin ezarrita dagoena, dela kontratuei buruzkoa, dela dirulaguntzei buruzkoa, dela beste administrazio publiko batzuekiko gomendioei buruzkoa (ondorio horietarako, bereziki, behin eta berriz aipatutako EAEko Dirulaguntzen Legea), eta, hala badagokio, dirulaguntzak emateko oinarriak ezartzeko aukera egongo da, erregelamendu-arau baten bidez, betiere arlo honetan aplikatzekoa den legeriaren mende.

Aurreko gogoeta 83.4 in fine artikuluan egiten den aipamenarekin lotu behar dugu, dirulaguntzen araudiaren aplikazioa izaera osagarria mugatzen baitu. (...) Are gehiago, kontuan hartu behar da Dirulaguntzei buruzko Lege Orokorra (DLO) oinarritzko arauen bolumen handia ezarri zuela, eta ezin dela baztertu, ezta maila autonomikoko arau batek ere».

Onartu egin da.

Kontrol Ekonomikoko Bulegoaren iritziak errealismo juridikoko jarrera erakusten du, eta horren arabera, ez du axola tresna juridiko baten izendapen formala, baizik eta haren izaera, helburu eta benetako edukia: «*Gauzak diren bezalakoak baitira, eta ez deitzen zaie bezala*».

Arrazoizkoa da Kontrol Ekonomikoko Bulegoaren txostenaren iritzia. Izan ere, EELaren 83. artikuluan araututako finantza-lankidetza arautu beharko duen araubide juridikoaren definizioan dirulaguntzen arloko araudiaren aplikazio osagarria zalantzan jarri du. Izan ere, lankidetza hori Dirulaguntzei buruzko azaroaren 17ko 38/2003 Lege Orokorren 2.1 artikuluan aipatzen den dirulaguntzaren kontzeptuaren barruan sartzen bada, eta ez bada agerikoa administrazio publikoen arteko diru-ekarpenen izaeran parte hartzen duenik, ekarpen horiek

lege horren aplikazio-eremutik kanpo geratzen baitira, bidezkoa da lankidetzaren hori arautzen duen araubide juridikoan identifikatzea.

Hala ere, onartu behar da 83. artikulua aipatzen duen lankidetzaren horren izaera konplexua dela, baina ez da argi geratzen 38/2003 Legearen 2.2 artikulua aipatzen dituen salbuespenetan sartzen den –Administrazio Publiko baten jardura osoa edo haren sektore bat osorik edo zati bat, bereizi gabe, finantzatzera bideratutako ekarpenen finantzaketa orokorra–, ezta Dirulaguntzei buruzko Erregelamendu Orokorraren 2.4 artikuluan definitutakoetan ere. Beraz, zentzuzkoa da dirulaguntzen araubidera bideratzea, esan den bezala.

Edonola ere, EELaren helburua ez da araubide bereziak ezartzea, ezta institutu juridiko berriak artikulatzea eta definitzea ere, baizik eta Enpleguaren Euskal Sarearen zerbitzu-zorroa kudeatzeko finantza-lankidetzaren araubidea antolatzea eta arrazoizko funtsa duten berezitasunak identifikatzea.

Hala, Kontrol Ekonomikoko Bulegoaren txostenaren ondoren, zehaztapenak sartu dira EELaren 83. artikuluan, eta onartu da dirulaguntzen arloko araudia aplikatu behar dela, baina, era berean, nabarmendu da badirela zenbait berezitasun, zeinek justifikatzen baitute, adibide bat jartzeagatik, ez dela egokia dirulaguntzak emateko prozedura arrunta aplikatzea –lehia–, eta hori identifikatzeko sektoreko legegilearen gaikuntza alde batera uzten da.

Horretarako, 83.4 artikulua bigarren paragrafoa ezabatu da, eta 83.3 artikuluari aldaketa bat egin zaio. Honela geratzen da idatzita:

83. artikulua.- Enpleguaren Euskal Sarearen zerbitzu-zorroa kudeatzeko finantza-lankidetzaren
3.- Erregelamendu bidez zehaztuko dira finantza daitezkeen kontzeptuak eta kostuak, hartzaileak, finantzaketa-irizpide orokorrak, finantza-partaidetzaren mugak, izapidetzea eta kudeaketa –ez da bidezkoa izango norgehiagoka-araubidea–, baita zenbatekoak eguneratzeko prozedura, ordaintzeko modua eta gastua justifikatzeko modua ere.
Aplikatzekoak izango dira Euskadiko Ogasun Nagusiaren Antolarauei buruzko Legearen testu bategina onartzen duen azaroaren 11ko 1/1997 Legegintzako Dekretuan ezarritako laguntzen eta dirulaguntzen araubide juridikoa eta dirulaguntzen arloko Estatuko araudia.

2.- Kreditua edukitzea. Kontrol Ekonomikoko Bulegoaren txostenean jaso da sinatzen diren akordioak urte anitzekoak direla, eta aurrekontu-kredituen erabilgarritasunaren mende egongo direla.

Onartu egin da.

Ageriko gogoeta da, eta horrela ulertu dugu. Hala ere, nahiz eta zehaztapen hori EELAn sartu, aurrekontu-araubidearen preskripzioetara doitutako finantza-lankidetzaren araubidearen definizio zehatzagoa egite aldera, lankidetzaren horren filosofia ez da aldatuko; hau da, finantza-lankidetzarako mekanismo egonkorak artikulatuko dira Enpleguaren Euskal Sarearen maparen arabera Enpleguaren Euskal Sarearen zorroko zerbitzu jakin batzuk beren gain hartzen dituzten

udalerriekin edo udalaz gaindiko erakundeekin, ETElen 111.2 artikuluan aipatzen diren aurrekontuetatik abiatuta.

Horregatik, finantza-lankidetzaren urte anitzekoa kreditu egoki eta nahikoa egotearen mende dagoen arren, Enpleguaren Euskal Legearen aginduz egin beharko da hori, bestela, sektoreko legegileak definitutako araubidea funtsean aldatuko litzateke, eta justifikazio indartua eskatu beharko litzateke, zalantzarik gabe.

Azaldutakoa oinarritzat hartuta, 83.4 artikuluan kreditu egokia eta nahikoa egoteari buruzko aipamena gehitu da, eta manua honela geratzen da:

83. artikulua.- Enpleguaren Euskal Sarearen zerbitzu-zorroa kudeatzeko finantza-lankidetzaren 4.- Ahal dela, lankidetzaren urte anitzeko lankidetzaren hitzarmen bidez egituratuko da, eta hitzarmen horiek amaiera emango diote prozedurari. Lankidetzaren iraupena ezin izango da lau urtetik gorakoa izan, eta aukera izango da denboraldi bererako luzapen bat gehitzeko, behin bakarrik, baldin eta dagozkion ekitaldietan kreditu egokia eta nahikoa badago.

Lankidetzaren amaitzean, 2. paragrafoan ezarritako printzipioen arabera finantzaketa bermatuko duen lankidetzaren tresna berri bat definituko da.

3.- Urte anitzekoa. Finantza-lankidetzaren iraupenari dagokionez, Kontrol Ekonomikoko Bulegoaren txostenean haxe adierazi da:

«83.4 artikulua enuntziatua, zeinaren arabera, hasierako aldia amaitzean (40/2015 Legearen arabera, gehienez ere 4 urte + 4 urteko epea aurreikusten baita hitzarmen posibleetarako), «finantzaketa bermatuko duen lankidetzaren tresna berri bat definituko da, 2. paragrafoan aurreikusitako printzipioen arabera (ETElan 111. artikuluan aipatutako printzipioak)», garai bakoitzean aplikatu behar den legeriaren mende geratuko da dagokion kasurako, eta ezin izango da gaikuntzarik eratu prestazioaren izaeragatik lege ezarritakoez bestelako bideak ezartzeko».

Ez da onartu.

Hasteko, zalantzan jarri behar da Kontrol Ekonomikoko Bulegoaren interpretazioa, EELA iturri-sisteman txertatzeari dagokionez.

Egia da etengabe aipatutako artikuluan jorratzen diren lankidetzaren hitzarmenak 40/2015 Legearen 47.1 artikulua aipatzen duen hitzarmenaren legeko kontzeptuan sar daitezkeela.

Baina egia da, halaber, aurreproiektuaren 83.4 artikuluan jasotako aurreikuspena zilegi dela, eta Zuzenbidearekin bat datorrela, hain zuzen ere, administrazio-prozedura erkidearen legerian xedatutakoaren babesean (urriaren 1eko 39/2015 Legearen 86. artikulua³⁶), zeinak

³⁶ 39/2015 Legearen 86.1. artikulua: Administrazio publikoek akordioak, itunak, hitzarmenak eta kontratuak egin ditzakete zuzenbide publikoko zein pribatuko pertsonekin, baldin eta antolamendu

administrazio-prozedura itun bidez amaitzeko akordioak ezartzen baititu, baita dirulaguntzena ere, logikoa den bezala, zeinaren bidez Enpleguaren Euskal Sarearen zerbitzu-zorroa kudeatzeko finantza-lankidetzak artikulatzen baita. Prozedura amaitzeko modu hori erabakigarria da hitzarmen horiei aplikatu behar zaien araubidea identifikatzeko.

Ez da ikusten EELaren 83.4 artikuluan ezarritako antolamenduaren bideragarritasun juridikoa mugatzen duen eragozpenik, ez Euskal Autonomia Erkidegoko Ogasun Nagusiaren Antolarauei buruzko Legearen Testuategina onartzen duen azaroaren 11ko 1/1997 Legegintzako Dekretuaren argitan, ezta dirulaguntzei buruzko estatuko legeriaren babesean ere. Izan ere, Estatuko Administrazio Orokorrari, toki-erakundeei eta haiei lotutako edo haien mendeko erakunde publikoei buruzkoa den arren, uztailaren 21eko 887/2006 Errege Dekretuaren 65.3 artikulua, Dirulaguntzei buruzko azaroaren 17ko 38/2003 Lege Orokorraren Erregelamendua onartzen duenak, prozedura amaitzeko modu hori ezartzen du.

Amaitzeko modu konbentzional horren alde egiten da EELaren 83. artikuluan, hain zuzen ere.

Laguntza publikoak ematea, edozein izapide baliatuta ere, administrazio-prozedura batean txertatzen da, eta dirulaguntza bat bideratzen duen hitzarmenaren loturak bide ematen du hura administrazio-prozeduraren «amaiera itunduaren» kasua dela ulertzeko. Argi dago, beraz, prozedurari amaiera ematen dion hitzarmenak, aipatu 83. artikuluan adierazten den bezala, prozeduraren amaiera itunduaren izaera duela³⁷, eta, ondorioz, 40/2015 Legearen 48.9 artikuluan xedatutakoa aplikatuko zaiola. Horren arabera: «*Kapitulu honetako arauak ez zaizkie aplikatuko administrazio-prozeduren kudeaketa-gomendioei eta amaiera konbentzionaleko akordioei*».

Oinarrizko arauak ezartzen du hitzarmenen araubide prototipikotik kanpo geratu beharra, eta 40/2015 Legearen atariko tituluaren VI. kapitulu osoan proiektatzen da. Kapitulu horretan,

juridikoaren aurkakoak ez badira, transakzioak onartzen ez duten kontuen gainekoak ez badira, eta babestu behar duten interes publikoari erantzutea badute xede; betiere, kontuan izango dituzte prozedura arautzen duen xedapenean ezarritako irismena, ondorioak eta araubide juridiko espezifikoak. Egintza horiek administrazio-prozedura amaitzen dutela jo daiteke edo bestela prozeduran sartu, aurretiko moduan, prozedura amaitzen duen ebazpena baino lehen, lotesle gisa edo ez.

³⁷ «*Según su objeto pueden distinguirse entre convenios de composición, que tienen por finalidad dirimir diferencias de criterio sobre la aplicación de la ley en un caso concreto –caso de los convenios expropiatorios para la determinación del justiprecio a abonar por la Administración, o para la fijación de la indemnización en caso de responsabilidad patrimonial de la Administración, o las transacciones de la Hacienda Pública–; y los convenios de intercambio, mediante los cuales las partes asumen derechos y deberes específicos –caso de los convenios urbanísticos o en materia de subvenciones–*». [Xedearen arabera, honako hauek bereiz daitezke: batetik, osadera-hitzarmenak, zeinek kasu jakin batean legea aplikatzeari buruzko irizpide-desberdintasunak ebazteko xedea baitute –Administrazioak ordaindu beharreko balio justua zehazteko desjabetze-hitzarmenak, edo Administrazioaren ondare-erantzukizuneko kasuetan kalte-ordaina finkatzeko hitzarmenak, edo Ogasun Publikoaren transakzioak –; eta, bestetik, truke-hitzarmenak, kasu horretan, alderdiek eskubide eta betebeharrak espezifikoak beren gain hartzeko baliatzen dituzte –hirigintza-hitzarmenak edo dirulaguntzen arlokoak–]. Menéndez Rexach; Eduardo Gamero Casado-k eta Severiano Fernández Ramos-ek aipatuta in «Manual Básico de Derecho Administrativo», Tecnos, 2021, 521.–

49.h) artikulua txertatzen da, hitzarmenen indarraldiari buruzkoa, eta haren iraupenari eta luzapenei berariazko mugak ezartzen dizkie.

Beraz, Kontrol Ekonomikoko Bulegoak txostenean eskatzen du hitzarmenen iraupena gera dadila bere garaian aplikatu behar den legeriaren mende; eta guztiz egiazkoa da. Zehatzago esanda, EELAtik ondorioztatzen da. Beraz, interpretazio erradikaltasun berberarekin baztertu behar dira manuen aplikazioa baztertzen duten interpretazioak, eta, haien ordeztan, 40/2015 Legearen 49.h artikulutik ondorioztatzen dena baliatu behar da, eta horrek, erakutsi den bezala, ez du arautzen EELaren 83.4 artikuluan aipatutako kasua.

Hori guztia, zalantzan jarri gabe Kontrol Ekonomikoko Bulegoaren txostenak itxuraz proposatzen duen eragiketa juridikoa ez dagoela bermaturik Konstituzio Auzitegiak³⁸ EKren 149.3 artikuluari buruz emandako doktrinaren eta Estatuko zuzenbidearen nagusitasunaren arauaren bitartez.

EELAk, behin onartuta, guztiak lotuko ditu, eta ez da bidezkoa izango bere preskripzioei ihes egitea, aplikatzailearen esku dagoen eragiketa juridiko halako batean. Izan ere, Kontrol Ekonomikoko Bulegoaren tesiaren arabera, aplikatzaileak erabakiko luke estatuko arau baten bidez lekualdatzen den ala ez.

Baina kasuari ez litzaioke aplikatuko EKren 149.3 artikulua. Estatuko zuzenbidearen lehentasunaren araua aplikatzeko, benetako gatazka sortu behar da Estatuko lege baten eta lege autonomiko baten artean, eta ezinezkoa izan behar du bi legeen interpretazio harmoniko eta artikulatuaren bitartez gainditzeak. Era berean, eta balizko gatazka-egoeraren aurrean –hipotesi hori ondorio dialektiko hutsetan oinarritzen da–, ezin da arau autonomikoa lekualdatu, EKren 149.3 artikulua arau estatal eta autonomiko baliadunen artean sortutako gatazkak konpontzeko araua delako, eta premisa hori ez litzatekeelako gertatuko, baldin eta arau autonomikoa bada aurretik zegoen Estatuko oinarritzko legearekin gatazka konponezina sortzen duena.

Lege autonomikoaren bitarteko konstituzio kontrakotasuna –berriro esan behar da, dialektika hutsezko ariketa batean– sorburuan egongo litzateke, eta Konstituzio Auzitegiak aldeztu aurretik Konstituzioaren kontraketat jotzea eskatuko luke, operadore juridikoak hura ez aplikatzeko aukerarik izan gabe.

Baina, esan bezala, Kontrol Ekonomikoko Bulegoaren txostena gorabehera, Espainiako Konstituzioaren 149.3 artikulutik eratorritako arauak ezin du jardun, eta hala da, EELAk ez baitu inolako gatazkarik 40/2015 Legearen 49.h) artikuluekin, hori baita txostenaren azpian dagoen kezka, nahiz eta transkribatutako testuak –tamalez, gure ustez– iradoki gure autonomia-erkidegoko legegileari ezarritako debeku bat dagoela, aurreproiektuaren 83.4 artikulua egiten duen moduan araubide bat artikulatzeko.

Kontrol Ekonomikoko Bulegoaren txostena ez da funtsezko gaian sartzen, hau da, dirulaguntzen prozedura amaitzeko moduan, ezta prozedura hori amaitzen duen hitzarmenari

³⁸ Konstituzio Auzitegiaren 102/2016, 116/2016, 127/2016 eta 204/2016 epaiak.

aplikatu behar zaion araubide juridikoan duen proiektzioan ere; izan ere, 40/2015 Legearen 49.h) artikulua ez da aplikatuko kasu horietan.

Bestalde, eta orain aztertzen ari garen gaian duen eragina dela eta, 40/2015 Legearen 48.7 eta 48.9 artikuluen artean egon litekeen kontraesana aipatu behar da. Izan ere, badirudi bi manu horiek kontraesan gaindiezin bati egin behar diotela aurre, eta azken hori aplikatzearen alde ebatzi behar dela: *«Hori horrela da, hain zuzen ere, araubide juridiko jakin baten aplikazio-eremua mugatzea xede duen araua lehentasunez aplikatu behar delako, eta hori da hemen planteatzen den gaia, eta, zalantzarik gabe, Sektore Publikoaren Araubide Juridikoaren Legeak ezartzen duen hitzarmenen araubide juridikoari dagokionez, arau hori 48. artikulua 9. apartatuak osatzen du –alde batera uzten dira 47.2 d) artikuluan aipatzen diren kasuak, aplikagarriak ez izateagatik–, aipatu lege-testuak (araubide juridiko horretatik kanpo geratzen diren hitzarmenak) arlo horretan ezartzen duen araubide juridikoaren aplikazio-eremua zentzu negatiboan mugatzen baitu»*³⁹.

Azaldu denagatik, ez dira onargarriak Kontrol Ekonomikoko Bulegoak bere txostenean egin dituen ohar prebentibo hutsak. Izan ere, ekimena sustatu duen sailaren ustez, ez dira egokiak, ez baitira sistematikoki aztertzen aplikatu behar diren arauak, eta EELaren aginduak ez aplikatzeko aukera aurreratzera mugatzen dira, eta oinarri hau besterik ez du ematen: *«Nolanahi ere, dagokion kasuan bere garaian aplikatu behar den legeriaren mende egongo dira»*.

Errespetu osoz esanda, iritzi horri ezin zaio eutsi EELA iturrien sisteman integratzearen errespetutik, eta operadore juridikoari ez dio aukerarik ematen hura ez aplikatzea erabakitzeke, doktrina konstituzionalean oinarrituta.

4.- Finantzaketari buruz, Kontrol Ekonomikoko Bulegoak haxe adierazi du txostenean:

«Jarduketa horien bideragarritasun juridikoa alde batera utzita, azpimarratu behar dugu ez dela egokia finantzaketa baldintzatuko mekanismo batzuk sine die mantentzea finantzaketa-formula arruntean txertatzeko aukerarik gabe; beraz, gure ustez, egokiena izango litzateke eskumena definitzea ETELek aurreikusitako modalitateen barruan, finantzaketa-mekanismo arruntean sartzeko bidea emanda.

Gauzak horrela, aipatu nahi dugu, gure ustez, formula hori ETELen ondorengo lege-proiektu baten barruan onartzeak dakarren distortsioa: gobernuaren ekimenez, Legebiltzarrari igortzeko lege-proiektu batean tokiko erakundeei buruzko eskumen-eskema bat onartzea eta eskema horrek ez betetzea ETELek erakunde-mailen artean eskumenak banatzeko ezarri zuen planteamendu orokorra, zehazki, berezko, eskuordetutako eta transferitutako eskumenak ezarri zituenean erabaki zuen planteamendua».

³⁹ Estatuko Abokatutza Orokorrak 2017ko apirilaren 3ko «Energía, Turismo y Agenda Digital 1/17 (R-140/2017)» txostenean aldarrikatu du irizpide hori.

Ez da onartu.

Bitxia da ia azterketarik jaso ez duen tesi baten alde egitea, are gehiago txostenak berak jasotzen duenean ekimena sustatu duen sailak zer jarrera duen Euskadiko Tokiko Gobernuen Batzordearen txostenaren balorazioan. Eta kontuan hartuta ekimena sustatu duen sailaren arrazoizkotasuna edo egokitasuna, Zuzenbidean hobeto oinarritutako beste irizpide bati kalterik egin gabe, jurisprudentzia konstituzionalaren azterketak eta ETELetik eratorritako preskripzioek babesten dituztela.

Inguruabar horrek, gutxienez, kontrol-organoaren kritika arrazoitua merezi izango luke, eta bere txostenean egindako baieztapen garrantzitsua bermatuko luke: *«Nabarmentzekoa da finantzaketa-mekanismo baldintzatu batzuk sine die desegokitasuna (...); egokia izango litzateke eskumena definitzea ETELek aurreikusten dituen modalitateen barruan»*.

Kontrol Ekonomikoko Batzordearen txostenak alde batera utzi du EELaren 83. artikulua babesten duen euskarri teorikoa, hain zuzen ere, ETELen azterketan oinarritzen dela. Baina, arau-proposamenaren balizko hutsegitea edo arrazoizkotasunik eza oinarritu beharrean, edozein azterketa saihestu du, eta, apodiktiboki, haren desegokitasunari buruzko ondorio bat atera du, inolako motibaziorik gabe, eta hori gaitzesgarria da, argi eta garbi.

EELaren 83. artikulua ezartzen duen baldintzapeko finantzaketa EELaren 111.2 artikuluan xedatutakoari lotzen zaio, eta haren xedapen guzti-guztiak betetzen ditu. Baldintzazkotasuna eremu funtzional osagarri bat artikulatzetik dator, eta udalerriek zein gainerako toki-erakundeek aktibatzea aukera dezakete (kasu honetan aplikagarriak ez diren arau batzuen mende), eta balizkoa da, eta ETEL errespetatzen du.

Premisa hori zuzena bada, ekimena sustatu duen sailaren ustez, erabat baztertu behar da Kontrol Ekonomikoko Bulegoaren ondorioa. Izan ere, badirudi baldintzapeko finantzaketarako mekanismoen indarraldia mugatua dela nahitaez, Euskadiko Toki Erakundeei buruzko Legearen 111.2 artikulua araberak ulertzen den salbuespena ez baitator bat haien behin-behinekotasunarekin, baizik eta arrazoiarekin.

Hori dela eta, justifikazio-memoriara jo behar da. Bertan, EELaren 63. eta 64. artikuluetan xedatutakoaren oinarria azaltzen da, 83. artikuluan aipatzen den finantza-lankidetzak – baldintzapekoa, zehaztugabea – gauzatzeko benetako oinarria baita. Eta hori guztia, hargatik eragotzi gabe aurreproiektuaren oinarri den irizpidea Zuzenbidean hobeto oinarritutako beste edozeinen mende jartzea, baina ez baieztapen apodiktikoen mende, ezta arrazoirik gabeko iritzien mende ere.

B. Tokiko Enplegurako eta Garapenerako Lankidetzak Funtsekin

Kontrol Ekonomikoko Batzordearen txostenak hainbat gogoeta egiten ditu Tokiko Enplegurako eta Garapenerako Lankidetzak Funtsekin buruz. Funtsekin hori EELaren bigarren xedapen iragankorrean jorratzen da. Hona hemen gogoetak:

1. Tokiko garapenerako eta enpleguako planak egiteko kostua kalkulatzeko parametroak.

Memoria ekonomikoak, hasiera batez, urteko 7 435 058 euroko kostua proposatu du, planak egiteko eta haien jarraipena egiteko gastuak barne hartuta, 23 000 euroko kostu lineala eta langileen kostua 104 095 eurokoa.

Kontrol Ekonomikoko Bulegoaren txostenak ohartarazi du kalkulu hori eragin duten parametroak justifikatu behar direla, ulertu baitu txosten tekniko batek babestu behar duela kostu hori aintzatesteko modulu finko bat ezartzea.

Onartu egin da.

Aipatutako magnitudeak azterketa tekniko batetik abiatu dira, baina txosten hori ez da ekimenaren tramitazioan sartu, ezta iritzi hori adierazteko dokumentu autonomo gisa formalizatu ere.

Balorazioaren I. eranskin moduan txertatu da dokumentu hau: «*Parámetros para el cálculo del coste de elaboración de los planes de empleo y desarrollo local y acciones para estimular la actividad económica y la generación de empleo*» [Enpleguako eta tokiko garapeneko planak eta jarduera ekonomikoa eta enplegu-sorrera sustatzeko ekintzak egitearen kostua kalkulatzeko parametroak].

2.– orria. Memoria ekonomikoen kalkuluetan aztertu den biztanleria

Kontrol Ekonomikoko Bulegoaren txostenak dioenez, memoria ekonomikoak 127 095 euroko (23 000 + 104 095) gastu unitarioa erakusten du. Euskadiko udalerrien biztanleria-errealitatea kontuan hartuta (zifra horiek zehazteko oinarritzat hartu diren zifren iturria edo data zehaztu gabe), kalkulaturako guztizko zifra atera da, eta ohartarazi behar da zenbateko horrek kostu burokratikoak baino ez diela erreparatzen, alde batera utzita, plan gisa, inplementatzeko jarduketan zerrenda bat definituko duela, eta jarduketa horien finantzaketa haiek formulatu eta onartzen dituzten toki-erakundeei dagokiela.

Onartu egin da.

Izan ere, proposatzen den finantzaketa plangintza-tresna egiteko kostuei lotuta dago, ez, ordea, tresna horrek izan ditzakeen jarduerai; beraz, Kontrol Ekonomikoko Bulegoaren txostenak defendatzen duen interpretazioa zuzena da.

Edonola ere, memoria ekonomikoa egiteko erabili diren datuei buruzko edozein zalantza saihesteko, EAEko udalerrietako biztanleriari buruz, kontuan hartutako iturria eta data ere sartuko dira memoria ekonomikoan (Eustat, udal-estatistika, 2021).

3.– Langabezia-tasaren arabera enplegu-plana eta tokiko garapenerako plana egitera behartuta dauden udalerriak.

Kontrol Ekonomikoko Bulegoak txostenean gaitzetsi du memoria ekonomikoan ez dela aipatzen zein diren bi urtez jarraian % 10etik gorako langabezia-tasa edukitzera behartuta dauden udalerriak, eta adierazi du kasu horren ikuspegia gehitu beharko litzatekeela, eta aurreikuspen horren ondoriozko kostu zenbatetsia sartu beharko litzatekeela.

Ez da onartu.

Horri dagokionez, Ekonomia eta Ogasun Saileko Erakundeen Baliabideen Zuzendaritzak 2022ko abenduaren 30ean igorritako txostenaren balorazioa transkribatu behar da. Txosten horrek justifikatzen du ez dela egokia langabeziaren magnitudea kontuan hartzea eta ezabatzea enplegu eta tokiko garapenerako planak egiteko betebeharraren parametro erabakigarrien artean:

«Bestalde, eta EELaren 78.1.e) artikuluan jasotako aurreikuspenari dagokionez, –“1. Honako udalerrri eta toki-erakunde hauek onartu beharko dituzte enplegu-planak eta toki-garapenerako planak: e) Elkarren segidako bi urtez baino gehiagoz % 10etik gorako langabezia-tasa duten udalerrriak eta toki-erakundeak”; jo dugu kendu behar dela.

EELaren 1. zirriborroan sartzea bidezkoa eta beharrezkoa zen; bertan, 20 000 biztanletik gorako udalerriei ezartzen zitzaien enplegu-planak eta tokiko garapen-planak egiteko betebeharra. Testuinguru horretan, biztanleria-bolumen handia eta denboran % 10eko ratioen gainetik iraun duen langabezia duten udalerrriak garapen ekonomikoa eta enplegu-sorrera sustatzera bideratutako enplegu-politika bat antolatzeke betebeharretik kanpo geratuko lirateke.

EELaren izapideek agerian utzi dute hasierako irizpide hori hobetu zitekeela, eta asmo horretaz aldatu da 78. eta 79. artikuluen idazkera. Enplegu eta tokiko garapenerako planak egiteko parametroek erabat hondarreko bihurtzen dute 78.1.e) artikuluan jasotako aurreikuspena, eta, horregatik, haren funtzionaltasuna eztabaidagarria da. Hori dela eta, hura kentzeak ez du eraginik EELaren ardatzetan, eta ez du alde batera uzten langabeziaren aurkako borroka, eta ez die laguntzarik kentzen arazo hori larriagoa den udalerrri eta toki-erakundeei.

Izan ere, eta hori behar bezain adierazgarria da, bigarren xedapen iragankorrak ez du Tokiko Enplegurako eta Garapenerako Lankidetzaren Funtsean antolatzen langabeziaren ehunekoa kontuan hartuta, eta parametro hori ez da kalkuluan sartzen».

Hala, EELaren 78.1 artikuluko aldaketa egin ondoren, honako hauek dira tokiko enplegurako eta garapenerako plana egin behar dituzten udalerrriak eta tokiko erakundeak:

<i>78. artikulua.- Tokiko enplegu- eta garapen-planak onartzera behartuta dauden udalerrriak eta toki-entitateak</i>
--

1. Tokiko enplegu- eta garapen-planak onartu beharko dituzte udalerri eta toki-entitate hauek:

- a) 10 000 biztanle baino gehiago dituzten udalerriek.
- b) Guztira 10 000 biztanle baino gehiago dituzten udalerriak biltzen dituzten kuadrillek.
- c) Enplegua eta toki-garapena sustatzeko zerbitzuak, guztien artean adostuta, ematea beren gain hartzen duten estatutuak dituzten mankomunitateek, baldin eta udalerri mankomunatuak 10 000 biztanle baino gehiago badituzte guztira.
- d) Aurreko paragrafoan aipatutako baldintzak betetzen dituen elkarte-oinarridun beste edozein toki-entitatek.

4.– Tokiko Enplegurako eta Garapenerako Lankidetza Funtsaren iragankortasuna

Kontrol Ekonomikoko Bulegoak txostenean zalantzan jarri du funtsaren iragankortasuna, bai eta bigarren xedapen iragankorrean erregulatzea bidezkoa den. Izan ere, txostena egin duen organoaren tesiaren arabera: «*Ez dator bat Ekonomia Itunetik datozen baliabideetan tokiko partaidetza izateko ereduarekin, tokiko enplegurako eta garapenerako planak egitera behartuta dauden toki-erakundeen taldearen osaera urte batetik bestera alda daitekeelako, biztanleria-aldaketak, langabezia-tasa edota bi adierazleetan izandako aldaketak direla eta. Gainera, Funtsa lurraldeen artean banatzea ez dator bat baliabideak banatzeko barne-ereduarekin, koefiziente horizontalen arabera. Horregatik guztiagatik, koherenteagoa da hauxe egitea: Bigarren Xedapen Iragankorra kentzea, Ekarpenen Legea ez aipatzea eta Aurrekontu Orokorretan urteko finantzaketa, funtsen transferentziaren bidez, ezartzea legeak ezartzen dituen baldintzak betetzen dituzten toki-erakundeei.*

Ez da onartu.

Kontrol Ekonomikoko Batzordearen arrazoiak ez dira konbentzigarriak.

Lehena, proposaturiko adierazleen aldakortasuna –langabeziaren ehunekoa kendutakoan, adierazle bakarra biztanleriarena da– harrigarria da, bereziki, ETElen VIII. tituluan xedatuaren argitan, zehazki, 93. eta 97. artikuluen argitan, eta Toki Araubidearen Oinarriak arautzen dituen apirilaren 2ko 7/1985 Legearen 26. artikuluan ezarritakoaren argitan. Artikulu horietan etengabe erabiltzen dira biztanleria-ratio jakin batzuk, nahitaez eman behar diren zerbitzuak zehazteko.

Kontrol Ekonomikoko Bulegoak nabarmendu duen zailtasuna benetakoa izango balitz (biztanleriaren aldakortasuna), ez legoke aukerarik nahitaezko prestazioko zerbitzuak Euskadiko Toki Erakundeei buruzko Legearen IX. tituluan aurreikusitako finantzaketa-eredura bideratzeko, horietako batzuk udalerri guztietarako badira ere, gehienak aginduzkoak baitira udalerri batzuentzat, eta ez besteentzat, kasu bakoitzean aplikatu behar diren biztanleria-mailen arabera.

Biztanleriaren aldakortasunaren argudioa kontuan hartu bada ere, ezin da inola ere erabakigarria izan Tokiko Enplegu eta Garapenerako Lankidetza Funtsa aldi baterako sortzea

ezinezkoa bihurtzeko; are gutxiago, kontuan hartzen bada biztanleriak garrantzi handia duela udalerrri edo toki-erakunde bakoitzak toki-araubidearen legeriaren babesean eman behar dituen zerbitzuak zehazteko, eta suposatu behar dugu ohiko arauen arabera finantzatu beharko dela.

Bigarrena koefiziente horizontalari buruzkoa da, eta hori ere gainditu daiteke. Adierazi behar da Tokiko Enpleguko eta Garapenerako Lankidetzaren funtsaren artikulazio iragankorrak ez duela inola ere baldintzatzen, ekimena sustatu duen sailaren iritziz behintzat, EELAK *ex novo* esleitzen duen eskumenaren finantzaketa, ETElen 17.1.25 artikularekin bat etorruta. Kontrol Ekonomikoko Bulegoak aipatzen dituen oztopoak ez dira funtsaren berezkoak, aldi baterako indarraldi mugatua baitu, ETElek erakusten duen finantzaketa-eredu arruntaren berezko oztopoak ere badira.

Horri dagokionez, koherentzia-arrazoi oinarrizkoengatik, Erakundeen Baliabideen Zuzendaritzaren txostenaren balorazioa errepikatu behar da, Kontrol Ekonomikoko Bulegoak orain aurka egiten dion eragozpen berari dagokionez:

«Ekimena sustatu duen sailak ez du zalantzan jarriko gaiaren arabera eskumena duen organoaren ondorioa, organo horrek ezagutza espezializatua duelako.

Edonola ere, azpimarratzekoa da behin eta berriz aipatu den funtsa iragankorra dela, eta aldi baterako indarraldia duela. Haren arauak ez dira artikulatzen eredu arruntean sakontzeko helburuz, haren definizioa beste instantzia bati dagokiolako; hortaz, diluitu eta desagertu egingo dira finantzaketa arrunta kalkulatzeko tokiko eskumen berriari erantzuten zaionean.

Hala ere, funtsaren artikulazioak, bigarren xedapen iragankorrean definituta dagoen moduan, DRIk [gaztelaniazko izenaren arabera sigla] identifikatu dituen arazoak sortzen baditu, geure buruari galde diezaiokegu ereduaren zailtasuna den, zeina EELari ezin baitzaio egotzi; eta, hartara, bere postulatueta egokitzeko ahalegin berezia eskatzen duen.

Ekarpen-koefiziente horizontalak aplikatzearen ondoriozko diferentzia funtsezkoa da eredurako, eta hala hartu behar da, pentsatu behar baita balizko dibergentzia hori edozein eskumen edo zerbitzuren finantzaketan gertatuko dela. Azken batean, ez da tokiko enpleguko eta garapenerako planen finantzaketaren eskusiboa izango, ez eta udalerrietan eta toki-erakundeetan jardura ekonomikoa sustatzeko eta enplegua sortzeko ekintzen programazioarena ere.

EELaren helburua da bere postulatuak erabat integratzea ETEletik eratorritako finantzaketa-eredu arruntean –agerikoa denez, udalerrri eta toki-erakundeentzat garrantzitsua den horretan–, salbuesteko mekanismorik ezarri gabe, urriaren 7ko 4/2021 Legeari heltzea ezinezkoa izateaz gain, denbora-arrazoia ere agerikoa delako (lege hori baliabideen banaketarako eta foru-aldundiek Euskal Autonomia Erkidegoaren aurrekontuak finantzatzeko egin beharreko ekarpenak zehazteko 2022-2026 aldian aplikatuko den metodologiari buruzkoa da).

Arestian aipatutako helburua lortzeko Ekonomia eta Ogasun Sailak egiten duen edozein iritzi ongi hartuko da, eta Funtsaren konfigurazioa egokituko da eredu arruntean integratzeko bidea

errazteko, baina ez da hori DRIren [gaztelaniazko izenaren arabera sigla] txostenak proposatutako irtenbidea».

Argudio horiei Euskadiko Toki Erakundeei buruzko Legearen 117.5 artikulua ere aipamena gehitu behar zaie. Artikulu horrek *aipatutako baliabideen banaketa horizontalean egon daitezkeen desorekak zuzentzeko behar diren mekanismoak ezartzea* xedatzen du. Halaber, Baliabideen banaketarako eta foru-aldundiek Euskal Autonomia Erkidegoaren aurrekontuak finantzatzeko egin beharreko ekarpenak zehazteko 2022-2026 aldian aplikatuko den metodologiari buruzko urriaren 7ko 4/2021 Legearen 21.3 artikulua ere gehitu ahal zaie; toki-erakundeek lurralde historiko bakoitzean zerga itunduetan izango duten partaidetza zehazteari buruzkoa da. Artikulu horren arabera: *«Lurralde historikoetako foru-organoei zerga-politikako gomendio gisa ezartzen zaie banaketa hori [lurralde historiko bakoitzean toki-erakunde bakoitzari dagokion partaidetza] egiteko irizpideek gastu arruntari buruzko berdintasunezko eta elkartasunezko politika baten alde egin behar dutela, eta irizpide horiek, gutxienez, biztanleriaren, ahalegin fiskalaren eta, hala badagokio, lurralde historiko bakoitzeko toki-erakundeen antolamendu-berezitasunaren arabera finkatu behar direla».*

Azken finean, politika fiskaleko gomendio gisa ere, herritarrei arreta ematen dieten mekanismo zuzentzaileak ezartzen dira, beste irizpide batzuen artean, Kontrol Ekonomikoko Bulegoaren txostenean adierazten baita funtsa ETELen IX. titulutik eratorritako ereduaren integrazteko arazoak sortuko lituzkeela, 4/2021 Legea indarrean dagoen bitartean edo hura aldatzen den bitartean.

Kontuan hartu behar da ekimena sustatu duen sailaren asmoa ez dela funts horren behin betiko konfigurazioari inolako erresistentziarik jartzea, eta alde batera utzi behar da indarraldiari buruzko aipamena, dagokion ekarpenen legea onartzen ez den bitartean indarrean dagoena aldatzen den arte, aurreikuspen hori egokia izango balitz.

Baina jokabide horrek, haren garrantziagatik eta, salbuespen gisa, ETELetik ondorioztatzen den araubide orokorrean duen eraginarengatik, oinarri sendo eta egiaztagarria eskatzen du. Ezaugarri horiek ez datoz bat Kontrol Ekonomikoko Batzordeak txostenean emandako argudioekin, salbu eta ekimena sustatu duen sailak oker ulertu badu. Hala izango balitz, onartu egingo luke EELaren postulatuak ETELetik eratorritako finantzaketa-araubidean modu baketsuan integratzea hobekien bermatzen duen konponbidea.

Edonola ere, deigarria da Kontrol Ekonomikoko Bulegoaren txosteneko pasarte batean ETELen finantzaketa-mekanismo arrunta dela aldarrikatzea, borondatezko prestazio-zerbitzuei dagokienez, eta, beste batean, ETELen IX. tituluan ezarritakoaz beste finantzaketa-mekanismo bat ezartzearen alde egitea, nahiz eta mekanismo hori nahikotasunaren eta baldintzarik ezaren printzipioetan oinarrituta egon, printzipio hori –baldintzarik ezaren printzipioa– Kontrol Ekonomikoko Batzordearen proposamenean lausotuta geratzen den arren. Azken gai hori jarraian azalduko dugu.

5.– Tokiko Enplegurako eta Garapenerako Lankidetzaren Funtzaren aplikazioa kontrolatzea

Kontrol Ekonomikoko Bulegoak, bere txostenean, Tokiko Enplegurako eta Garapenerako Lankidetzaren funtsaren araudian xede horretarako baliabide publikoen jarraipena eta kontrola egiteko mekanismo bat sartzearen alde egin du, eta dirulaguntzen legeriaren aplikazio osagarria iradoki du, funts horren transferentziatzat hartzea aldatu gabe.

Era berean, txosten hartan gomendatzen zen, planak egitera behartuta daudenek planak egiten dituztela eta haien kalitatea bermatzeko, ordaindutako zenbatekoen beharrezko justifikazio eraginkorra ezartzen duen aurreikuspen bat sartzea, funts horren bidez zenbateko horien gainfinantzaketarik edo xedez kanpoko erabilerarik sortzen ez dela bermatzeko.

Ez da onartu.

Kontrol Ekonomikoko Bulegoaren iradokizunak logikoak dira gastuaren kontrol zorrotzaren parametroen arabera, baina ez datoz bat behin eta berriz aipatzen den funtsaren baldintzarik gabeko izaerarekin eta udalerrien eta gainerako toki-erakundeen kasuan *ex lege* sortzen den betebeharraren baten finantzaketa global eta bereizi gabearen xedearekin.

Funtsari izaera finalistatzat har liteke, tokiko enpleguko eta garapenerako planak egitea eta jarduera ekonomikoa eta enplegu-sorrera sustatzeko ekintzen programazioa finantzatzera bideratuta baitago, eta hori, azpimarratu behar da, EELAtik sortzen da, eta ez dagokio eskumen berri horren finantzaketari, baizik eta EELA izapidetzen den uneari eta, ziur asko, enpleguaren euskal legea onartuko den datari. Inguruabar horiek direla eta, bidera ezina da eskumena aintzat hartzea ETELen IX. tituluak definitzen duen mekanismoan, dagokion ekarpenen legearen zordun baita.

Urriaren 7ko 4/2021 Legeak (Baliabideen banaketarako eta foru-aldundiek Euskal Autonomia Erkidegoaren aurrekontuak finantzatzeko egin beharreko ekarpenak zehazteko metodologiari buruzkoa) aipatzen duen 2022-2026 aldian gaudenez, EELAk finantzaketa iragankorreko mekanismo bat artikulatu behar zuen, nahikotasun eta baldintzarik ezaren printzipioei jarraituta.

Horiek horrela, dirulaguntzei buruzko legeria modu osagarrian aplikatzeak sortzen du lortu nahi den helburuari buruzko galdera. Tokiko enpleguaren eta garapeneraren arloko plangintzarekin zerikusirik ez duen eginkizun edo eskumen bat gauzatzeak ez luke ondoriozko izango funtsetan, ezin izango bailirateke itzuli. Izan ere, hori zuzeneko ondorioa da dirulaguntzak ezarritakoaz bestelako xedeetarako erabiltzen direnean.

Horrela ulertuz gero, kontrolak ez luke eraginkortasunik izango, toki-autonomian izango zuen eragina aztertu gabe, eta gai horrek balorazioaren mugak gaindituko lituzke.

Ondorioa bestelakoa izango balitz, ez litzateke osatuko baldintzarik eza; eta dirulaguntzen araudiaren osagarritasuna itxuragabea izango litzateke, transferentzien araubide juridikoa eraldatuta, non behin eta berriz aipatzen den funtsa zehazten den, eta, orduan, bai, ETELen IX. tituluaren aplikazioa salbuesteko oinarriari buruz galdetu beharko litzateke.

III. AURREPROIEKTUKO ARTIKULUEN AZTERKETA

A. Enplegarritasuna hobetzeko eskubideak eta betebeharrak

Kontrol Ekonomikoko Batzordeak honako gogoeta hauek egin ditu:

1. Eskubide horien eragin ekonomikoaren azterketan aipatutako gai guztiak jorratu behar izango zituzten, eta, beharrezkoa izanez gero, adierazi beharko zuten, eskubide subjektiboaren ikuspegitik aintzat hartu ez arren, gaur egun jada betetzen ari diren neurriei ez eragin ez izana. Horri dagokionez, esan behar da eskubide horien eskubide subjektiboaren baldintza berria bete beharko dela, bere eremu subjektiboan sartzen diren pertsonak hala eskatzen badute; beraz, horiek betetzeko behar diren zenbatekoak eman beharko dira sistematikoki, ezarritako baldintzetan.

Onartu egin da, eta memoria ekonomikoa berriro osatu da.

2. Inskribatutako pertsona fisikoen kopuru zehatza memoria ekonomikoan jaso beharko zen, EELAk aitortzen dizkien eskubide subjektiboak emateko erreferentea delako.

Onartu egin da, eta memoria ekonomikoa berriro osatu da.

Era berean, ohartarazi du memoria ekonomikoan erakutsitako kalkuluek adierazten dutela 115 000 langabe daudela (57 500 urtean), eta datu hori ez datorrela bat memoria berean agertzen direnekin, eta premien kalkulu distorsionatua eragin dezaketela.

Onartu egin da. Memoria ekonomikoa aldatu da.

3. Behar diren langileei buruzko zenbatespenak ez du kostu efektibo eta errealik jasotzen, eta ez du aurrekontu-inpaktu ekonomikoa agerian uzten. Hala ere, ez da zehazten premia horiek maila profesional bererako edo batzuetarako aurreikusten diren, eta, horien arabera, aurrekontu-kostu ekonomikoa zein den.

Onartu egin da. Memoria ekonomikoa aldatu da, eta adierazi da sortu berriak diren zuzkidura kopuruek goi-mailako teknikariaren profila dutela.

4. Langileen zenbatespenak ez du zehazten zuzkidura horiek nola beteko diren, hau da, gaur egun Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuan zerbitzuak ematen dituzten langileen berrantolaketaren bitartez beteko diren ala ezarri beharko diren behar berriren bitartez, hala dagokionean.

Azterketa «*Información complementaria a la memoria económica relativa al anteproyecto de ley vasca de empleo, como respuesta al informe de la Dirección de Presupuestos*» [Enpleguaren

Euskal Legearen aurreproiektuari buruzko memoria ekonomikoa osatzeko informazioa, aurrekontuen zuzendaritzari erantzuteko] dokumentuan egin da, eta EELA egiteko espedientearekin batera jaso da. Txosten horretara jotzen dugu alferrikako errepikapenik ez egiteko.

Edonola ere, memoria ekonomikoa aldatu da langileen berrantolaketaren premiak zehazteko. 28. orrian zehaztu dira.

5. Ez dirudi egokia denik «garapen instrumental»en kostuak «Enpleguaren Euskal Sareko erakundeen eta zerbitzuen mapa egiteko» zenbatetsitako partida globalean (100 000 euro) sartzea, eskubide subjektiboen garapen instrumentalen ondoriozko kostuak horretarako berariaz jasota egon beharko liratekeelako, ezarpenaren hasierako faseari legozkiokeen egoeraren arabera kostuak eta horien mantentze, jarraipen eta ebaluaziorako egiturazko kostuak bereizita. Kontrol Ekonomikoko Bulegoaren txostenaren arabera, memoria ekonomikoa behar bezala erakutsi behar ditu kostu horiek, eta bereizi azaleratu behar ditu egoeraren arabera eta egiturazko kostu zenbatetsiak, kostu horien ekonomia- eta aurrekontu-bideragarritasuna egiaztatzeke.

Onartu egin da Memoria ekonomikoa aldatu da.

6. Mekanismo iragankor bat sartzea.

Kontrol Ekonomikoko Bulegoaren txostenak mekanismo iragankor bat ezartzearen alde egin du, etorkizuneko Enpleguaren Euskal Legeak aldarrikatuko dituen eskubide subjektiboen eskaria bat etor dadin Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak legea indarrean sartzean izango dituen benetako zuzkidurekin eta baliabideekin. Gure ustez, legea indarrean jartzea eta Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuari hura betetzeko agindu zuzena, eraldaketa juridiko baten mende egon ala ez, behar bezala jaso beharko lirateke, eta giza baliabideak eta baliabide materialak berrantolatatu beharko lirateke, behar bezala bete daitezten.

Onartu egin da.

Xedapen gehigarri bat egin da, legea indarrean jarri eta lau hilabeteko epean erreferentziako profesionalaren izendapena agintzea xede duena. Horrez gain, lehenengo xedapen iragankor bat ere gehitu da, EELaren 10. artikulutik 12.era bitartekoak pixkanaka aplikatzeko. Ez da aipatu 13. artikulua –Lanerako prestakuntza jasotzeko eskubidea–, enpleguaren plan integratu eta pertsonalizatua zehaztu baita.

Lehenengo xedapen gehigarria honela geratu da idatzita:

LEHENENGO XEDAPEN GEHIGARRIA.- Erreferentziako profesionala esleitzea

Lege hau indarrean jarri eta lau hilabeteko epean, erreferentziako profesional bat esleituko zaie Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuan enplegu-zerbitzuen eskatzaile gisa inskribatuta dauden eta egoitza Euskal Autonomia Erkidegoan duten pertsona guztiei.

Esleipena interesdunei jakinaraziko zaie.

Lehenengo xedapen iragankorra honela geratu da idatzita:

LEHENENGO XEDAPEN IRAGANKORRA.- 11. eta 12. artikulua aplikatzea.

1. Enplegarritasunari buruzko diagnostiko pertsonala egiteko, arau hauek bete beharko dira:

a) Lehenengo xedapen gehigarrian aipatutako epea igarotakoan, enplegarritasunari buruzko diagnostiko pertsonala egingo da, 11. artikuluan ezarritako baldintzetan.

Enplegu Sistema Nazionalaren Zerbitzu Zorro Komuna erregulatzen duen araudiaren arabera, diagnostiko indibidualizatua eta profila egin duten pertsonen buruzko eskabideei ez zaie erantzungo, baldin eta diagnostikoa azken hamazortzi hilabeteetan egin bada, iraupen luzeko langabeen kasuan, edo azken bi urteetan, gainerako kasuetan.

b) Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak enplegarritasunari buruzko diagnostiko pertsonala egiteko eskabideetarako premiazko kontingentzia-plan bat egingo du, eskabide horiek 1. paragrafoan aipatzen den epea amaitu baino lehen egin badira, lehentasun-hurrenkera honi jarraituz:

1.- Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuan izena emanda dauden eta diagnostiko indibidualizatua eta profila egin ez zaien pertsona langabeei dagozkienak, Enplegu Sistema Nazionalaren zerbitzu-zorro komuna erregulatzen duen araudiaren arabera.

Horien hurrenkera zehazteko, langabezian denbora luzeen daramatenek izango dute lehentasuna.

2.- Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuan izena emanda dauden pertsona langabeei dagozkienak, baldin eta diagnostiko indibidualizatua egin denetik hamazortzi hilabete baino gehiago igaro badira.

Horien lehentasuna zehazteko, diagnostikoa egin den eguna hartuko da kontuan, eta antzintasun handiena dutenei emango zaie lehentasuna.

3.- Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuan izena emanda dauden eta enplegu-zerbitzuen eskatzaile diren pertsona okupatuei dagozkienak, baldin eta diagnostiko indibidualizatua eta profila egin ez bazaie, Enplegu Sistema Nazionalaren Zerbitzu Zorro Komuna erregulatzen duen araudiaren arabera.

Horien lehentasuna zehazteko, enplegarritasunari buruzko diagnostiko pertsonala egiteko eskaera-data hartuko da kontuan.

Premiazko arreta-planak enplegarritasunari buruzko diagnostiko pertsonala egingo dela bermatuko die Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuan izena emanda eta langabezian dauden pertsona guztiei, baita legea indarrean jarri eta hamabost hilabeteko epean hala eskatu duten enplegu-zerbitzuen eskatzaileei ere.

2. Enplegarritasunari buruzko diagnostiko pertsonala egin ondoren, enplegu-plan integratu eta pertsonalizatua egingo da, arau hauen arabera:

a) Aurreko paragrafoan xedatutakoa aplikatzearen ondoriozko lehentasun-hurrenkerari jarraituko zaio.

Hala ere, enplegu-zerbitzuak eskatzen dituzten pertsona okupatuei dagokienez, enplegarritasunari buruzko diagnostiko pertsonala egiteko, kontuan hartuko da eskaera egiten den data.

b) Lege hau indarrean jartzean enplegurako ibilbide pertsonalizatua diseinatzeko dagoenean, Enplegu Sistema Nazionalaren Zerbitzu Zorro Komuna erregulatzen duen araudiaren arabera, eta enplegu-zerbitzuak eskatzen dituen pertsonaren diagnostiko indibidualizatua eta profila eginda daudenean, enplegu-plan integratua eta pertsonalizatua egingo da 12. artikuluan ezarritako baldintzetan, lehentasun-hurrenkerari honi jarraituz:

1.- Langabeak. Horien lehentasuna zehazteko, diagnostiko indibidualizatuaren antzintasun handiena hartuko da kontuan.

2.- Pertsona okupatuak, eskaera-data kontuan hartuta; eta, data bat etorri gero, diagnostiko indibidualizatuaren antzintasun handienaren arabera emango da lehentasuna.

Apartatu honetan aipatzen den enplegu-plan integratu eta pertsonalizatua legea indarrean jarri eta hemezortzi hilabeteko epean egingo dela bermatuko du Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak.

B. Enpleguaren Euskal Sarearen eraketa eta eginkizunak

Kontrol Ekonomikoko Batzordeak honako gogoeta hauek egin ditu:

1. Enpleguaren Euskal Sarea osatzen duten administrazioak eta erakundeak.

Sarea osatzen duten administrazioei eta erakundeei dagokienez, harrigarria iruditzen zaio administrazioen arteko lankidetzeta eta elkarlanerako tresna batek esparru horretatik kanpoko subjektuen integrazioa aurreikustea, «zerbitzu-zorria kudeatzen duten erakunde laguntzaileak» aipatzen baititu.

Onartu egin da.

Xede horretarako, 18. artikulutik kendu da erakunde kolaboratzaileei egindako aipamena. Honela idatzita geratzen da:

18. artikulua.- Enpleguaren Euskal Sarea

Euskal Enplegu Sarea sortzen da izaera juridikorik gabeko lankidetzeta-tresna gisa, eta honako hauek osatzen dute: Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak, foru-aldundiek, udalerriek, toki-entitateek eta titulu honen III. kapituluan aipatzen den zerbitzu-zorria, enplegarritasuna eta

okupagarritasuna hobetzeko programa osagarriak eta kideek enpleguaren arloan adosten dituzten ekintza guztiak kudeatzen dituzten sektore publikoko entitateek.

Hala ere, erakunde laguntzaile horien esku uzten den enplegu-zerbitzuen zorroaren kudeaketagatik, hain zuzen ere, bermatu egin behar da erakunde horiek Enpleguaren Euskal Sareko kideen betebeharrak berberen mende egongo direla. Horretarako, 2. paragrafo bat gehitu zaio 20. artikuluari, erakunde laguntzaileek betebeharrak horien mende egon behar dutela zehazteko.

Era berean, zioen azalpeneko VI. atalean jasotako erreferentzia ezabatu da, entitate laguntzaileak Enpleguaren Euskal Sareko kide gisa ezabatuta.

Horrenbestez, honela geratzen da idatzita 20.2 artikulua:

20. artikulua.- Enpleguaren Euskal Sarea osatzen duten entitate betebeharrak

2. Titulu honen II. kapituluaren aipaturako zerbitzu-zorroa kudeatzen duten entitate laguntzaileek Enpleguaren Euskal Sareko entitateen betebeharrak berak izango dituzte.

2. Enpleguaren Euskal Sareak neurritz kanpo jokatzeko arriskua

Memoria ekonomikoan jasotako datuen arabera, Enpleguaren Euskal Sarearen sorrerak eta funtzionamenduak 500 000 euroko kostua izango du funtzionamenduan egongo den lehen urtean. Honako hauek sartzen dira: «*Protokoloak definitzea, prozedurak egitea, funtzionamendu harmonizatua zehazten duten informazio administratiboko sistemak*», «*identifikazio- eta jabetza-elementuak*» eta «*gutxieneko erregelamendu-garapen bat, zeinak barne hartu baititu sareko intranet espezifikoa, zerbitzuen eta tresnen eskuliburuaren garapena, gutxieneko jarraipen- eta auditoretza-sistemak, logotipoak eta seinaleak, barne-arreta eta -euskarria, koordinazio-prozesuak, harrera-jarduerak, kide izateko konpromisoa eta sarea osatuko duten erakundeetan aldaketa kudeatzea ahalbidetzen duten guztiak*». Bada, memoria horretan oinarrituta, Kontrol Ekonomikoko Batzordearen txostenak ohartarazten du Enpleguaren Euskal Sareak arriskua izango duela sarea sortzeko oinarritzat hartu diren kooperazio- eta lankidetzaren eginkizunak gainditzeko, beti haien ustez, «*zeregin jakin batzuk bat etortzeak ezin du ordeztu administrazio publiko bakoitzari dagozkion eskumenak benetan egikaritzea*».

Ez da onartu.

EELaren manuetatik ezin da ondorioztatu Enpleguaren Euskal Sareko kide bakoitzaren eskumenen egikaritzan gehiegikeriarik gerta daitekeenik, ezta egikaritze hori benetan alde batera utzi denik ere. Aurreproiektuak ez du gauzatzeari hertsiki lotuta dauden arrisku horiek osatzeko aukerarik ematen, behintzat aurreproiektutik ondoriozko antolamendua errespetatzen bada.

Horri buruz ez da ezer justifikatzen, beraz, ez dakigu Kontrol Ekonomikoko Bulegoak zer oinarri baliatu duen lerrokatzen horren arriskua iragartzeko eta eskumen horiek esleituta dituenak eskumen horiek ez gauzatzeko.

62. artikulua arabera, Eusko Jaurlaritzari esleitzen zaizkion eskumenek, eta, bereziki, 1. apartatuko e), f) eta g) letretan aipatutakoek, bermatu behar dute Enpleguaren Euskal Sarearen zerbitzu-zorroaren kudeaketan zerbitzuak ematearen kalitate-preskripzio komunaren mende egotea, baita tresna berberak erabiltzea ere, horrek pertsona eta enpresa erabiltzaileei zerbitzu hobea ekarriko dielakoan.

Maila instituzional bakoitzaren eskumen-eremuari eragiteko arrisku hori, bide batez esanda, foru-aldundiek, EUDELeK eta Tokiko Gobernuen Batzordeak ez dute sumatu EELA egiteko prozedura izapidetzean izan dituzten esku-hartzeetan.

3. Enpleguaren Euskal Sarearen finantzaketaren eta mantentzearen kostuaren ondorioak

Kostuen zenbatespenari dagokionez, Kontrol Ekonomikoko Bulegoak uste du, inplikaturako administrazio publiko guztien tresna baldin bada, finantzaketa-mekanismo bat antolatu beharko litzatekeela parte hartzen duten administrazio guztientzat, haiek zerbitzuak emateko baliatzen dituzten jarduketan kostuak ordainduta. Era berean, adierazi dute egokia dela 20. artikuluan ezartzea Enpleguaren Euskal Sarearen eginkizunak adostutako baldintzetan ezartzeko Enpleguaren Euskal Sarearen esparruan hartutako neurrien kostuak finantzatzeko betebeharra.

Zati batean onartu da.

Enpleguaren Euskal Sarearen onuradun nagusiak zerbitzu-zorroaren pertsona eta enpresa erabiltzaileak izango dira. Kontrol Ekonomikoko Bulegoaren txostenaren arabera, badirudi sarea osatzen duten sektore publikoko administrazioek eta erakundeek, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzutik harago, kide nagusi gisa, onuraren bat lortuko luketela sare horretako kide izateagatik, herritarrei beren beharrei erantzuteko zerbitzu handiagoa eta hobea eskaintzeaz gain, are gehiago zerbitzu horiek herritar guztientzako interes garrantzitsu batekin lotzen direnean, zeinak, bide batez esanda, garrantzi konstituzionala ere baitu.

Enpleguaren Euskal Sareari lotutako kosturik garrantzitsuenak arreta-, informazio- eta prospekzio-tresna komunak egitea eta mantentzea da, eta Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak bere gain hartzen du oso-osorik, EELaren 40.2 artikuluan xedatutakoaren arabera. Kostu horrek bere horretan jarraituko luke Enpleguaren Euskal Sareari ez balego, eta Enpleguaren Euskal Sarearen magnitudea edozein izanik ere.

Horregatik, Kontrol Ekonomikoko Batzordeak proposatzen duen banaketa bereizi gabea ez dugu bidezkoztat jotzen.

Beste kontu bat da, eta horretan ikusten da aipatutako txosteneko iradokizunaren arrazoizkotasuna, aipatutako tresna komunak edo leihatila bakarrari loturikoak erabiltzeko betebeharratik eratorritako kostuak bere gain hartzea.

Ildo horretatik, 20. artikulua aldatu da, Enpleguaren Euskal Sarea osatzen duten erakundeek aipatutako tresna komunak (adibidez, administrazio bakoitzaren sistemekiko bateragarritasunetik eratorritakoak) erabiltzeko betebeharratik eratorritako kostua beren gain hartzeko duten betebeharra ezartzeko, eta 21. artikulua ere gehitzen da, argi eta garbi adierazteko lurralde-leihatila bakarrak edo leihatila digital bakarra ezartzeko helburuak betetzeko sinatzen diren lankidetzak-akordioek berariaz aipatu beharko dutela kostuen banaketa.

20.1.c) artikulua honela geratzen da idatzita:

20. artikulua.- Enpleguaren Euskal Sarea osatzen duten entitate betebeharrak
1. Enpleguaren Euskal Sarea osatzen duten entitateek betebeharrak izango dituzte:
c) Titulu honen III. kapituluaren arabera sinatzen diren akordioak, informazio eta prospekzioarako tresna komunak erabiltzea, eta horiek erabiltzeko betebeharrari lotutako kostua beren gain hartzea.

Bestalde, haxe ezarrita dago 21.4 artikuluan, hitzez hitz:

21. artikulua.- Leihatila bakarra
4. Artikulu honetan xedatutakoa gauzatzeko sinatzen diren lankidetzak-akordioetan, finantzaketa eta parte hartzen duten alderdien arteko banaketa zehaztuko dira.

Azkenik, leihatila bakarrari dagokionez, Kontrol Ekonomikoko Bulegoak txostenean ohartarazten du Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak leihatila bakarrari buruz 21. artikuluan ezarritako zereginak gauzatzen dituenean, bermatu egin beharko duela administrazio publiko bakoitzaren eskumenak erabat errespetatzen eta mugatzen direla.

Prebentzio-oharra baino ez da, eta EELaren antolamenduari baino gehiago lotzen zaio gauzatzeari. Edonola ere, egokitzen da 21.3 artikuluan bigarren paragrafoa sartzea, leihatila eskusiboki zerbitzua erabilgarri jartzeko plataforma gisa erabil dadila aldarrikatzeko. Leihatila horren kudeaketa eta prestazioaren erantzukizuna zerbitzuaren titularra den administrazioak jarraituko du izaten.

21.3 artikulua honela geratzen da idatzita:

21. artikulua.- Leihatila bakarra
3. Enpleguaren Euskal Sareko entitate guztiak behartuta egongo dira bitarteko elektronikoen bidez ematea onartzen duten zerbitzuak leihatila digital bakarraren esku jartzera, bai eta zerbitzuei buruzko informazio orokorra ematera ere.
Zerbitzuaren titularra den administrazioak edo entitateak kudeatuko du zerbitzua, eta leihatila digital bakarra izateak ez du berekin ekarriko zerbitzuaren titulartasuna eskualdatzea, ezta zerbitzua emateko erantzukizuna ere.

4. 22.1. artikulua kentzea

Kontrol Ekonomikoko Bulegoak txostenean proposatu du 22.1 artikulua ezabatzea, bertan jasotako aurreikuspenak ez baitira gaikuntza espezifikoko bat, kasu bakoitzean aplikatu beharreko arauetatik kanpo, kasuan kasuko negozio juridikoaren arabera. Haren ustez, manuaren terminoek interpretazio desegokiak eragin ditzakete.

Onartu egin da.

Kendu egin da 22. artikulua 1. paragrafoa.

5. Lanerako prestakuntza-zerbitzua, foru-aldundiek beren gain hartuta.

Enpleguaren Euskal Sarearen zerbitzu-zorroaren definizioari eta kudeaketari dagokienez, Kontrol Ekonomikoko Batzordeak txostenean EELaren 47.1.a) artikuluan xedatutakoa hartu du ardatz. Horren arabera, lurralde historiko bakoitzeko foru-aldundiak, Enpleguaren Euskal Sarearen zerbitzu-maparekin bat etorrita, lanerako prestakuntza-zerbitzua kudeatu ahal izango du, aurreproiektuan aurreikusitako baldintzetan, zeina hitzez hitz adierazitzat jotzen baita.

Kontrol Ekonomikoko Batzordeak adierazi du, zerbitzu horiek Eusko Jaurlaritzak onartu duen plangintza- edo programazio-esparruan daudenez, plangintza horrek ezegonkortasun handiagoa eragin lezakeela eginkizun horien egikaritze egonkorrean.

Ez da onartu.

Lanerako prestakuntza-zerbitzua, modu lauan esateko (definizio xehatua EELaren 29. artikuluan dago jasota), enpresen eta pertsonen behar espezifikoko eta zehatzetara egokituko den prestakuntza-eskaintza baten garapenean zehazten da, haien laneratzea errazteko, pertsonen kualifikazioa eta produkzio-sarearen beharrekiko koordinazioa bilatze aldera.

Lanerako prestakuntza-zerbitzuaren funtsezko edukiari buruzko aipamen oso labur horretatik ondorioztatzen da haren izaera dinamikoa, oinarritzat hartu dituen bi parametroak ezegonkorak direlako edo, behintzat, etengabe bilakatuko direlako. Horregatik, Kontrol Ekonomikoko Bulegoak txostenean azaldu duen kezka dagokio foru-aldundiek borondatez beren gain hartuko lituzketen eginkizunen ezegonkortasunari buruzko zerbitzuari berari.

Eta pairamen bera edukiko du Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak, bere eremu funtzionalean sartzen den enplegurako prestakuntzaren programazioan eta garapenean.

Bestela, prestakuntza-katalogoa petrifikatuko litzateke, pertsonen eta enpresen kalterako, eta balizko egonkortasun funtzionala onura bakarra izango litzateke. Beraz, erraz uler daiteke hori ezin dela onartu.

Kontrol Ekonomikoko Bulegoak aurreikusten dituen arazoak ere ez dira sortzen foru-aldundiek lanerako prestakuntza-zerbitzua ematea Eusko Jaurlaritzak onartutako plangintzaren barruan sartzen delako. Plangintza hori EELaren aurreikuspenak Bizialdi Osoko Ikaskuntzari buruzko urriaren 10eko 1/2013 Legearekin koordinatze aldera egin da, hain zuzen ere. Lege horren 24.5. artikulua hauxe ezartzen du: *«Hezkuntza-sistemako lanbide-heziketaren arloan, nekazaritza-sektoreko lanbide-heziketa ez-arautuan eta enplegurako lanbide-heziketan eskumena daukaten sailek eta organismoek, beren eskumenen eremuan, lanbide-heziketan zer eskainiko den zehaztuko dute, betiere, kontuan hartuta, batetik, Lanbide Heziketako Euskal Plana eta, bestetik, Euskal Autonomia Erkidegoko Lanbide Heziketari buruzko Legearen 18. artikuluan zehaztutako Lanbide Heziketako Koordinazio Organo Gorenak ezarritako irizpideak eta lehentasunak»*.

Enpleguaren Euskal Zerbitzuari buruzko Legean lehen Enplegurako Lanbide Heziketa deituriko horretan parte hartzen zuten eragileak –aurreproiektuak lanerako prestakuntza esaten dio– zabaltzea aurreikusten denez, beharrezkoa da administrazio guztien koherentzia bermatzea helburu komun batzuetara zuzendutako prestakuntzaren plangintzan, programazioan eta garapenean.

Edozein plangintza estrategikoak xede dituen helburuak (hirurtekoak, lau urtekoak, bost urtekoak, eta abar) behar bezala lortzea bermatzen duten denbora-aldiak ezartzen dira, eta horrek prestakuntza-eskaintza baten ezegonkortasun-arriskua ezabatzen du. Izan ere, azpimarratu behar da prestakuntza-eskaintza horrek malgutasuna eta merkatuaren inguruabarretara eta egoera ekonomikora egokitze gaitasuna izan behar duela ezaugarri; bestela, nekez bete liteke enplegarritasuna hobetzeko eta pertsonak laneratzeko helburua.

Baina, gainera, EELaren 47. artikulua ez du inola ere aldatzen foru-aldundiek –modu ezberdinetan⁴⁰– esparru horretan gaur egun garatzen duten prestazio-errealitatea; beraz, EELak orain arte titulurik gabe garatzen zen jarduera bat legitimatu eta antolatu besterik ez du egiten.

⁴⁰Hona hemen adibide batzuk:

Bizkaiko Foru Aldundia:

- Enplegu, Gizarteratze eta Berdintasun Sailaren bidez, hainbat prestakuntza-programa garatzen ditu lanbide-gaikuntzan, digitalizazioan, autoenpleguan eta ekintzailertzan, bai eta enplegua bilatzeko teknikan ere. 2020-2023 aldirako enplegu-plan bat du. Plan horretan lehentasunak, helburuak eta ekintzak ezarri dira, lan-merkatuan sartzeko zailtasun handienak dituzten biztanle langabeei (gazteei, 45 urtetik gorakoei, emakumei, gizarte-bazterketako arriskuan edo egoeran dauden pertsonai, kualifikazio baxuko pertsonai) zuzendutako enplegu-politika aktiboen garapenean zentratuta.
- Ekonomia Sustatzeko Sailaren bidez, ekintzailertzako eta digitalizazioko prestakuntza-ekintzak sustatzen ditu, langabeentzat eta landunentzat. Horrez gain, enpresei zuzendutako hainbat programa ditu, eta batzuek zuzendarientzat edo langileentzako prestakuntza-ekintzak jasotzen dituzte.

Gipuzkoako Foru Aldundia

- Ekonomia Sustapen, Turismo eta Landa Ingurune Departamentuaren bidez, lurraldeko enpresei zuzendutako lehiakortasuna hobetzeko programak garatzen ditu. Programa horietan, kasu batzuetan, langileak eta zuzendariak prestatzeko ekintzak antolatzen dira.

Hori dela eta, arrazoizkoa da EELAn eremu funtzional hori aitortzea, hori bai, boluntarioa dela onartuta, eta gaur egun atomizatuta, koordinaziorik gabe eta bikoiztasunez josita dagoen prestazio-esparru bat antolatzeke laguntza emanda.

Foru-administrazioak garatzen duen lanerako prestakuntza Eusko Jaurlaritzak onartutako plangintzarekiko loturaren mende jartzeak ez du mugatzen haren eskumen-eremua (EELA egin arte ez zen existitzen, nahiz eta *de facto* egikaritu). Horren ordez, integrazio-logikaren mende jartzen du –edo prestakuntza-eragileak zabaldua–, eta logika hori Euskal Autonomia Erkidegoko Lanbide Heziketari buruzko ekainaren 28ko 4/2018 Legetik ondorioztatzen da.

Gainerakoan, «lurraldearen garapen ekonomiko eta sozial»arekin lotura izatea ezinbesteko baldintza da foru-aldundiek kudeatzen duten lanerako prestakuntza bereizteko, beste sektore-eremu batzuetako eskumen propioekin lotzen eta konektatzen delako, eta Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak ez duelako edo zailtasun handiagoa duelako behar bezala konektatzeko.

Horrela, eremu instituzional guztietan hedatutako enplegurako prestakuntza behar bezala koordinatuta egongo da, bikoiztasunik gabe, eta eraginkortasuna irabaziko du, inolako eskumenik eta muga desegokiaren mende jarri gabe. Bide batez esanda, foru-aldundiek eta toki-erakundeek ez dute eragozpenik jarri EELaren izapideak egin bitartean.

6. Finantzaketa

Finantzaketaren ikuspegitik, Kontrol Ekonomikoko Bulegoaren txostenak errepikatu egiten ditu aldundiek, udalerriek eta gainerako toki-erakundeek borondatezko prestazioko zerbitzuen finantzaketa baldintzatuari buruz egindako gogoetak. Era berean, berretsi egiten du apodiktikoa dela, eta, horregatik, EELaren izapidetzearekin batera aurkeztutako justifikazio-memoriaren edukira berriro jo behar dugu, bereziki, Tokiko Gobernuen Batzordearen txostenaren balorazioari dagokionez.

Ez da onartu.

Kontrol Ekonomikoko Bulegoak txostenean ez du baloratu EELAk egindako proposamena ordenamenduan sartzen den eta behar besteko arrazoiketa eta arrazoizkotasuna duen. Aitzitik, aurreproiektuak jasotzen duen aukera behar bezala azalduta dago aipatutako Tokiko Gobernuen

-
- Elkarrekin Lanean estrategiaren esparruan, eta Gizarte Politiketako Foru Departamentuarekin lankidetzan, bazterketa-arriskuan edo -egoeran dauden pertsonen zuzendutako laneratze-programak egiten dira, eta askotariko okupazioetan prestakuntza kualifikatzailea emateko ekintzak antolatzen dira.

Arabako Foru Aldundia

- Arabako Foru Aldundiko Enplegu, Merkataritza eta Turismo Sailak ekintzak garatzen ditu biztanleria aktiboaren eta, bereziki, langabezia daudenen lanbide-kualifikazioa hobetzeko. Arreta soziosanitariorako eta enplegurako prestakuntza-programak antolatzen ditu, irabazi-asmorik gabeko erakundeekin eta Arabako kuadrillekin lankidetzan.

Batzordearen txostenari emandako erantzunean, eta horretara jotzen dugu alferrikako errepikapenik ez egiteko.

«Acompañamiento a la creación de la ley del Sistema Vasco de Empleo. Fase de puesta en marcha» [Enpleguaren Euskal Sistemaren Legea sortzeko laguntza. Abian jartzeko fasea] dokumentua justifikazio-memoriari erantsi zaio, eta dokumentu horrek, batetik, prestazio-errealitate desordenatua erakusten du, eta, bestetik, agerian jartzen du enplegu-zerbitzuak ematen dituzten agenteak ugaritu direla, eta erakunde-maila desberdinek eragin desberdina izaten dutela zerbitzu espezifikoaren kudeaketan, beraz, nahitaezkoa da EELAk hori antolatzea.

Errealitateak erakusten duenez, aldundiek (intentsitate berarekin egin ez badute ere, egia esan) enplegu-zerbitzu guztietan (adibidez, orientazioan, prestakuntzan, bitartekaritzan, autoenplegurako eta ekintzailatzarako aholkularitzan) parte hartu dute, bai eta udalerri batzuek ere. Ekintza-ildo batzuk ezarri dituzte, eta aipatutako eremu guztietan Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren berezko eginkizuna proiektatu –eta proiektatzen jarraitzen dute–, eta, kasu askotan, bikoiztu ere egin dute.

Jokabide horrek, eraginkortasunik eza ordezteaz gain, herritarren bizi-kalitatea hobetzea dakarten eta komunitatearen edozein premia edo interes asetzen duten jarduera-eremuak kudeatzeko interesari erantzuten dio. Eta enplegua, zalantzarik gabe, herritarren eta erakundeen berehalako interesen rankingaren buruan dago.

EELAk jardunbide desordenatu eta informal hura antolatu baino ez du egiten, tokiko eta foru botere publikoen ekintza posible den jarduera-eremuak definituz.

Izan ere, erakunde horiek kudeatzen dituzten zerbitzuak osagarriak eta lagungarriak dira, eta zerbitzu horiek lotura berezia dute lurraldearekin; beraz, halaxe jokatzeko du hori kontuan hartuta. Hortik aurrera, prestazio-ondare hori erakunde bakoitzaren borondatearen mende geratzen da, zerbitzu horiek komunitatean atzera egin dezaketen bizi-kalitatea hobetze aldera, betiere, jakina, 26. artikulua aipatzen duen Enpleguaren Euskal Sarearen Mapak ezartzen dituen arrazionalizazio-parametroetara egokituta.

Kontrol Ekonomikoko Bulegoaren txostenak ez die kritikarik egiten labur-labur azaldu berri diren ardatzei. Ardatz horiek ETElen eta toki-araubidearen oinarriei buruzko legerian oinarrituta daude. Hauxe baino ez du aipatzen: inplikaturako zerbitzuen hautazko izaerak zerbitzu horiek emateko erantzukizuna desitxuratzen duela. Baina baieztapen hori ez dator bat EELaren aurreikuspenekin. Izan ere, alde batera uzten du 61. artikuluan aurreikusitako mekanismoa, bai eta zerbitzu horien izaera osagarri eta lagungarria ere, eta ez du kontuan hartzen, hain zuzen ere, EELaren 83. artikulua aipatzen duen finantza-lankidetzarako mekanismoak aldarrikatutako dirulaguntza-izaera, eta hortik eratorriko da arau-haustea egin duen toki-erakundeak jasotako zenbatekoak itzultzeko betebeharra.

Bi tresna horiek bateratzea nahikoa da interes publikoa babesteko, hots, erabiltzaileei kalitatezko enplegu-zerbitzuak emateko eta enplegarritasuna nabarmen hobetzeko.

Edonola ere, Kontrol Ekonomikoko Bulegoaren txostenaren babesean, eta zerbitzuak emateari uzte orori segurtasuna emate aldera eta haien jarraitutasuna bermatze aldera, bi aldaketa egin dira 19. artikuluan, zerbitzua pertsona eta enpresa erabiltzaileen mesedetan etengabe emango dela bermatzeko neurriak antolatzeke, zerbitzua ematea borondatezkoa denean, eta Euskal Enplegu Sarean zerbitzua emateari uztearen kasuak identifikatzeko.

19.1. artikulua honela geratzen da idatzita:

19. artikulua.- Enpleguaren Euskal Sarean integratzea eta hura uztea

1. Erregelamendu bidez zehaztuko da Enpleguaren Euskal Sarean integratzeko eta hura uzteko prozedura. Prozedura horren helburua izango da entitate eskatzaileak emango dituen zerbitzuak identifikatzea, hura 26. artikuluan aipatzen den Enpleguaren Euskal Sarearen mapara egokitzea, integrazio-data zehaztea, zerbitzuak emateko gutxieneko epea finkatzea, arreta, informazio eta prospekziarako tresna komunak eskura jartzea, baita entitate eskatzaileak hurrengo artikuluan aipatzen diren betebeharrak bere gain hartzea ere, foru-aldundiek eta udalerriek borondatez ematekoak diren zerbitzuak etenik gabe ematen direla bermatzeko neurriak hartzea eta sare hori uzteko arrazoiak identifikatzea.

Era berean, azken tarteki bat sartu da 61.5 artikuluan, zerbitzuak emateko ardura duen erakundeak behin eta berriz ez-betetze larria egiten badu, ordezkapen-neurrien eta hitzarmen, kontratu eta dirulaguntzen arabera bere gain hartutako betebeharrak ez betetzeari lotutako ondorioen arteko bateragarritasuna bermatzera bideratua, eta horien artean sartu da, hain zuzen ere, gehitzearen bidez kotatasuna, EELaren 83. artikulua arabera.

Horren arabera, honela idatzita geratzen da 61.5 artikulua:

61.5. artikulua. Artikulu honetan xedatutakoak ez die kalterik egingo Enpleguaren Euskal Sarearen zorroko zerbitzuak kudeatzeko hitzarmenen eta kontratuen indarrez hartutako betebeharrak eta konpromisoak ez betetzeagatik aplikatzekoak diren ondorioei, baldin eta hitzarmen eta kontratu horiek Sektore Publikoko Kontratuei buruzko azaroaren 8ko 9/2017 Legearen 188. artikuluan eta hurrengoetan xedatutakoaren arabera izenpetu badira –lege horren bidez, Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2014ko otsailaren 26ko 2014/23/EB eta 2014/24/EB zuzentarauen transposizioa egiten da Espainiako antolamendu juridikora–; orobat, ez die kalterik egingo ez-betetzearen ardura duen administrazioari edo entitateari eman dakizkioken dirulaguntzen ondorioz hartutako betebeharrak eta konpromisoak ez betetzeagatik aplikatzekoak diren ondorioei, 83. artikuluan jasotakoa barne.

Kontrol Ekonomikoko Bulegoaren arabera, EELak proposatutako ereduak eragin negatiboa du bete beharreko eginkizunak betetzeko baliabide egokiak bermatuko dituen erakunde arteko finantzaketa-sistema egonkor baten ezarpenean, baina ez da ulertzen zergatik adierazi duten hori.

Udalerriek eta gainerako toki-erakundeek borondatez ematen dituzten zerbitzuen finantza-lankidetzak egonkorra (Eusko Jaurlaritzak ez du modu eskusiboan finantzatzen) bermatuta dago EELaren 83. artikuluan. Horri buruz ez da ezer justifikatzen, beraz, ez dakigu aurreikuspen horrek

zergatik ez duen bermatzen Kontrol Ekonomikoko Bulegoa hainbeste kezkatzen duen finantza-nahikotasuna –baterako finantzaketarako beharrezko aurrekontutik abiatuta; sail honek gehitu nahi izan du ñabardura hori–, foru- eta toki-erakundeek borondatez beren gain hartzea erabakitzen duten eginkizunak betetzeko.

Kontrol ekonomikoko organoaren txostenak ateratako ondorioa gorabehera, argi da eskumenak mugatzeko eskema.

Edonola ere, eskumenak ETEletik eratorritako eredura bideratzeko eta horien finantzaketa baldintzarik gabeko eredu batera egokitze eskakizunari erantzute aldera, ohartarazi behar da EELAk ezartzen duen ereduarekin bat ez datorrela 47. eta 48. artikuluetan aipatzen diren zerbitzuak propiotzat esleitzea; eta eskuordetzeko modukotzat jotzeak –eskumenen transferentziak ez baitio inola ere erantzuten aurreproiektuak lortu nahi duen helburuari– ez luke konponduko Kontrol Ekonomikoko Batzordearen etengabeko kezka, hau da, *ETELek (toki-erakundeen kasuan) salbuespenezko gisa diseinatu duen finantzaketa-mekanismo batera jotzea*, ETElen 22. eta 23. artikuluen arabera⁴¹ eskuordetzarekin batera joan behar duen finantzaketak ez baitu baldintza hori saihesten, are kontrakoa.

Gainera, Euskadiko Toki Erakundeei buruzko Legearen 111.2 artikulua aukera ematen du finantzaketaren baldintzazkotasuna erakunde autonomikoen dirulaguntza politika espezifiko bati lotzeko, kasu honetan bezala, parte-hartzearen, aurrekontu-egonkortasunaren, finantza-iraunkortasunaren eta efizientziaren, eraginkortasunaren eta zerbitzuen kalitatearen printzipioei egokituta. Printzipio horiek guztiak errespetatzen dira EELAn aurreikusi diren zerbitzu osagarri eta lagungarri jakin batzuk borondatez emateko ereduari, eta finantza-lankidetzarako mekanismo bat definitzen du, hain zuzen ere, zerbitzuaren kalitatea eta jarraitutasuna bermatzeko.

Gainerakoan, argi dago foru-aldundiek ematen dituzten zerbitzuak orain arte bezala finantzatuko direla, Autonomia Erkidego Osorako Erakundeen eta bertako Kondaira-Lurraldeetako Foruzko Ihardutze-Erakundeen Arteko Harremanei buruzko azaroaren 25eko 27/1983 Legearen 18. artikuluan ezarritakoaren arabera, Ogasun Nagusiaren eta Foru Ogasunen arteko baliabide-banaketari kalterik egin gabe.

⁴¹ 22.4. artikulua. *Eskuordetzarekin batera, finantzaketa ere zehaztu beharko da. Eskuordetutako zerbitzuak emateko zuzkidurarik bermatzen ez bada, eskuordetzea deuseza izango da. Eskuordetze-erabakian ezarritako finantza-betebeharrak betetzen ez badira, lege honetako 24. artikuluan aurreikusitako finantza-konpentsazioen sistema aplikatuko da.*

23.4. artikulua. *Eskuordetza-xedapenean edo -erabakian, honako kontu hauek zehaztu beharko dira, gutxienez:*

a) *Eskuordetzea justifikatzen duten lege-arauak.*

b) *Zein eginkizun betearaztea eskuordetzen den.*

c) *Zein baliabide material, ekonomiko nahiz finantzario edo giza baliabide jarriko diren toki-erakundearen esku, bai eta balorazioa eta berrikusteko prozedura ere.*

d) *Zerbitzuaren egiazko kostuaren balorazioa.*

e) *Eskuordetzea zein egunetan gauzatuko den, eta zenbateko epea izango duen.*

f) *Autonomia-erkidegoak jarritako baldintzak, emandako instrukzio edo jarraibideak, jarritako kontrol-bideak, berarentzat gordetako ahalmenak, eta errekerimenduak egiteko zehaztutako prozedura; azken horren arabera, eskuordetzea ezeztatzea ere gerta daiteke.*

g) *Eskumena eskuordetzan jasotzen duen toki-erakundeak izango dituen betebeharrak.*

- Enpleguaren Euskal Sarearen mapa

Enpleguaren Euskal Sarearen mapari dagokionez, Kontrol Ekonomikoko Bulegoaren txostenak honako hau baino ez du adierazten: aholkularitza-zerbitzu espezializatuen aurreikuspena 100 000 eurokoa izango dela lehen funtzionamendu-urterako, eta kontuan hartu beharko dela zein den foru-aldundiek eta beren borondatez zerbitzu horiek emango dituzten udalerriek benetan emandako zerbitzuen errealitatea. Horretarako, ulertuko da egoeraren araberakoa izango dela, eta, denbora igaro ondoren, administrazio-egituraren zerbitzu teknikoek beren gain hartu ahal izango dutela.

Kontrol Ekonomikoko Bulegoaren iritziak arrazoizkoa dirudi; beraz, horren arabera, memoria aldatu dugu.

IV. BESTE GOGOETA BATZUK

1.- Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren dimentsionamendua

Kontrol Ekonomikoko Bulegoaren txostenak, amaitzeko, «Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren 2022ko dimentsionamendua» dokumentua aipatzen du. Bulegoaren hitzetan: *«Dokumentu hori ezin da kontuan hartu LANBIDEren lanpostu-zerrendaren gainetik, eta, bereziki, 2023rako aurrekontu-plantillan jasotzen denaren gainetik, zeina EAEko 2023ko Aurrekontu Orokorren Legean erakusten baita».*

Adierazpen horrek ez du zalantzarik onartzen, eta, nola ez, bat etortzen gara, baina esan behar da aipatutako dokumentutik ez dela kontrakoa ondorioztatzen, ezta jardunbide irregularra izateko arriskua ere. Besterik gabe, plantilla ezin hobe batera hurbiltzen da, bai hura egiten den datan indarrean dagoen araudiaren aurrekontutik eta eskakizunetatik, bai jada onartuta dagoen Inklusiorako eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren abenduaren 22ko 14/2022 Legetik eta EELAtik eratorritakoetatik.

Edonola ere, baztertu egin behar da EELAtik sortzen diren langile-premiak izatea indarreko enplegu-legeriak jada eskatzen dituenak eta, ziur asko, Estatuko enplegu-legeak ezarriko dituenak baino handiagoak (lege horren azken izapideak egiten ari dira lege-biltzarrean). Halaber, baztertu egin behar da EELAtik sortzen diren langile-premiekin aurreproiektuaren bideragarritasun ekonomikoa zalantzan jartzea. Izan ere, iritzi horrek ukatuko luke Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua oztopatu duen zuzkidura ez nahikoa.

Horri dagokionez, gogoratu behar da Kanarietan bakarrik osatzen dela enplegu-zerbitzu publikoko profesionalen/langabeen ratio okerragoa, enplegu-zerbitzu autonomiko guztietan. Horri gehitu behar zaio Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua dela enplegu-politika aktiboak eta Inklusiorako eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren prestazioak betearazteko eremu funtzionalei arreta ematen dien enplegu-zerbitzu publiko bakarra, eta gainerako enplegu-zerbitzu publikoak, berriz, lehenengoetan soilik espezializatuta daudela.

Servicios públicos de Empleo	Nº dotaciones	% dotaciones PAES	Paro registrado	Ratio Paro Registrado / Dotaciones	Mejor ratio
Andalucía	7.250	100	758.457	104,6	2º
Aragón	503	100	58.928	117,2	5º
Asturias	364	100	62.424	171,5	8º
Cantabria	199	100	34.197	171,8	9º
Castilla La Mancha		100	141.116		
Castilla y León	1.130	100	122.365	108,3	4º
Cataluña	1.761	100	348.027	197,6	12º
Extremadura	800	100	86.162	107,7	3º
Galicia	656	100	146.120	222,7	13º
Baleares	496	100	36.203	73,0	1º
Canarias	675	100	193.742	287,0	16º
La Rioja	73	100	14.240	195,1	11º
Madrid	1.285	100	315.043	245,2	14º
Murcia	557	100	89.969	161,5	7º
Navarra	208	100	32.062	154,1	6º
País Vasco	1.030	43	113.352	255,9	15º
Valencia	2.015	100	352.711	175,0	10º

Iturria: SEPE (2021eko abendua). LANBIDEn enplegu-politika aktiboen gaineko kalkulua

Eta, duen garrantziagatik, aipatu egin behar da Alemanian dagoen ratioa⁴²: 51 enplegu-eskatzaile, funtzionario bakoitzeko; Belgikan, 58; Frantzia, 107; Finlandian, 19; Espainian, 188. 2016an, azpimarratu behar da.

Egoera hori nekez onar daiteke, eta, jakina, ez da bateragarria EELAk enplegu-politika aktiboari eman nahi dien bultzada irmoarekin. Izan ere, erabiltzaileei eskubide batzuk aitortzen zaizkie, enplegarritasuna hobetzeko eta enpresei ematen zaien zerbitzua nabarmen hobetzeko. Izan ere, produkzio-sare osoak ez ezik, langileek ere jasoko dute zerbitzu horren onura.

Euskal Autonomia Erkidegoko botere publikoek Gizarte Eskubideen Europako Zutabearen printzipioen eraginkortasunaren alde (adibidez, 1., 3. eta 4. printzipioen alde) izan behar duten konpromisoaren eskakizuna da, eta printzipio horiei ezin zaie bizkarra eman.

Baina, era berean, zuzenbide positiboko errekerimendu batetik, ezin baita alde batera utzi Inklusiorako eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren abenduaren 22ko 14/2022 Legearen zazpigarren xedapen gehigarritik eratorritako agindua. Xedapen horrek, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren plantillari dagokionez, honako hau ezartzen du: «*Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak beharrezko plantilla izango du Diru Sarrerak Bermatzeko eta Inklusiorako Sistemaren prestazio ekonomikoak behar bezala kudeatzen, aitortzen eta kontrolatzen direla bermatzeko, bai eta enplegarritasunari laguntzeko eta hura hobetzeko zerbitzuak behar bezala ematen direla bermatzeko ere. Horretarako, eskainiko ditu arreta eta laguntza pertsonalizuatuak, pertsona eta enpresa erabiltzaileei aitortutako eskubideak behar bezala egikaritzea, eta esleituta dituen enplegu-zerbitzuen zorroko jarduera eta zerbitzu guztiak*

⁴² 2016ko datua, *Estudio sobre Programa de Políticas Activas de Empleo* azterlanetik hartua, 25. or. AIREF, 2018.

gauzatzea, Euskal Autonomia Erkidegoko aurrekontu orokorren legeetan aurreikusitako moduan».

Deialdi saihetsezina da Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuko plantilla nahikoa izan dadin, esleituta dituen eginkizunak behar bezala beteko dituela bermatzeko. Izan ere, dagozkion aurrekontu-legeen aurreikuspenen eta eskakizunen arabera bermatu beharko da, zeinak guztiak lotzen baititu, bai ekimena sustatzen duen saila, baina baita Ekonomia eta Ogasun Saila eta Gobernantza Publiko eta Autogobernu Saila ere.

Bestalde, Kontrol Ekonomikoko Bulegoak aipatutako dokumentuak –«Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren 2022rako dimentsionamendua» – ez du lanpostu-zerrendaren gainetik jarri nahi –lanpostu zerrenda giza baliabideen antolakuntza arrazionalizatzeko tresna nagusia da–, ez eta indarreko aurrekontuetan islatutako aurrekontu-plantilla saihestu ere, alferrik gainjartzen baitaizkie haren eskakizunei.

Dokumentu horrek, soilik dinamikoa izan daitekeen planteamendu batetik abiatuta, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua berrantolatzeke beharrari erantzuten dio, «Lanbide Hobetzen» prozesu eraldatzailearen zati gisa. Prozesu hori erabat gauzatzen ari da, eta arreta-eredua eta lanpostu bakoitzaren eduki funtzionalarekin duen lotura behar bezala definitu behar dira, eta zerbitzuak berrantolatu behar dira, behin amaituta, langileen eskakizunak identifikatzeko. Beraz, eraldaketa-prozesu hori lortzeak, zehaztasun osoz, agerian utzi ahal izango ditu langile-premiak eta haien profilak.

Edonola ere, eta gaur egun ditugun datuak kontuan hartuta, *Información complementaria a la memoria económica relativa al anteproyecto de ley vasca de empleo, como respuesta al informe de la Dirección de Presupuestos* [Enpleguaren Euskal Legearen aurreproiektuari buruzko memoria ekonomikoaren informazio osagarria, Aurrekontu Zuzendaritzaren txostenari erantzuteko] dokumentuak erakusten duen bezala, langile-beharren proposamena egin da (lege-aurreproiektua izapidetzeko espedienteari erantsi zaio dokumentu hori).

Langile-beharrak gardentasun osoz kuantifikatzeko, memoria ekonomikoak horri buruzko informazio zehatza jasotzen du. Informazio hori jarraian transkribatu dugu, aipatutako txostenari emandako erantzuna errazago ulertzeko:

1. koadroa. Dauden zuzkiduren eta aurreproiektutik eratorritako zuzkiduren laburpena eta LANBIDErako sortu berri diren zuzkiduren saldoa

Gaur egungo zuzkidura eta antolaketa funtzionalak	
LANBIDE zuzkidurak, guztira 2023ko aurrekontuetan jasotako egiturazko plantilla	1083
Prestazioen kudeaketari lotutako zuzkiduren gaineko kalkulua: (hiru egitura-mailak kontuan hartuta: zerbitzu nagusiak, lurraldeko bulegoak eta enplegu bulegoak). Inklusiorako eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren Legea indarrean sartzeari lotutako funtzioak, antolamendua eta baliabide-premiak	351

aztertzeako proiektuaren ondoriozkoa. Helmugarik gabeko zuzkidurak, enplegu-bulegoetan.	
Enplegu-bulegoetako teknikariak: (191 orientatzaile; 138 enplegu-prestakuntzako teknikari; 44, orientatzaile. 2023. urterako onartua, Inklusiorako eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren Legea indarrean sartzean). Erreferentziako langileak izan daitezkeen eta aurreproiektuaren II. kapituluaren (Euskal Enplegu Sarearen zerbitzu-zorroaren definizioa eta kudeaketa) eta IV. kapituluaren (Enplegarritasuna hobetzeko programa osagarriak) jasotako zerbitzuei erantzun diezaieketen zuzkidurak.	373
Aurreproiektutik eratorritako zuzkidurak	
10. artikulua. Diagnostikoa	48
11. artikulua. Plan integralak eta pertsonalizatuak.	192
28. artikulua. Orientazioa. Triajea	16
28. artikulua. Orientazioa. Enplegu-zentroak	10
29. artikulua. Enplegurako prestakuntza	42
31. artikulua. Autoenplegua, ekintzailatza	11
32. artikulua. Enpresentzako aholkularitza Azterketa	63
50. artikulua. Konpetentzien ebaluazioa	48
Guztira	430
Zuzkidura sortu berriak.	
Enpresa-erakundeetako teknikari zuzkiduren (373) eta aurreproiektuaren ondoriozko teknikari premien arteko aldeak (430)	57

Identifikatutako zuzkidura sortu berrien kopurua goi-mailako teknikari-profilekoek osatzen dute, eta 2022ko kostu unitarioa (soldata + Gizarte Segurantzak) 60 250 eurokoa da. Lanbiderako zuzkidura sortu berrien kostua 3 434 250 eurokoa da.

Bestalde, hauex da sartzeko aurreikusitako kronograma:

Enpleguaren Euskal Legea legebiltzarrean onartzen bada, 2024ko lehen lau hilekoan jarri beharko litzateke indarrean. Hipotesi horretatik abiatuta, LANBIDEk bi proiektu hauek gauzatuko lituzke: «HOBETZEN antolamendua eraldatzea» eta «Inklusiorako eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren Legea indarrean jartzeari lotutako funtzioak, antolamendua eta baliabide-premiak aztertzeako proiektua», eta Enpleguaren Euskal Legeak araututako zerbitzuei lotutako betebeharrak eta eskubideak bere gain hartzeko moduan egongo litzateke. Egoera horretan, hauex izango litzateke zuzkiduren kronograma (maximoak):

- **2024: 20 zuzkidura.** Aldi hori amaitzean, zerbitzuen prestazioaren eta biztanleria eskatzailearen arteko emaitzak ebaluatuko dira, eta erabakiko da 2025eko zuzkidurak aktibatzen diren.
- **2025: 25 zuzkidura** (aurreko aldiaren ebaluazio positiboa baldin badago) Prozesu ebaluatzailea aplikatuko da.
- **2026: 12 zuzkidura** (aurreko aldiaren ebaluazio positiboa baldin badago)».

- Aholkularitza kostuak.

Azkenik, garapen instrumentaletarako aholkularitza-kostuei dagokienez, Kontrol Ekonomikoko Bulegoak txostenean adierazi du *HOBETZEN proiektua aipatzeak ez duela baztertzen EELAn jasotako neurrien kostuen zenbatespen banakatua egin beharra, beraz, beharrezkotzat jotzen dela memoria ekonomikoak haren xedeari erantzutea, kostu bakoitza zehaztuta eta erabilitako kalkulu-metodologia definituta.*

Onartu egin da, eta memoria ekonomikoa zuzendu da.

5.5.7 EUSKADIKO A HOLKU BATZORDE JURIDIKOA

I. SARRERA

2023ko martxoaren 13an, Euskadiko Aholku Batzorde Juridikoaren 9/2023 irizpena jaso da, Enpleguaren Euskal Legearen aurreproiektuari buruzkoa.

Irizpide horretan haxe ondorioztatu dute: «*Txosten honetan egindako oharpenak kontuan hartu ostean, lege-aurreproiektua Jaurlaritzaren Kontseilura bidal daitekeela, onetsia izan dadin*».

Hori dela eta, irizpen hori zehatz-mehatz aztertu eta baloratu behar da, honako hauek azaltzeko: aurreproiektuaren testuan egin diren aldaketak, haren proposamenak edo gomendioak ez onartzeko arrazoiak, eta, hala badagokio, haren ondorioekiko desadostasuna. Horrela, Xedapen Orokorrak Egiteko Prozedurari buruzko abenduaren 22ko 8/2003 Legearen 10. artikuluan xedatutakoa beteko da, lege hori Xedapen Orokorrak Egiteko Prozedurari buruzko ekainaren 30eko 6/2022 Legearen xedapen iragankorraren arabera aplikatzen den bitartean, eta, unea iristen denean, Jaurlaritzari buruzko ekainaren 30eko 7/1981 Legearen 57. artikuluan jasotako aurreikuspena beteko da.

Azken batean, dokumentu honetan azalduko da izapidetze-prozesuan dagoen testuaren justifikazioa, eta irizpenak planteatzen dituen gai garrantzitsu guztien inguruan hartutako erabakien berri emango da, 8/2003 Legearen 10.2 artikuluan aurreikusitako amaiera-memoria ematea alde batera utzi gabe.

II. AURREPROIEKTUAREN ARTIKULUEI ETA XEDAPENEI BURUZKO GOGOETEN AZTERKETA.

Euskadiko Aholku Batzorde Juridikoaren (EABJ, aurrerantzean) irizpenean jasotako eragozpenak eta proposamenak aztertzean, azaldu diren ordena berari jarraituko zaio, zein xedapen edo artikulua den eta horien izenburua zehaztuz, errazago identifikatzeko eta ekimena sustatu duen sailaren azken jarrera baloratzeko.

Jaso egiten da, nolanahi ere, aipatu zenbakiak aldaketak izango dituela baloratzen den irizpenetik datozen aldaketen ondorioz, bai eta Enpleguaren Liburu Zuriaren harira sartzen direnen ondorioz ere, zeina ezin izan baitzen kontuan hartu lehenago, 2023ko otsailaren 16an jendaurrean aurkeztu zelako.

✓ **Otsailaren 28ko Enpleguaren 3/2023 Legeari buruz**

EABJren irizpenean bi gai jaso dira duela gutxi onartu den 3/2023 Legeari buruz:

1. Formari buruzkoa. Horren arabera, aurreproiektuaren testua berrikustea eta erkatzea iradokitzen da, hala dagokionean dagozkion egokitzapenak egiteko.

2. Edukiari buruzkoa. 3/2023 Legea aztertzeako asmoz, aurreproiektua egitean indarrean dagoen araubidearekiko garrantziren bat izan dezaketen aldaketak edo aurreikuspen berriak detektatzeko, hala badagokio, egokitzapenik egin behar den ondorioztatzeko.

Onartu egin da.

3/2023 Legeari buruzko aipamen zuzenak sartu dira, eta ezabatu egin dira urriaren 23ko 3/2015 Legegintzako Errege Dekretuaren bidez onartutako Enpleguaren Legearen testu bateginari buruzkoak.

Era berean, aipatutako 3/2023 Legeari buruzko aipamenak sartu dira, ezinbestekoak baitira enpleguaren euskal legearen aurreproiektua Estatuko legearen aurreikuspenetara behar bezala egokitzeko. 2., 5., 10., 15., 22., 23., 55. eta 87. artikulua adibide gisa emango ditugu.

Enpleguaren Euskal Legearen aurreproiektuan 3/2023 Legea onartzeak izan dezakeen garrantziari dagokionez, horri buruzko azterketa laburra gehitu da, eta ondorioztatu da hura guztiz bateragarria dela aipatutako Estatuko legearekin.

✓ **Proiektuaren balorazio orokorrari buruz**

Aurreproiektuaren edukiaren hasierako balorazioa egin da –161. paragrafoan–, eta edukia berresten da: «*Parte-hartze zabala izan duen prozesu baten emaitza da, eta esku hartu duten eragile eta organoen ekarpenak hausnartu eta eztabaidatu dira, eta espedientearen emaitzen berri eman dute, eta proposamena egin duen organoak prozeduran planteatu diren gaiei eman dizkien erantzun xehatu eta zorrotzak ere jaso dira*». Horrez gain, iradokizun eta eragozpen batzuk egin ditu, eta bereiz azertu ditugu:

a) EABJren ustez, enplegu-politiken oinarri diren printzipioen katalogoan falta da bitarteko elektronikoetarako sarbideari buruzko printzipio bat. Izan ere, EABJren ustez, printzipio horrek garrantzi berezia hartzen du testuan, eten digitala gaunditzeko.

Ez da onartu.

Hain zuzen ere, artikuluetan agerian utzi da oso garrantzitsua dela Enpleguaren Euskal Sarea osatzen duten erakundeekin kanal anitzeko interakzioa izatea eta zerbitzuak hainbat bitartekoren bidez ematea, betiere erabiltzaileen mesedetan, eta bitarteko elektronikoak erabiltzeko eskubide sorta bat xehetasunez garatuta.

Hala ere, eskubide horiek xedapen orokorrei eskainitako tituluan egituratzen dituen ardatza errepikatuta ere, ez da handitzen aurreproiektuak eskaintzen duen babesa; eta bitarteko elektronikoetarako sarbidea enplegu-politika publikoaren printzipio gidaritzat hartuta ere, ez da inolako aldaketarik gertatzen, eta ez da proiektatzen aurreproiektuan jaso ez diren gai edo eremuetara.

Egia esan, Euskadiko Aholku Batzorde Juridikoak irizpenean «bitarteko elektronikoetarako sarbidea» deitutakoa enplegu-zerbitzuetara –eta enplegarritasuna eta enplegarritasuna hobetzeko programa osagarrietara– sartzeko beste bitarteko bat baino ez da, 37. artikuluan behar bezala bermatua. Baina irismen hori, zabala izanda ere, ez dirudi printzipio informatzaile baten kategoriara aldatzen denik.

Ez da ahaztu behar printzipio hori –ondorio dialektiko hutsetarako onartzen den kategoria– ez datorrela bat enplegu-politika publikoaren kontzeptua osatzen duten elementuetako batekin. 3. artikuluan definitu da: Euskal Autonomia Erkidegoko botere publikoek hartutako gidalerro, erabaki, plan, programa eta ekintzen multzoa, honako helburu hauek ezarrita: lan duina izateko eskubidea eraginkor bihurtzea, enplegua eta autoenplegua sortzen eta sustatzen saiatzea, pertsonak laneratzea eta pertsonen laneratzea, lanbide-kualifikazioa eta enplegarritasuna hobetzea; hori guztia, biztanleria aktiboaren gaitasunak enpresen beharretara egokituz eta lan-merkatuaren funtzionamendu optimoa sustatuz. Horien barnean daude orientazioko, bitartekaritzako, enpleguko, lanerako prestakuntzako eta autoenplegu eta ekintzailetzarako aholkularitza-programak.

Hala, nahiz eta bitarteko elektronikoen erabilera presente egon botere publikoen zeregin arruntan, ez dirudi interes bereziko denik bitarteko elektronikoetarako sarbidea hedatzea jarraibide, erabaki, plan eta programei dagokienez, gardentasunaren eta publizitate aktiboaren betebeharrak ezartzen dituen errekerimenduetatik eta hori gauzatzeko erabiltzen diren baliabideetatik harago.

b) Lehentasunezko arreta behar duten kolektiboek dagokienez, irizpenaren arabera, ez zaie tratamendu berezirik ematen langabezia dauden edo enplegua eskatzen ari diren gazteei, eta, betiere haien ustez, lehentasunezko arreta behar duten kolektibotzat baino ez dira aipatzen 6. artikuluan, «30 urtetik beherako langabeak» aipatzen direnean.

Onartu egin da, baina gogoeta bat ere egin behar da, aipatu irizpenak alde batera uzten baititu aurreproiektuaren 6.3 artikulua goiburua, eta erreferentziaz aipatzen diren kolektiboen bildumara duen proiektzioa ere bai.

Izan ere, aipatutako manuaren hasieran «*Enpleguari buruzko otsailaren 28ko 3/2023 Legean edo hura ordeztzen duen arauan aurreikusitako lehentasunezko arreta-kolektiboak*» aipatzen dira, eta horrek argi eta garbi adierazten du, bidezkoa den bezala, Estatuko legetik eratortzen diren izaera horretako kolektibo asko bere gain hartzen dituela. Kolektibo horietako bat –3/2023 Legearen 53. artikuluan aipatzen diren enplegu-zerbitzu gazteen eskatzaileak– honetan eztabaidatua da.

Hala ere, enplegu-politika publikoek gazteengan izan behar duten eraginari buruzko edozein zalantza argitzeko, sakon berrikusi da lege-aurreproiektuaren testua, agerian uzteko enplegu-zerbitzuak eskatzen dituzten gazteekin dagoen konpromisoa, langabeak izan zein ez, eta haien enplegarritasuna hobetzeko. Izan ere, kolektibo horrek politika bereiziak behar ditu.

Horri dagokionez, ezinbestekoa da kontuan hartzea gaur egun bizi dugun trantsizio demografikoa, Euskal Autonomia Erkidegoan eragin nabarmena baitu jada, eta horrek behartzen gaitu berriz aztertzea gazteek eta beste kolektibo batzuek, bereziki 55 urtetik gorakoek, enpleguan izan beharko duten garrantzia (ikus Euskadiko Enpleguaren Liburu Zuria. Izango garen gizartearentzako erronkak eta proposamenak, 196. or. eta hurrengoak).

Edonola ere, EABJren irizpenak egindako objekzioaren xedea gazteen enplegarritasuna hobetzeko konpromisoa argiago erakustea da. Konpromiso horren ondorioz, Enpleguaren Euskal Legearen aurreproiektuaren testua berrikusi da, eta xedapen-zatian honako aldaketa hauek egin dira:

1. 7. artikulua

«7. artikulua. 55 urtetik gorako pertsonen eta gazteen zuzendutako enplegu-politikak

Aurreko artikuluan xedatutakoari kalterik egin gabe, enplegu-politika publikoek arreta berezia eskainiko diete honako adin-tarte hauetan dauden enplegu-zerbitzuen eskatzaileei:

a) 55 urtetik gorako pertsonen. Gaitasunen eguneratzean parte har dezaten bultzatzeko, talentuaren atxikipena sustatzeko eta enpresa eta erakunde enplegatzaileek 55 urtetik gorako pertsonen eskaria bultzatzeko.

b) Enplegu-zerbitzuen eskatzaile gazteen. Lege honen ondorioetarako, gaztetzat hartuko dira hogeita hamar urte bete ez dituztenak edo Gazte Bermea Sistema Nazionalaren onuradun direnak.

Enplegu-politika publikoek bermatuko dute gazteen laneratzea errazteko eta bultzatzeko, gazte kualifikatuen talentua erakartzeko eta atxikitze, gazteen ekintzailatzarako eta autoenplegurako berariazko programak egotea.

Edonola ere, Gazteriari buruzko martxoaren 10eko 2/2022 Legearen 20.a) artikuluan edo hura ordeztzen duen arauan aipatzen diren ekintzak bultzatuko dira, unibertsitate-titulu bat edo erdi- edo goi-mailako titulu bat, espezialista bat, master profesional bat edo lanbide-heziketako sistemaren ziurtagiri bat duten gazteen praktika profesionala, eta lehentasuna emango zaie kasuan kasuko ikasketak mailaren arabera praktika profesional egokia lortzeko prestakuntza-kontratua eskuratzeko eskatzen den titulaziorik ez duten gazteei, bai eta hezkuntza gabeziaren bat duten edo derrigorrezko edo derrigorrezkoen ondoko ikasketak bertan behera utzi dituzten hamasei eta hamazazpi urteko gazteei ere, hezkuntza-sistemara itzultzeko eta kualifikazioa hobetzeko».

2. 9.3. artikulua

«9. artikulua.- Politika publikoen eragina enpleguan

(...)

3. Eusko Jaurlaritzaren araudi edo plangintzak gazteengan duen eraginaren azterketan (Gazteriaren martxoaren 10eko 2/2022 Legearen 18. artikuluan edo hura ordeztzen duen arauan aipatutakoaren arabera), gazte-enpleguan duen eragina ere aztertuko da».

3. 54.1. artikulua, bigarren paragrafoa

54. artikulua.- Aktibazio-programa integralak

1. Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak lan-aktibaziorako programa integralak jarriko ditu abian, lehentasunezko arreta behar duten kolektiboen enplegarritasuna eta lan duina lortzeko aukerak hobetzeko. Programa horien bidez, ekintza konbinatu eta pertsonalizatuak egingo dira arlo hauetan: informazioa, orientazioa, lagun egitea, motibazioa, aholkularitza, prestakuntza eta, hala badagokio, lan-praktika, prospekzioa, bitartekaritza eta enplegu-sustapena, beharrezkoa balitz, enplegu babestuaren ekimenak sustatuz.

Halaber, lan-aktibaziorako programa integralak bultzatuko ditu, gazteen laneratzea errazteko eta bultzatzeko xedez. Programa horiek bereziki eragingo dute gazteen prestakuntzan.

4. 76.2.c) artikulua.

«76. artikulua.- Enpleguaren Euskal Estrategiaren edukia

(...)

2. Bereziki, honako eduki hauek izango ditu:

c) Programa eta helburu ebaluagarriak definitzea, batetik, une bakoitzean identifikatzen diren lehentasunezko arreta behar duten kolektiboei dagokienez, haien okupagarritasuna hobetzera bideratuta, eta, bestetik, a) apartatuan aipatutako erronkei aurre egiteko.

Nolanahi ere, Enpleguaren Euskal Estrategiak programa eta helburu ebaluagarriak ezarri beharko ditu gazteen enpleguari, talentua erakartzeari eta 55 urtetik gorakoak enpleguan irauteari lotuta».

5. 77.3.a) artikulua.

«77. artikulua.- Euskadiko hiru urteko enplegu-plana

(...)

3.– Euskadiko hiru urteko enplegu-planak, gutxienez, honako eduki hauek izango ditu:

a) Jarduteko helburu kuantitatiboak eta kualitatiboak, lehentasunak eta lehentasunezko arreta behar duten kolektiboak, gazteen enpleguari eta 55 urtetik gorako pertsonen enpleguari buruzkoek gain.

✓ **Lan-historia bakarrari buruz**

EABJren irizpenaren arabera, ez da zuzena lehengo 38. artikulua III. tituluko II. kapituluaren sartzea, egokiagotzat jotzen baita titulu horretako III. kapituluaren sartzea (196. artikulutik 198.ra).

Onartu egin da.

Lehengo 38. artikulua edukia III. tituluko III. kapituluko 42. artikulura aldatu da, hitzez hitz.

✓ **Antolaketaren araubidea**

Irizpenean hainbat balorazio egin dira, eta bereizita aztertu dira:

1. Enplegu Politika Publikoen Euskal Kontseiluaren akordioan izaera loteslea

202. paragrafoan haxe jaso hitzez hitz: *«Hala, lehenik eta behin, azaletik bada ere, zera adierazi nahi dugu: aurreproiektuaren 69. artikulua Enplegu Politika Publikoen Euskal Kontseiluari esleitzen dion akordio-araubidea, organo horren iritziaren izaera lotesleari edo ez-lotesleari dagokionez, ez dela aldez aurretik behar bezala, modu egokian eta neurritsuan hausnartu, kalifikazio horren ondorioetarako».*

Ez da onartu.

Hasteko, benetan deigarria da Tokiko Gobernu Batzordearen txostenean –Euskadiko Toki Erakundeei buruzko apirilaren 7ko 2/2016 Legearen 90. artikuluan xedatutakoaren babesean emanda eta Enpleguaren Euskal Legearen aurreproiektuak toki-autonomia murrizten edo urratzen duen ala ez ondorioztatu behar duena– gai horri buruzko oharrik ez egitea, nahiz eta Politika Publikoen Euskal Kontseiluak emandako preskripzioetako batzuen izaera lotesleak zuzenean eragin toki-erakundeei eta haien enplegu eta tokiko garapeneko planei.

Era berean, entzunaldi eta jendaurreko informazioaren izapidean parte hartu duen foru-aldundi bakarrak ez du horri buruzko erreferentziarik egin, eta EUDLEK egindako alegazioek argudiorik gabeko alternatiba proposatu dute. Jarraian transkribatu dugu: *«Alternatiba: Kontseilua ezabatzen ez bada, haren erabakiek 60.1.g) artikulua ildotik joan beharko dute. Artikulu horretan "proposamenak eta gomendioak egitea" jorratzen da».*

Puntu honetan, espedientearen dagoen EUDLEK alegazioaren balorazioa aipatzeaz gain, agerian utzi behar da egintza bat, berez oso ondo adierazten baitu Enplegu Politika Publikoen Euskal Kontseiluak eman dezakeen iritziren bati aitortzen zaion loturaren proportzionaltasuna. Enpleguaren Legearen aurreproiektua egiteko prozeduran izandako parte-hartze handiaren eta Tokiko Gobernu Batzorde organo espezializatuaren esku-hartzearen esparruan Enplegu Politika Publikoen Euskal Kontseiluaren txostenaren izaera loteslea aurreproiektuaren egungo 70. artikulua identifikatzen dituen kasuetan ez da zalantza jarri, aurreikuspen hori behar bezala kalibratuta dagoelako, proportzionala delako eta konstituzionaltasun-parametroetara egokitzen delako.

Gauza jakina da, orain aztertzen ari garenaren oso bestelako eremu batean proiektatzen den maximoa bada ere, zaila dela gertaera negatiboen frogak bilatzea. Inguruabar faktiko negatiboari (gogoetarik eza, EABJren iritziz) balorazio zehaztugabeak gehitzen bazaizkio (proportzionaltasunik ezari edo hausnarketaren eskasari lotuak), ezinezko bihurtzen da betetzea frogatzea, besterik gabe, azterketa eta balorazio pertsonal eta indibidualaren mende egongo delako.

Gogoeta horiek apodiktikoki egiten badira, betetzen direla justifikatu ahal izateko parametro objektiborik gabe, edo, bestela, gogoeta osatu nahi bada, eskatu ohi den balioa bete arte, ekimena sustatu duen organoa eta, azkenik, Eusko Jaurlaritza jarrera jasangaitz batera bultzatzen dira, kritiken mende, babesik, motibaziorik edo gutxieneko euskarri tekniko-juridikorik izan gabe ere.

Enpleguaren Euskal Lege-aurreproiektuaren zioen azalpenak behar bezalako arrazoiak ematen ditu arau-irtenbidearen arrazoizkotasunari eta konstituzionaltasunari buruz.

Edonola, nahikoa izango ez balitz ere, ez dago sobera uztailaren 9ko 154/2015 KAEren 7.d) oinarri juridikoaren pasarte batzuk transkribatzea, txosten loteslearen teknika bermatzen baitu eskumen konkurrenteak integratzeko mekanismo gisa, are gehiago, enpleguaren gaian bezala, Enplegu Politika Publikoen Euskal Kontseiluak aipatzen dituen alderdiak, Euskadiko hiru erakunde mailak horien jarraipena egitera behartuta daudenak, udal- edo foru-arlotik harago doaz, plangintza koordinazio-irizpideetara edo Enpleguaren Euskal Estrategian definitutako parametroetara egokitzeari buruzko iritzia emateko (estrategia horrek Euskal Autonomia Erkidegoko enplegu-arloko politika publikoaren oinarria definitzen du):

«Lehenik eta behin, esan behar da aurkaratutako aginduan aurreikusitako txosten loteslea ez dela Toki Araubidearen Oinarriak arautzen dituen Legearen 60., 61., 65. eta 66. artikuluetan ezarritako araubidearen mendeko kontrol-teknika. “Bi eskumen konkurrenteen arteko egokitzeapena edo integrazioa” lortzeko mekanismo baten aurrean gaude [Konstituzio Auzitegiaren 103/1989 Epaia, ekainaren 8koa, 7 a) oinarri juridikoa; 40/1998 Epaia, otsailaren 19koa, 38. oinarri juridikoa]. Kasu horretan, honako hauek dira: etxebizitzaren eta hirigintzaren arloko tokiz gaindiko interesak babestea, Autonomia Erkidegoari baitagokio (Andaluziako Autonomia Estatutuko 56. artikulua); eta udalarenak baino ez diren interesen kudeaketa, zeina, printzipioz, udalei baitagokie [EKren 137. eta 140; TAOLen 25.2 d) art.; Andaluziako Autonomia Estatutuko 92.2 b) artikulua]. Beraz, aurkaratutako aurreikuspena udal-autonomiaren konstituzio-bermearen argitan aztertu behar da (EKren 137. eta 140. artikulua). Horren harira, egiaztatu behar da esku-hartze autonomikoaren intentsitate neurritz kanpoko den, inplikaturako tokiko eta tokiz gaindiko interesen intentsitatearen argitan (51/2004 KAE, 12. oinarri juridikoa). Halaxe adierazi dugu berriki KAre 57/2015 epaiaren 16 b) oinarri juridikoan, Kantabriako Autonomia Erkidegoko Lurralde Antolamendu eta Hirigintzako Eskualde Batzordeak lurzoru urbanizaezinean eraikuntzak baimentzeko prozeduran egindako txosten lotesle bati dagokionez. Gure ondorioa da adierazitako aurreikuspen hori ez dela Konstituzioaren aurkakoa, “udal-eremua” gainditzan duten alderdiei erreparatzen dielako eta “udal-ahalak bere horretan uzten dituelako” lizentzia edo baimena emateko edo ukatzeko “hirigintza-irizpide hutsen arabera” [zentzu berean, Konstituzio Auzitegiaren 92/2015 Epaia, 7.b) oinarri juridikoa]».

Era berean, toki-eskumeneko gaietan eragina duten organo autonomikoen esku-hartze legitimoari dagokionez —enpleguaren euskal legearen aurreproiektuaren kasuan, alde batera utzita Enplegu Politika Publikoen Euskal Kontseiluan bere txostenen lotura proiektatzen zaien erakundeek parte hartzen dutela—, Konstituzio Auzitegiaren 51/2004 eta 240/2006 epaiek iritzia

eman dute, eta xedatu dute, toki-autonomiaren eskakizunak bereziki udalerriari dagozkion gaietako erabakietan proiektatzen badira ere, gaia eta sektorea arautzen duten legeek beste administrazio publiko batzuen esku-hartzea ezarri dezaketela, udalez gaindiko interesak baldin badaude.

Tesi horrek egituratu egin behar du Enplegu Politika Publikoen Euskal Kontseiluari esleitzen zaizkion eginkizunen azterketa, enplegua benetan lehiarako interesa duen gaia baita, eta Eusko Jaurlaritzaren, foru-aldundien eta udalen eskumenak ere tartean daudelako. Izan ere, egia da funtsean autonomia mailako eskumen-sorta aitortzen dela, baina udalerriei eta foru-aldundiei eskumen propioak esleitzen zaizkie, zalantzarik gabe garrantzitsuak diren jardun-arloetan.

Konstituzio Auzitegiak guztiz konstituzionalizat jo du, lurralde-antolamenduaren eta hirigintzaren arloan dituzten eskumenen eraginkortasuna zaintzeko, autonomia-erkidegoek udal hirigintza-plangintzako tresnak lurralde-antolamenduko tresna udalez gaindiko antolatuetara egokitzeke araubidea erregulatzea eta ezartzea egikaritu gabe dauden partzelazio- eta eraikuntza-lizentziak aldi baterako eta modu generikoan eteteko ahalmena ere (36/94 KAE, 7. OJ). Hori horrela izanik, arrazoi handiagoz aurkituko du konstituzio-bermea txosten lotesleen aurreikuspenak, toki- edo foru-plangintzako tresnak Enpleguaren Euskal Estrategiara eta enpleguaren alorrean erakundearteko partaidetza-, lankidetzak- eta koordinazio-organoak ezarritako koordinazio-irizpideetara egokitzeari eta bateratzeari dagokienez.

Enplegu Politika Publikoen Euskal Kontseiluaren izaera hori azpimarratu behar da, Euskal Autonomia Erkidegoko administrazioek enpleguaren arloan koordinatzeko, parte hartzeko eta lankidetzan aritzeko organo gisa. Hiru erakunde mailen parte-hartzeak aukera ematen die toki- eta foru-erakundeei enplegu-arloko plangintza-tresna autonomikoak egiten laguntzeko, enplegu-politika publikoa koordinatzeko irizpideak finkatzeko, eta enplegu-zerbitzuen kudeaketa arrazionalizatzeko tresnak definitzeko.

Gauzak horrela, koordinazio-eginkizunak betetzean eta erakundeen plangintza Enpleguaren Euskal Estrategiara egokitzean loteslea izatea parte-hartzearen eta koordinazioaren ezinbesteko ondorioa baino ez da, horiek baitira Kontseiluaren eraketaren ardatz nagusiak.

Gainerakoan, Enplegu Politika Publikoen Euskal Kontseiluaren iritzia oso alderdi zehatzetan adierazten da, toki-autonomiari funtsean eragin gabe eta erakunde maila desberdinen erabakiak konfiguratzeko askatasunari ere ez, zeina proportzionaltasun-parametro eztabaida ezinetan aitortzen baita.

Toki-erakundeen, foru-aldundien eta Eusko Jaurlaritzaren arteko eskumen-konkurrentziak protagonismo berezia hartzen du lankidetzak- eta kooperazio-printzipioetan. 40/2015 Legearen 3.1.k) artikuluan, Toki Araubidearen Oinarriak arautzen dituen Legearen 10. eta 55. artikuluetan, Euskadiko Toki Erakundeei buruzko apirilaren 7ko 2/2016 Legearen 1. artikuluan eta, enpleguari dagokionez, enpleguaren euskal legearen aurreproiektuan jasotzen diren administrazioen arteko harremanen oinarritzko printzipioak dira.

Edonola ere, eta errepikakorrak izateko arriskua dagoen arren, interesgarria da zioen azalpeneko pasarte batzuk aipatzea, pasarte horietan, neurri handi batean, Enplegu Politika Publikoen Euskal Kontseiluaren txostenari lotesle izateko arrazoiak laburbildu direlako. Azken batean, berriz ere lege-aurreproiektuaren 70. artikuluan xedatutakoaren ondorengo gogoeta egin behar da, zeinak kontuan hartzen baitu Euskadiko enplegu-politika publikoen gobernantzari eta plangintzari ezartzen zaien sektorearteko eta erakundearteko izaera nabaria eta administrazioen arteko harremanetan lankidetzak eta koordinazio-printzipioek hartzen duten garrantzia:

«63. artikulua eskumen-sorta garrantzitsua aitortzen dio Eusko Jaurlaritzari enpleguaren arloan, Euskal Herriaren Autonomia Estatutuaren 10.25 eta 12.2 artikuluetan xedatutakoaren arabera definitua, eta hortik ondorioztatzen da berezko lidergoa dagokiola, Jaurlaritzari baitagokio araugintza-ahala baliatzea, enplegu-politika publikoen plangintza estrategikoa egitea eta, era berean, zerbitzu-zorroaren definizioa, haren prestazio-edukia eta ikuskerapena egitea, ardatz horien gainean egituratzen dela Euskal Autonomia Erkidegoaren enplegu-politiken garapena.

Foru-aldundien eta toki-entitateen eskumenek, azaldu den bezala, oinarria dute garapen ekonomiko eta sozialean, eta garapenok enpleguan duten eraginean, baita gizarte-zerbitzuen eta enpleguaren arteko elkarreraginean ere. Horrela, eskumena aitortzen zaie beren lurraldean, eta beren esparruan, eremu horiekin lotutako sustapen-ekintzak garatzeko, Enpleguaren Euskal Sarearen zerbitzu-zorroko zerbitzuak emateko aukerei buruz azaldutakoaz gain.

Legeak toki-autonomiaren konstituzio-kanonak betetzen ditu, hau da: toki-komunitateak, bere organoen bitartez, eskubidea dauka berari dagozkion gai guztien gobernuan eta administrazioan parte hartzeko.

Lege honen oinarri diren azterketek agerian utzi dute eragileen arteko koordinazioa eta osagarritasuna dela, enpresarekiko lotura hobetzearekin batera, gobernantzaren erronka handiena, baita bikoiztasun-guneak, gainjarritako finantza-fluxuak eta antzekoak saihesteko premia ere. Era berean, ikusi da erakundeen artean koordinatzeko beharra eta enpresei eta herritarrei eskaintzen zaizkien zerbitzuak sinplifikatu eta argitzeko deia ere badela lege honen funtsezko helburuetako bat.

Funtzionaltasun horretarako balio du Enplegu Politika Publikoen Euskal Kontseiluak (67. artikulutik 71. artikulura bitartean dago araututa).

Kontseilua nola osatu erabakitzeko, bi faktore hartu dira kontuan: batetik, eskumena, eta, bestetik, enplegu-politika publikoen alderdi anitzeko izaera. Horregatik daude ordezkaturak hiru erakunde-mailak, eta horregatik dauka sektorearteko ordezkaritza zabala –enpleguaz eta Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaz gain, hezkuntza, lehiakortasuna eta inklusioa–. Erakunde-maila bakoitzaren eskumenak erakusten ditu osaerak, eta erabakien araubideak bermatu egiten du kontseiluaren funtzionamendua efikaz izango dela.

Begien bistakoa da oso garrantzitsuak direla Enplegu Politika Publikoen Euskal Kontseiluaren eginkizunak, bai eta Kontseiluaren erabakiak ere. Beraz, ondo ulertzen da zein garrantzitsua den erakundearteko parte-hartzea, enplegu-politikak Euskal Autonomia Erkidegoarenak izango baitira.

Gainerakoan, 70. artikuluan aipatzen da Enplegu Politika Publikoen Euskal Kontseiluaren txostena lotesle izango dela plangintzarako lurralde- eta toki-tresnak aztertzean eta tresna

horiek Enpleguaren Euskal Estrategian ezarritako irizpen eta helburuekin bat datozen argitzean. Horrela, guztiz errespetatzen da toki-autonomia, Konstituzio Auzitegiaren doktrinak ulertzen duen bezala, “bi eskumen konkurrenteren arteko egokitzapena eta integrazioa” lortu nahi baititu, enpleguaren alorrean dauden tokiaz gaindiko interesen babesa bateratuz, Euskal Autonomia Erkidegoari dagokion bezala, zorrotz tokikoak diren eta tokiko enplegu- eta garapen-planean islatuta dauden interesak kudeatuz (horri buruzkoak dira, enpleguaren eremu ezberdinei dagokienez, Konstituzio Auzitegiaren 103/1989 epaiaren 7 OJ, 40/1998 epaiaren 38. OJ eta 92/2015 epaiaren 7 b OJ)».

Azkenik, adierazi behar da, neurria konstituzionala eta arrazoizkoa den baloratzeaz gain, ekimena sustatu duen organoak EABJk beste arau-proiektu batzuetan aurreikusitako txostenen izaera lotesleari buruz duen jarrera aztertu duela.

Besteak beste, 73/2016 irizpena aipatuko dugu. Horretan, Euskal Autonomia Erkidegoko Sektore Publikoaren kontratazio-araubidea ezartzen duen dekretu-proiektuan aurrekontu-eragin eta finantza-konpromisoen eta aurrekontu-egonkortasuna betetzeko eraginaren gaineko nahitaezko txosten lotesle bat sartzeari buruz, honako hau baino ez zuen adierazi:

«Ezartzen den ondorio loteslea transkribatutako lege-manuek Gobernu Kontseiluari esleitzen dizkioten funtzioetan kokatzen da, eta, izatez, beste organo bati eskualdatzen zaio haien egikaritza, eta, beraz, horien aurkakotzat hartu behar da. Horren ondorioz, izaera lotesleko txosten bat sartzeko, aurrekontu-legean edo lege mailako beste arauren batean sartu beharko da».

Enpleguaren euskal lege-aurreproiektuak betetzen du EABJk irizpen hartan defendatzen zuen maila eskakizuna, eta Enplegu Politika Publikoen Euskal Kontseiluaren txostenen eragin loteslea mugatzen du euskal administrazioek enpleguaren arloan lurralde berean eragiten duten eta kolektibo berberetan proiektatzen diren plangintzaren eta ekintzen nahitaezko koordinazioarekin zuzenean lotutako alderdi jakin batzuetara. Horrek esan nahi du enpleguaren euskal legearen aurreproiektua kontsulta-organok eskatzen dituen proportzionaltasun-parametroen barruan dagoela. Zioen azalpenean adierazten den bezala, enplegu-politika publikoa Euskal Autonomia Erkidegokoa da, eta erakunde mailako esku-hartzeak guztiz lerrokatuta eta koordinatuta egon behar du, jarraibide estrategiko komunetatik abiatuta.

2. Hainbat partaidetza-organoren konbergentzia (Elkarriketa Sozialaren Mahaia eta Enpleguaren Euskal Foroa)

Behin eta berriz adierazi du komeniko litzatekeela Elkarriketa Sozialaren Mahaiaren eta Enpleguaren Euskal Foroaren mugak argi ezartzea, are gehiago haren konposizioak partzialki bat datozenean.

Ez da onartu.

Dirudienez, irizpenaren abiapuntua da Elkarriketa Sozialaren Mahaia eta Enpleguaren Euskal Foroa partaidetza-organismo ia parekagarriak direla, eta ez direla kideen arabera integratu behar,

ezta partzialki kointzidenteak ere. Hala ere, konfigurazio hori ez da ateratzen aurreproiektuaren 72., 73., 81. eta 82. artikuluetatik. Foro hori eta Elkarrizketa Sozialaren Mahaia ez dira antzeko partaidetza-organoak.

Politika publiko jakin batean inplikaturako eragileei hitza emateko eta esku hartzeko balio duten partaidetza-organoei kontsulta- eta eztabaida-funtzioak aitortzen zaizkie tradizionalaki. Konfigurazio horri erantzuten dio Enpleguaren Euskal Foroak, eta aurreproiektuaren 82. artikuluan aitortzen zaizkion eginkizunak dira funtsean.

Edonola ere, ez du arrazoirik ikusten sektore jakin batean esku hartzen duten eragile jakin batzuei mugapena ezartzeko beren parte-hartzea organo desberdinetan (gobernu-organoetan, itun-organoetan, koordinazio-organoetan eta abar) ordezkatura egote hutsagatik. Arrazoia erraza da: organo jakin bateko kide izateak ez du desgaitzen beste organo batean parte hartzeko, enpleguaren euskal legearen aurreproiektuaren ondoriozko konfigurazioan, behintzat, ez baita bateraezintasunik ikusten.

Zehaztu behar da Elkarrizketa Sozialaren Mahaia erakundeek parte hartzeko organoa dela, eta, beraz, Espainiako Konstituzioaren 7. artikuluan oinarritzen dela. Artikulu horren arabera, sindikatu- eta enpresa-ordezkaritza sistema politikoaren esparru orokorrean sartzen dira, edozein sektore-eremutan esku hartzen duten gainerako eragileak ez bezala.

Doktrinaren sektore batek adierazi duen moduan⁴³, sindikatuak eta enpresaburuen elkarteak dira Konstituzioaren beraren atariko tituluan sartzeari merezi duten interes kolektiboak ordezkatzeko dituzten gizarte-erakunde bakarrak. Horrek eragin politikoa duen «*ordezkaritza-rola esleitzen die, zalantzarik gabe; horrela, botere publikoen aurrean solaskidetzat hartzen dira, eta horien bidez artikulatzen dira gure gizarte-sarea osatzen duten gizarte-talde handien interesak*».

Kontuan izan behar da elkarrizketa aipatzen dela elementu bereizgarri gisa. Espainiako Konstituzioak eginkizun instituzional eta ordezkatzailerik aitortzen die sindikatuei eta enpresa-elkarteei, botere publikoekiko elkarrizketan, gizarte-talde handien interes ekonomiko eta sozialen defentsaren gordailuzainak baitira.

Aurreproiektuak bere egiten du posizio berezi hori, are garrantzitsuagoa enplegu-politikaren eremuan. Elkarrizketa Sozialaren Mahaian botere exekutiboa, sindikatuak eta enpresaburuen elkarteak ordezkatura daude; beraz, organo horri aitortzen dizkio Eusko Jaurlaritzarekiko zuzeneko solaskidetzak gauzatzeko eginkizunak, jarraibide estrategikoak zehaztu behar direnean, besteak beste, honako hauetan: Euskal Autonomia Erkidegoko enplegu-politika publikoetan, Enpleguaren Euskal Estrategian, Euskadiko hiru urteko enplegu-planetan, plan horren ebaluazioan eta, azken finean, Euskadiko enplegu-politika publikoaren oinarritzako ardatzetan.

⁴³ Halaber, horrela egiaztatzen da Euskadiko Kooperatiben Goren Kontseiluaren txostenaren balorazioan, arau-ekimena sustatu duen sailak egin baitu.

Elkarrikketa Sozialaren Mahaia kontsulta-eginkizun hutsa baino gehiago da. Ituntze-organo gisa egituratzen da; beraz, agerikoa da legitimitate konstituzionala duela, eta, hartara, enplegu-politika publikoen definizioan akordioak eta itunak egiten ditu.

Enplegu-politika publikoetako eragile guztien partaidetza-organotik kanpoko funtzio egituratzaile bat da, Enpleguaren Euskal Foroa eratzen duena, eta haren integrazio partzial komunak ez du legezketasun-arazorik sortzen, ezta aukera-arazorik ere.

3. Elkarrikketa Sozialaren Mahaia arautzeki eta maila handitzeki buruz

Irizpenak gogorarazi du Euskal Autonomia Erkidegoan Elkarrikketa Sozialaren Mahaia sortzeko urtarilaren 15eko 3/2019 Dekretuak sortu eta arautzen duela Elkarrikketa Sozialaren Mahaia. Aurreproiektuak egiaztatu du lege-mailara igotzen duela mahai horren erregulazioa, enplegu-legiaren ondorioetarako, eta horrek ondorioak izaten dituela, eta, gainera, nahi ez den beste ondorio bat ere sortzen dela, hots, arau-sakabanatzea, aurreproiektuan mahai horren eginkizunak etorkizuneko enpleguaren euskal legiaren ondorioetarako zehazten baitira (egungo 73. artikuluan), eta indarrean uzten ditu dekretu horren 3. artikulua Elkarrikketa Sozialaren Mahaiari esleitzen dizkionak.

Ez da onartu.

Ekimena sustatu duen organoak ezagutzen ditu EABJren irizpenak aipatzen dituen ondorioak, baina maila izozteak ez du, aitzitik, ondorio gaiztorik eragiten.

Ez dagokio Enpleguaren Euskal Legiaren aurreproiektuari organo horren erregulazioan sartzea, parte-hartze instituzionaleko eginkizunek gaintitzen baitute arautu behar den sektore-eremua. Hala ere, enplegu-politika publikoen diseinuan duen eragin eta parte-hartze nabarmen eta beharrezkoagatik, kontuan hartu behar da politika horien gobernantza, besteak beste, egituratzen duen arauan.

Gizarte-eragileek politika horien diseinuan parte hartu gabe eta antolamendua kontuan hartu gabe, eta Elkarrikketa Sozialaren Mahaia sortzen duen dekretuari erreferentzia hutsa eginda, enpleguko politika publikoen gobernantza-eredu bat definitzeak huts egingo luke, osatu gabekoeredu bat ezarriko lukeelako (ezta dekretu horren azkeneko zatia berariaz aldatuta ere).

Politika horien definizioan eta betearazpenean eragile guztien interakzioa egituratzen duen arauak gizarte-eragileen parte-hartze instituzionaleko organoaren eremu funtzionala ezarri eta definitu behar du –arau horrek definitzen ditu gobernantza, plangintza egiteko modua eta eragile sozialen parte-hartze instituzionaleko organoaren eremu funtzionala–; bestela, ez luke eragina izango enpleguaren eremuan, eta, horren ondorioz, amaitu gabeko eredu utziko luke legean. Gainera, gizarte-eragileen parte-hartzeki arau-malgutasuna emango lioke. Malgutasun hori erregelamendu-mailari dagokio, eta horrek ez lioke erantzungo enplegu-politika publikoen erabateko gobernantza-eredu bat zehatz-mehatz artikulatzeko asmoari.

EABJk enpleguaren euskal legearen aurreproiektuari buruz emandako irizpena ez da izapide egokia Elkarrizketa Sozialaren Mahaia erregelamendu-arau batean arautzeko arrazoietan sartzeko. Hala ere, EKn lege-erreserba materialik ez egoteak ez du eragozten horri buruzko lege arautzaile bat ematea, sektore-eremu espezifiko bat arautzen duen lege bat izanda ere, hala nola Enpleguaren Euskal Legearen aurreproiektua, eta, arrazoi gehiagorekin, Euskadin gizarte-eragileen parte-hartze instituzionala arautzen duen eremu orokorreko lege bat. Maila, duda barik, justifikatuta dago, EKren 7. artikulua eduki arautzailearekiko lotura dela eta. Hori izan da, gainera, erregulazio horri heldu dioten autonomia-erkidegoen joera orokorra, jarraian azaltzen diren arauak erakusten duten bezala. Hona hemen arauak:

- 3/2003 Legea, martxoaren 13koa, Extremadurako gizarte-eragileen parte-hartze instituzionalari buruzkoa.
- 8/2008 Legea, urriaren 16koa, Elkarrizketa Sozialerako Kontseilua sortu eta parte-hartze instituzionala arautzen duena.
- 17/2008 Legea, abenduaren 29koa, Galiziako sindikatu- eta enpresa-erakunde garrantzitsuenen parte-hartze instituzionalari buruzkoa.
- 4/2009 Legea, abenduaren 1ekoa, Kantabriako gizarte-eragileen parte-hartze instituzionalari buruzkoa.
- 2/2011 Legea, martxoaren 22koa, Balear Uharteetako parte-hartze instituzionalari buruzkoa.
- 22/2014 Foru Legea, azaroaren 12koa, Nafarroako Elkarrizketa Sozialerako Kontseilua sortzen duena.
- 10/2014 Legea, abenduaren 18koa, Kanarietako ordezkari enpresa-erakundeek zein erakunde sindikalek instituzioetan duten parte hartzearena.
- 1/2016 Legea, apirilaren 4koa, Errioxan Gizarte Elkarrizketa Sustatu eta Sendotzekoa.
- 7/2015 Legea, apirilaren 2koa, Valentziako Erkidegoaren parte-hartze eta lankidetzaren instituzionalari buruzkoa.
- 5/2017 Legea, uztailaren 5koa, Murtziako Eskualdearen Parte-hartze Instituzionalari buruzkoa.
- 1/2018 Legea, otsailaren 8koa, Aragoiko Elkarrizketa Sozialarena eta Parte Hartze Instituzionalarena.
- 9/2020 Lege Dekretua, martxoaren 24koa, Katalunian ordezkari handieneko sindikatu eta enpresaburu-elkarteen parte-hartze instituzionala, elkarrizketa sozial iraunkorra eta itun soziala arautzen dituenak.

Edonola ere, adierazi behar da Elkarrizketa Sozialaren Mahaian erabaki dela Euskal Autonomia Erkidegoan parte-hartze instituzionalari buruzko lege-proiektu bat egitea, eta, indarrean egon bezain laster, EABJk planteatutako eragozpenak neutralizatuko ditu.

Azkenik, irizpenak akats batzuk aipatzen ditu aurreproiektuaren 72. artikulua zaharrean (orain 73. artikulua da), eta gomendatutako moduan zuzendu dira.

✓ **Inklusiorako eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemarekin bat egitea**

Irizpenean agerian utzi da Enpleguaren Euskal Legearen aurreproiektuak lotura estua duela Inklusiorako eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren abenduaren 22ko 14/2022 Legearekin, eta bertan adierazi da lege horren eduki askok bat egiten duela aurreproiektuarekin, eta horrek, EABJren iritziz, aplikagarritasun-arazoak sor ditzake. Iruzkina orokor horretatik abiatuta, irizpenean zehatz-mehatz zerrendatu dira aztergai dugun lege-aurreproiektuarekin lotura zuzena eta zeharkakoa duten 14/2022 Legearen edukiak.

Berez, irizpenean ez da inolako eragozpenik jartzen, baina zentzuzko prebentzio-iruzkin bat jaso da, bi lege-testuetako aurreikuspenak modu baketsuan txertatzeko eta gauzatzeko beharrezkoak diren neurriak hartzeko.

Irizpenean aipatutako xedapenek, hain zuzen ere, agerian uzten dute harreman ordenatua dagoela Inklusiorako eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren eta enpleguaren euskal lege-aurreproiektutik sortzen diren zerbitzu, programa eta eskubideen multzoaren artean. 14/2022 Legeak behin eta berriz jotzen du enplegu-legeriara, sistema horretako edozein prestazio eta laguntzaren onuraduna laneratzeko ibilbidea xehatu nahi denean. Halaxe egiten du, Inklusiorako eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistema gizarteratze-politika sustatzeko eta garatzeko beharrezkoak diren egitura, prestazio eta zerbitzuen multzo bat delako, eta Lanbidek, enplegu-zerbitzu den aldetik, gizarte-zerbitzuek eta, beharrezkoa denean, hezkuntza-, osasun- eta etxebizitza-zerbitzuek osatzen dute.

Ez dago kontraesanik, ezta tirabira handirik ere, arau-testu bateko eta besteko edukien artean, pentsa daiteke haien aplikazioa baketsua eta ondo antolatua izango dela. Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuko langileak arduratuko dira Inklusiorako eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren onuradun diren pertsonen enplegarritasuna hobetzeko eskubideak baliatzen saiatzeaz, baldin eta pertsona horien enplegarritasunari buruzko diagnostiko pertsonalak agerian uzten badu egokia dela pertsona horiei gizarteratzen laguntzea, enplegu-politika publikoak osatzen dituzten eskubide, zerbitzu, tresna eta programa osagarriak baliatuta.

Gainerakoan, zerbitzuen erabiltzaileei aitortutako nomenklatura eta eskubideak behar bezala lotuta daude 14/2022 Legean (2023ko martxoaren 29an jarriko da indarrean) eta Enpleguaren Euskal Legearen aurreproiektuan.

EABJren irizpenean adierazi duten bezala, ekimena sustatu duen sailak une oro baloratu du Inklusiorako eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren eta etorkizuneko enpleguaren euskal legearen arteko koherentzia. Kontzienteki antolatu dira elkarguneak, eta horietan Inklusiorako eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren erregulazioak bat etorri behar du, nahitaez, etorkizuneko euskal enplegu-legearen edukiarekin, funtzionamendu koherente eta koordinatua bilatze aldera, erabiltzaileen mesedetan.

✓ **Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua konfiguratzea eta arautzea**

I. Irizpenak deskribapen zehatza egiten du Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren konfigurazioari buruz, 230. paragrafotik 256.era. Zehazki, honako hauek aipatzen ditu: 2/2009 Legea, abenduaren 23koa, Euskal Autonomia Erkidegoko 2010. urteko Aurrekontu Orokorrak

onartzen dituen, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua zuzenbide pribatuko erakunde publiko gisa sortzen duena; 3/2011 Legea, urriaren 13koa, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuari buruzkoa, erakunde autonomo gisa eratzen duena; «Lanbide Hobetzen trantsizio- eta hobekuntza-plana», 2021eko azaroan egindakoa; Enpleguaren Euskal Estrategia 2030; Funtzio Publikoko Zuzendaritzak egindako 49/2022 zenbakiko txostenak eta Euskal Sektore Publikoari buruzko maiatzaren 12ko 3/2022 Legearen 43.3.f) artikuluan aurreikusitakoa betetzeko emandakoa; Ekonomia eta Ogasun Sailak egindako txostena, Euskal Sektore Publikoari buruzko lege horren 53. artikuluan 43. eta 44. artikuluekin lotuta xedatutakoaren esparruan; eta, azkenik, Kontrol Ekonomikoko Bulegoaren txostena, 2023ko urtarrilaren 2koa.

Aipatutako txostenen laburpen zabalak transkribatu ditu, baina antzeko hausnarketak falta dira ekimena sustatu duen sailak txosten bakoitzari buruz egin dituen gogoetei eta analisiari buruz, bai eta txosten horietan jasotzen diren gai eta objektioei buruz ere. Ez da soilik formari lotutako kontua. Agerian utzi behar da Enpleguaren Euskal Legearen aurreproiektua egiteko prozedurak bere funtzioa bete duela, hau da, gobernuak aurreproiektua egiteko erabili duen bideak lagundu egin duela erregulazio arrazional bat igortzen Legebiltzarrera –erabaki baten ondoriozkoa– eta arrazoizkoa –gure ordenamenduaren jarraibide axiologikoekin bat datorrena–, irizpenak 83. paragrafoan adierazten duen bezala.

Izan ere, ezin da alde batera utzi, irizpen horrek berak erakusten duen bezala, Eusko Legebiltzarrak sortu beharko duela eskubidea, eta eskubide hori, kasu honetan, enpleguaren sektore-eremura proiektatuko da Euskal Autonomia Erkidegoan, EAEko Autonomia Estatutuaren 10.25 eta 12.2 artikuluen arabera eskumenak egikarrituta. Halaxe egingo da gobernuaren ekimenaren ondorioz, hark proposatu behar baitu proiektu zentzudun bat, gure ordenamenduaren balioei erantzuteko eta ordenamendu horretan modu baketsuan txertatzeko.

Izan ere, funtsezko eginkizun hori dela eta, ekimena sustatu duen sailaren balorazioen azterketak formalismoa gainditu eta funtsezko balioa hartzen du. Balorazio horiek, eta ez irizpenak aipatzen dituen txostenen edukia soilik, agerian utziko dute ea Eusko Jaurlaritzari lege-proiektu gisa onar dezan bidaliko zaion testua, eska daitekeen bezala, azterketaren emaitza den, hots, hausnartutako balorazio arduratsuaren emaitza, eta ez, ordea, boluntarismo hutsaren emaitza.

Hori dela eta, aurreproiektua onartzeko agindua eman aurretik hasitako azterketa lasaia aldarrikatu eta errepikatu behar da. Gero, espedienteko txostenekin osatu zen, eta, amaitzeko, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua zuzenbide pribatuko erakunde publiko bihurtzearen inguruan iritzi arrazoitua eman duten erakundearen eta organoen alegazio eta txosten guzti-guztiek ere osatzen lagundu dute. Horren ondorioz, ekimena sustatu duen sailak zehatz-mehatz justifikatu ahal izan ditu eraldaketa horren proposamenaren oinarrian dauden arrazoiak.

Izapide honetan ez da errepikatu behar espedientean luze eta zabal dokumentatuta dagoena; beraz, gehiegi ez luzatzeko, espedientera joko dugu. Hala ere, Xedapen Orokorrak Egiteko Prozedurari buruzko abenduaren 22ko 8/2003 Legeak ezartzen duen prestatze-prozedura zorrotz errespetatzea eskatzen dugu – alderdi formalean eta substantiboan –.

Aplikagarria da izapideak hasi diren momentuarengatik, eta Jaurlaritzari onartzeko helaraziko zaion arau-konponbidea justifikatzen du.

Egia da EABJren irizpenak hauxe ezarri duela: *«Ekimena sustatu duen organoak erantzun puntuala eman die alegazioei, bereziki, Kontrol Ekonomikoko Bulegoari dagokionez, eta ez ditu onartu haren ekarpenak eta oharrak. Zehazki, esan daiteke kasu horretan organo sustatzaileak formalki bete duela Lanbideren pertsonifikazio berriaren aldeko aukera justifikatzeko betebeharra»*. Ohartarazi behar da betetze horrek hertsiki formala dena gainditzen duela, pertsonifikazio berriaren jatorriari buruzko motibazio zabala eskaintzeko. Arrazoi hori da, hain zuzen ere, espedienteak ematen duen funtsezko errekerimendua.

Horregatik, EABJren ondorioarekin guztiz ados egonik –zeinaren arabera: *«Lanbide zuzenbide pribatuko erakunde publiko gisa pertsonifikatzearen aldeko aukera, kasu honetan, legegilearen esku dagoen arau-eraketarako askatasunaren emaitza gisa aurkezten baita»*–, nabarmendu behar da askatasun horrek azterketa eta balorazio patxadatsu bat erakusten duela, testuinguruan kokatua, indarrean dagoen zuzenbideari, euskal sektore publikoaren sorrerari eta eraldaketari aplika dakizkiokeen printzipioei erreparatzen die, eta betiere jartzen da erakunde horrek esleituta dituen helburuak eta xedeak hobeto betetzearen zerbitzura, eta, aldi berean, haren eginkizunak modu eraginkorragoan kudeatzearen zerbitzura.

II. Epigrafe berean (257. paragrafotik 266.era) aztertzen da KONFEKOOP Euskadiko Kooperatiben Konfederazioak egindako proposamena, Lanbideren administrazio-kontseiluan parte hartzeko eskubidea indartzeko.

Lehenik eta behin, harritzekoa da EABJren azterketaren hasierako planteamendua. Planteamendu hori ez da, egoki iruditu bezala, aztertzeko aurkezten zaion lege-aurreproiektuaren azterketatik abiatzen, hura ordenamendu juridikora nola egokitzen den ikusteko, baizik eta erakunde baten proposamen batetik, zehazki, Konfekoop Euskadiko Kooperatiben Konfederazioaren proposamenetik, gero aipatuko dugun txosten batez baliatuta.

Administrazioaren jardura Legearekin eta Zuzenbidearekin bat etortzea bermatzea da Euskadiko Aholku Batzorde Juridikoaren ardura, hura arautzen duen legearen 4. artikulua arabera. Eta, ildo horretatik, bere irizpenera jarritako arau eta egintza proiektuak antolamendu juridikoari egokitzen zaizkion ala ez begiratu beharko du. Printzipio horren gauzatzetik, arraroa da kontsulta-organoaren azterketaren abiapuntua entzunaldiaren eta jendaurreko informazioaren izapidean parte hartu duten erakundeetako batek egindako proposamena izatea, nahiz eta interesgarriagoa iruditu, lege-aurreproiektuaren testuaren eta haren euskarri den euskarri teorikoaren azterketa (administrazio-espedientean dago dokumentatuta) baztertuta.

Esan dugun bezala, abiapuntu hori harrigarria da, baina are harrigarriagoa da aipatu berri ditugun oinarri teorikoei buruzko aipamenik egiten ez bada, horiek ez aipatzea nekez azal baitaiteke. Horri dagokionez, ez da ahaztu behar Euskadiko Kooperatiben Goren Kontseiluak emandako txostenaren balorazioan epigrafe bereizi batean azaltzen direla Enpleguaren Euskal Lege-aurreproiektuaren aurrekontuak, sindikatuek eta enpresa-erakundeek Lanbide-Euskal

Enplegu Zerbitzuan duten parte-hartzeari dagokionez, eta aipamen berezia egiten zaiela kooperatibismoak esku hartzeko dituen aukerei.

Baina, gainera, EABJren irizpenak luze eta zabal jasotzen du Konfekoopek Administrazio Kontseiluan parte hartzeko duen eskubideari buruzko txosten bat, GEZKik (Euskal Herriko Unibertsitatea) 2017ko irailean egina, Mondragon Unibertsitatearekin eta Deustuko Unibertsitatearekin batera. Txosten horren arabera, *xehatua* da (261. paragrafotik 263.era), eta ez dago jasota xedapena egiteko espedienteen, ez eta Konfekoopek aipatutakoan ere. Euskadiko Kooperatiben Goren Kontseiluak ere ez du txosten hori erantsi, eta hori harrigarria da. Azken horrek, Konfekoopek argudioak jasotzeaz gain, txosten hura aipatzen du, oro har, hauxe aipatzen duenean: *«Gai horri buruz, erakunde honek eskatuta, CSCE-EKGKn dauden hiru unibertsitateek egin zuten txostenean azaldutakoak»*, eta ondorio batzuk aipatzen ditu.

Ez dira eztabaidatzen kontsulta-organoak bere iritzia osatzeko erabilitako iturriak, askotarikoak izan baitaitezke eta irizpenean ez baitu horien gaineko arrazoirik eman behar. Eska daiteke, ordea, bere iritzia osatzea espedienteak sorrarazten dituen gai juridikoen azterketa sakon, orekatu eta kontrastatu bat egin ondoren, eta horren berri eman behar du bere txostenean, are gehiago, kasu honetan bezala, azalpena egituratzen duen ardatzak zerikusirik ez baitu espedienteak osatzen duen dokumentazio ugariarekin, eta jarrera bakar baterako balio baitu, Konfekoopek defendatzen dituenekin bat ez datozen beste batzuen berme teorikoa alde batera utzita, horietariko bat baita, hain zuzen ere, lege-aurreproiektua jasotzen duena.

Bestalde, 264. paragrafoko iruzkin honi dagokionez: *«Aipatu behar da ordezkariak handiena duten enpresaburuen erakundeek eta sindikatuen enplegua kudeatzeko organoetan ordezkariak instituzionalak EKren 7. artikuluko aurreikuspenetik ondorioztatzeak –“Langileen sindikatuek eta enpresaburuen elkarteek beren interes ekonomiko eta sozialak defendatzen eta sustatzen laguntzen dute”– ez diela esleitzen sindikatuak edo enpresaburuen elkarteak ordezkariak instituzionalaren monopoliorik; edo langileak dituzten sindikatuen ordezkariak instituzionalak Askatasun Sindikalaren Lege Organikotik (6.3 artikulua) eratortzen dela; edo enpresaburuen erakundeek Langileen Estatutuaren VI. xedapen gehigarritik eratortzen dela»*, esan behar da azterka sakonagoa merezi izango zuela. Haren ondorioa partziala da, ez baita osatzen jurisprudentzia konstituzionalak sindikatuen eta enpresa-erakundeek ordezkagarritasunari buruz, Espainiak berretsi dituen enplegu-zerbitzu publikoen inguruan berretsitako nazioarteko tresnen errekerimenduei buruz, EKren 149.1.7 artikulua babesean emandako estatu-legeriari buruz egin duen azterketarekin –bereziki egokia da Enpleguari buruzko otsailaren 28ko 3/2023 Legearen 24.2 artikulua aipatzea: *“Autonomia-erkidegoetako enplegu-zerbitzu publikoen antolaketa-egiturak hiru alderdiko organoak eta organo paritarioak izango ditu, eta ordezkariak handieneko sindikatu- eta enpresa-erakundeek parte hartuko dute horietan”*–, eta, garrantzi txikiagoa badu ere, gai horrekin zerikusia duten *soft law* tresnen gaineko azterketarekin ere ez da osatzen.

Azterketaren amaieran salbuespen hau jaso da: *«Ezin da alde batera utzi Eusko Legebiltzarrak onartu behar duen lege-ekimen baten aurrean gaudela, arau-eraketarako askatasuna baitu, konstituzionaltasun-parametroen barruan, egokien iritzitako erabakia hartzeko, bai Lanbideren izaera juridikoaren konfigurazioari dagokionez, bai administrazio-*

kontseiluaren osakerari dagokionez», baina ez da egokia. Garrantzitsuena ez da Legebiltzarrari eman dakioken askatasun hori, aho batez onartuta dagoena, baizik eta aurreproiektuaren 92. artikulua edukia bermatzen duten argudioen sendotasunaren azterketa eta Zuzenbidearekin bat datorren zehaztea, Espainiako Konstituzioarekin, Estatutuarekin eta Espainiak berretsitako nazioarteko tresnekin eta Estatuko enplegu-legeriarekin bat baldin badatoz. Baina kontsulta-organoak ez du hori egin, nahiz eta ekimena sustatu duen organoa konbentzitututa dagoen Enpleguaren Euskal Legearen aurreproiektuak erabat errespetatu dituela errekerimendu horiek.

✓ **Beste iruzkin batzuk**

- Iradoki egin da definizioei buruzko 2. artikuluan «aktibazio» terminoa sartzea.

Ez da onartu. «Aktibazio» terminoa sartzeak ez du aldatuko Euskaltzaindiaren Hiztegia jaso den «aktibatu» hitzaren adierak.

Beste kontu bat da termino hori adjektibatzea, testuinguruaren arabera beharrezkoa denean. Irizpidean jaso da «laboral» adjektiboa gehitzea 24.1, 29.2.d) eta 54. artikuluetan. Gure ustez, arrazoia dute, beraz, adjektiboa gehitu da artikuluan horietan.

- Halaber, proposatu dute gaur egungo 29.2.c) artikuluan jaso den «jarduera-akordioa» definitzea.

Onartu egin da. Definizio hori 2. artikuluan txertatu da, otsailaren 28ko Enpleguaren 3/2023 Legearen 3. artikuluan jaso den definizio bera erabilita:

2. artikulua.- Definizioak

(...)

b) Jarduera-akordioa: akordio dokumentatua, zeinaren bidez eskubideak eta betebeharrak ezartzen baitira Enpleguaren Euskal Sarearen zerbitzu-zorroaren zerbitzuen eskatzailearen eta Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren artean, zuzenean edo entitate laguntzaileen bitartez, eskatzailearen enplegarritasuna handitzeko.

- Aurreproiektuaren azken xedapenetako bigarrenari buruz, Gobernu Kontseiluak ohartarazi du ezin duela xedapenik eman legea garatzeko eta betearazteko, harik eta indarrean jartzen den arte; beraz, ezin da hasi sei hilabeteko epea zenbatzen xedapen hark gauzatzen duen gaikuntza gauzatzeko.

Onartu egin da. Azken xedapenetako bigarrena honela geratzen da idatzita:

Azken xedapenetako bigarrena.- Erregelamendu bidez garatzea.

1. Eusko Jaurlaritzari ahalmena ematen zaio lege hau garatzeko eta betearazteko behar diren xedapen guztiak eman ditzan, lege hau indarrean jarri eta sei hilabeteko epean.

2. Laugarren xedapen gehigarrian aipatzen den integrazio-prozedura arautzen duen araua emateko epea urtebetekoa izango da, legea indarrean jartzen denetik kontatzen hasita.

✓ **Araugintza-teknika**

EABJren irizpenak araugintza-teknikaren azterketa zabal eta egokia egiten du, eta azterketa hori onartzeak aurreproiektua hobetzeko balio du. Horregatik, egindako iradokizun guztiak onartu dira, honako hauek izan ezik:

- Gaur egungo 84.5 artikuluan txertatuta dagoen «*amaiera emango diote prozedurari*» tartekiari dagokionez, proposatu dute tartekia kentzea, haien ustez ez baita beharrezkoa, dagokion erregulazioaren xedeetarako.

Ez da onartu.

Zalantzan jarritako tartekia ezinbestekoa da aurreproiektua egituratzen duen Enpleguaren Euskal Sarearen zerbitzu-zorroa kudeatzeko finantza-lankidetzaren antolatzen duen araubide juridikoa burutze aldera.

Horren zergatia zehatz-mehatz azaldu da espedientean dagoen Kontrol Ekonomikoko Bulegoaren txostenaren balorazioan. Kontrol-organoak gogoeta batzuk egin ditu lankidetzaren horren iraupenari buruz, Administrazio Publikoen Administrazio Prozedura Erkidearen urriaren 1eko 39/2015 Legearen 86. artikulutik (Euskadiko Aholku Batzorde Juridikoaren irizpena aipatzen du) eratorritako araubidearen arabera ez delako, ezta Sektore Publikoaren Araubide Juridikoaren urriaren 1eko 40/2015 Legearen 47.1, 48.9 eta 49.h) artikuluen arabera ere.

Izan ere, kontuan hartu behar da Kontrol Ekonomikoko Bulegoak haxe adierazi duela manu horri buruz: «*Edonola ere, bere garaian aplikatu behar den legeria bete beharko du dagokion kasuan, eta ezin izango du prestazio motaren arabera lege ezarritakoez bestelako bideak ezartzeko gaikuntzarik eratu*». Ekimena sustatu duen sailak pentsatu du horrek iradokitzen duela aurreproiektuan saiatu dela aginduzko arauak ez betetzen, nahiz eta txostenena horrelakorik ez aipatu.

Hala ere, txosten hori behar bezala baloratu zen, eta gogoeta horiek baztertu ziren, kontrol-organoak nahastu baitzuen aurreproiektuaren 84. artikulua arautzen duen finantza-lankidetzari aplikatu behar zaion araubidea, errespetu osoz esanda. Interesgarria da bertan azaldu zena berriro aipatzea, azkenean justifikatzen baitu «*amaiera emango diote prozedurari*» tartekia nahitaez txertatu behar dela, nahi ez diren interpretaziorik egin ez dadin, legegilearen borondatearen eta aurreproiektuaren ondoriozko araubide juridikoaren aurkakoak izango liratekeelako. Aurreproiektuaren araubide juridikoa, ordea, Estatuko oinarritzko legeriarekin modu baketsuan bateratzen da:

«Hasteko, zalantzan jarri behar da Kontrol Ekonomikoko Bulegoaren interpretazioa, EELA iturri-sisteman txertatzeari dagokionez.

Egia da etengabe aipatutako artikuluan jorratzen diren lankidetza-hitzaermenak 40/2015 Legearen 47.1 artikulua aipatzen duen hitzaermenaren legeko kontzeptuan sar daitezkeela.

Baina egia da, halaber, aurreproiektuaren 83.4 artikuluan jasotako aurreikuspena zilegi dela, eta Zuzenbidearekin bat datorrela, hain zuzen ere, administrazio-prozedura erkidearen legerian xedatutakoaren babesean (urriaren 1eko 39/2015 Legearen 86. artikulua⁴⁴), zeinak administrazio-prozedura itun bidez amaitzeko akordioak ezartzen baititu, baita dirulaguntzena ere, logikoa den bezala, zeinaren bidez Enpleguaren Euskal Sarearen zerbitzu-zorroa kudeatzeko finantza-lankidetza artikulatzen baita. Prozedura amaitzeko modu hori erabakigarria da hitzaermen horiei aplikatu behar zaien araubidea identifikatzeko.

Ez da ikusten EELaren 83.4 artikuluan ezarritako antolamenduaren bideragarritasun juridikoa mugatzen duen eragozpenik, ez Euskal Autonomia Erkidegoko Ogasun Nagusiaren Antolarauei buruzko Legearen Testu bategina onartzen duen azaroaren 11ko 1/1997 Legegintzako Dekretuaren argitan, ezta dirulaguntzei buruzko estatuko legeriaren babesean ere. Izan ere, Estatuko Administrazio Orokorrari, toki-erakundeei eta haiei lotutako edo haien mendeko erakunde publikoei buruzkoa den arren, uztailaren 21eko 887/2006 Errege Dekretuaren 65.3 artikulua, Dirulaguntzei buruzko azaroaren 17ko 38/2003 Lege Orokorraren Erregelamendua onartzen duenak, prozedura amaitzeko modu hori ezartzen du.

Amaitzeko modu konbentzional horren alde egiten da EELaren 83. artikuluan, hain zuzen ere.

Laguntza publikoak ematea, edozein izapide baliatuta ere, administrazio-prozedura batean txertatzen da, eta dirulaguntza bat bideratzen duen hitzaermenaren loturak bide ematen du hura administrazio-prozeduraren «amaiera itunduaren» kasua dela ulertzeko. Argi dago, beraz, prozedurari amaiera ematen dion hitzaermenak, aipatu 83. artikuluan adierazten den bezala, prozeduraren amaiera itunduaren izaera duela⁴⁵, eta, ondorioz,

⁴⁴ 39/2015 Legearen 86.1. artikulua: Administrazio publikoek akordioak, itunak, hitzaermenak eta kontratuak egin ditzakete zuzenbide publikoko zein pribatuko pertsonekin, baldin eta antolamendu juridikoaren aurkakoak ez badira, transakzioak onartzen ez duten kontuen gainekoak ez badira, eta babestu behar duten interes publikoari erantzutea badute xede; betiere, kontuan izango dituzte prozedura arautzen duen xedapenean ezarritako irismena, ondorioak eta araubide juridiko espezifikoak. Egintza horiek administrazio-prozedura amaitzen dutela jo daiteke edo bestela prozeduran sartu, aurretiko moduan, prozedura amaitzen duen ebazpena baino lehen, lotesle gisa edo ez.

⁴⁵ «Según su objeto pueden distinguirse entre convenios de composición, que tienen por finalidad dirimir diferencias de criterio sobre la aplicación de la ley en un caso concreto –caso de los convenios expropiatorios para la determinación del justiprecio a abonar por la Administración, o para la fijación de la indemnización en caso de responsabilidad patrimonial de la Administración, o las transacciones de la Hacienda Pública–; y los convenios de intercambio, mediante los cuales las partes asumen derechos y deberes específicos –caso de los convenios urbanísticos o en materia de subvenciones–». [Xedearen arabera, honako hauek bereiz daitezke: batetik, osaera-hitzaermenak, zeinek kasu jakin batean legea aplikatzeari buruzko irizpide-desberdintasunak ebazteko xedea baitute –Administrazioak ordaindu

40/2015 Legearen 48.9 artikuluan xedatutakoa aplikatuko zaiola. Horren arabera: «Kapitulu honetako arauak ez zaizkie aplikatuko administrazio-prozeduren kudeaketa-gomendioei eta amaiera konbentzionaleko akordioei».

Oinarrizko arauak ezartzen du hitzarmenen araubide prototipikotik kanpo geratu beharra, eta 40/2015 Legearen atariko titularen VI. kapitulu osoan proiektatzen da. Kapitulu horretan, 49.h) artikulua txertatzen da, hitzarmenen indarraldiari buruzkoa, eta haren iraupenari eta luzapenei berariazko mugak ezartzen dizkie.

Beraz, Kontrol Ekonomikoko Bulegoak txostenean eskatzen du hitzarmenen iraupena gera dadila bere garaian aplikatu behar den legeriaren mende; eta guztiz egiazkoa da. Zehatzago esanda, EELatik ondorioztatzen da. Beraz, interpretazio erradikaltasun berberarekin baztertu behar dira manuen aplikazioa baztertzen duten interpretazioak, eta, haien orde, 40/2015 Legearen 49.h artikulutik ondorioztatzen dena baliatu behar da, eta horrek, erakutsi den bezala, ez du arautzen EELaren 83.4 artikuluan aipatutako kasua.

Hori guztia, zalantzan jarri gabe Kontrol Ekonomikoko Bulegoaren txostenak itxuraz proposatzen duen eragiketa juridikoa ez dagoela bermaturik Konstituzio Auzitegiak⁴⁶ EKren 149.3 artikuluari buruz emandako doktrinaren eta Estatuko zuzenbidearen nagusitasunaren arauaren bitartez.

EELak, behin onartuta, guztiak lotuko ditu, eta ez da bidezkoa izango bere preskripzioei ihes egitea, aplikatzailearen esku dagoen eragiketa juridiko halako batean. Izan ere, Kontrol Ekonomikoko Bulegoaren tesiaren arabera, aplikatzaileak erabakiko luke estatuko arau baten bidez lekualdatzen den ala ez.

Baina kasuari ez litzaioke aplikatuko EKren 149.3 artikulua. Estatuko zuzenbidearen lehentasunaren araua aplikatzeko, benetako gatazka sortu behar da Estatuko lege baten eta lege autonomiko baten artean, eta ezinezkoa izan behar du bi legeen interpretazio harmoniko eta artikulatuaren bitartez gainditzeak. Era berean, eta balizko gatazka-egoeraren aurrean – hipotesi hori ondorio dialektiko hutsetan oinarritzen da –, ezin da arau autonomikoa lekualdatu, EKren 149.3 artikulua arau estatal eta autonomiko baliadunen artean sortutako gatazkak konpontzeko araua delako, eta premisa hori ez litzatekeelako gertatuko, baldin eta arau autonomikoa bada aurretik zegoen Estatuko oinarrizko legearekin gatazka konponezina sortzen duena.

Lege autonomikoaren bitarteko konstituzio kontraketasuna –berriro esan behar da, dialektika hutsezko ariketa batean– sorburuan egongo litzateke, eta Konstituzio Auzitegiak

beharreko balio justua zehazteko desjabetze-hitzarmenak, edo Administrazioaren ondare-erantzukizuneko kasuetan kalte-ordaina finkatzeko hitzarmenak, edo Ogasun Publikoaren transakzioak – ; eta, bestetik, truke-hitzarmenak, kasu horretan, alderdiek eskubide eta betebeharrak espezifikokoak beren gain hartzeko baliatzen dituzte –hirigintza-hitzarmenak edo dirulaguntzen arlokoak –]. Menéndez Rexach; Eduardo Gamero Casado-k eta Severiano Fernández Ramos-ek aipatuta in «Manual Básico de Derecho Administrativo», Tecnos, 2021, 521.

⁴⁶ Konstituzio Auzitegiaren 102/2016, 116/2016, 127/2016 eta 204/2016 epaiak.

aldeaz aurretik Konstituzioaren kontratatzat jotzea eskatuko luke, operadore juridikoak hura ez aplikatzeko aukerarik izan gabe.

Baina, esan bezala, Kontrol Ekonomikoko Bulegoaren txostena gorabehera, Espainiako Konstituzioaren 149.3 artikulutik eratorritako arauak ezin du jardun, eta hala da, EELAk ez baitu inolako gatazkarik 40/2015 Legearen 49.h) artikuluekin, hori baita txostenaren azpian dagoen kezka, nahiz eta transkribatutako testuak –tamalez, gure ustez– iradoki gure autonomia-erkidegoko legegileari ezarritako debeku bat dagoela, aurreproiektuaren 83.4 artikulua egiten duen moduan araubide bat artikulatzeko.

Kontrol Ekonomikoko Bulegoaren txostena ez da funtsezko gaian sartzen, hau da, dirulaguntzen prozedura amaitzeko moduan, ezta prozedura hori amaitzen duen hitzarmenari aplikatu behar zaion araubide juridikoan duen proiektioan ere; izan ere, 40/2015 Legearen 49.h) artikulua ez da aplikatuko kasu horietan.

Bestalde, eta orain aztertzen ari garen gaian duen eragina dela eta, 40/2015 Legearen 48.7 eta 48.9 artikuluen artean egon litekeen kontraesana aipatu behar da. Izan ere, badirudi bi manu horiek kontraesan gaindiezin bati egin behar diotela aurre, eta azken hori aplikatzearen alde ebatzi behar dela: «Hori horrela da, hain zuzen ere, araubide juridiko jakin baten aplikazio-eremua mugatzea xede duen araua lehentasunez aplikatu behar delako, eta hori da hemen planteatzen den gaia, eta, zalantzarik gabe, Sektore Publikoaren Araubide Juridikoaren Legeak ezartzen duen hitzarmenaren araubide juridikoari dagokionez, arau hori 48. artikulua 9. apartatuak osatzen du –alde batera uzten dira 47.2 d) artikuluan aipatzen diren kasuak, aplikagarriak ez izateagatik–, aipatu lege-testuak (araubide juridiko horretatik kanpo geratzen diren hitzarmenak) arlo horretan ezartzen duen araubide juridikoaren aplikazio-eremua zentzu negatiboan mugatzen baitu»⁴⁷.

Azaldu denagatik, ez dira onargarriak Kontrol Ekonomikoko Bulegoak bere txostenean egin dituen ohar prebentibo hutsak. Izan ere, ekimena sustatu duen sailaren ustez, ez dira egokiak, ez baitira sistematikoki aztertzen aplikatu behar diren arauak, eta EELAren aginduek ez aplikatzeko aukera aurreratzera mugatzen dira, eta oinarri hau besterik ez du ematen: «Nolanahi ere, dagokion kasuan bere garaian aplikatu behar den legeriaren mende egongo dira».

Errespetu osoz esanda, iritzi horri ezin zaio eutsi EELA iturrien sisteman integratzearen errespetutik, eta operadore juridikoari ez dio aukerarik ematen hura ez aplikatzea erabakitzeke, doktrina konstituzionalean oinarrituta.

- Gaur egungo 97. artikuluari buruz, «Euskal Autonomia Erkidegoko Administrazioa»ren ordezkari, «Euskal Autonomia Erkidegoko Administrazio Orokorra» idaztea proposatu du.

Ez da onartu.

⁴⁷ Estatuko Abokatutza Orokorrak 2017ko apirilaren 3ko «Energía, Turismo y Agenda Digital 1/17 (R-140/2017)» txostenean aldarrikatu du irizpide hori.

7/2021 Legea, azaroaren 11koa, Euskal Autonomia Erkidegoko Administrazioako kidegoei eta eskalei buruzkoa.

Objekzioa artikuluko horretako 1. paragrafokoa da. Hauxe dio hitzez hitz: *Lanbide-Euskal Enplegu zerbitzuko langileak, esleitzen zaizkien eginkizunak kontuan izanik, horretarako kontratatutako lan-kontratuko langileak eta Euskal Administrazio Publikoetako kidego eta eskaletako funtzionarioak dira.*

Euskal Autonomia Erkidegoko Administrazioari buruzko aipamena ezin da ordeztu, Euskal Autonomia Erkidegoko Administrazioako Kidegoei eta Eskalei buruzko azaroaren 11ko 7/2021 Legetik baitator. Izan ere, egiazta daitekeen bezala, kidego eta eskalen izena aipatzen du, eta aurreproiektuaren 97.1 artikuluan erabilitako adierazpen bera erabiltzen du.

- Azken xedapenetako lehenaren irismen aldatzaileari dagokionez, EABJren txostenaren arabera, Inklusiorako eta Diru-sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren abenduaren 22ko 14/2022 Legearen IX. tituluko I. kapituluari ere eragin beharko litzaioke.

Ez da onartu.

Berez, 14/2022 Legearen IX. tituluko I. kapitulua osatzen duen artikuluko bakarra –146. artikulua– ez da aldatu behar. Haren xedea da Inklusiorako eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren ebaluazioa egitea, eta sistema horrek bere horretan jarraitzen du. Beste kontu bat da –eta aldaketak eragiten dio; horregatik, titulu hartan txertatzen diren gainerako artikuluetara proiektatzen da– ebaluazio hori egiteko organo arduraduna. Ez da izango inklusioaren arloko ebaluazio-, ikerketa- eta berrikuntza-organoa, baizik eta enplegurako eta inklusiorako politiken ebaluazio-, ikerketa- eta berrikuntza-organoa.

IX. tituluaren aldaketa egiteko moduari dagokionez, aipatzen du nahikoa izango litzatekeela esparruko testu bat ezarrita duen paragrafo bat txertatuko balitz, Inklusiorako eta Diru Sarrerak Bermatzeko Legearen IX. tituluaren proiektatutako aldaketa iragartzeko, izen ofizial osoarekin behar bezala identifikatuta, titulu horren eduki osoaren idazketa berria komatxo artean erreproduzitzeko. Aldaketa gauzatzeko modua gure gain hartzeari kalterik egin gabe, errepikatu behar da aldaketak ez diola eragiten aipatutako 14/2022 Legearen IX. titulu osoari –I. kapitulua bere horretan idatzita geratzen da–; beraz, aipatu tituluaren artikuluetan egiten den aldaketa bakoitza identifikatu behar da.

6. BESTE GAI BATZUK

Azkenik, hauxe uzten dugu jasota: hasteko aginduan Elkarrizketa Sozialaren Mahaiaren txostena espedientean sartzeko txosten gisa txertatu bazen ere, Euskal Autonomia Erkidegoan Elkarrizketa Sozialaren Mahaia sortzeko urtarilaren 15eko 3/2019 Dekretuaren 3.2.b) artikuluko Elkarrizketa Sozialaren Mahaiaren esku uzten du, urteko lan-planaren bidez, arau-proiektuei buruzko iritzia ematea edo ez ematea, eta Elkarrizketa Sozialaren Mahaiak hasieran uko egin zion hizpide dugun lege-aurreproiektuari buruzko txosten bat egiteari. Hala ere, prozedura

osoan zehar lanean jarraitu dugu Elkarrizketa Sozialaren Mahaiarekin, eta, azkenik, Elkarrizketa Sozialaren Mahaiak akordio bat lortu zuen 2022ko azaroaren 22ko bilkuran, eta akordio hori espedientean sartu da.

Hori horrela bada ere, akordio hori eta gero, Elkarrizketa Sozialaren Mahaiari bidali zaizkio Kontrol Ekonomikoko Bulegoaren txostena eta Euskadiko Aholku Batzorde Juridikoaren irizpena jaso ondoren lege-aurreproiektuan sartu diren aldaketak, eta Gobernu Kontseiluari lege-aurreproiektua lege-proiektu gisa onartzeko aurkeztu aurreko fasean parte har dezala sustatu da.

Aurreko izapideak eginda, legearen aurreproiektua Gobernu Kontseiluari bidaltzen diogu, onar dezan.

Vitoria-Gasteiz, 2023ko martxoaren 27a

Enrique José Ramos Vispo

Enplegu eta Inklusio zuzendaria